

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Hel 6133.150
B

Harvard College Library

LIBRARY OF THE
SEMITIC DEPARTMENT

TRANSFERRED
TO
HARVARD COLLEGE
LIBRARY

R

0 *clairnet presnet*
Edited by Schinberg
ספר

הלכות פסוקות

או

הלכות ראו

המיוחסות

לתלמידי רב יהודאי גאון

העתיקו מכתבת יד ישן נושן אשר באוצר הספרים

באקספארד

הוצאתי לאור פעם ראשונה באותיות והצאות שלי

עם מראה מקומות

ומגה שנית מנף הכתיבת יד

עם מכתב המסיף אור על הספר הזה ועל מחברו או מחבריו מהחכם

כמ"ר ש' ז' ח' האלברשטאם נ"י

אני

אריה ליב שלאסבערג

ווירסיילים הסמוך לפאריס

בשנת מ'ש"ש כל הארץ לס"ק

בדפוס סערף ובנו

ונמכרים אצלי

VERSAILLES PRÈS PARIS

CERF ET FILS

—
1886

Ms. 6133.15^o
B

21 May 1909
Harvard University
Genelle Dept. Library.

NACHDRUCK VERBOTEN

מנחת תורה

וברכתי תעלה

על ראש האדון העושה צדקה בכל עת, אוהב תורה וחכמה

באראן גוסטאווי די רומשהילד

על כל המצות שקבלתי ממנו

Net 3133.15⁷
B

מכתב

מידדי החכם כמ"ר ש' ז' ח' האלברשטאם נ"י

ב"ה. לכבוד ידידי החורני והרביני יקר רוחו איש הבונה ומרציא לאור העלומות מר"ה אריה ליב שלאסבערג נ"י שלום עד העולם!

כברתני, ידך נכבד, לשלוח אלי העלים מספר הלכות פסוקות או הלכות ראו אשר הגך מציא כעת לאור עולם, מרם תשלח אותה החוצה על פני תבל, למען אשים עיני עליהם ולשלוח לך את אשר תמצא ידי להעיר על הספר — מחוייב תודה אני לך על זה, אך לראבון נפשי לא היה עוד ביכלתי לעיין בו כראוי מסני כאב עיני, ועוד מניעות אחרות עמדו לשמן לי, ולא יכולתי לקרוא רק העלים הראשונים, ומשם ואילך הצצתי רק כה וכה אמנם בכל זאת לא אוכל השב פניך ריקם, והגני להגיד לך את המעט אשר מצאתי.

והנה לא נעלם מעיני כבודך, כי כבר דברו על הספר הגל' החכמים מזה"ש זקש וזה"ש באכעד, בהמגיד שנה 1878 עמוד 238 והלאה ועמוד 329 והלאה, וכמו כן החכם ר' אברהם נייבויער — אשר היה הראשון אשר דבר עלי בהמגיד שנה 1873 עמוד 125 והודיע שם כי מצא באקספארט הלכות ראו או הלכות מתלמידי ר' יהודאי גאון — והדסים אחרי כן מאמר ארוך על זה במכתב עתי לעד מערבאדע שנה רביעית עמוד 55 והלאה. — ובלתי ספק כבר שב גם החכם מה"ר ש"ז מדעתו לייחס אלה ההלכות ליצחק ריש גלותא, אחרי הראו החכמים הנזכרי כי מלת פסקא בסוף ס' זכר נתן עמוד 134 (להרב רנ"ג קודנל) הוא מעות הדפוס וכי בגוף כ"י ספר העתים הגמטא אצלי כתוב בפיהם או בפיהן וזהו כמו בעל פה, עי' תענית דף כ"ו ע"א, וקורין על פיהן, גם על מה שמצא החכם רש"י סתיה בין הלכות שלפנינו ובין אותן הלכות שהביא רשד"ל ז"ל בבית האוצר דף נ"ב מתוך מחזור ויטרי וכתת נדפסו מתוך כ"י פארמה ע"י הר' חיים מאיר הורוויץ בס' תורתן של ראשונים הוא עמוד 15 — 37, יש להשיב, כי אלה האחרונות אינן הלכות פסוקות, רק הלכות קצובות כמו שנכתב על נכון בכ"י פארמה וגם בכ"י הגמטא אצל הרב מהר"ר ראבינאוויץ, וכ"ה במחזור ויטרי, רק פעם אחת נמצא שם: פסוקות קצובות ונראה שהיא מ"ס כמו שנמצא ג"כ פ"א במעות גדולות קצובות והעיר שם רשד"ל כי הוא מ"ס, ואף כי הראה הרי"ם פריימאן ז"ל בהקדמתו לס' והזהיר שהוציא לאור כי בבבלי מובא הלכה פסוקה ובירושלמי הלכות קצובות, גם נמצא בה"ג הלכות קצובות בבני מערבא, אמנם באסיפות אלה כימי הגאונים הלכות פסוקות לתוד והלכות קצובות לחד, ואלה האחרונות הן הלכות מקצרות מתוך הלכות גדולות או (מה שג"ל יותר) מתוך הלכות פסוקות, ועי' מ"ש החכם רנ"ג ברילל ביאורביכער שלו, דה עמוד 458. — ונראה כי נתקצרו מתוך גוף הלכות פסוקות לא מתוך התרגום שלפנינו, כי לשונם אינו דומה לזה, גם נמצא בהם קצת הלכות בלשון ארמי. — ועל חשערת החכם רש באכעד כי חכם רב

חפץ. כבר השליב החכם נייבויער שם עמוד 66, והראה על מ"ש החכם רמ"ש בהמזכיר (יג. עמוד 4) ואין ספק כי גם ס' והוהיד לא חיבר רב הפץ. — ולכן הגני מסכים ג"כ לדעת החכם נייבויער כי הלכות שלפנינו המה באמת לתלמיד ר' יהודאי גאון, והמה (כפי שהראה ראשונה החכם רמ"ש במגיד ירחים עמוד 174) המובאים בשם הלכות ראו מהקראי ישועה בן יהודה, וגם בזה שחיטה בל' ערבי (ומחברו הוא לדעתי ר' שמואל בר' יעקב גמעי, כמו שהראיתי עוד בשנת תרכ"ב בהכרמל ש"ג, 215. ועי' המזכיר לרמ"ש שנת עשרים עמוד, 44 ושכ"א, 87. וזה ארבע שנה הודיעני החכם נייבויער כי ראה הלכות שחיטה מתימן (יעמען) ושם מובאים הרבה דברים מר' שמואל בן יעקב הנמצאים אות באות בה' שחיטה בל' ערבי הנמצא באקספארד ואשר הודיע מיבם ראשונה ג"כ החכם רמ"ש) — והנה בה' שחיטה הג"ל כתוב לאמר (כפי העתקת החכם נייבויער מערבית לעברית): ראיתי בהלכות ראו וכן ההלכות המיוחדות אל אדוננו מר רב יהודה ז"ל — ואח"כ כתב (כפי העתקת החכמים נייבויער ודערנבורג עמוד 65 ועמוד 134): — ומר רב שמעון קיאר* (בעל הלכות גדולות חפס במאמר הזה בעצמו וחוסף עליו מאמר אחר ואמר. — והנה כל מה שמוכא שם נמצא באמת בהלכות פסוקות שלפנינו אשר הנך מציא כעת לאור (וגם בהג', כי רוב הלכות פסוקות משוקעות בהג') רק כי הלכות פסוקות נכתבו מתחלה כלשון ארמי (וגם לפני בעל הל' שחיטה בל' ערבי היו ג"כ בל' ארמי) ואותן שלפנינו מתורגמים ללשון הקדש, והתרגום נעשה בלתי ספק בארצות המערב אשר לא חבינו שם היטב כלשון ארמי. ולדעת רש"י בהמגיד שם 247 נשלחו מתחלה נוף ה' פסוקות לארצות אחרות וכן דעת החכם ר"ג ברילל ב"ה אהריב כי ער שלו ח"ב 77 והביא ראיה מאוד דו"ע ח"ב סי' תל"ב מה שהביא שם מגאון אחד, ואני מוסיף כי זה הגאון הוא רב האי כמו שמוכא ממנו ביחסין השלם עמוד 205. — ורב האי חלק על הלכות מר יהודאי גאון שאמר שהיה מאוד עינים והסופר מעה ומה שלא שמענו מפיו לא נאמן כי הדיא דאמר לענין שניות אמו מר במח דרבנן (צ"ל: מר בריה דרבינא יבמות לב) חתים עליה, הכי נמי כיון דאית סידכא לא סמכין עליו כי הסופר טעה אי נמי אינש אחרינא כתבה בשמיה אחרי ק' שנים אחרי שבאו מאדום לבבל אמרו בשמיה" — דרך אנב אעיר כי מזה יתראה כי לא נשלחו ה' פסוקות מר יהודאי לספרד רק לארץ ארזים. — והנה החכם רש"י העיר לנכון כי בה' פסוקות אשר לפנינו יתרגם גם מה שמוכא מתלמוד בבלי ללשון הקדש ואמילו השמות המלאכיות כמו: נתבקשה להם, במקום איבעיא להו, אבל גדולה במקום אבל רכתי.

* כבר הראה רמ"ש ש על מחבר זה שכוחב: קיאר* במקום שכוחבים וזלחר קיירא. ואני מוסיף כי כן כתב גם רב האי גאון כמוכא במכריי בשמר דף כ"ו, וכן בתשובות הגאונים אשר הו"ל החכם הדוכני ע"י 191. וכן מצאתי גם ביד רמ"ה ב"ב לרף פ"ה: הלכות גדולות למר שמעון קיאר*. ולדעת החכם נייבויער היא עיר Kayar אשר בארם מהרים.

והגני להגני להגני פה ער איזה דוגמאות (ואוסף גם איזה הערות) ואלה הן:

עמוד		בחלכות גדולות
2	אמרו חכמים	אמר מר (אמנם בע' 102 דאמר מר).
	וחי	פשימא.
	אומרים נהרדעים	אמרי נהרדעי.
	ארמי	ארמאי.
	כסבורין העם	סביר מינה.
	שמנח עצים	אותיכו גיכי.
4	שניהם	תרוייהו.
	פירש ר' נתן	תירגמה רב חנן (וסה שגוי גם בשם האומר והרבה שינויים נמצאו כזה).
	שמנא	דשכיחי.
	וסמר	במל.
	וזו היא שאמר	היינו דאמר.
5	שנינו במשנת ר' חייא	ותני ר' חייא.
	על חצי	אפלגא.
	מסגנת התלויה	(בלשון ארמי ובהג' פסק).
	ואחר . . . יסעה	ובתר . . . משתלי.
	בקשו חכמים	בעי מיניה.
	לבית השליש	לבי דואר.
	כשהוא חי	באומנא.
6	מעשה בצכי	הוא לבר מביא.
	מעשה בבני חיסה	הוא גנבא.
	מומר	אשכול.
14	ואמרו חכמים רב ושמואל דאמרי	ובהג' דף כ"ט ע"ב מדפוס ווארשא:
	שניהם כל איסורין שבתורה במינו	ואתמר עלה וכו' במשדו מיהו חמץ
	במה שהזא וכו' אבל חמץ הצריך	קמיבעיא לן לשאר איסורין שבתורה
	לנו לשאר איסורין שבתורה נדמהו	מדמינן. ועי' הקדמת ס' והזהיר ח"ב.
16	הקדרות הימאלסטרית ואסכליות	קדירי כפי וסמולי.
	(ואולי יש להוכיח מכאן כי התרגום נעשה בארץ יון או באיטליא של יון).	
17	וכלי חרש	ומאני דפחרא.
19	מסני גזדת הכתוב	רחמנא אמר.
26	וחלכה שעה שאדם נכנס לסוכה	פסק. וכל אימת דעייל אינש לסוכה.
34	לשאור	לסור.

31 מספר בין תפלין של יד. בה'ג: שח וכו'. וכו' כס' והזויר ח'א דף ז' וזוה נראה כי התרגום ללשה'ק כס' והזויר איננו אותו אשר בהלכות פסוקות שלפנינו, ולדעת החכם מהר"ם צונץ ז"ל ס' והזויר הוא ס' והשכם (ויש חולקים, ואין כאן מקומו לברר זה) והתרגום כס' השכם היא מהלכות גדולות לא מהלכות פסוקות כמבואר בה' שחיטה בל' ערבי כמ"ש החכם רמב"ש והביאו החכם נייבוער בלעמערבארע עמוד 65:

52 וכך אמרו חכמים בשם מר יהודאי ראש ישיבה. בה'ג דף פ"ח ע"ג: והכי אמור רבנן משום מר יהודה. ובכ"י רומי: רב יהודאי גאון. וגם למעלה ראינו בהל' שחיטה בל' ערבי מובא ר' יהודאי בשם ר' יהודה. ובה יבטלו דברי הר"ב אנשי יהודה בהקדמתו לס' והזויר ח"ב אשר לחלק יצא בין ר' יהודה ובין ר' יהודאי. ועי' יאחריכער לברילל ח"ב 134.

77 בא ושמע בה'ג תא שמע.

83 מור רב שמואל ומור רב יהודאי מר רב יהודאי ומר ר' שמואל. עי' למעלה 52.

88 וזה תלמוד היום בבית הדין הגדול בשתי ישיבות כך הן פוסקין במדרות.

ובה'ג דף ס"ח ע"ד: האי גמרא והאידנא בתרתין מתיבתא הכין פוסקין במדרות.

124 וכשכותב גמ' חליצה יכתוב כמושב תלתא שאמר לו מור רב יהודאי.

ובה'ג דאמר ליה גאון לספריה. ובה'ג כ"י רומא: מר רב יהודאי גאון.

גמ' חליצה כך כותבין מה דהוה קדמנא (והיא בל' ארמי. גם למעלה ע')

102 תוספ' גמ' ועי' 143 גמ' מיאונים וזה לא מצאתי בה'ג הם ג"כ בל'

ארמי ונראה כי נהגו לכתוב אותם גם במדינות אחרות בלשון ארמי.

פלוגי דהיא כן וכן דירח פלוגי דשנת כמה. ובה'ג דף ס"ז: ביום

פלוגי דהוא אנך בירח פלוגי. ובמכתב חדשי להחכם גרעץ שנה לא

472 שערתי כי צ"ל א' ג"ב והיינו לשמחות והוא כמו שהגביל הראב"ד

בס' הקבלה זמן ר' שמעון קיירא הל"ג. והחכם ברילל השיג עלי ביאור

ביכער שלו ש"ה 160 וכתב שצ"ל: כך. אמנם הרב מוה"ר ראבינאוויץ

כתב לי (כ"ח אדר תרמ"ב): . בלי ספק האמת כהגותך ותיכף כאשר

הודעתני חשבתני שצ"ל בירח פלוגי בשנת א' ג"ב — וגם להגות ברילל

צ"ל: ביום פלוגי בכך בירח פלוגי בשנת כך וכך כו' וא"כ מוטב להגיה

כדברך שדברי קבלת הראב"ד מוכחין שכן היה לפניו. — ולפי מה שנמצא

סה בהלכות פסוקות נראה שצ"ל בה'ג: ביום פלוגי דהוא כך וכך בירח

פלוגי דשנת אנך או כמו שהגהתי א' ג"ב. והחכם נייבוער בחיותו אצלי

בקין תרמ"ג אמר לי כי לדעתו אנך היא ע"פ מדרש ויקרא: אנך אלו פנהדרין

והיינו ע"א. ופה הבוונה ע"א לשמחות והוא זמנו של ר' יהודאי גאון בעל ה'

פסוקות. ואני מוסיף כי מצאתי בס' האסופות ובס' צידה לדרך כ"י שלי מלת

אנך בהרכה מוסיפי שמחות ממי דגאונים ואולי נכתבו כלם בזמן הג"ל.

144 גימלה המרה וכו' מעשה היה וקרעו כבד וכו' וישנה לתלי נומר חסרה ומריפה

144 אינה לתלי שלה כשורה, וכן הוא בה' דף קכ"ז ע"ב: נמלה המרה וכו' וזה עוברא וכו' ואיתא לתלייה אמרינן מחסר חסר ומריפה וכו' ליתא לתלייה כשורה אך בספר העמוד אות מרה גרס איתא במקום ליתא עיין בהערות רא"ש מרזב ז"ל בה'ג. וכן נמצא בהפך בלקח טוב מ' שמיני דף ל' דפוס ווילנא. ועי' מבוא ההר"ש באבער לה"א דף כ"ב.

גם נמצא בהלכות שלפנינו לישנא קלילא כלשון הידושלמי: לכול במקום לאכול, יני, תומר וכדומה. והנה רוב הלכות אלו נמצאים גם בה'ג, כמו: עמוד⁴ שטא יפדוש נמצא בה'ג ע' 49 — שם, כשטמכילין אותו. בה'ג 48 — מילדן את האשה. בה'ג 39 — ע' 3: לא ישכיד. בה'ג 40 — ע' 4: שואל אדם. בה'ג 40 — ע' 5: מתר לכתוש סלפלין. בה'ג 41 — קפא של מוכן. בה'ג 34 — ע' 6: גוי שפסק. בה'ג 34 — קמיע של מוכחא. בה'ג 35 — מסנן. בה'ג 39 — המכשל בשבת. בה'ג 43 — מפדים נדרים. בה'ג 42 — ה' יום כיבדן של חיה. בה'ג 74 — הסוכר את המים. בה'ג 73 — ת"ר אין אופן. בה'ג 72 — ע' 8 ועירובין תבשילין. בה'ג 74 — שואל את רב. בה'ג 72 — ת"ר את אשר יאכל. בה'ג 72 לסני הקדום.

וכבר מאלה הדוגמאות המעטות משמנה עמודים הראשונים נראה כי רובן של ההלכות שלפנינו נמצאו בה'ג, אך שלא כסדר הנמצא שם, כי אמנם נודע כי רובן של ה' פסוקות נכללו בה'ג וזה כדברי הראב"ד כי ה' פסוקות נקבצו מהלכות גדולות ועי' מ"ש הרב שי"ר ז"ל בכ"ה ח"ו עמוד 236 והלאה, אמנם מדברי בעל ה' שחיפה בל' ערבי שהבאתי למעלה נראה קצת בהפך כי ר"ש קיארא בעל ה'ג ראה כבר הלכות ר"י גאון. — והנה לא לכד בתוך אותה ההלכה הסדר משונה ולפעמים גם בקצור הרכה כמו ה' מצלה וחנכה הן רק איזה שוויקל"ב גם סדר ההלכות משונה הרכה מאד לדוגמא נמצא פה תפלין ומזוזה בסמנה ג'ולב, ה' קידושים (וכ"ה בה'ג רומי ולפנינו: קידושין) כתובות שבועות גיט אב"ל ב' גיטין) גם שמות ההלכות משונות לפעמים כמו ע' 41 הלכות ממונות ובה' דף ל' כהג' הלאה. והרכה הלכות אשר בה'ג לא נמצאו פה, ופעמים חסר פה א — ובה' שנמצא בה'ג כמו בה' תשעה באב (אשר היא פה אחר ה' פסח ועצרת קמ"ג אחר ר"ה) חסר בתחלתו מה שמוכא בה'ג מנמרא (תענית כ"ז ומתחיל תענית דף ל"ז) ועי' בהגהת ר"ש מרזב לבה'ג ע' 39 שהקשה כי לא היה להביא הך דמורים, ובאמת פה אינו מביאו, וכל זה אולי היה חסר גם בגוף ה' פסוקות. אמנם קצת דברים היו בגוף ה' פסוקות חסרות רק בהעתק שלפנינו כמו מה שמוכא בה' רי"צ גיאות ה' אבל דף ס"ג: ובפסוקות באה לו יום שמועה יום ל' הוא כשמועה רחוקה וכו' ובגדולות וכו' בהל' דמר יהודאי וכו' — ולפנינו ליתא פה. — אך מה שמוכא בה' רי"צ גיאות ה' הל' עמוד ד': בהלכות ובפסוקות נמי יחיד דקאמר גומר את ההלל לא יחיד ממש. נמצא בה'ג (הנקרא הלכות סתם) וגם בהלכות פסוקות שלפנינו, והרי"צ גיאות כתב שם: ונשאל מרב האי מצינו בהלכות מר רב יהודאי ז"ל יחיד

דקאמר וכו'. וסר רב שר שלום וא"ר רב נמרונאי וכו' זה שחקקתם לפנינו בהלכות קמעות לא יחד ממש, ומה הוכיחו ר"ג ברילל וד"ש זקש ג"י כי הן הן הלכות פסוקות והן הן הלכות קמעות וכך משיך דברי הרב פריימאן ז"ל בהקדמתו לחב"מ' והזהיר. ובה"ג חומא מוכא בזה רב יהודאי בעל הלכות הקמן כמ"ש במח"ל לחכם נרעץ חלק ל"א 474 (בתשובות הגאונים הי"ל ע"י החכם הרבבי מצאתי בעמ' 64 בהלכות קמנות אך לא מצאתי מה שהובא שם בהלכות שלפנינו) — ואכ"מ להתחקות על ענין זה.

ובחסך מצאנו פה בהלכות שלפנינו מה שלא נמצא בה"ג, לדוגמא:

48 ה' ר"ה: ויחד צ"ל וכו' השיאנו — לא נמצא בה"ג, אך מוכא בסדר רב עמרם נאון דף מ"ה בשם ר' יהודאי. וע"י גם בפרדס ובראב"ן ובשבולי הלקט.

21 ולמדנו שזמן אין צריך כוס, לא מצאתי בה"ג.

תפלת ודוי ביום הכבודים, לא נמצא בה"ג (הנוסח משונה משלנו).

402 בסוף פוסק גם לא נמצא בה"ג מה שנמצא פה:

ומנרה"י, (צ"ל: ומנרה"י, היינו: בני מורה) כתבין וכו' ובני ארעא ישראל מסיפין, ודא מהחלופים אשר בין בני בבל לבין בני ארץ ישראל המוכא גם בתשובות שערי צדק דף י"ב. ועיין בס"ם חלוף מנהגים לחכם ר' יואל מיללער (השחר ש"ז 745 ושם צ"ל: שי"ח'ה' במקום: שמוח) אמנם ממה שנמצא לפנינו פה נראה כי אין הכוונה כמ"ש בשם הרב רנ"ג קורניל ג"י. — ובה"ג סוף גיטין כתב רק כאנשי מורה.

432 בסוף ה' מועד: ביום טוב ראשון של פסח קורין וכו' עד עמוד 436 לא נמצא בה"ג שלנו, ודא תרגום ללש"חק מל' ארמי עם שניים מן סדר פרשיות של י"ז מובנים והפטרות שלהן הגרסם מתוך כ"י פארמא בס' תורתן של ר"ז צ"ל ל"י חיים מאיר הורוויץ ח"א עמוד 38 עד 62 ומשום עד גמירא ז"ן ר' צא פה, ונראה כי נתוסף שם אחרי כן. גם נמצא בה"ג ש"ה 60, ועי' בתוס' רי"ד מגלה לדף ל' ע"ב: אמר רבינו שמעון קידרא ב"ר אדר, וכו' בסדור פרשיות של ימים טובים וכו' אמנם במכריע דף כ"א כתב: וסדר פ"א פרשיות שכתוב בה"ג ג"ל שאינן דברי בה"ג ששתי נוסחאות ראיתי מהן בנוסח אחד ראיתי כתוב וכו' נוסח אחד ראיתי כתוב, ועוד שדבריו סותרים דברי בה"ג בהלכות צרכי צבור וכו' דגה מוכח שאינן דברי בה"ג אלא מחבר אחד כתבם שם (וכן נראה באמת כי נתוספו אח"כ ולכן נמצאו בה"ג כ"י חומא ולא בה"ג שלנו). —

והנה פה ע' 433: יום ג' חולו של מועד וכו' ישראל וביום השלישי כליו: — וקרב לזה הביא הר"צ גיאוד דף קמ"ז בשם רב עמרם שכתב: מה שמצאתם בהלכות קראות על שמו של מר רב יהודאי מעות היא ולא שמענו שכך כתוב בהלכות שקורין בנ' של חג ביום השלישי בלבד כמו שקורין הבקן (ולפי מה שנמצא פה אצל צ"ל כמו שקורא חלי) — אמנם בתורתן של ראשונים: וישראל

קרא ביום רביעי — עוד נמצא פה : ביום השמיני עד ונסכה . אמנם שם (בתש"ד) ביום השמיני כל הבכור . ועי' בה' ר"צ נאות דף ק"ז : ובספיקות עד ונסכה . מזה מוכח כי לפנינו היא ה' פסוקות . אך מ"ש פה וכך אמר רב יהודאי ראש ישיבה יום ששי הוא מ"ס תצ"ל יום שמיני וכ"ה בתש"ד (תורתן של ראשונים) ע' 39 : אמרין הרי אמר ריש מתיבתא מר רב יהודאי יומא תמינאח . —

עוד שם : וכשיזדה ר"ח בשבת וכו' ומספירין בזכריה רני ושמיחי . עי' באור זרוע ח"ב סי' שצ"ד ומצינו בהלכות פסוקות מצריך מספיר ברני ושמיחי . (וכ"ה בתש"ד) . 436 בסודים וכו' ואע"פ שתשעה פסוקין הן לא יקרא יתר שכן אמר מר רב יהודאי ראש ישיבה יקראו הללו שבעה (צ"ל : תשעה) וכ"ה בתש"ד ע' 41 : ואע"פ דתשעה פסוקי ניצח לא ליכרי מסי דרבי אמר מר רב יהודאי ריש מתיבתא וכו' ליכרי הלן תשעה פסוקין . ועי' בס' האשכול ח"ב עמוד 67 . מכל זה יתראה כי סדר פרשיות היה מתחלה בה' פסוקות אשר תרגשו פה לפנינו ואח"כ נתוסף בה"ג המאוחרים ונתוספו שם עוד דברים כמו פרב נספחנאי הנמצא בתורתן של ראשונים ולא פה לפנינו .

עוד הגוי להעיד על איזה שנים ומתירות אשר מצאתי בין הלכות אלה ובין בה"ג (ובלתי ספק ימצאון יותר הרבה) :

44 ה' מגלה (והוא פה אחד י"ט ולפני תנוכה ובה"ג אחד מ"ב ולפני מעד) נשים חייבות במקרא מגלה . אמנם בה"ג דף מ' : נשים חייבות במשמע מגלה . וכן מובא בשם בה"ג בס' האשכול ובמאירי מגלה . ועי' תוספות ורא"ש ור"ן .

47 בסוף הלכות פסח : ומי ששכח ולא בידך על ספירת העומר בשאר ימים מברך — והוא כעין מה שמובא בה"ג ה' מנחות ד' קל"ז : מר רב יהודאי נאון הרי אמר היכא דלא מנה עומר לילה קמא לא ימנה בשאר לילותא מ"ס דבעינא שבע שבתות ולילות (בכ"י רומא : וליכא) אבל בשאר לילותא היכא דלא מני מאורת' מני בימ' . — אמנם בה"ג ה' עצרת דף ל' כתב : והיכא דאנישי ולא בידך על ספירת העומר מאורתא מברך ביממא — ובה"ג כ"י רומא : מברך בלילה דתנן דבר שמעוה בלילה כשד כל הלילה ואי לא בידך עד למחר מברך ביממא ואי אינשא חד יומי אי גמי תרי יומי ולא בידך לא מברך בשאר יומי — ועי' בה' ר"צ נאות עמוד ק"ח שהביא שני הגוססאות בה"ג וגם משום רב יהודאי נאון .

27 בסוף ה' סוכה : לכני מערבה שאין להם ספק וכו' לבב לים שיש להם ספק וכו' — ובה"ג דף ל"ג : לכני מערבה דלית להו ספיקא וכו' לדין דאית לן ספיקא וכו' — ומזה ראה ברורה כי הלכות אלו לא נכתבו בבבל רק במדינה אחרת .

30 ה' לולב : ובבבל שיש להם שני ימים . ובה"ג דף ל"ד (והוא מסוכה ל"ז) ואנן דאית לן תרי יומי . וגם מזה ראה שלא נכתבו בבבל .

30 בבבל עושים כמרימר. ובה"ג היא מגמרא שם בסורא עכר כמרימר.
אולי כתב זה בבל במקום סורא. יען היה במדינה אחרת ואין נסקותא אנלו
באיזה עיר סרמית בבבל. או אולי היה כן גם בגוף ה' ססוקות לר' יהודאי
וזא היה בסורא וכתב סתם בבבל, עי' ערך מלים להרב שי"ר ז"ל עמוד 442.
122 רב יוסף בנו של מר יהודאי אמר שאין מברכין ברכת אבלים בשבת: ובה"ג
דף מ"ב: מר רב יהודאי הכין אמר אין מברכין וכו' וכמו שהוא בה"ג מובא
גם ברי"צ גיאנות דף ס"ז ובשאר פוסקים.

היוצא לנו מכל זה, כי הלכות אלה אשר הוצאת עתה לאור, הן הן הלכות
פסוקות לר' יהודאי, אשר כתבו תלמידיו, רק מתורגמים מארמית אשר נכתב
בה ראשונה ללשח"ק, ולא נמצאו בהם הוספות מאוחדות כמו שנתספו אח"כ
בה"ג שלפנינו, ובה"ג כ"י רומי עוד יתר הרבה מאד, ואינן מכיאים רק ר'
שמואל רב יהודאי, ומר בר חנה (ע' 28 וצ"ל מר רב חנא כמ"ש בה"ג, ובכ"י
רומא: מר רב הונא), וגם את ר' יוסף בנו של רב יהודאי (אם איננו מ"ם)
היו יכולים להביא תלמידיו ר' יהודאי — והן הן הלכות ראו אשר העדה את
מקורן החכם רמ"ש, הוא דלה לנו והעלה מרגינתא, והוא אשר נמלאו לו
היום שבעים שנה ליום מולדתו. מי יתן ויארץ ימים על ממלכתו ממלכת
הממלכת ישראל אוהבת כלנו. כחצו וכחפץ יידיך המכרך גם אותך כי תראה
שכר מוב בעמלך ופרי ישרה לך בהמיכך לבני עמך. כנספך וכנפש הכרה
סה ביעלימך, בר"ה ניסן בשנת קרנו תר"רס' בכבוד לפ"ק.

הד"ש והמקיץ ש' ו' ה' האלברשטאם.

הודעה

הנה נודע שכל הראשונים והאחרונים הסכימו שאיסור הסגת גבול שייך גם
בהדפסת ספרים ומכ"ש למחבר או מלקט איזה ספרים ובפרט מכתב יד אשר מעולם
לא בא בדפוס שאסור להשיג גבולו כל ימי חייו, וע"פ הג"ל אני אוסר הדפסת הספר
הזה וגם ספר מורה הנבוכים להרמב"ם ז"ל העתקת ר' יהודה אלהיזי וגם פיוש ירמיה
מר' יוסף ב"ר שמעון קרא שהוצאתי לאור בלי רשותי לכל אדם בכל מקום, והעובר
על זה בודאי יענשו אותו מן השמים ואחריתו יהיה מרה על פי משפט הממשלה וגם
בדיני ישראל, והשומע לדברי ישכון במח. כ"ד המתציא לאור

בציעה רבה, בעזרת אורי ישראל בגבורה. אריה ליב שלאמבערג.

סה ווירסיילס הסמך לפאריס.

LÉON SCHLOSBERG, VERSAILLES, PRÈS PARIS.

אל הקוראים הנכבדים

ראה נתתי לפניכם היום את הספר היקר הזה הלכות פסוקות או הלכות רא"ו אשר העתקתי מכתיבת יד ישן מלה במלה אות כאוצר הספרים באקספארד (Hunt. 504.) יחד ואין שני לא הוספתי עליה ולא גרעתי ממנו, כי אם באיזה מקומות שמצאתי שהשמיט הסופר מהנוסח שבגמרא שלנו השייך להלכה העגתי בין חצי לבנים כזה [] ומה שחשבתי מעות סופר או יתיר העגתי בין חצי עגולים כזה (). וגם הוספתי מה שאינו כתוב בכתיבת יד וזה הוא כל המראה מקומות בתלמוד בבלי, בכרי שיחיה בנקל להקרא למצוא חסדו, והייתי כאניה בלב ים התלמוד לשוט ולצוד ההלכות הג'ל, וזה הוא עבודת פרך יותר מכוומר ובלבתיים כידוע להמלחים עובדי ים התלמוד.

כל זה מעשי אצבעותי כי אני בעצמי העתקתי הב"י ועשיתי מלאכתי באוצר הספרים הג'ל מדי יום כיומו כמה שבועות (לכד מיום שבת קדש ויום א') בבקר אני בא ובלילה בשעה עשירי אני שב. למד מלאכתי, וידוע שאוצר הספרים סגור ומסוגרת בשעה רביעית אחר חצי היום אבל הממנה (הדירקטאר) במזכו נתן לי רשות עד שעה עשירית מפני שבאתי ממרחק לשם, ובלילה הייתי שם יחד כמלך בגדודי הכתיבת ידות אשר המה נקראים בכל לשון, וביום ובלילה אנכלני קרח כי היה כימות החורף ואסור להקריב אש זרה לתוכה מפני הדליקה. וגם אני בעצמי סדרתי האותיות העוסרת למכבש הדפוס, כי אני למדתי גם מלאכת הדפוס כולה בהיותי בן כ"ד שנה בעיר לייפציג שלש שנים, כי בן מלאות ימי הלימוד ובוה המסדר אותיות יוכל לבוא לכית הדפוס, וכבר אמרו חז"ל אהוב את המלאכה וגר', וליתר במחזן שלחתי כל גליון וגליון קודם שהדפסתי לידידי החכם כמד אברהם גייבויער לשם להשוות שנית ולהגיה מהכ"י הג'ל הוא במזכו עשה זה עבודי חנם אין כסף להגדיל תורה ויאדיר ושלם יצא מתחת ידי דבר שאינו מתוקן, וברכתי תעלה על ראשו וישא ברכה מאת ה' ויארץ ימיו ושנותיו בשיבה טובה כמזכר ונחת.

לא מצאתי שם המחבר בכ"י ושמו פלא, וזה כבר אשר החילתי להדפיס הספר היקר הזה אבל מפני כמה סיבות לא גמרתי הדפסתו מפני שבזמן הזה גמרתי הדפסת גם חלק השלישי מספר מורה הנבוכים להרמב"ם ז"ל העתקת ר' יהודה אלהריי אשר הוצאתי לאור בפעם ראשונה מכ"י באוצר הספרים בפאריס וגם פי יסמיה מר יוסף כ"ד שמעון קרא מכ"י באוצר הספרים הג'ל, וכבר כתבו חכמי זמנינו כמה מאמרים משם המחבר הספר הזה זה בכה וזה בכה וזה היה מחלוקת שהיא לשם, ואני הקמנ באלפי יהודה אריה לייב לא אעלה מסוככי ולא אצא השדה למרחק שם המחבר, ולא אכניס ראשי בין הדריס הגדולי' ובין הציידים המפורסמים אשר קמנם עביו ממתיג הקולעים אל השערה ולא יחמיאו. על כן כל הרצה ליתן את השם יתן, ויהיה מי שהיה, נשמתו בגן עדן וספרו יהיה זכורנו לברכה על הארץ.

ואני אזכר לתהילה וברכה את שם אשתי הצנועה היקרה ורחוק מפנינים מכרה מרת צפורה בת ר' יעקב מילידי עיר בארדא בצרפת ממשפחה חשובה ודבונה דעקאטמא נאבלע. אשר באו עם הגולה אשר הגלה מפארמונל וקבעו מושבותם בעיר בארדא אשר הזמין אלהים עבורי פה עיר וויסיליס, והיתה אלמנה והיה לה בית מסודר כפה זה ארבעים שנה עם בעלה הראשון אשר היה גם כן מן בעלי בתים החשובים והיה פרנס דפה כמה שנים. ושתי שנים אחרי מות בעלה לקחתיה לי לאשה כרת משה וישראל, וזאת האשה אשר נתן לי אלהים היא היתה לי עזר כל זמן שעסקתי בהדפסת הספר הזה. ה' יאריך ימיה עמדי בשיבה טובה על הארץ החמדה אדמת צרפת אשר כולנו בני חורין ואין מלך, ואיש יהודי הישר בעיניו יעשה, משפט אחד לכולם ליהודים לנר ולתושב.

ועוד אני אזכיר בשם לתהילה וברכה את החכמים המפורסמים אדוני תורה וחכמה ולומדיה מהקאמיטע חכרת ליטעראמור העברית דפארים אשר היו בעזרי להוציא לאור הספר היקר הזה. הלא המה הרב הגדול דצרפת כמ"ר אייזדאר נ"י, באראן נוסמאוו די ראמשהילד, הרב הגדול דפארים כמ"ר צדוק כהן נ"י, והחכם הישיש כמ"ר פראסעס' דירענבורג נ"י, והגדבן אשר בו תורה וגדולה כמ"ר מיכאל ערלאנגר נ"י, והחכם כמ"ר אייזדאר ליב נ"י נאמן דתברה הג'ל אשר המריח עצמו למוכתי כמה פעמים. ואחרון אחרון חביב החכם החקן כמ"ר ש' ז' ה' האלברשטאם ששלח לי אגרת ומצאתי בו פנינים יקרים שהפיץ אור גדול על הספר הזה ועל מחברו או מחבריו, אמרתי לא אמנע מוב מן הקוראים כי נר לאחד נר למאה, והדפסתי בראש הספר, גם שם הגביר הגדבן פ' דוד מאקאטמא נ"י בלאנדאן אשר היה בעזרי בהיותי באקספארד אזכיר למוכ.

פה מקום אתי ועתה עת להשיב תודה וברכה לכל הבאים על החתום בכל מקום שהם ויתגדבו לאסוף את הספר הזה אל ביתם, ואני תפלה יהי כל אלה ברוכים לה' כי גמלו חסדם על הספר הזה בכלל ועלי המוציא לאור בפרט. כן יהי רצון שתהי מלאכתי רצויה בעיני מוקירי ספרי עמם ולשונם פלמת תפארתם מני קדם, ושמתתי להיות עבד נאמן לספרי בית ישראל.

המוציא לאור אריה ליב שלאספער.

מילידי קריה נאמנה, חכמים וסופרים, ובתי מדרשים, וישיבות מלאים בחורים היקרים מקרב ומסו, הלומדים תורה וחכמה, ולשון המדינה וחקק, ביום ובלילה לא ישבותו, אשר מהרריה תחצוב רבנים, מגידי משרים, יושבי על מדין, מודי צדק, שוחמים, ומושכים בקפת סופר, גם בתי מדרשים בעד בעלי מלאכות הלומדים שם בלילה אחרי שגמרו מלאכתם חומש ורש"י, חיי אדם, וספרי מוסר, והמלמדים מקבלים שכר מהחברה שלהם, וראשי ישיבות ותלמידיהם מקבלים כל צרכיהם מן הקהלה הקדושה, זה עיר הגדולה לאלהים ווילנא יעמוד עד יבוא גואל.

. . . שמה יפרוש. (יבמות מז) דאמר ר' חלבו קשים גרים לישראל כספחת.
 ומדיעין אתו לקט שכחה וסאה דאמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן בן נח
 נהרג על פחות משווה פרוטה. ואין מדקדקין עליו. אמר ר' אלעזר שכת' ותרוא
 כי מתאמצת היא וגו'. אמרה לה מצוין אנו על תחום שבת אמרה לה אל כל
 אשר תלכי אלך. אסור לנו ייחוד ובאשר תליני אלין. מצוים אנו על מצוות
 הרבה עמך עמי. אסור לנו ע"ז ואלהך אלהי. ארבע מיתות נמסרו לבית דין.
 באשר תמות אמות. ושני קברים מתוקנין לבית דין. ושם אקבר. מיד ותרוא
 כי מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה: קבל מלין אתו מיד לפי
 שאין מעכבין את המילה. נשתיירו בו ציצין המעכבין את המילה חוזרין
 ומלין אתו שנייה. שנינו (שבת קלז) אילו ציצין המעכבין את המילה בשור
 החוסה את נדבן העמרה. (שם) אמר ר' אבינא אמר ר' חייא בר אבא אמר רב
 בשור החוסה את רוב גובהה שלעמרה. נתרסא מטבילין אותו מיד. נתרסא
 אין לא נתרסא לא. מים מרוין מכה. ושני תלמידי חכמים עומדים על גביו
 והאמ' ר' חייא בר אבא (יבמות מז) גר צריך שלשה חוץ מאותה שאמר לו
 ר' יוחנן לתנא שני שלשה. מבל ועלה הרי הוא כישראל לכל דבר שאם נשתמד
 וקדש קדושי קדושין. אחד גר ואחד עבר משוחרר: והלא אמר חסמא גר צריך
 לקבל עליו עבד אינו צריך לקבל עליו. אמר רב ששת אמר ר' שמעון בן אלעזר
 כך שנינו חסמא דתניא (שם מז) ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים כמה
 דברים אמורים בשלא קבלה עליה אבל קבלה עליה מטביל בה ומותר בה מיד.
 ר' שמעון בן אלעזר אומר אע"פ שלא קבלה עליה כוסה ומטבילה לשום עבדות
 ומטבילה לשם חרות. (שם מח) ומותר בה מיד: וכשמטבילין אותו צריך שילכו
 עמו שלשה ואומרים לו בדרך שאמרו לו בתחלה וגוזזים מן שערו וגומלין לו
 צפרניו שלידיו ורגליו וצריכין לראותו כשהוא מובל וכשיעלה מברך אשר קדשנו
 במצותיו וציונו על המבילה: וכן עבד משוחרר וכן עבד ואמה שלוקחין אותן מן
 הגוים תחלה באים שלשה ואומרים להן מצוות שחייב בהן עבד ומטבילין אותן:
 ושפחה באה אשה ונכנסה עמה לבית המבילה וכשתעלה תברך. וכל חייבי מבילות
 בתחלה מובלין ואחר כך מברכין. דתנן (פסחים ז) מבל ועלה בעליתו אומר ברוך
 אשר קדשנו במצותיו וציונו על המבילה: (יבמות מז) כל נדבר שחוצצין
 במבילה חוצצין בנר ובעבד משוחרר ובנידה. גר שמבל לשם קיריו ושפחה שמבילה
 לשם נידתה עלתה להם מבילה: (שם מח) מעשה באחד שהיה קורין אותו בר
 ארמיתא שבשעה שנתגיירה אמו לא מבילה. אמר רב אסי לא מבילה לנידתה אם

מבלה לגידתה מותרת. ועכשיו הלכה נוצחת (שם מו) גר צריך שלשה משפס כ' בו. והלכה גר צריך מבילה בסני שלשה: לעולם אינו גר עד שימול ויטבול: (שם כב) גרים מעדין זה לזה וכשרין בין אחים מן האב ובין אחים מן האם. מה מעם גר שנתגייר כקטן שנולד דמי: (שם כד) אחד גר שנתגייר לשם אשה וכן אשה שנתגיירה לשם איש והמתגייר לשם שולחן מלכים ולשם עבדי שלמה ואחד גירי חלומות וגירי אריות וגירי מרדכי ואסתר הלכה כולם גרים: (שם קב) גר דן את חבריו ואת אמו מישראל דן אפילו ישראל ולענין חליצה עד שיהא אביו ואמו מישראל: (ע"ז סד) איזהו גר תושב כל הכופר בע"ז ואוכל נבילות ופריפות ועד כמה נקרא גר תושב אמר ר' יהושע בן לוי כל שנים עשר חדש מיכן ואילך אם נתגייר מוטב ואם לאו גוי הוא: (שם מו) גר שמל ולא מכל או שמכל ולא מל הרי הוא כגוי לכל דבר ועושה יין נסך ואפילו קטן בן יומו וגוי הוא עושה יין נסך: (שם נו יבמות מו) והלכה ממבילין את הגר בשבת ואין ממבילין אותו בלילה ואין ממבילין את הגר אלא בשלשה משפס כ' בו: גר בין בארץ בין בחוצה לארץ צריך להביא ראיה שהמבילה בשלשה (יבמות מו) דאמר ר' חייא בר' אבא אמר ר' יוחנן הלכה בין בארץ בין בחוצה לארץ צריך להביא ראיה: (שם צו) הגיורת שנתגיירו בניה עמה לא חולצין ולא מיבמין ואין חייבין משום אשת אח מה מעם גר שנתגייר כקטן שנולד דמי: היתה הרתן שלא בקדושה ולדידתן בקדושה לא חולצין ולא מיבמין אבל חייבין משום אשת אח. היתה הרתן ולדידתן בקדושה הרי הן כישראל לכל דבר (שם צח) גר שבא להתגייר והיה נשאו אחתו מן האם יוציא מן האב יקיים. אחות אביו מן האם יציא מן האב יקיים אחות אמו מן האם יוציא מן האב ר' יוסי אומר יוציא חכמים אומרים יקיים ומותר באשת אחיו ובאשת אחי אביו וכל העריות מותרות לו להביא אשת אביו. חרש שומע וקטן שבאו להתגייר אינו מקבלין אותן מפני שאינן כשרים להתנות אין מקבלין אותן אבל קטן אע"פ שאין בו דעת מלין אותו על פי אבותיו ואין מתנין על העבדים בשעת מבילה והלכה אין אב לגוי הפקיד הכתוב ורעו שנאמר אשר בשר חמור בשרם. גר וגזירת עד שלשה דורות מותרין בממזרות מכאן ואילך אסורין: (שבת קכח) מילדין את האשה בשבת וקורין לה חכמה ממקום למקום ומחללין עליה את השבת היתה צריכה לגר חברתה מדלקת לה היתה צריכה לשמן חברתה מביאה לה ביד לא ספק לה ביד מביאה לה עם הכלי דרך שערה. אמ' חכמי' מדלקת לה את הגר וחי אמר רב אשי לא נצרכה דאפילו סומא. מה הגייה יש לה בנר אף על פי שכן מישבת דעתה וכסבורה וראית אתי חברתי ועושה לי צרכי. היתה צריכה לשמן חברתה מביאה לה בשערה. והלא באה לידי סחיטה ראבה ורב יוסף שניהם אומרים אין סחיטה בשער. רב אמר אפילו תומר יש סחיטה בשער מביאה לה בכלי דרך שערה: (שם קכט) אומרי' נהרדעים חיה שלשה שבועה ושלשים. שלשה ימים הראשונים בין אומרת צריכה אני בין אומרת אינה צריכה מחללין

עליה את השבת משלשה ועד שבעה אמרה צריכה אני מחללין עליה את השבת
לא אמרה אין מחללין. והיא שאמרה איני צריכה מחללין שספק נפשות להקל.
משבעה ועד שלשים אפי' אם אמרה צריכה אני אין מחללין עליה את השבת
אלא עושים לה על ידי ארמי דאמר רב עולא בר רב עילאי כל צרכי חולי
עושיין על ידי ארמי בשבת דאמר רב המנונא דברים שאין בהם סכנה אומר
לגוי ועושה. אמר שמואל עושיין מדורח לחיה בשבת כסבורין העם לומר לחיה
הן לחולה לא. בימות הגשמים עושים בימות החמה לא. אמר ר' חייא בר אבין
אמר שמואל הקיז דם ונצטמן עושים לו מדורה ואפילו בתקופת תמוז והוא
שמניח עצים מלמעלה למטה שלא כדרך בניין אבל מלמעלה למטה שדרך
בניין אסור. (שם מח) אמר שמואל זמן הקות דם כל שלשים יום בין הפסח
לעצרת יעטפ בן ארבעים שנה יעשה כל שני חדשים בן ששים שנה יחזור
ויטעם. ואמר שמואל זמן הקות דם אחת בשבת וברביעי בשבת ובערב שבת
יעשה בשיני ובחמישי לא יעשה מפני בית דין של מעלה ובית דין של מטה
שונים. בשלישי בשבת לא יעשה שעומד מאדים בזוגות. אף ערב שבת עומד
כיון שנהגו בו רבים שומד פתאים ה'. ואמר שמואל ארבע' בשבת ארבעה בחורש
שהוא ארבעה עשר שהוא עשרים וארבעה שחוא ארבעה שהוא אחריו כולם
קשים ראש חודש ושיני לו חולי ויש אומרים סכנה ערב יום טוב שלעצרת
סכנה שיש רוח אחד ששמו טבח שיוצא בערב יום טוב שלעצרת ואמר להן
הקב"ה לישראל אם אין אתם מקבלין את התורה איני מוכח בשרכם ודמכם
זה עם זה וגזרו חכמים על כל ערבי ימים טובים מפני ערב יום טוב של עצרת.
קושרין את המיבור ר' יוסי אומר אף חותכין ומומנין את השליה כדי שיחם
הולד. (שם קכט) אמר רב נחמן אמר רבא בר אבון הלכה כר' יוסי. ואמר רב
נחמן אמר רבא בר אבון אמר רב כל האומר בפרשת תוכחה עושים לחיה
בשבת ומולדתך ביום הולדת אותך. מכן שמולדין את החיה בשבת לא כרת
שורך מיכן שכורתין את המיבור בשבת. וכמים לא רחצת מיכן שמרחיצין את
הולד בשבת. והמלח לא המלחת מיכן שמולחין את הולד בשבת. והחתל לא
החתלת מכאן שמלפסין את הולד בשבת: (שם פג) מי שנפלה מפולת ספק
הוא שם ספק אינו שם ספק חי ספק מת ספק נכרי ספק ישראל מחללין עליו
את השבת. אם מצאוהו חי מתעסקין בו ואם מת יניחוהו. וכן לעיניין דליקה
כעיניין הזה (שם פג) מכבין את הדליקה ומצילין את המת ממקום שמגיע
עליו דליקה ומביאין כבר או תינוק ומניחין עליו ומטלטלין ואם לאו מטלטלין
אותו ממטה למטה מפני בוזין משפחה: (שם קג) לא ישכור פועלים בשבת
ולא יאמר לגוי שכור לי פועלין ולא יאמר אדם לחבירו הנראה שתעמוד עמי
לערב ר' יהושע בן קרחה אומר אדם לחבירו הנראה שתעמוד עמי לערב.
אמר רבא בר חנה אמר ר' יוחנן הלכה כר' יהושע בן קרחה שבת' ממצוא
חפצך ודבר דבר דיבור אסור ודבור מותר. רב חסדא ורב הונא שאומרים

שניהם חשבונו שלמצוה מותר לחשבן בשבת. ואמר ר' אליעזר פוסקין צדקה לעניים בשבת. ואמר ר' יצחק בר אידי אמר ר' יוחנן (שם קנא) הולכין לבתי כניסאות ולבתי מדרשות לפקח על עסקי רבים. ואמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יוחנן הולכין לאסמאות ולקרקסאות לפקח על עסקי רבים בשבת ותני דבי מנשה משדכין על התינוקת ליארם ועל התינוק ללמדו ספר או ללמדו אומנות: (שם) מחשיכין על התחום לפקח על עסקי כלה להביא לה הדם וחלילין ותבשיטין ועל עסקי המת לחפור לו קבר ולהביא לו ארון ותכריכין. גוי שהביא חלילין בשבת לא יספר בהם ישראל שמא חוץ לחומה לנו. ואין מחשיכין על התחום לשכור פועלים ולהביא פירות אבל מחשיך הוא לשמור ולהביא פירות בידו (שם קג) ואין מחשיכין על התחום להביא תבן וקש אבל מחשיכין על התחום להביא בהמה. היתה עומדת חוץ לתחום קורא לה והיא באה. כלל אמר אבא שאול כל שאני זכאי באמידתו אינו רשאי בשמירתו. אמר רב פסא מותר לו לאדם לומר לחבירו שמור לי פירות שנתחומך ואני אשמור לך פירות שבתחומי שהדי שנינו כל שאינו זכאי רשאי אני להחשיך וכיון שמחשיך אף שימור עושה אבל מחשיך הוא לשמור ומביא פירות בידו ואף על פי שלא הבדיל והלא אמר ר' אליעזר בן אנטיגנס בשם ר' אלעזר בר ינאי אסור לו לעשות חפציו קדם שיבדיל ואם תאמר שהבדיל בתפילה אמר ר' יהודה אמר שמואל המכדיל בתפילה צריך שיבדיל על הכוס ואם תאמר שהבדיל על הכוס כוס בשדה מנא ליה פירש ר' נתן ב"ר אימי לפני רבא בין הגיתית שנו שמצוי שמכדיל מאלתר: (שם קנא) עושין כל צרכי המת סבין ומדחין אותו ובלבד שלא יזוז בו אבר. שומטין את הכר מתחתיו ומטילין אותו על החול בשביל שימתין. קושרין את הלחי לא שיעלה אלא שלא יספה ומביאין כלי מיקר וכלי מתכות ומניחין לו על כריסו בשביל שלא תפוח ופוקקין את נקביו כדי שלא תכנס בהן הרוח אבל אין מעמצין את עיניו שלמת בשבת ואפילו מת ערב שבת ולא בשבת בלבד אמרו אלא אפילו עם יציאת נפש והמעמיץ עם יציאת נפש הרי זה שופך דמים משל לגוי שהייתה כוכה והזלכת אדם מנח אצבעו עליה מיד ככתה. תנייה ר' שמעון בן אלעזר אומר הרצה שיתעמצו עיניו שלמתו נוסח לו יין בחומטיו ונותן לו שמן בין ריסי עיניו ואוחז בשני גודליו והן מתאמצות מאליהן: (שם) תניא ר' שמעון בן אלעזר אומר תינוק בן יומו מחללין עליו את השבת. שנאמר ושמרתם את השבת אמרה התורה חלל עליו שבת ואחד כדי שישמור שבתות הרבה. דויד מלך ישראל מת אין מחללין כיון שמת אדם נפטר אדם מן המצות וזו היא שאמר ר' יוחנן כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המצות. תניא ר' שמעון בן אלעזר אומר תינוק בן יומו חי אין צריך לשומרו מן העכברים. עוג מלך הבשן מת צריך לשומרו מן העכברים שנאמר ומוראכם וחתכם וגו'. (שם קנא) בזמן שאדם חי אימתו מפלג על הכריות מת במלה אימתו. שואל אדם מחבירו כדי יין וכדי

שמן ובלבד שלא יאמר לו הלויני וכן אשה מחברתה אם אינו מאמינו
מניה מליתו אצלו ועושה עמו חשבון לאחד שבת מה מעם הלויני אסור
והשאיילני מותר. הלויני לזמן מרובה חיישינו שמא בא לכתוב השאיילוני לאו.
(שם קמא) אמר רב יהודה מותר לכתוש פלפלין אחת אחת ביד שלפכין
שתיים שתיים אסור רבא אמר כיון שהוא משנה מותר. אמר רבא מיט שעל
רגליו מקנחו בכותל ואין מקנחו בקרקע שמא יביא להשוות נומות ואמר
רבא לא יהדיק אדם צמר על פי הפך שמא יבוא לידי סחימה מיט שעל בגדו
מכסכו ואין מכסכו מבחוץ מיט שעל גבי מנעל שהוא שנינו במשנת ר' חיה
אין מגרדין לא מנעל חדש ולא מנעל ישן ולא יסוך את רגלו והוא בתוך
הסנדל אבל סכה ומניחה בתוך המנעל או בתוך הסנדל (זבחים צד) וכיכוס
המנעול בשבת אסור שיכשוך מותר. (שבת קמא) מנעל שעל גבי האמסם הלכה
כחכמים שמתירין ואפילו ר' אליעזר לא אסר אלא בשאינו רפוי אבל ברפוי
מותר שנינו ר' אליעזר אומר אם היה רפוי מותר. (שם קלמ) מסננין את
היין בסודיין ובכפיסה מצרית אמר רבא כפיסה זו על חצי פי חבית מותרת על
כולו אסור מפני שנראה כאוהל. אמר רב ספא לא יהדיק אדם סיב על פי
קיתון מפני שנראה כמסננת שלרב ספא. מסננין יין מן כלי לכלי. יין שסינהו
או שכר בין סינהו מחמת שמרים בין סינהו מחמת דבר אחר מותר ששנינו
ובכפיסה מצרית סינהו בכגד מפני אסור משום סחימה. אמר זעירי נותן אדם מים
צלול ומים צלולין בתוך המשמרת בשבת ואינו חושש אבל עכור לאו. מסננת
התלויה מערב יום טוב מותר לסנן ביום טוב אבל בשבת אע"פ שתלויה מערב שבת
אסור. כחכמים ששנינו (שם קלז) וחכמים אומרים אין תולין את המשמרת ביום
טוב ואין נותנין בתלויה בשבת. ואם תלה אמר רב יוסף תלה חייב חמאת.
אמר לו אב"י אלא מעתה תלה קיתון ביתר דא חייב אלא אמר אב"י לוקה מכות
מרדות משלחכמים שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול. (שם קלח) ואם שימר
מהו אמר רב כהנה שימר חייב חמאת. מפני מה מתרין בו. רב אמר משום
בורר רב זירא אמר משום מרקיד. (שם קנז) גר שנכתה אסור למלמלה בשבת
כל דרך שהוא צורך מקומו מותר למלמלה בשבת חוץ מנר שהרליקו בה באותה
שבת ומחתה שהיו בה גחלים בין השבת וחוץ בין כל דבר שמקפיד עליו וקובע
לו מקום (שם קנג) כגון יתדות ומי שחובטין בו כובסין ופדן של שור. (ברכות
ו) ידוץ אדם לדבר הלכה ואפילו בשבת שהלכה שאמר ר' זירא שכר הלכה
ריצה. (שבת מד) מעות שעל גבי המטה מותר למלמלן בשבת במקום שהן
אובדות. משה שיחדה למעות הגיה עליה מעות אסור למלמלן בשבת: מותר
להטמין את הצונן שאמרו חכמים ר' התייר להטמין את הצונן. קוסה שלמוכין
ממטינין ומותר למלמלה בשבת: קדירה שהגיע בשולה מבעוד יום אם מצטמקת
ויסה לה אסור לשהותה על גבי כירה בשבת (שם לו) שאמר רב נחמן מצטמק
ויסה לו אסור. שכיין שהוא מבקש לוכל ממנה בין והשמשות מרבה לה אור

ואחר שקידש היום ישעה ויבוא לחתות כנחלים ואם מצטמקת ורע לה מותר לשחותה על גבי כירה גרופה וקמזמה. ופירשו חכמים כללו של דבר כל שיש בו קמח מצמק ורע לו הוא: (שם לה) בקשו חכמים מ' חיה בר אבא שבה קדיה על גבי כירה ובשלה בשבת מהו למדד יצא ודרש להם והלכה כר' מאד. נוי שפסק לו ישראל שכר מותר לשלה בידו אגרת ששנו חכמים שולחין אגרת ביד הגברי בערב שבת והוא שפסקו לו שכר. ואפילו למי שיאמר והוא שיניע לביתו קודם שתחשך או שיניע לבית הסמוך לחימה שעלתה על דעתו שאיגרת זאת לבית השליש שיגרה וכן שאינו מוצא שליט הולך אחרי לעיר אחרת אבל אינו כן מותר. (שבת סא) קמיע של ממוא מותר לצאת בו בשבת וודי שלשה קמיעין לשלשה בני אדם שלשה שלשה פעמים נתחזק אדם ונתחזק קמיע שלשה קמיעין לשלשה בני אדם אדם נתחזק קמיע לא קמיע אחד לשלשה בני אדם קמיע נתחזק אדם לא נתחזק. מפני אפילו ארבעה חמש קופות שלתבן מפני אורח אחד לישב ולעסוק בתורה. (ב' עא) המבשל בשבת הלכה כר' שאמר בשונג יאכל במוצאי שבת במזיד יאכל לאחרים. (חולין מז) השוחט לחולה בשבת מותר לאכול ממנו בריא כשהוא חי לפי שאי אפשר לכזית בשר בלא יחיימה. המבשל לחולה בשבת אסור לאכול ממנו בריא שמא ירבה בשבילו בדליקה ותירד לוטר כל המכבה אינו מפסיד מחמת ספק נפשות. (שבת קכא) נכרי שבא לכבות אין אומרים לו כבה אל תכבה וכן לסתום נדר ששומף או מטר. (שם קנו נדרים עז) מפירין נדרים בשבת ובליילה ובקרחים הלכה כחכמים שאמרו מצוה לאכל שלש סעודות בשבת. מי שאחזו דם מקוין לו דם ביום השבת מפני הסכנה (שבת קט) וכל מכה של חלל מותר לרפותה בשבת. ומי שהוא חולה מותר אם צריך לקות עליו או לרוק בו בשבת מותר. (שם קט) חרדל שלשו מערב שבת בו למחר נותנין בו חומץ ועושה אותו בראשי אצבעותיו אבל בידו אסור. (כתובות ז) מותר לבעול בתחלה בשבת. (שבת פא) אמר ר' שמעון בן לקיש צרור שעלו בו עשבים נומלו ומקנה בו בשבת ואם תלש מאותן עשבים חייב המאת. (שם קת) החושש בעניו בשבת מהו שיתן לתוכה יין לתוך העין אסור על גב העין מותר. ודק תפל אפילו על גב העין אסור. וממלת שאין בה שלש על שלש מותר למלמה דתנינן (עירובין קב) רמייה שפרשה ומועל גבי מכה בשבת מחזירין אותה על המכה (שבת קלו) ומותר לכרוך עליו חוט.

ג הילכות יום טוב

(ביצה כד) כיברין שלחה ושלעופות ושלדגים אין צדין מהן ביום טוב ואין נותנין לפניהם מזונות. מצודות חיה ועופות ודגים לא ימול מהם ביום טוב אם כן ידוע שנצודו מערב יום טוב (שם) רבן שמעון בן גמליאל אומר מצאן

מקולקלן בידוע שבערב יום טוב נצודו. ואם לא בידוע שביום טוב נצודו ואסורין ספק הבא ביד גוי אסור ורבן גמליאל מתיד ומעשה בנוי אחד שהביא דגים לרבן גמליאל ביום טוב ואמר מותרין הן אלא שאין רצוני לקבל מהן: (שם) אמר רב ספא הלכה גוי שהביא דורון לישראל ביום טוב אם יש בו מאותו המין במחזור אסורין שאני אומר מן המחזור הביאן ואף לערב אסורין בכדי שיעשו ואם אין מאותה המין במחזור אם הביא בתוך התחום מותרין לאלתר מחוץ לתחום אסורין. והבא בשביל ישראל זה אע"פ שהוא אסור לאכל מיד אבל מותר להאכיל ישראל אחר: (שם כה) אמר רבא בר רב הונא אמר רב הסוכר אמת המים מערב יום טוב ולמחר השכים ומצא בו (אמת המים) נדגים מותרין. (ערוכין ט) מעשה בצבי שהביא לבית ראש גולה ביום טוב מחוץ לתחום רב נחמן זרב חסדא אכלו ממנו רב ששת לא אכל ממנו. מי שאכל כסבור בשביל ישראל זה מותר לאכל ישראל אחר. מי שלא אכל כסבור היה דבר הבא לבית ראש גולה לכל החכמים הוא בא ואסור. מעשה בלפת שהביאו למחזא יצא רבא וראה שהיא כמישה אמר זו ודי מאתמול עקרה מה יש לך לומר חוץ לתחום הביאו הבא חוץ לתחום בשביל ישראל זה מותר לכול ישראל אחר. וכל שכן מחזא שמצויין בה גוים והתירה ליקח ממנה ביום טוב. כיון שראה שמרכין ומביאין אמר אלו על דעת ישראל מביאין ואסרה רבא לקנות ממנה. מעשה בבני חפס שהביאו להן גוים חדס ביום טוב שיני ושאלו לרבא מחו להריח בה מערב לאלתר אמר להן כיון על דעת בני חפס נזוז על דעת כולם נזוז וצריכין להמתין בכדי שיעשו: (ביצה לד) תנו רבנן מולגין את הראש ואת הרגלים ומהבבין אותן באור ואין מופלין אתם לא כחול ולא בארמה ואין נזוזן אותן בתספורות ונחזין את הירק בתספורת שלו ומתקנין את הקירנס ומסיקין ואופין בפורני ומחמין חמין באנמיכי ואם היתה פורני חדשה אסורה שמא תסחת: (שם) תנו רבנן אין נוסחין במסוח אבל נוסחין בשמסורת ואין מחדדין את השסוד ואין מתקנין אותו. (שבת קמד) ואמר רב יהודה אמר שמואל מוחם אדם מזמר שלענבים לתוך הקדידה ביום טוב אבל לא לתוך הקעדה אמר רב חולב אדם עז לתוך הקדידה ביום טוב אבל לא לתוך הקעדה כסבור משקה הבא לידי אוכל אוכל הוא: (ביצה יז) ת"ד אין אופין מים טוב לחול באמת אמרו ממלא אדם קדידתו בשר אע"פ שאינו צריך אלא לחתיכה אחת. מיחם מים אע"פ שאינו צריך אלא לכוס. אבל לאסות לא יאפה אלא כדי צרכו ר' שמעון בן אלעזר אומר אף ממלא אשה תגורה פת מפני שהפת נאפה יפה כל זמן שהתגור מלא. אמר רבא הלכה כר' שמעון בן אלעזר וכשם שאין אופין ומבשלין מים טוב לחול כך אין אופין ומבשלין מים טוב לחבירו שאמר רב (שם ד) הלכה כארבעה זקנים. וכשם שאין אופין ומבשלין מים טוב לחבירו אין אופין ומבשלין מים טוב לשבת. אלא אם כן עירב בתבשיל דתניא אמר בית שמאי אומרים אין אופין אלא אם כן עירב

בפת. ואין מבשילין אלא אם כן עירב בתבשיל. ואין מומנין את החמין אלא אם כן יש לו חמין ממנים מערב יום טוב. בית הילל אומר^י מניח אדם תבשיל אחד ועושה כל צרכיו (שם מז) ותבשיל שאמרו אפילו צלי אפילו שלוק. אפילו קוליים האיססנין שנותנין עליו חמין מערב יום טוב תחלתו וסופו אין לו שיעור. מהו אין לו שיעור אין לו שיעור למעלה אבל יש גלון שיעור למטה. ועירובי תבשילין שיעורן כזית בין לאחד בין למאה. אמר רבא מניח אדם עירובי תבשילין מיום טוב לחבירו ומתנה כיצד כגון שנודמנו שני ימים טובים שלגלית חמישי וערב שבת. שהיה רביעי בשבת ערב יום טוב צריך להניח עירובי תבשילין ואם משה ולא הניח מניח בחמישי בשבת שהוא יום טוב ואמר כך אם היום יום טוב למחר חול ואינו צריך ולא כלום ואם למחר יום טוב היום חול ועירוב זה אני מניח להתיר לי לאפות מיום טוב לשבת ובשני ימים שלרא' השנה לא יעשה כך ואסור לו לאפות. ואסור לאפות מיום טוב לחבירו בין בשני ימים טובים שלרא' השנה בין בשני ימי^ט שלגליות מה מעם מפני שהן ספיק' שמא יום ראשון יום טוב שלתורה הוא ולמחר חול ונמצא אופה מיום טוב לחול (שם ב) כתב^י והיה נכיוס^י הש^י והכינו חול מכין לשבת חול מכין ליום טוב אין יום טוב מכין לשבת אין יום טוב מכין ליום טוב ואין שבת מכינה ליום טוב: (שם מז) ואמר רב הונא אמר רב צריכה דעת וודי דעת מניח צריכין אנו דעת שהגדו לו צריך או אינו צריך למדנו ששמואל מעריב על כל נדרעא ר' אסי ורב אמי מערבין על טבריא כולה. ועירובי תבשילין צריך לזכות בעל הבית על ידי אחר צריך לומר לאשתו או לאחד מבניו זכי בו בעירוב זה שיתר לנו לאפת ולבשל מיום טוב לשבת וכיצד עושה לוקח פת אחד מערב יום טוב ויניח בתוכה בשר או ביצה או דג כשמבשילין ואסור לאוכלו לאותו עירוב עד ערב השבת דתנינן אכלו או שאבד לא יבשל עליו בתחלה. (שם ז) אמר אבי הלכה התחיל בעיסתו ונתבשל עירובו או שאבד הרי זה גומר: שאל את רב חיללו בני באנא שהשליכו עליהן קמח בני חיל מהוא לאפות להן ביום טוב אמר להן נראה אם כשנותנים פת לתינוק מאותו קמח אין מקפדין עליו גוים כל פת ופת ראוי לישראל ומותר ואם לאו אסור. (שם כא) ת"ר אך כאשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם. שומע אני נפש בהמה במשמע כענין שנאמר ומכה נפש בהמה ישלמנה ת"ל לכם לכם לא לגוים לכם לא לכלבים דברי ר' יוסי הגלילי ר' עקיבה אומר לכל נפש ריבה. ואפילו נפש בהמתך במשמע. אם כן מה ת"ל לכם לכם לא לגוים ומה ראיתה לרבות את הכלבים ולהוציא את הגוים מרבה אני את כלבין שמוזנתן עליך כענין שנאמר לכלב תשליכון אתו. ומציא אני את הגוים שאין מוזנותן עליך. (שם כב) אמר ר' יהושע בן לוי מומנין גוי בשבת ואין מומנין גוי ביום טוב שמא ירבה בשבילו. מרימר ומר זוטרא כשמתארח גוי עמהן אוסרים לו אם רוצה אתה כמה שטרחנו לעצמינו מומב ואם לאו בשבילך אין אנו מורחין. ::סדר למד קמח ביום טוב שאמר רב

ימיה בר אבא אמר רב אשה מודדת קמה לעיפתה כדי שתמול חלטה בעין יפה ושמואל אמר אסור והלכה כשמואל. ואע"פ שאמרנו הלכה כרב באיסורין בין להקל בין להחמיר כן הלכה למעשה. אבל נחתום מודד תבלין ומתן לתוך קדידה כדי שלא יקדיח תבשילו: (שם ד) אמר ר' יוחנן עצים שנשרו מן הדקל לתנור בשבת אסור להסיקן למחר ביום טוב ועצים שנשרו מן הדקל לתנור ביום טוב מרבה עליהן עצים ממוכנות ומסיקן כדי שיבטלו ברוב: (שם לג) כל דבר שהוא לצורך סעודה מותר לכתוש ביום טוב חוץ מן מיני (שם יד) וכל דבר אינו צריך לשנות חוץ מן המלח וחלת חרדע ומי שהוא רגיל ליטול מן התבואה ביום טוב ואינו עושה חשבון עד לאחר יום טוב מותר. אין בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש בלבד. ור' יהודה מתיר במכשירי אוכל נפש. מה מעמן של חכמים מקרא כתיב הוא לבדו יעשה לכם הוא ולא מכשיריו ור' יהודה מה מעמו מקרא כתיב לכם לכם לכל שהוא צרכיכם ולחכמים הרי כתיב לכם זה הייתי צריך לכם לא לגוים לכם לא לכלבים ואף לר' יהודה הרי כתיב הוא לבדו אמר לך רב יהודה כתיב הוא וכתיב לכל כן במכשירין שאי אפשר לעשותן מערב יום טוב כן במכשירין שאיפשר לעשותן מערב יום טוב: (שם כה) דרש רב חסדא ואינן תומר רב יוסף סכין שנפגמה ושפורד שנרצם ומגורפת התנור באנו למחלוקת ר' יהודה וחכמים דתני אין בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש בלבד. ור' יהודה מתיר במכשירי אוכל נפש: (שם לב) תנא ר' חייא בר יוסף לפני ר' יוחנן אין גורפין תנור וכירים אבל מכבשין ואם אי אפשר אלא אם כן גודמן הרי זה מותר תחלתה חכמים סופה ר' יהודה אל תתמה כן שאיפשר כן שאי אפשר הילכך תנור שיש בו אפר שראוי לבשל בה ביצה מותר לגורפין ביום טוב ואם יש בו קדידה אסור. ואם שאולך אדם מותר לגרוף תנור אל תאסר לו אלא אמור לו לך ואפה יפה ואם ראיתה שגורפין אל תאסר להן: (שם כה) נתבקשה לחכמים מהו להראות סכין לחכם ביום טוב רב מרי בר מר בוסא מתיר וחכמים אוסרין. אמר רב יוסף ותלמידי חכמים ראה לעצמו ומשאילה לאחרים אבל אחרים לאו שאיפשר להם למרוח ולהביא מן מקום אחר: (שם כב) אסור לכבות את הגר ביום טוב. (מ"ק יג) מביאין כלים מבית האומן כגון כרים מבית הברר וכוסות מבית הזנג אבל לא צמר מבית הצבע ולא כלים מבית האומן ואם אין לו מה לאכל נותן לו שכרו ומניחין אצלו. ואם אינו מאמינו מניחו בבית הסמך לו ואם חושש שלא יגנבו מביאין בצינעה לתוך ביתו. (ביצה יד) ותגן משלחין כלים בין תפורין בין שאינן תפורין אע"פ שיש בהן עמון כלאים והן לצורך המועד: (שם יא) בית שמאי אומרים אין נותנין את האור לפני בית הדרוסה אלא אם כן יש עליו בשר בית הלל מתידין. ותני ושויין שאין מולחין עליהן את העורות אבל מולחין עליהן בשר לצלי. אמר אביי עיקר לצלי שאין מולחו מרובה אבל לקדידה שמילחו מרובה אסור למלח עליהן. אלא עור הדרסה מה מעם התירו חכמים

הואיל וראויין לסמך עליהן שאמר עולא (שם) שלשה דברים הותרו סופן
מפני תחלתן ואלו הן עור הדרסה וסילוק תריסין והחזרת רמיה במקדש עור
הדרסה שאמרנו סילוק תריסין תריסי חנויות: (שם ו) עגל שנולד ביום טוב
ומותר לשחמו ביום טוב והוא שכלו חדשיו: אפרוח שנולד ביום טוב אסור
לשחמו ביום טוב ומה הפרש יש בין זה לזה זה מוכן על גבי אמו וזה אינו
מוכן על גבי אמו: (שם כו) בכור שנפל לבור ר' יהודה אומר ירד המומחה
ויראה אם יש בו מום יעלה וישחוט ואם לאו לא ישחוט ר' שמעון אומר כל
שאינו מימו ניכר מערב יום טוב אין זה מן המוכן. (שם כז) אמי ור(ב)דינאה היה
בודק בכורות שלבית נשיא ביום טוב לא היה בודק אמר רב אמי יפה הוא
עושה שאינו בודק והלא ר' אמי עצמו היה בודק ר' אמי מאתמול היה בודק
ולמחר מביר דבריו כמעשה שבא לפני רבא להראות לו בכור בערב יום טוב
והיה יושב וחוסף ראשו ראה מומו אמר לו לך היום ונא למחר כשבא אמר
לו אמר לי כיצד היה מעשה אמר לו היו מנחין שעורים אחרי הכותל והכניס
ראשו וסרם שפתותיו אמר לו ושמא אתה גרמתי לו אמר לאו שהגרמה אסור
דתני כל מום לא יהיה בו אין שלא יהיו בו בידים ומניין שלא יגרום על ידי
אחד שלא יביא דבלה או בצק ויניח על אוזן גדי כדי שיבוא הכלב ויסלנה
ת"ל כל מום אמר מום ואמר כל מום: (שם ד) ביצה בשבת ויום טוב או יום
טוב ושבת נולדה בזה אסורה בזה וכן שני ימים טובים שלראש השנה נולדה
בזה אסורה בזה. שני ימים טובים של גליות נולדה בזה מותרת בזה: רבא
אמר הלכה כרב בשלשה דרכים אילו בין להקל בין להחמיר. (שם כו) והלכה כוסין
כרב כהנא שאמר מוקצה שיכש ואין הבעלים מכדין בו מותר. והלכה כוסין
את הסל לאפרחים כדי שיעלו ושירדו בשבת ובמקום שיש עליז אפרחים
מבעוד יום אסור למלמלו כל היום: תמרים אסור לוכל מהן ביום טוב מסני
שהן מוקצין: (שבת מה) מניחין גר על גבי אילן בשבת ואין מניחין גר על גבי
אילן ביום טוב מה מעם שבת מאתמול הניחה ואינו בא להשתמש במחובר
ביום טוב כיון שמותר לו להשתמש בגר ואין פורש ממנה יבוא להשתמש
במחובר. ואפילו מערב יום טוב אסור מפני שהותר לו ביום טוב שלמול הגר
ואינו פורש ממנה יבוא להשתמש במחובר: (שם קלז) כלי שאינו מכוסה פיו
כולו מותר לשפוך ממנו ולשפוך לתוכו מה מעם אינו נראה כאוהל אבל כלי
שמכוסה פיו כולו אסור ולשפוך מפיו. מותר להניח מטלת על פי הכלי וליתן
לתוכו מותר לשפוך ממנו אסור גזירה משום אוהל בין בשבת בין ביום טוב.

[הלכות מגלה]

(מגלה ימ) הקורא במגלה הכתובה בין הכתובים לא יצא ידי חובתו והלכה בציבור. אמר רב מגלה בזמנה קורין אותה אפילו ביחיד שלא בזמנה בעשרה רב אסי אמר בין בזמנה ובין שלא בזמנה בעשרה והלכה כרב אסי. דתנן נכנס לבית הכנסת ומצא ציבור שקראו חצייה אל יאמר חצייה עם הציבור ואחזור ואקרא חצייה אלא קוראה מתחלה ועד סוף: נשים חייבות במקרא מגלה שאף הם היו באותו הגם. ומגלה כתובה במצחף אין אדם יוצא בה ידי חובתו שכתב וכתב בספר ומצחף אינו ספר. ומי שהוא למד מגלה יפה מותר לו לשננה בשכת אבל ללומדה בשכת אסור מה מעם שמא יצטרך לו פסוק אחד וילך אצל בקי ללמוד ויעבירה ארבעה אמות בשכת ברשות הרבים. וזה הוא מעמו שלשומר וזהו מעמו של לולב: והקורא מגלה (שם כא) חייב לכוך שלש ברכות אשר קדשנו במצותיו וצונו על מקרא מגלה. ושעשה ניסים. ושחיינו וקיימנו. ולאחד שמסיים מכוך הרב את רבינו וזהו את דיננו הגדול את נקמותנו והגפרע לנו מצרינו והמשלם גמול לכל אויבי נפשינו ברוך אתה ה' הגפרע לישראל מכל אויבינו והאל הקדוש.

[הלכות חנוכה]

(שבת כא) נר חנוכה מצותה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק ומצוה להניחה אל תוך ביתו מבחוץ ואם היה דר בעליה מניחה בחלון הסמוכה לרשות הרבים ואם היה מתיירא מן הגוים או מן הליסמים מניחה על סתח ביתו מכפנים ובשעת הסכנה מניחה על שולחנו ודיו: (שם כג) המדליק יום ראשון מכוך שלש אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר שלחנוכה. ושעשה ניסים. ושחיינו. מכן ואליך המדליק מכוך שתים להדליק. ושעשה ניסים. והרואה מכוך שעשה ניסים לאבותינו.

ד הלכות פסח

(ירושלמי ריש פסחים) תנו רבנן ושמתם את היום הזה לדרתם שומרהו מלפניו מאור ארבע עשר (פסחים ח) מיכן אמרו אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הגר ואין בודקין לאור החמה ולא לאור הלכנה ולא לאור האבוקה אלא לאור הגר ואע"פ שאין ראייה לדבר זכר לדבר בעת ההיא אחפש את ירושלים בנירות (שם ד) ואמר רב נחמן בן יצחק בשעה שבני אדם מצויין בבתיהם ואור הגר יפה לבדיקה (שם ז) ומכוך אשר קדשנו במצותיו וצונו על ביעור חמץ ובודק ואחר שבדק מבטלו. שכתב תשכיתו שאור ואומר כל חמץ

שיש בבית הזה ולא ראיתיו יבטל ויהיה עפר וכין שמבטלו אם מצא לאחד כך וראו אינו מתחייב עליו בכל יראה וכל ימצא. ומי שברק ושייר ארבע או חמש ככרות וחסרה אחת מהן צריך שיחזור ויבדוק שמא עכבר או חולדה לקחו. (שם ח) תנו רבנן חורי הבית העליונים והתחתונים והאמצעים צריכין בדיקה נג היציעה ונג המגדל ורפת בקר ולולין ומתבן ואוצרות יין אינן צריכין בדיקה. חור שבין אדם לחבירו זה בודק עד מקום שידו מגעת וזה בודק עד מקום שידו מגעת והשאר מבטלו בלבו. חור שבין יהודי לארמי בודק עד מקום שידו מגעת והשאר מבטלו בלבו סלומי אומר כל עצמו אינו בודק מפני הסכנה שלא יאמר הגוי כשפים הוא עושה לי: (שם לא) חמץ שנפלה עליו מסולת דרי הוא כמכוער רבן שמעון בן גמליאל אומר כל שאין הכלב יכול לחפש אחריו וכמה חפישת הכלב שלשה מפחים: (שם ח) אמר ר' אבא בר רב הונא בית דגים אין צריך בדיקה אלא כמה אמרו שתי שורות במרתף מקום שמכניסין בו חמץ ומסתפקין מהן. אמר רב חסדא בית דגים צריכה בדיקה והא תני בית דגים אין צריך בדיקה אל תתמה זה בגדולים וזה בקטנים. אמר רבא בר רב הונא בית חתמים ובית העצים צריך בדיקה: אמר רב פפא בית המלח ובית הרבב אמר רבא חצר אינה צריכה בדיקה מפני שהעורבים מצויים שם. וחייב אדם לבדוק חמץ בסוף ארבעה שעות שלארבע עשר דתנן (שם יא) ר' יהודה אומר אוכלין כל ארבע ותולין כל חמש ושורפין בתחלת שש מה מעם גזירה משום יום המעונן שאם תתיר לו לאכול בחמש סעמים שתגיע שבע עדאן חמש הן באכילה החמירו חכמים ברגייה לא החמירו שש הן חמש לאו ואם תאמר מפני יום המעונן אפילו ארבע אמר רב פפא ארבע זמן סעודה לכל היא. (שם יג) אמר רב נחמן אמר רבה בר אבא הלכה כרב יהודה: ומי שהפקיד גוי אצלו חמץ ואין בעליו עמו ליטלה ממנו ממתין לו ארבעה שעות שלארבע עשר שראוי לאכילה שמא יבוא וישלח וודי יצאו ארבע שעות ולא בא כשתיכנס חמישית מוכרו לגוים ואם אינו מוכרו אע"פ שקיבל עליו אחריות שורפו ויהכל מצוים עליו לבערו. ודאי גוי שהפקיד אצל ישראל אם קיבל ישראל עליו מותר שמירה כיון שנפסע בו ונגנב או אבד חייב לשלם וחייב לבער ואם שמירה ברשות גוי היא שאמר לו הרי בית לפניך אין חייב לבערו. (שם ה) דתני רבא שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם מה ת"ל והלא כבר נאמר לא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור בכל נבולך לפי שנאמר לא יראה לך שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה יכול יסמין או יקבל פקדונות מן הגוי ת"ל לא יראה לך שאור. אלא בגוי שלא כיבשתו ואינו שרוי עמך בחצר גוי שכבשו ושרוי עמו בחצר מניין תלמוד לומר שאור לא ימצא בבתיכם אלא אין לי אלא בבתים בבורות בשיחין ובמערות מניין תלמוד לומר בכל נבולך ועדיין אני אומר בבתים עובר בכל יראה וכל ימצא וכל יסמין וכל יקבל פקדונות מן הגוי כנבולך שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה

של אחרים ושל גבוה ומניין ליתן את האמור של זה בזה ואת של זה בזה תלמוד לומר שאור שאור לגזרת שזה נאמר שאור בבתים ונאמר שאור בנבולין מה שאור האמור בבתים עובר בבל יראה ובל ימצא ובבל יטמין ובל יקבל סקדנות מן הגוי. ומה שאור האמור בנבולין שלך אי אתה רואה ואתה רואה של אחרים ושל גבוה אבל שאור האמור בבתים שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה: (שם) ומי שהוא בדרך ונזכר שיש לו חמץ בבית קודם שש שעות מכמלו ויפה הוא אבל לאחר שש שעות אי אפשר לו בבימול שהרי אינו ברשותו. (שם ו) שאמר ר' אלעזר בשם ר' ישמעאל שני דברים אינן ברשותו ועשאן הכתוב כמן רשותו ואילו הן בר ברשות הרבים חמץ משש שעות ולמעלה שכתב לא תשחט על חמץ דם זבחי. (שם ו) ת"ר גוי שנכנס לחצירו של ישראל ובצק בידו אינו זקוק לבער הפקידו אצלו חייב לבער יחד לו בית אינו חייב לבער מה מעם לפי שאינו ברשותו. אמר רב יהודה אמר רב המציא חמץ בתוך ביתו כוסה עליו את הכלי אמר רבא ואם של הקדש הוא אינו צריך מה מעם הכל פורשין ממנו: (ערוכין סד) ומי שמבקש לילך בספינה אל מקום רחוק ויש בתין עומדים בתחומי שאין רשות לאדם ליכנס לשם אם קודם שלשים יום ילך שעדיין לא נתחייב בדברים שלפסח אינו צריך לבדוק ואם בתוך שלשים יום צריך לבדוק קודם שילך. (פסחים ו) דאמר רב יהודה אמר המפרש והיוצא בשיירא בתוך שלשים יום זקוק לבער קודם שלשים יום אינו זקוק לבער. אמר רבא זו שאמרת קודם אינו זקוק לבער לא אמרנו אלא כשאין דעתו לחזור אבל דעתו לחזור אפילו מראש השנה זקוק לבער. וכשם שחמץ אסור באכילה זקוק אילו שבעה ימים ושמונה שעות אף בהגייה אסור. דתני (שם כח) מניין לאוכל חמץ משש שעות ולמעלה שהוא עובר בלא תעשה שנאמר לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות (שם כא) ואמר רב גדול אמר רב המקדש משש שעות ולמעלה אפילו בחמים קשוח אין חוששין לקדושי שבמקום שנפל מים עליהם אע"פ שקשות חוששין שמא בלעו מים והיינו חמץ וחמץ איסורי הגייה הוא ומי שמקדיש באיסורי הגייה אין קדושי קדושי ואע"פ שמשש שעות ולמעלה איסורי חמץ משלחמים הוא שאסור כל המקדיש על דעת חכמים והפקיעו חכמים קדושי ממנו ותנן עובר זמנו אסור בהגייה ודי לא נצרכה אלא לשש שעות שלחמים. ואמר חזקיה מניין לחמץ בפסח אסור בהגייה לא יאכל חמץ לא יהא בו התיר אכילה ולא חמץ עצמו שאסור אלא אפילו על ידי תערובות אסור. (שם מג) תני כל מחמצת לא תאכל לרבות כותת הבבלי ושכר המדי וחומץ האדומי שהוא אסור יכול יהיו ענוש כרת ת"ל כי כל אוכל חמץ ונכרתה על חמץ גמור ענוש כרת על עירוביו בלאו דברי ר' אליעזר וחכמים אומרים על חמץ דגן גמור ענוש כרת על עירוביו בו לא כלום וחדשין כך מחמצת אין לי אלא שנחמץ מאילו חמצנו בדבר אחר מניין תלמוד לומר מחמצת לא תאכלו מכל מקום

אע"פ שאמרו חכמים על עירובי בלא כלום שלא ילקח אבל איסור יש מה מעם שהרי כל איסורין שבתורה על ידי תערובת איסורין דתנינן (תולין צו) קדידה שבישל בה בשר אל יבשל בה חלב ואם בשל בנותן מעם כמה דברים אמורים במין שאינו מינו שאפשר לעמוד על מעמו ואפשר שיטעם אותו גוי. שאור של חמץ שנפל לתוך עיסה של חמץ מהוא. (ע"ז עג) ת"ר זה תכלל מין במינו כמה שהוא ושלא במינו בנותן מעם. ואמרו חכמים רב ושמואל שאומרים שניהם כל איסורין שבתורה במינן כמה שהוא ושלא במינן בנותן מעם. ור' יוחנן וריש לקיש שאומרים שניהם כל איסורין שבתורה בין במינן בין שלא במינן בנותן מעם חמץ מטביל ויין נסך שבמינן כמה שהוא ושלא במינן בנותן מעם. אבל חמץ הוצרך לנו לשאר איסורין שבתורה נדמחו ומותר כמה שהוא או שמא כיון שעומד עליו בבל יראה ובל ימצא למביל ויין נסך נדמחו ובין במינו ובין שלא במינו כמה שהוא ומין בזמנו ובין שלא בזמנו החמירו בו חכמים מכל איסורין שבתורה. (פסחים כט) ר' יוחנן אמר חמץ בזמנו אסור בנותן מעם לאחר זמנו בין במינו בין שלא במינו מותר. ואמר רבא הלכה חמץ בזמנו בין במינו בין שלא במינו אסור ולא נתן שיעור לדבריו לומר שכמה שהוא כרב לאחד זמנו בין במינו בין שלא במינו מותר כר' שמעון ומי אמר רבא כן והאמר רבא ר' שמעון קנס הוא שקנס שעובר על בל יראה כמה דברים אמורים בעינן אבל על ידי תערובות לאו. ומייע רבא למעמי שאמר רבא כשהיינו בית רב נחמין לאחר שבעת ימי הפסח היה אומר לכו והביאו לנו חמץ מבני המדינה. ותנן (שם כח) חמץ של נכרי שעבר עליו הפסח מותר בהגייה ושלישראל אסור ושל גוי אפילו באכילה מותר וזה שהיא שונה מותר בהגייה בשביל שמבקש לשנות ושל ישראל איסורין בהגייה: (שם ל) אמר רב קדירות בפסח ישברו שטא יביא לבשל בהן במינו ושמואל אמר אל ישברו אלא ישדא אותן אחד הפסח ויעשה בהן בין במינו בין שלא במינו. אמר ליה רב אשי לרב כהנא סכינין שנשתמש בהן בחמץ מהוא אמר לו חדשות אני עושה אמר לו הנח רבי שיש לו טמון הרבה שאר בני אדם מהוא אמר לו כעין חדשות אני עושה ברזל מלכנו באור ידה מגעילו בחמץ ובכלי ראשון והלכה זו חו ברותחין ובכלי ראשון. (שם) אמר רב הונא בריה דרב יהושע עץ פרוז מגעילו ברותחין ובכלי ראשון כבלעו כך פולטו. כל כלין המשהין בהן חמץ בשאר ימות השנה אסור ללוש בהן מצה בפסח שאמרנו אילו אגנות של בני מדינה כיון שמגידין בהן חמץ כבית השאור שחימוצו קשה ואסור ואע"פ שהן רחבות ושולט בהן אויר אפילו כן אסור וכשאמרנו אמר רב חנן בר יצחק אמר רב חייא אמר שמואל כל הכלים שנשתמשו בהן חמץ בצונן מותר להשתמש בהן מצה בכלי העשוי לכך והגידו בו ולא שיהו בו. אמר אביי ובית החרוסת כבית השאור שחימוצו קשה דומה: וגוי שמשכין חמץ אצל ישראל אע"פ שמונה בבית ישראל אינו חייב לבערו ואם קבע לו זמן ואמר לו אם יגיע ארבעה עשר בניסן

ולא אתן לך הרי משכך לך כיון שמגיע ארבע עשר ולא סרעו קנאו ישראל ועמד ברשותו חייב לבעדו דתנינו (שם לא) גוי שהפקיד פת סודני בישראל אינו חייב לבעדו ואם אמר לו הגיעתך עובר והוא שאמר לו הגיעתך אבל לא אמר לו הרי הן ברשותו של גוי עומד ואינו חייב לבעדו: נמל ידי למיכול ראשון צריך לימול דיו למיכול שני: שמש שאכל כזית מצה בהסב יצא ידי חובתו: ססחים לו) אין לשין את העיסה בפסח בין שמן דבש. מה מעם מפני שמחמצת ואם לש רבן נמליאל אומר ישרף מיד חכמים אומרים יאפה מיד ויאכל מיד והוה חכמים לרבן נמליאל שאמר ישרוף מיד. והלכה אין מקמפין בהם וכל שכן שאין לשין בהם. ואם לש ישרף מיד. וזו שאמרנו מי פירח אין מחמצין במה דברים אמורים בין שמן דבש שאין בהם מים כל עיקר. הלכה לילה ראשון ואסור לקמף במי פירח אבל שאר ימים מותר לקמף בהן ואם לש ישרף מיד וכך מנהג בבבל שבפסח שורין מלח במים עד שימוח ואחר כך לשין בו: (שם קמו) ובשני לילות אלו שלפסח חייב אדם לוכל מצה לבדו בברכה ואחר כך מרור לבדו בברכה. ואחר כך מצה ומרור בלא ברכה מה מעם שכתב תאכלו מצות וכתב על מצות ומרורים יאכלוהו. (שם קח) ובשעה שאדם אוכל מצה צריך להסב מה מעם באותו היום היינו בני חורים. ובשעות ארבעה כוסות אילו צריך הסיבה. ונשים אף על פי שכל מצה שקבועה לה זמן פסודות חייבין בכל מצות פסח כאנשים לבעד חמץ ולוכל מצות ולשתות ארבע כוסות. (שם קיא) אמר רב כהנא מצה לפי כל אחד ואחד. מרור לפני כל אחד ואחד. חרוסת לפני כל אחד ואחד. ואין עוקרין את השולחן לפני מי שאומר הגדה. ורב שימי בר רב אשי אמר כולם לפני מי שאומר הגדה וכן הלכה. ואלו רבנן אין שורין את המידסן לתרנגולים אבל חולמין. האשה לא תשרה את המושרן ותוליד בידה למרחץ. אבל ששה היא על בשרה יבש. לא ילעס אדם חמץ ויתן אל מכתו מפני שהן מחמיצות. תנו רבנן דברים שאינן באים לידי חמץ האסוי והמבושל והלזם שחילמו ברותחין. (שם למ) תני ר' יוסי בר' יהודה קמה שנפל לתוכו הדלף אפילו כל היום כולו אינו בא לידי חמץ. אמר רב ספא והוא שעושה מים מים: אילו עוברין בפסח כותת הבבלי שכר האדומי חמץ האדומי זיתם המצרי זבא של צבעים ועמילן שלטבחים וקולח שלסופרים. ר' אליעזר אומר אף תכשיטי נשים זה הכלל כל שהוא מין דגן הרי זה עובר בפסח הרי אילו באזהרה ואין בהם משם כרת. תני אמר ר' יהושע זה ששנינו זה הכלל למה מנו חכמים את אלו כדי שיהא בקי בהם ובשמותיהן: ואלו ירקת שאדם יצא בהן בפסח בחזרת בעלשין בתמכה בתרחבינה ובמרור יצאין בהן בין לחים בין יבשין אבל לא כבושין ולא שלוקין ולא מבושלין ומצמרפין כזית ויצאין בכלל שלהן בדמיי ובמעשר ראשון שלא נמלה תרומתו ומעשר שני והקדש ש(לא) נפדו. חזרת מרור עולשין הינדיבי תמכא. אמר רבא בר בר תה תמכתה שמה הרחיבא. אמר ר' שמעון

בן לקיש אצא שלדקל מרור? חליאתא. ומי שאין לו אלא מרור ואין לו שאר ירקות כצד יעשה (שם קיד) אמר רב הונה מברך בורא פרי האדמה ואוכל וכשיגיע לוכל מרור מברך לוכל מרור ואוכל. השיב רב חסדא לאחרי שמילא כריסו ממנו יחזור ומברך עליו אלא אמר רב חסדא מברך בורא פרי אדמה ואוכל מרור וכשיגיע לוכל מרור אוכל בלא ברכה והלכה כרב חסדא: ואסור ללוש מצה אלא במים שלנו (שם טב) שאמר רב יהודה אשה לא תלוש אלה במים שלנו. דרש רבא אשה לא תלוש לא בחמה ולא בחמץ ולא בחמי חמץ ולא במים הגרוסים ולא תגביה ידה מן התנור עד שתגמור את הפת תצריכה שני כלים אחד שמקמפת בו ואחד שומצגנת בו. ומים שרוחצין בהם עגנות וכיסות שלקטחו צריך לשופכן במקום גבוה במקום שאינו מודדין. (שם ט) דשנן מי תשמישו של נחתום ישפכו מפני שהן מחמיצין. ואין אדם יוצא ידי חובתו אלא במצה שמשמרה מחמץ לשם מצה. ואינו יוצא ידי חובתו אלא במצה שלחמשת המינין. (שם לב) כדתנין אילו דברים שאדם יוצא ידי חובתו בססח בחמץ בשעורין בכוסמין בשיבולת שועל ובשיפין. כוסמין גולמא ומין חיטין הוא. שיפון דישרא. שיבולת שועל שובלי תעלא ומין שעורין הן. ואוכלין ושותין כל צרכיהן על השולחן ואם יש להן פירות מברך על כל אחד ואחד מעין ברכתיו ואוכל וצריך לברך עליהן ולאחר כל שהוא אוכל כזית מצה שאמרו חכמים אין מסמדין אחר הפסח אפיקומן. ואסור לו לאכול כלום אחר מצה ולא לשותות חוץ מן כוס שלברכה וכוס שלהלל ואם רצה לשותות מים שותה ומי שקדש בבית אחד והוצרך לקדש בשנים בתים או בשלשם כצד עושה מקדש בבית אחד ואוכל שאר ירקות ואומר הגדה עד גאל ישראל ומניחין אוכלין מצה ומרור כל צרכם ומברכין ברכת המזון ואחר כך הולך לבית אחר ומקדש ואוכל שאר ירקות ואומר הגדה ומברך ואוכל כל צרכיו ומברך ברכת המזון ושותה כוס שלברכה והולך לבית ראשון וגומר הלל ואינו שותה כוס שלהלל ואחר כך הולך לבית אחרון וגומר הלל ושותה כוס שלהלל. ומי שאספה מצה על קרקע כשמשמרה יצא ידי חובתו ואמרו חכמים לעניין פת קרקע (ברכות לח) מר חזמרא קובע סעודתו עליו ומברך תחילה וסוף המוציא לחם מן הארץ ושלש ברכות ואמר רב בר רב אשי ואדם יוצא בו ידי חובתו בססח מה מעם לחם כתיב ואם אפאו על אסכלה יוצא בו ידי חובתו. (פסחים לז) פת שלא בשלה יפה כשבוצעין אותה ניגין ממנו חומץ אמרה. (שם מח) והלכה כר' מאיר שאמר כיון שהכסיפו פגיו אסור וחייבים עליו כרת: וקודם הפסח צריך לרוחץ כלים שנשתמשו בהן חמץ בחמץ כגון הקדירות ויטלסמריית ואסכליות וצריך לעשות להן הגעלה ברותחין (ע"ז ע) וכך אמר רב הונא מניח יורה קמנה לתוך יורה גדולה ויורה גדולה מה הוא עושה כמעשה שלדוד שלרב עקיבה שעשה לו מסגרת של קמח ומלאה מים והרתיחה אמר רבא מי חכם לעשות כן אלא עקיבה שאדם גדול הוא כסבור כבלעו כן פולמו מה בלעו

בניצחנות אף פלמו בניצחנות. אבל ודי קערות תשמישן בכלי
מדוד וגוטל עליו מותר. וכלי חדש שנשתמש בהם חמץ כגון אג
שמפלמן אסור להשתמש בהן עד לאחר הפסח מה מעם מפני
מליטה וקדירות של אבן מותרות בהדיחה וכלי קוניא כשלדורס
לספור שבעה שבועות מערב שלחמשה עשר בניסן שכתב וס
ספירה לכל אחד ואחד. ממחרת השבת ממחרת יום טוב שהוא
שבו מקרבין עומר ומי ששכח ולא בידך על ספירת העומר
מצוה לספור ימים מצוה לספור שבועות. ואסור לוכל חדש עז
בניסן אור שמנה ובין אכלו קלי ובין אכלו שאינו קלי שכתב
לא תאכלו עד עצם היום הזה. ואמר ר' יוחנן אכל אכל לחם קלוי
לחם ולזקה משום קלי ולזקה משום כרמל:

[הלכות ת"ב]

חייב אדם לענות עצמו בתשעה באב ולנהוג בעצמו כו
(ל) דתנו רבנן כל מצות הגזירות באבל נהוגות בתשעה בו
אסור במלאכה ברחיצה בסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש ו
בתורה ובנביאים ובכתובים ולשנות במשנה ובמדרש ובהגדות
הוא באיוב ובקינות ובדברים הרעים שבירמיה ותינוקות של ביו
שנאמר מקורי ה' ישרים משמחי לב. (תעני כו) משונכנס אנ
שבת שחל תשעה באב להיות בתוכה אסורים מלספור ומלכבס ב
כבוד השבת. ובמקום שחל ת"ב להיות בתוך השבת כגון שלישי
מותר. אסור לספור ולכבס אחר התענית מותר (שם ל) ערב תשעה
שני תבשילין לא יאכל בשר ולא ישתה יין (שם לא) אמר רנ
היה מנהגו של ר' יהודה כ"ד אלעיי ערב תשעה באב יושב בין ה
לו פת הרבה ואוכלה במלח ושותה קיתון שלמים ודומה כמי
והלכה תשעה באב שחל להיות ערב שבת וכן ת"ב שחל ל
ושותה כל צרכו ומעלה על שולחנו אפילו כסעודת שלמה בש
סעודה המפסיק בה לא יאכל בה בשר ולא ישתה בה יין נ
שהפסיק משש שעות ולמעלה אבל קודם שש שעות מותר א
מליח ושותה לזן יין מניחו בן ארבעים יום (שם ל) כדתנן יין
גילוי וכמה תסיסו שלשה ימים ואין בן סורד ומורא נהג על
עוברות ומניקות מתענות ומשלימות בתשעה באב כדרך שמתנ
הכיסורים ובין השמשות שלו אסור וכך אמר בשם ר' יוחנן מקום שנו
באב עושין מקום שנהגו שלא לעשות אינן עושין. כל מקום תי
(שם) רבן שמעון בן גמליאל אמר כל העושה מלאכה בת"ב

ר' עקיבה אומ' כל האוכל ושותה כת"ב כאילו אוכל ושותה ביום הביסורים החכמים
אומרים כל העושה ומלאכה כת"ב אינו רואה בשמחתה של ירושלים שנאמר שמח
את ירושלים וגילו בה כל אוהביה. וכל האוכל בשר ושותה בו יין עזנותיו חקוקין
על עמודיהם על עצמותם. וכל המתאבל על ירושלים זכה ורואה בשמחתה
ו את ירושלים וגו'. על חומותיך ירושלים הפקדתי וגו' (מנח' פז) מה
ר רבא בר רב שיאל אתה תקום תרחם ציון וגו' ואין צורך לומר ערב
שמחים בו אלא אפילו (תעני' בו) מראש חדש אב ממעמין בשמחה.
חדש ועד התענית ממעמין בעסקיהן מלישא ומליתן מלכנות ומלנמוע
כונסין ואין מיבמין ואין עושין סעודת אירוסין. אמר רבא זו שאמרנו
אמר אלא קודם שחל תשעה באב להיות בתוכה אבל שבת שחל ת"ב
ז אפילו לארס אסור.

ה [הלכות] ראש השנה

לב) סדר ברכות של ראש השנה שליח ציבור אומר אבות ונכורות
ם וכולל מלכיות ותוקע זכרונות ותוקע שופרות ותוקע ואומר עבודה
ז כהנים. ומניין שאומר אבות שנאמר הבו לה' בני אלים. ומניין שאומר
מר הבו לה' כבוד ועוז. ומניין שאומר קרושות שנאמר הבו לה' כבוד
יין שאומר מלכיות זכרונות שופרות שנאמר ותקעתם בחצוצרות על
זבחי שלמיכם והיה לכם לזכרון לפני אלהיכם. לפי שאין ת"ל אני
ומה ת"ל אני יי אלהיכם זה בניין אב כל מקום שנאמר מלכיות יהו
אם עמדם (ספרי בהעלותך) ר' נתן אומר ותקעתם בחצוצרות אילו
ז לכם לזכרון אילו הזכרונות אני יי אלהיכם אילו המלכיות. ומה ראוי
מלכיות ואחר כך זכרונות ושופרות. אלא המליכוהו בתחילה עליך
ש ממנו שיזכור לך ובמה בשופר שלחירות שנאמר והיה ביום ההוא
גדול. אין פוחתין מעשרה מלכיות מעשרה זכרונות מעשרה שופרות ואם
ולש יצא. ר' יוחנן בן ברוקה אומר אם אמר שלש מכולן יצא. כנגד תורה
ים ויש אומרים כנגד כהנים ליום וישראלים. אמר רב הונא הלכה כר' יוחנן
תחיל בתורה אומר ככתוב בתורה. בכתובים אומר ככתוב בדברי קדשך
א ואומר ככתוב על יד נביאך (שם לב) ואין מזכירין מלכות וזכרון
ורענות. זיכרון כגון ויזכור כי בשר המה. מלכות כגון דכתיב חי אני
לא ביד חזקה ואע"פ שאמר רב נחמן כל הבעם הזה יבעם עלינו המקום
בראש השנה אין מזכירין. שופר דכתיב תקעו שופר כנגעה. העובר
ביום טוב של ראש השנה כמספא תוקע וכשאר ימים טובים הראשון
לל ויחד צריך לומר בתפילתו בראש השנה אלהינו ואלהי אבותינו
העולם כולו בכבודך עד ומלכותו בכל משלה. ודשיאנו וגו'.

(שם כט) תנו רבנן הכל חייבין בתקיעת שופר כהגין ועבדים משוחררין הרי אילו מוציאין מוטמום ואדרתניס. ואת שאינו מינו מוטמום אינו מוציא לא מינו ולא שאינו חוציו בן חורין אף לעצמו אינו מוציא (שם לג) סדר תקיעה שיעור תקיעה שלש תרועות שיעור תרועה שלש יבבות. בקסרין תקיעה שלש שברין תרועה ותקיעה שנייה. תקיעה שלישית תרועה ותקיעה ותרועה. כל כך למה כדי לערב שאמר ר' יצחק מפני מה תוקעין בראש השנה. מפני הבתוב אלא מפני מה תוקעין ומריעין כשהן יושבין ותוקן כדי לערבב את השמן. (שם לד) ת"ר מגיין שהוא בשו תרועה ואין לי אלא ביובל ב"ה מגיין ת"ל בחדש השנ השביעי מה ת"ל בחדש השביעי שתהא תרועה שלחדש הי שופר תרועה אף זה העברת שופר תרועה ומגין שפשוט שופר. (שם לה) יכול העברה ביד ת"ל ויצו משה ויעבדיה להלן בקול אף בכאן בקול. ומגין שפשוטה לאחריה ת"ל ת ביובל בראש השנה מגין ת"ל והעברתה שופר תרועה בעש שאין ת"ל בחדש השביעי מה ת"ל בחדש השביעי שתהא ת כזה. מה זה פשוטה לאחריה ופשוטה לפנייה. ומה זה זה העברת שופר תרועה. ומגין שלש שלש שלש סע ת"ל שבתן זכרון תרועה. והעברתה שופר תרועה יום תרועה ו האמור בזה בזה ואת האמור בזה בזה. ת"ל שביעי שביעי לגזירה תקיעות שהן תקע. שיעור תקיעה בתרועה שיעור תרועה י ע"ב) מי שבידך ואחד כך נתמנא לו שופר תוקע ומריע ותוק שלש פעמים וזוא שלא היה לו שופר מתחלה אבל היה לו שומעו על סדר ברכות הוא שומעו. רב פסא ב"ר שמוא אמר לו לתלמידיו ראה כשאנע כך תקע אמר לו רבא לא א תניא ושנינו כזו כשהוא שומען שומען על הסדר ועל אמורים בחבר עיר אבל ביחיד שומען עם הסדר ושלא על ו תקע חבירו תוקע לו. ויחיד שלא בידך אין חבירו מברך לו. המברכין כיצד היה לפניו שתי עירות באחת תוקעין ובאח שתוקעין. ודי זו של תורה וזו של חכמים ואע"פ שכן דין אמר לו ר' וירא לתלמידיו כוין ותקע לי כסבור צריכין אנו ו אמר ר' יוחנן שמע תשע תקיעות בשש שעות ביום יצא. כ יצא ואפילו בזה אחר זה ואפילו בסירוגין ואפילו כל היום זה במצוה אבל שמע מאשה ומחדש ומשומה ומקמן ושאינן בו (ר"ה כט) זה הכלל כל שאינו חייב בדבר אינו מוציא א

ומי ששמע ממי ששמע יצא דתני אחזה בריה דר' ועירא בלהברכות אע"פ שיצא מוציא חוץ מברכת הפירות וברכת המזון שאם יצא אינו מוציא. ונשים סמורות מתקיעת שופר מסגי שמצות עשה היא שהזמן נרמה וכל מצות עשה שהזמן נרמה נשים סמורות. (שם כו) כל השופרות כשרין חוץ משלפפה שהוא קרן. אמר ר' יוסף והלא כל השופרות נקראו קרן שנאמר והיה דך בקרן היובל כשמעם את קול השופר אלא שאין קמינור נעשה כמינור (זו) שופר שנמדק ודבקו כשר דבק שברי שופרות פסול. תני רבא ארוך וקצר נורדו והעמידו על גלדו כשר. ציפור זהב במקום הגזית פיו פסול שלא במקום פיו כשר. ציפור זהב מכסנים פסול מבחוץ אם נשתנא קולו מכמות שהיה ואם לאו כשר. ניקב וסתמו אם מעכב את התקיעה פסול ואם לאו כשר. שופר בתוך שופר ותקע בו אם קל פנימי שמע יצא ואם לאו לא יצא. ותקע בו לא יצא. אמר רב פסא לא שיהפכו כחלוק אלא שהחייב את הקצת את הרחב. מה מעם אמר רב מתנה מקרא כתוב והעברת דרך העברתו אנו דייק שברי שופרות פסול. הוסיף עליו כל שהוא בין במינו בין שלא במינו ניקב וסתמו בין במינו בין שלא במינו כשר ור' נתן אומר במינו כשר שלא פסול. אמר ר' יוחנן זו שאמר במינו כשר לא שנו אלא שנשתייר רובו אבל שתייר רובו פסול מכלל שלא במינו אע"פ שנשתייר רובו פסול. נמדק לארכו לרחבו אם נשתייר בה שיעור תקיעה כשר ואם לאו פסול. וכמה שיעור ה' פירש רבן שמעון בן גמליאל כדי שיאחזנו בידו ויראה לכאן ולכאן. והיה דק או עבה או צרור כשר שכל הקולות כשרין בשופר. (שם) התוקע אל תוך או לתוך החדות או לתוך הסימום אם קול שופר שמע יצא ואם קול הברה שמע יצא. אמר רב הונא אלא לאותן העומדים על שפת הבור אבל לאותן העומדים יצא. (שם כח) אמר רבא בשופר שלעבודה זרה לא יתקע ואם תקע יצא. רבא המודר הגייה מחבירו מותר לתקע לו בשופר. המודר הגייה משופר אסור ור' שלראש השנה. (שם לב) אין מסקיחין עליו את הגל ואין עוברין עליו שבת ולא עולין לו באילן ולא רוכבין על גבי בהמה ולא שומין על המים מה יום טוב עשה הוא דכתיב וחד השביעי תעשה לך חג הסוכות תעשה לך ועשית לה' אלהיך. והוקש כל המועדות זה לזה דכתיב אלה מועדי ה' מקראי קדש מועב עשה ולא תעשה הוא דכתיב כל מלאכת עבודה לא תעשו. וכתיב וזו ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה: (שם לד) אין מעכבין את הגשים והניקיות מלתקע בהן ביום טוב ומתעסקין בהם שילמדו. אמר ר' אליעזר והא לא בשבת. המתעסק ללמוד לא יצא והשומע מן המתעסק לא יצא. (שם כט) רבי שמאל וכל מלאכה לא תעשו יצתה תקיעת שופר ורדיית הפת שהיא חכמה ז' מלאכה אלא מה מעם אמרו חכמים שבזמן שיהיה ראש השנה בשבת אין נין אמר רבא מסגי שהכל חייבין בתקיעת שופר ואין הכל בקיעין בתקיעת שופר ז' שמה ימלטו בידו וילך אצל בקי ללמוד ויעבירו ד' אמות ברשות דרכים וחד

מעמו של מגלה ומעמו ש
 תקיעות מעכבות זו את זו .
 מה מעם אמר רבא אמר הקב
 מלכות כרי שתמליכני על
 וכשם ששליח ציבור חייב
 ציבור מוציא את הרבים ידי
 מתפללין אמר להן כרי להכ
 יחד אמרו לו כרי להוציא
 בקי כך מוציא את הבקי . א
 כשבא ראבין אמר יעקב ב"ר
 עם שבשדות בלבד מה מעו
 וביום הביסורים חזן אומ' וא

(יומא עג) יום הביסור
 הסגרל ובתשמיש המיטה וא
 הביסורים תפילת המנחה ול
 בסעודה שמא תמרף דעתו ו
 (שם פא) ועניתם את נפשו
 או בערב יכול משתחשך ת
 שמוסיפין מחיל על קודש .
 ערב . ימים טובים מניין ת"י
 מוסיפין מחיל על קודש .
 (שם פז) ת"ר מצות ודו
 קודם אכילה ושתייה שמא ו
 לאחר אכילה ושתייה שמא י
 שחזית ובמוסף ובמנחה ובנע
 באמצע . אתה יודע רזי עזי
 וכוון כליות ולב . ואין כל
 ה' אלהינו ואלהי אבותינו שח
 על חמא שחמאנו לפניך בי
 בגלוי . ועל חמא' שאנו ח
 בידי שמים . מיתת בית דין .
 בין שיש בה קום עשה . ו
 גלויין לנו . אילו ואילו לפני

סליחה ומחילה כי אתה האל המולחן ומחל העון יהיו לרצון. מה אנו מה חיינו מה חסדינו ומה צדקתינו לפניך ה' אלהי ואלהי אבותי הלא הגבורים כאין לפניך ואנשי השם כלא היו וחכמים כבלי מדע ונבונים כבלי השכל. אתה הברליתא אנוש מראש ותכירחו לעמוד לפניך כי מי יאמר לך מה תפעל צדקתה ותתן לנו ה' אלהינו את יום הביסורים באהבה מע מחילה לכל עוונותינו למען נחדל ונשוב לעשות רצונך ינו כי לא תחפוץ במות רשע ככתוב וומר יעזוב רשע דרכו וגו' ואתה אלהי בה להטיב רצח אתה בתשובת הרשעי' וין במות הרשע. ונאמר כי לא אחפוץ ה' אלהים אם אחפץ וגו' כי אתה מולחן בכל דור ודור ודברך אמת וקיים לנצח ון. ואסור לרחוץ מקצת גופו ככל גופו בצואה או שהיה דם שותת מחוטמו חצין מלך מה מעם שכתב מלך ביופיו נלה.

ין גמליאל אומר אשה מריחה ידה אחת ומי הזקן שלא רצה להאכיל בידו אחת ועם אמר אביי משום שבות. (שם סב) משלרב משלימין ובתינוקת בת שלש

ותשוב נפשה. (שם) תנו רבנן עברה לה כוש ברוטב ומניחין לה על סיה אם זה רוטב עצמו אם נתישבה דעתה מוטב לך דבר שהוא עומד בפני סיקוח נפש לה מאכילין אותו על פי בקיין אם אין שיאמר דיי. (שם סג). אמר ר' יינאי ך מאכילין אותו על פי עצמו. לב יודע אינו צריך מאכילין אותו על פי רוסא. (יזמא סג) מי שאחזו בולמוס מאכילין שני חכמים מי שאחזו בולמוס מאכילין ל מיני מתיקה מאירין את העיני'. אמר רב לין אותו אליה בדבש. רב הונא בריה אמר קמח שעורין בדבש. מי שנשכו כלב ר' מתיא בן חרש מתיר. ועוד אמר ר' זם ואפילו בשבת מפני שספק נפשות ולא אפילו ספק שבת אחרת. (שם עח)

תני רב יהודה בר גרזרת אסור
 בן לוי ובמינא המספחת . אמר
 במירות . רב יהודה מצמנן ברג
 אמר רבא כוס של כסף מלא אסור
 זעירי בר חמא אושפיזכו של ר'
 אמר לו ליוסף בן ר' יהושע בן
 ממסחת היתה לו בערב יום הכי
 נגובים ולמחר מקניה בהם ידי
 תשעה באב מביא ממסחת וש
 ידיו ורגליו . וביום הכיפורים א
 אבל אסור לרחוץ בין בחמין ב
 ורגליו בחמין אסור ובצונן מו
 הוזהמה הרי זה מותר . ועשו
 שמואל אין תענית ציבור בבג
 שאמר אסור ברחיצה לא אב
 אדם לוכל ולשתות בערב יו
 ועניתם את נפשותיכם כתשו
 אלא לומר לך כל האוכל וש
 ועשירי .

(סוכה כח) תנו רבנן בן
 אמרה תורה שב בדידעת ערא
 לסוכה אוכל ושותה בסוכה ומי
 מאכל חוץ לסוכה כגון קדירה
 וכלים שלתבלין כולם חוץ י
 הצלחיות . נר יש אומרים בס
 גדולה כן בסוכה קמנה . ואי זד
 ושולחנו כשרה . ר' אומר פסול
 שאפילו אינה מחזקת אלא ר
 ארבעה ומשהו מתיר בסוכ' קמו
 שכל סחות משלשה כלבוד ז
 כמה דברים אמורים באורכה ז
 ושואין גבוה עשרה טפחים פסו
 כהלכתה ודביעית אפילו טפ

ושלישית אפילו משה והלכה כחכמים. ואותו משה היכן מעמידו (שם ז) אמר ר' סימן אמר ר' יהושע בן לוי עושה משה שוחק ומעמידו בפחות משלשה (מספחים) סמך לדופן וכל פחות משלשה כלבוד דמי. ושחמטה מרובה מצלת (כשרה). (נפסלה) ת"ר ושחמטה מחמת סכך ולא מחמת דפנות. ור' יאשיה אומר אף מחמת דפנות והלכה כחכמים. בן הוא שונה (שם כב) ושחמטה מרובה מצילתה פסולה אם זו כזו כשרה. ושם הוא שונה שצילתה מרובה מחמטה כשירה אם זו כזו פסולה. אל תתמה בן מלמעלן וכן מלמטן. (שם ח) ת"ר סוכת גוים סוכת נשים סוכת בהמה סוכת כותים סוכה מכל מקום כשרה ובלבד שתהא מסוככת כהילכתה. אמר רב חסדא והוא שעשאה לצל מכל מקום קשיא להביא מה. להביא זו ששנו חכמים סוכת הרועים סוכת הקיצין סוכת הבורגנין סוכת שומרי הפירות סוכה מכל מקום כשרה ובלבד שתהא מסוככת כהילכתה. אמר רב חסדא והוא שעשאה לצל. (שם יב) זה הכלל כל דבר שהוא מקבל מומאה ואין גדוליו מן הארץ אין מסככין בו. מניין כשבא ראבין אמר ר' יוחנן מקרא כתיב חג הסוכות תעשה לך וגו' בפסולת גורן וקב הבתוב מדבר. ורב חסדא אמר מכן צאו ההרה והביאו עלי זית וגו' חבילי קש חבילי עצים חבילי זרדים אין מסככין בהן אם התירן כשרות וכולן כשרות לדפנות. אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן מפני מה אסרו חבילי קש חבילי עצים חבילי זרדים לא מפני שהן פסולין לסיכך אלא מפני שאדם בא מן השדה וחבילין על כתיפו ומעלה ומניחה על גבי סוכה ליכשה ונמלך עליה לסיכך והתורה אמרה תעשה ולא מן העשוי. (שם יג) אמר רב חנן בר רבא מסככין בהומין ובהיגין אבוי אמר בהומין מסככין בהיגין לא מה מעם כיון שנושרין מניחין ויצא. מי שהוא אומר אם התירן כשרות מלמדנו כל מקום שיש אגד אסור לסכך בהן. ואמר רב חנן בר רבא צואר של דקל מסככין בו ואע"פ שאגודה אינר בידי שמים לאו שמיה אינר. ואע"פ שאגודה אנר באחד לאו שמיה אנר. דרש מרימר הללו אלמות של סודא מסככין בהן ואע"פ שאגודות למניין אגודות. ואמר ר' אבא אמר שמואל הללו צריפין של אורבנין כיון שהותר ראשי מדנין שלהן כשרין. והלא אגודין מלמטה אמר רב פסא בשותתירין רב דונא בריה דרב יהושע אמר אע"פ שלא התירן כל אגד שאינו עשוי למלמלו אין שמו אנר. (שם מה) המשלשל דפנות מלמעלן למטן אם גבוהות עשרה מנחים כשרה. ר' יוסי בר יהודה אומר בשם שמלמעל' למטה עשרה מנחים כך מלמטה למעלה עשרה מנחים. (שם נ) ורחיק את הסיכך מן הדפנות שלשה מנחי פסולה והלכה כחכמים. בית שנפתח וסוכך על גביו אם יש בין הבתול לסיכך ארבע אמות פסולה פחות מארבע אמות כשרה. מה מצעם שנומר דופן עקומה פחות מארבע אמות כשרה שכל פחות מארבע אמות נאמר ראה לדופן זה כאילו מקרב היא אצל סיכך כשרה. ומניין שכל פחות משלשה נאמר לבד וכל פחות מד' אמות לדופן נאמר דופן עקום (שם ה) שאמר רב חיה בר אשי אמר רב שיעורין תציצין ומציצין הלכה למשה מסיני. (שם יח) סיכך על גבי אכסדרה שיש לה פציצין כשרה ושואין לה פציצין אבוי אמר כשרה רבא אמר פסולה אבוי אמר כשרה

פי תקרא יורד וסותם רבא אמר פסולה פי תקר
 כרבא. (שם יט) רב אשי מצאו לרב כרגא שו
 שאין לה פצימין אמר לו לא סבור לזו הלכה כרב
 ושזה מבסנים ואמרנו עלה נראה מבחוץ ושזה
 שזה הוא פצימא. (שם יח) דרש רב יהודה ביר' אילי
 כשרה. אמר לפניו ר' ישמעאל ביר' יוסי ר' פרש כך:
 פחות מארבע אמות כשרה. (שם יט) העושה סוכתו
 אליעזר פוסל מפני שאין לה גג וחכמים מכשירין. ר'
 אנו צריכין וחכמים סבורים שפועי אוהלים כאוהלים ד'
 שאבוי בא ומצאו לרב יוסף שישן בכלית חתנים בסוכ
 כר' אליעזר. שאמר כל מקום שאן לה גג אינו אוהל ו
 אמר לו חיצונה איסכא שנינו ר' אליעזר מכשיר וחכמי
 ותעשה כחיצונה. אמר לו משנה כידוד הוא דתניא
 שסמכה לכותל ר' נתן אומר ר' אליעזר פוסל מפני
 שמענו מזו שלרב יוסף שכילת חתנים מותר לישב
 לה גג וחכמים מכשירין שמענו מזו שלרב יוסף ש
 בסוכה מה מעם כיון שאין לה גג אינו אוהל ואינו ג
 כילה שיש לה גג פסולה לישן בה בסוכה ואפילו
 אנו צריכין באין אוהלי עראי ומבטלין אוהלי קבע.
 אין באין אוהלי ארעאי ומבטלין אוהלי קבע. דתנן
 היינו יושנים תחת המימות בפני הזקנים שנינו סתנ
 המימה בסוכה לא יצא ידי חובתו ופירש שמואל
 שבאין אוהלי עראי ומבטלין אוהלי קבע. (שם) ה
 נמי גדולה מסככין בה קמנה אין מסככין בה ר' ישנ
 אחד זה ואחד זה מסככין בה וכך היה ר' דוסא אומר כ
 לגולה מצאתי זקן אחד ואמר לי מסככין בבדייא אמר
 יהושע אחי אבא דודה לדברי והוא שאין לה קיר והכי
 עשוי ומסככין בו. ואסוד להסתפק מעצי סוכה כל שו
 משום ר' עקיבה מגיין לעצי סוכה שאסורין בהגייה כל
 לך ותני ר' יהודה בן בתירה אומר מגיין שכשם שחל
 שם שמים על הסוכה ת"ל חג הסוכות תעשה לך ו
 לברך שאסור להסתפק מהן כל שבעה אלא אפילו
 ליסותה אסור להסתפק מהן כל שבעה. (שם מז) ח
 שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה. נכנס לישב בה או
 לישב בסוכה. היתה עשויה ועומדת אם יכול לאחד
 לתוכה כרים וכסתות מברך שהחיינו. ואם אינו יכול

אחת על סוכה ואחת זמן. ועכשו שאמר רב אשי אני רואה רב כהנא שמספיד על הכוס הילכך זמן בין העושה סוכה לעצמו בין העושה לולב לעצמו אינו צריך לברך שאפשר לו שיאמר על הכוס. (שם כז) ר' אליעזר אומר ארבע עשרה סעודות חייב אדם לוכל בסוכה אחת ביום ואחת בלילה. וחכמים אומרים אין לדבר קצבה חוץ מן לילי י"ט הראשון בלבד שר' אליעזר מקרא כתוב בסוכות תשבו שבעת ימים תשבו כען תדורו מה דירא אחת ביום ואחת בלילה אף ישיבת סוכה אחת ביום ואחת בלילה. וחכמים מה מעטן אמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בו יתדק נאמר חמשה עשר בחג הסוכות ונאמר חמשה עשר בחג המצות מה להלן יום מוב ראשון חובה מיכאן ואילך רשות מניין שכתב בערב תאכלו מצות הכתוב קבעו חובה לדורות והלכה כחכמים. (שם) ר' אליעזר אומר כשם שאין אדם יוצא ידי חובתו ביום מוב ראשון שלחג בלולבו של חבירו דתב ולקחתם לכם משלכם כך אין אדם יוצא ידי חובתו ביום מוב ראשון בסוכתו של חבירו שנאמר כל האזרח בישראל ישבו בסכת. בסכת כתיב מלמד שכל ישראל ראויין לישב בסוכה אחת והלכה כחכמים. והלכה שעה שאדם נכנס לסוכה חייב לברך. ואפילו נכנס ויצא בה עשרה פעמים ביום צריך לברך אשר קידשנו במצותיו וציונו לישב בסוכה מניין מתפילין דתני (שם מז) תפילין כל זמן שמניחן צריך לברך עליהן דבז' וחכמים אומרים אינו מכרך אלא שחית בלבד. ואסור לאדם שיקבע סעודתו חוץ לסוכה דתנינן (שם כח) אוכלין ושותין עראי חוץ לסוכה. הלכה אכילת עראי אבל אכילת קבע בסוכה. וכמה אכילת עראי אמר אביי כשיעור שיטעום חכם. וילך לישבה. והללו שבעת ימים חייב אדם לעשות סוכה וקבען (שם כח) דת"י כל שבעת הימים עושה אדם סוכתו בבט וביתו עראי כיצד יש לו כלים נאים מעלן ל ושותה בסוכה וממיל בסוכה. והלכה אומר זמן בשביעי של פסח ששמיני רגל בפני עצמו. זמן בפני עצמו. רגל בפני עצמו. ו. ברכה בפני עצמו. (שם כז) ת"ר הולכי לה. הולכי דרכים בלילה פסודין מן הסוכה ז מן הסוכה בין ביום בין בלילה. ותגו בין ביום בין בלילה ויעשו שם סוכה ו אמר פרצה קודא לגגב. רב התיי לו מפני יתושין. רבא דתיי לו לדב אחא גודנסא. רבא למעמו שאמר המצמער פסוד זן זכאי למעום את התבשיל ולרבן נמליאל ו לסוכה. תני לא מפני שהלכה כן אלא ו אוכל בסוכה וידדו עליו גשמים וידד ואכל יגמור סעודתו היה ישן בסוכה וידדו גשמי לעלות עד שיאור ויעלה עמוד השחר.

ולאחר שנינו שבעה ימים לאחר שיגמור מעודתו בסוכה
אחרון ואם אין לו מקום להגיה כליו אלא בסוכה פוסל סו
דתו רבנן שבעה כיצד גמר מלאכל לא יתיר את סוכתו
הכלים מן המזבח ולמעלה בשביל כבוד יום טוב האחרון ואו
נסתח אין לו כלים במה נשתמש אלא אין לו מקום להוריד
אשר אמר פחות בה ארבעה. ר' יהושע בן לוי אמר מדליק ב
לבני מערבא שאין להם סמך שמערב יום טוב שלמ
שגמר מעודתו ובסוכה פחות בה ארבעה. לבבליים שיש
שביעי תצריך לוכל מעודתו בסוכה ויום טוב הוא ואינו י
כיצד יעשה מדליק בה הגר הגח סוכה קמנה שנפסלה ו
נפסלה שמכנים בה כלים של תשמיש מאכל. שאמר רב
מאכל חץ לסוכה וכלים של תשמישי משתה בסוכה. וה
(שם בה) יושבין בסוכה ואין מברכין לישוב בסוכה. והלכה
שלוחי מצה פמודין מן הסוכה.

ז הלכות לולב

(סוכה כט) לולב הגזול וחיבש פסול מפני שהיא מז
הבאתם גזול את הפסח ואת החולה הארצה וגו' ובין לפני
לפני ייאוש בידו של גזול לאחר ייאוש מפני שהיא מצה
הקדו לאחר קנאו יצא בו בין ביום טוב ראשון בין ב
מה סוכה גזולה מכשירין חכמים. דתנו רבנן (שם לא)
ברשות הרבים ר' אליעזר פוסל וחכמים מכשירין. אמרו ח
קרקע מקום סוכה וסיכך בעצים מן שלו כסבורין חכמים י
גזל עצים וסיכך בהן קנאו בשינוי מעשה. (שם ל) אם נ
בשינוי ומעשהו כנבורין חכמים לולב אינו (צריך) אגד ה
שאינו (אגוד) כשר ואם תמצא לומר לולב צריך אגד ש
שמו שינוי אם כן אף גזל עצי סוכה נומר שינוי החזיר י
אלא עצים שלסוכה זהו מעמן מפני שקניין בשינוי השם מ
ועבשיו סכך נקרא. אף לולב בתחלה חרס נקרא ולבסוף הוא
גזל עצים וסיכך בהם אין לו אלא דמי עצים בלבד. ומנ
מעשה קנאו גזלן דתנינן (ב"ק צג) הגזול עצים ועשאן כי
משלם כשעת הגזילה גזל פרה מעוברת וילדה וחלל מעונה
עוברת לילד ודמי רחל מעונה לינוז. גזל פרה ועוברת אצ
אצלו תזוה משלם כשעת הגזילה. זה הכלל כל הגזלנים מ
(שם סו) אמר רב חסדא אמר ר' יוחנן מניין לשינוי מעשה

את הגזילה ואשר גזלו מה ת"ל אשר גזל כך מקרא אומר אם ישנו לגזל בעצבו יחזיר לו ואם לאו יחזיר לו דמים. (סוכה לב) נפרצו עליו פסול נפרדו עליו כשר. אמר רב ספא נפרצו שעשוין עליו כי חוסייא נפרדו שנאחו בדבר ונפרדו עליו אחד מחבירו כענין שנאמר ויפרדו איש מעל אחיו. בקש רב ספא נחלקה התיומא מדיא. בא ושמע שאמר ר' יהושע בן לוי נחלקה התיומא נעשה כמי שנמלה התיומא ופסול מהוא תיומא כשכתב ויחזיו יהיו תמים על ראשו. (שם כט) לולב שיש בו שלשה מפרים כרי לגנענו בו כשר. (שם לב) אמר ר' יהודה אמר שמואל שיעור חדש וערבה שלשה מפרים ולולב ארבעה מפרים כרי שיחא לולב יוצא מן הדם מפר. ור' פרנך אמר ר' יוחנן שדרו של לולב צריך שיחא מן ההדס מפר חוץ מן עליו. ת"ר לולב כסוף כוץ סדוק עקום דומה למגל פסול חרות פסול דומה לחרות כשר. אר' ספא לולב שעלה בעלה אחד מום הוא ופסול ומי שלא הגיח לולב בהושענא מערב יום טוב מניחה ביום טוב. ומותר במעשה דמר בר חנה ומר בר שמואל. הדס הגזול וחיבש פסול. (שם לג) תנו רבנן יבשו רוב עליו ונשתייד בו שלשה כרי לחים כשר. אמר רב חסדא ובראש כל אחרו אחד. נקטם ראשו תני עולא בר חנינא נקטם ראשו ועלתה בו תמרה כשר. (שם לב) ת"ר ענף עץ עבות עץ שהוא עבות וענפו חופה את עצו הוי אומר זה הדס ת"ר קלוע כמן קליעה דומה לשלשלת הוי אומר זה הדס ר' אליעזר בן יעקב אומר וענף עץ עבות שמעם עצו כענפיו הוי אומר זה הדס. תני ענף עץ עבות כשר ושאינו עבות פסול כיצד עבות אמר רב יהודה שעומדים שלשה עלים בקנה אחד. רב כהנא אמר שנים ואחד. רב אחא בר רבא מחזיר על שנים ואחד הואיל ויצא מפי רב כהנא. (שם יב) אמר רב חסדא הדס שומה ולסוכה עץ עבות ללולב והדס שומה פסול להושענות בין לבדו בין עם הדס אחר ולמה דומה הדס שומה שגדולות עליו ורחבות. (שם לב) ת"ר גשרו רוב עליו ונשתיירו בו מיעוט כשר ובלבד שתהא עבותו קיימת. רב עליו כמה שני עלים אמור סופה ובלבד עבותו קיימת. אמר אביי אתה מוצא בהדס פיסה אחת שכשנושרין ארבעה נותרין שלשה יי כשר להושענא. ערבה נוזלה ויבשה פסולה. פרט לצפצפה שגדילה בין ההרים. (שם לד) ה ערבה קנה שלה אדום עלה שלה משוך ופיה שלה עגול ופיה דומה למגל (שם לה) אתרוג הדר עץ שמעם עצו ופריו שוח. ר' אומר הדר זמה מה דיר זה יש בו גדולים וקמנים תמימים גדולים קיימים. וכך ישראל יש בהם צדיקים וזכאים קמנים ועדיין גדולים קיימים. (קדושין שמשו שלמשה זרחה שמשו שליהושע. עד שמשו שלעלי. עד שלא כבתה שמשו שלעלי לא נגזו אליהו זרחה שמשו של אלישע. עד

שלא נסמך ר' עקיבה נולד רבינו הקדוש. כפות תמרים מה זה אין לו אלא לב
אחד וזקף כלפי מעלה כך ישראל אין להם אלא לב אחד לאביהם שבשמים. (מנחם
כז) תני ארבעה מינים שבלולב שנים מהן עושין פירות ושנים מהם אין עושין

שנקבחו עכברים אמר רב אין זה הדר. נקבחו עכברים מאם הוא: (סוכה
 מז) איתמר הפריש שבעה אתרוגין לשבעת הימים ולא התנה אמר רב כל
 כל אחת ואחת יוצא בה ואוכלה מיד. ור' אסי אמר כל אחת ואחת יוצא בה ואוכלה
 למחר והלכה כרב אסי. (ביצה ל) ומפני מה סוכה שאסור להסתפק מהן עד מצאתי
 יום טוב האחרון אמרו אתרוג כיון שביום שחייב בלילה אינו חייב כל יום ויום מצדה
 בפני עצמו הוא ומותר אבל סוכה כיון שחייב בין ביום ובין בלילה כולם כיום אחד
 ארוך דומה. (סוכה מז) אמר רב זירא אתרוג שבידך עליו ביום ראשון ולא התנת
 עליו אע"פ שפסלה אסור לאוכלה כל שבעה ובבבל שיש להן שני ימים כיצד עושים
 אמר אביי אתרוג שמיני ספק שביעי אסורה תשיעי ספק שמיני מותרת. אמר
 אמר אפילו תשיעי ספק שמיני אסורה ומרימר אמר אפילו שמיני ספק שביעי
 מותרת. בבבל עושים כמרימר רב שישא בריה דרב אידי עושה כאביי והלכה כאביי
 (שם מז) ת"ד העושה לולב לעצמו אומר ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.
 נמלו לצאת בו אומר אשר קדשנו במצותיו וצונו על נמילת לולב. (שם לו) ומוליך
 ומביא ומעלה ומוריד אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן מוליך ומביא למי שהרחיח
 שלו מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו. (שם) אמרו הדם במחזור מותר
 להריח בו. אתרוג במחזור אסור להריח בו. מה מעם הדם שלחץ עשוי עם תתיד
 לו להריח בו אינו בא לקצו. אתרוג שלאכילה עשוי אם תתיד לו להריח בו
 בא לקצו. (שם) ואמר רבא הדם שלמצצה אסור להריח בו אתרוג שלמצצה מותר
 להריח בו מה מעם הדם של ריח כשמקצה מן ריח מקצה הוא אתרוג שלאכילה הוא
 וכשמקצהו מן אכילה מקצהו. (שם) ואמר רבא לולב בימין והאתרוג בשמאל מה
 מעם הלילי שלשה מצות חו מצוה אחת אמר לו ר' ירמיה לרב זריקא מה מעם
 מברכין על נמילת לולב ועל הללו אין מברכין אמר לו הואיל ובגוה מכולם אמר
 לו וינבחה הדם ויברך עליו אמר לו כך אני אומר לך הואיל ובמינו נבחה. (שם
 כמ) לולב שלשה מופחים כדי לנענע בו כשר (שם לו) וחיכין היו מנעניען ובהדרין
 לה' תחלה וסוף ובאנא ה' הושיענא דברי בית הלל בית שמי אומרים אף באנא
 ה' הצליחנא. (שם מא) ותני אמר ר' אליעזר ב"ר צדוק כך היו מנהגן שלאנשי
 ירושלים אדם בא לבית הכנסת ולולבו בידו קורא קריאת שמע לולבו בידו מתפלל
 ולולבו בידו קורא את ההלל ולולבו בידו עומד ומתרגם לולבו בידו עומד לקרות
 בתורה ולישא את כפיו מניחו על גבי קרקע לבקר חולים ולנחם אכלים לולבו בידו
 נכנס לבית המדרש משגרו ביד בנו ביד עבדו ביד שלוחו ללמדך כמה היו חזירים
 במצות. יום טוב הראשון שלחג שחל להיות בשבת מערב שבת כל העם מליכין
 את לולביהם לבית הכנסת למחר כל אחד ואחד מכיר את שלו ונוטל ומכרך מפני
 שאמרו אין אדם יוצא ביום טוב הראשון שלחג בלולבו שלחבירו. ושאר כל
 ימות החג יוצא אדם ידי חובתו בלולב שלחבירו. (סוכה מא) ת"ד ולקחתם שתרא
 לקיחה לכל אחד ואחד. לכם משלכם להוציא את השאול ואת הגזול מכן אמרו
 אין אדם יוצא ידי חובתו ביום טוב הראשון שלחג בלולב שלחבירו אלא אם

כן נתנו לו במתנה. מעשה כרבן גמליאל ור' יהושע ור' אליעזר בן עזריה ור' עקיבה שהיו באים בספינה ולא היה לולב אלא לרבן גמליאל שלקח באלף וזו נפלו רבן גמליאל ויצא בו ונתנו במתנה לר' יהושע נמלו ר' יהושע ויצא בו יידי דוכתו ונתנו במתנה לר' אליעזר בן עזריה נמלו ר' אליעזר בן עזריה ויצא בו ונתנו במתנה לר' עקיבה נמלו ר' עקיבה ויצא בו והחזירו לרבן גמליאל. למה הוא אומר החזירו כך משמיענו מתנה על מנת להחזיר שמה מתנה כרכא דאמר רבא אתרוג זה נתן לך במתנה על מנת שתחזירוהו נמול ויצא בו החזירו ויצא לא החזירו לא יצא. אמר מר שלקח באלף וזו ללמדך כמה היו זוזרים במצות. (שם למ) אמר רב יהודה אמר שמואל כל המצות כולן מברך עליהן עובר לעשייתן. אמר רב חסדא חזן מסבילה מה מעם מפני שעדיין לא מבל. תגיא נמי הכי (פסחי ז) מבל ועלה בעלייתו אומר אשר קידשנו במצותיו וציונו על המבילה. כשעושה מעקה מברך אשר קידשנו על עשיית מעקה. וכשמניח מזוזה מברך אשר קידשנו לקבוע מזוזה. ומצוה להניחה בתחילת שליש העליון. והלכה בראש השנה וביום הכיפורים ובשאר ימים טובים שלכל השנה כיון שאמר ככתוב בתורתך ואמר במוססין יום פלוני הזה לא המריחיו חכמים לומר פסוקים. (תענית כח) אמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יהוידק בשמונה עשר פעמים בשנה יחיד גומר בהן את ההלל כל יום ויום ובספסא לא נגמור אלא יום טוב הראשון בלבד אלא ת' מפני שהלוקין קרבנותיו. ויחיד שאמרנו גומר את ההלל אילו הן שמונת ימי החג ושמונת ימי חנוכה ויום טוב הראשון של פסח ויום טוב של עצרת. (ערכין ט) ומפני מה כחג נגמור בו את ההלל ובספסא לא אלא יום טוב הראשון בלבד. אלא ת' מפני שהלוקין קרבנותיו. ויחיד שאמר גומר את ההלל לא יחיד ממש אלא אפילו עשרת אלפים יחיד קורא אותם ועכשיו שאמר אין קורין ציבור אלא לכל ישראל יחיד שמתודה שלא בעשרה בימים שהציבור קורין בהם את ההלל כגון ראש חודש וחלו שלמיעד קרא את ההלל ומברך בסוף בעשרה שהרי אין קורין ציבור אלא לכל ישראל. (שם ב) ר' יהודה אומר העובר לפני התיבה ביום טוב האחרון שלחג האחרון מזכיר גבורות נשמים והראשון אינו מזכיר ביום טוב ראשון שלפסח ראשון מזכיר ואחרון אינו מזכיר וכיון שספסא מלהזכיר גבורות נשמים ספסא מלשואל בברכת השנים (שם) ת' בשלשה במדחשון שואלין נשמים רבן גמליאל אומר בשבעה בו. אמר ר' אליעזר הלכה כרבן גמליאל. (שם) תגייא חגניא אומר ובגולה עד ששים בתקופה הלכה כתגניא יום ששים מדאזקת רב אמר יום ששים כלפני ששים ושמואל אמר יום ששים כלאחר ששים אמר רב ספא הלכה יום ששים כלאחר ששים. גר שחזר לשוארו וכתב ספר תורה הרי הוא כישראל משומד לכל דבריו ומותר לקרות בו. והוא שהיה לשארו מחמת אגמו ידאנו.

(מצות לה) תפילין מזכרות הלכה למשה מסיני. שין שלתפילין הלכה למשה מסיני. אמר ר' יעקב אמר ר' יוחנן קשה שלתפילין הלכה למשה מסיני. ב' רצונות שחזרות הלכה למשה מסיני. (שם לו) מספר בין תפילין של יד לתפילין שברגל.

חזר ומברך שמים על תפילין שליד אומר אשר קדשנו במצותיו וציונו להניח תפילין על תפילין של ראש אומר אשר קדשנו במצותיו וציונו במצות תפילין. (שם לה) שיעור רצונות תפילין שליד כדי שתגיע לאצבעו צדדה. ואיזה צדדה זו אמצעית. (שם לד) החליף פרשיות שלתפילין זו לזו בין החיצונית לאמצעיות בין אמצעיות לחיצונות בין האמצעיות זו לזו בין החיצונית זו לזו פסולות. תפילין שנפסקו חומץ שלהן מהו שיהיו כשרות אמר רב נחמן שמים כשרות שלש פסולות (שם לב) והלכה מזוה צריכה שרמז תפילין אין צריכה שרמז. ואילו ואילו נכתבין שלא מן הכתב. מה מעם שהוא למד. (שם לב) מזוה שתלאה במקל פסולה ושאינה משורממת פסולה. (יומא יא) מזוה נודת באנשים ובנשים בגדולים ובקטנים. מלית שיש לה תכלת ונקרע רובה חזר ותפרה אינו יוצא בה ידי חובתו שהרי לא נראה אותו חזר שלתפר בשעה שהמיל את התכלת מה תקנתו מתירן וחזר וממילן. (שם) ת"ד בשעריך אחד שערי בתים ואחד שערי עירות ואחד שערי מדינות ואחד שערי הצירות ודפת ולולין ומתבין ואתרוג יין ואתרוג שמן כולן חייבין במזוה. יכול שאני מרבה אף בית שער אכסדרה ומרפסת ת"ל ביתך מה ביתך העשוי לדירה אף כל העשוי לדירה יצאו אילו שאין עשויין לדירה יכול שאני מרבה אף בית הכסא ובית הבורסקי ובית המרחץ ובית המבילה ת"ל ביתך מה ביתך העשוי ולכבוד (לדירה) אף דירה העשוי לכבוד. יצאו אלו שאינן עשויין לכבוד יכול שאני מרבה אף שערי מקדש לשכות ועזרות ת"ל ביתך מה ביתך שהוא חול אף כל שהוא חול. יצאו אילו שהן קדש. ובתי כניסיות ובתי מדרשות נקראו קדש שנאמר והשמתני את מקדשיכם.

ח הלכות חלה

(חלה פ"א) אילו דברים חייבין בחלה החמין והשעורין והבסמין ושיכולת שזעל והשיסין. ושיעור עיסה שחייבת בחלה ארבעים ושלש בצים חומש ביצה. ומי שלש ואפס חצי חצי (מקו) [מקב] הסל מצרפן לחלה. (פסחים מח) דתני ר' אליעזר אומר הרוחה ונותן לסל הסל מצרפן לחלה. ואמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' אליעזר. ועיסה מן התורה אינה חייבת בחלה עד שתהא רבעים ועוד חסר מזה אינה חייבת. ומי שלש עשרין כביזין בכלי אחד אינו מפרש אלא חלה אחת וכאן חכמים ותיקנו עין מובה אחת מעשרין וארבע למזכר בשוק אחת מארבעים ושמונה. במה דברים אמורים בחלת ארץ ישראל החכמים בא"י וכמי שסובר שחלת ארץ ישראל בזמן הזה שלחכמים אבל חלת שלחוץ לארץ כשל תורה שהיכן שלש אפילו כמה סאין בעיסה אחת אינו מפרש אלא חלה אחת. ואשה כשתקח תרומה מעיסה צריכה לברך אשר קדשנו במצותיו וציונו להפריש חלה. ולאחד שתשליך בתנור תפריש אחדת בלא ברכה ותאמר זו היא ומשעה שאמרה זו היא חלה אפורה.

ומי שמעיה ולא הפריש ולא חלה ולא ח
קמן הפריש תרומה ולא הפריש חלה נוטל פת ח
אמר שמואל. (בכורות כז) אין תרומת חוצה
יזנא עלי מנוסר. במה דברים אמורים באכילה
ואינח אסורה ובנגיעה. אמר ראבינא הילכך ני
או מי שמבל לקדויו. ותרומה בזמן הזה נודג
מפרישין אלא אחת ושורפין אתה.

(יבמות סז) בת כהן שנשאת לישראל לא
לא תאכל בתרומה. נשאת ללוי תאכל במעש
סת בנה מכהן לא תאכל בתרומה מן בנה
מישראל וחזרת לבית אביה על זו נאמר ושבה
תאכל. בת ישראל שנשאת ולכהן אוכלת ב(ל)
יש לה ממנו זרע אוכלת משום זרעה. (נדה מד)
בלחמו. ודאי מן בעלה והגיעה מעוברת אינה א
נשאת לישראל אע"פ שיש לה בן מכהן אינה
ולא ממנו בן אינו אוכלת ודאי מן בנה מישור
אלמנת כהן שמת בעלה ואין לה בנים ממנו ו
ונשאו לישראל כיון שהיא יושבת ברשותו או
מפני שנשאו לישראל ואע"פ שמתו בעליהן
כל זמן שהיא בבית בעלה אוכלת.

(שם ק) כהנים חייבין להפריש חלה ואוכל
בצים וחמץ ביצה ובין לחלה ובין למצה סאה
וארבע מתנות כהונה נתנו לאהרן ולבניו בכל
כאילו קיים כלל ופרט וברית מלח. וכל העובר
ואילו הן עשר במקדש ארבע בירושלים עשר
חממת העוף ואשם ודאי ואשם תלוי חובי ט
ומותר העומר ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי
הביכורים והמורם ואיל נזיר ועודות קרשים.
וחלה ודאשית הגז והמתנות פדיון הבן ופדיון
וגזל הגר.

ט הלכות ב

(בכורות מז) בכור עד שיהוה בן שלי
שכתב ופדיו מכן חדרש תסדה (מנחות לז) ותני
תסדה את בכור האדם ואת בכור בהמה המנ

בתוך שלשים ת"ל אך חלק (מכילתא בא) ואם יש עשר בכורות מעשר נשים בתולות חייב לפדותן לכל אחד ואחד בה' סלעי'. וכמה ה' סלעי' שכתב בערך כסף חמשה שקלי' וגו' שהיו עשרין וארבעה כספין חסר שתות הוסיף עליהן חמש שלהן שכל מי שצריך לפדות צריך להוסיף חמש עליהן. שכתב ואם המקדיש יגאל וגו' כמה הוא חמש שלו שתות. מלבד כל חמשה כספים הוסיף עליהם אחד שהיו כולן עשרים וארבעה כספים ומחצה שתות (פסחים קכא) וכשהוא פודה חייב לברך שתים אשר קדשנו במצותי וצינו על פדיון הבן ושהחיינו וקיימו וגו' (בכור מם) וכן מומא מותר לפדות את הבכור שכתב בכהנים והיו קודש בהיותן ידו (שם כא) ליה שילדה בנה פטור מחמש סלעים שכתב כל פטור רחם בישראל. בישראל ולא בלוייה. ואע"פ שנתעברה מישראל בפטור רחם תלה רחמנא. (חולין קלב) שאמר רבא אמר לו מרימר הלכה כרב והלכה כרב חסדא שאמר המזיק מתנות כהונה או שאכלן פטור מלשלם. הלכה כעולא שכשבא עולא אמר תנו מתנות לכהונות כסבור ונתן לכהן ואפילו לכהונות. הלכה כרב אדה בר אבהו שאמר ליה שילדה בנה פטור מחמש סלעים. (בכורות מז) כהן שמת והניח בכור חלל מת האב בתוך שלשים חייב אותו הבן לפדות את עצמו מת האב לאחד שלשים יום אינו חייב אותו הבן לפדות את עצמו שהרי זכה אביו בפדיונו. (שם מם) ומי שפדה את בנו בתוך שלשים יום הרי זה אינו פדיו פדאו בתוך שלשים ומת הבן בתוך שלשים אע"פ שנתן לכהן יחזיר חמש סלעים. מת לאחר שלשים אע"פ שלא נתן יתן. (קדושין כט) ומי שלא פדאו אביו והגדיל חייב לפדות את עצמו (בכורות נא) ומי שכתב לכהן שהוא חייב לו חמש סלעים חייב ליתן לו אבל בנו אינו פדוי ועד שיאמר לו היא לך זה בפדיון בני. (שם) ומי שנתן פדיון בנו לארבעה לחמשה כהנים בנו פדוי. ואפילו נתן לכהן אחד לארבעה או לחמשה פעמים בנו פדוי. (שם כא) ובכור בהמה ממאה פודה בשה. שנאמר ופטור חמור תפדה בשה. ובכור שאין בו ומום אסור לגרום לו מום דתני (שם לד) כל מום לא יהיה בו אין לי אלא שלא יהיה בו מניין שלא גרום לו על ידי אחרים שלא יביא דבלה ובצק ויניח על גבי אוזן גדי שיבוא הכלב וימלנה ת"ל כל מום. אמר מום ואמר כל מום. (ביצה כו) ובכור שנפל בו מום ביום טוב אסור לשוחמו עד למחר ואין רואין ביום טוב. (שם לא) כל הבכורות אדם רואה חוץ מבכור עצמו. (שם לה) ובנו ובתו נאמנים להעיד על הבכור אבל אשתו לא. ישראל שלקח בכור מכהן נאמן על מומו. (בכורות יא) אמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו ישראל שנפל לו פמרי חמורות מבית אבי אמו כהן פורן ופדיונו לישראל וכהנים ולויים פטורין מן הפדיון ומפדיון הבן ומפדיון פטור חמור. וחייבין בבכור בהמה מהורה (שם יג) דתנינן כהנים ולויים לא נפטרו מבכור בהמה מהורה אלא מפדיון [והבן] ומפדיון פטור חמור מה מעם בפטור חמור תלה הכתוב ובין פדאו בשה או בעז או בחלל מותר. (שם יב) דתנינן אין פורים לא בעגל לא בחיה לא במרפה ולא בשחומה ולא בכלאים ולא בכוי ולא בכלים. (שם ג) הלוקח בהמה מחבירו ואינו יודע אם בכירה אם לא

בכירה וילדה רב אמר בכור ודאי ושמואל אמר בכור ספק ור' יוחנן אמר ודאי והלכה כר' יוחנן. (תמורה ח) חלבו של בכור מכריז אותו לגוים מ פסולי המוקדשין כצבי וכאיל כתב כהן. ומן התורה מותרין לגוים אבל חכמי מעלה במקדשין בשחו הראוי לאכילה. תנא כשם שהוא סבור חלבו שאי לאכילה העמידהו על התורה ומותר למכרו לגוים. (חולין קלא) הלכה כרב ט אם עם לויים נקראו לויים אם לא נקראו. הלכתה דומה לכהן דיומה לישרא לכהן שאין נוסלין ממנו ממונות ודומה לישראל שאין נותנין לו מתנות. כמו אמורים במי ששחט לביתו אבל קובע לו מקום למכור נוסלין ממנו מתנות כהן נוסל ממנו מתנות כמעשה שלאושפיזכן שלר' מבלא כהן היה ועני הי לו לך והשתתף עם מבח ישראל מתוך שתתירו מן המתנות משתף (ל) הלך וחיבו רב נחמן אמר לו והלא רב מבלא פטריני אמר לו אם תפריש מו לא אני מציא ר' מבלא מאונקי. הלך ר' מבלא אצלו אמר לו מפני מה ו כך אמר לו כשבא ר' אחא בר חיננא אמר ר' יהושע בן לוי וכל זקני דרו כהן מבח עד שתים שלש שבתות פטור. מכאן ואילך חייב. אמר לו ויע בר' אחא בר חיננא אמר לו במה דברים אמדי' כמי שלא קבע לו מקום מתחלו זה כיון שקבע לו מקום מתחלה חייב. ואם נותן דמי מתנות פטור. ומי שהוא בעיר שאין בה כהן נוסל דמי מתנות ומשנרן למקום שיש כהן דתני מקום למלות בעגלים לא יפשוט את הזרוע הפשיט את הראש לא יפשיט את ואם אין שם כהן מעלה אותו בדמים מפני הפסד כהן מה מעם נתינה כת שכתב ונתן לכהן וגו' ואם יש אשה כהנת אוכלת מתנות שכשבא עולא תנו מתנות לכהנות כפבור עולא ונתן לכהן ואפילו לכהנת. חלת יום טוב כהן קמן שלא ראה קרי או איש שמבל אוסה אותה ולא ישליך תרומה אוכלין אותה ומותר. אבל ודאי אם אין שם כהן קמן ולא מי שמבל אוסה עד לאחר יום טוב ומשליכה בתגור. ואם אוסה אדת קמנה כל שהוא ומני לאחר יום טוב ומניחה בתגור ואוסה אדחת ונותנה לכהן כל שהוא ומות להשליך בתגור ביום טוב אסור שאין שורפין קדשים ביום טוב. ובמקו עגל או גדי או מלה שנשחט אמו ביזמו ונתערב ווא עם אחרים ואין ידוע מהן וצריך לשחט מהם יכניסם למקום . . . וכל שפורש מן רוב וכשנותרין שנים לא ישחטם עד למחר. ואין הלכה כר' שמעון בן יוחי גזירת פדחתה מבת שלש שנים ויום אחד כשרה לכהונה מעשה ככהן שהיה נושאה פדחתה מבת שלש שנים ויום אחד. אמר לו רב נחמן מה מעם ו כך אמר לו שאמר ר' יעקב בר אידי אמר ר' יהושע בן לוי הלכה כר' שנ יחי. אמר לו לך וגרשה ואם לא אני מציא ר' יעקב מאונקי. אין חלל אלא מאיסור כהונה בלבד. ומדו כהן גדול שנשא אלמנה ומת שלא ת אלמנה היא ולכהן הדיוט מותרת. אלא משעה שהלך כהן גדול עליה חללה ואסורה לכהן הדיוט שנשא גרושה וחלוצה עשעם חללה ובניה ו

—
חללין הן. והלכה אין זונה אלא גיו
של חייבי כריתות ואין ממזר אלא מ
שבאו על בת ישראל הוולד כשר נ
כרצון אבל אם הילד זכר הוא בן ישו
גר. שהלכה גר כשר לכוהנת ואם נ
שאמרנו אפילו למי שיאמר גוי ועו

שאמר (שם עט) בימי ר' ביקשו להחיד את הנתינים ולא יכלו. ואע"פ שהן מתגדין הרי הן בלא תחתן בם. שאמרנו (שם עו) חזר אמר רבא בגייתן אין להן חתנות ונות היא. נתגדירו יש להן חתנות ואסור להתחתן בם ואם תתמה ברחב שנתגדירה וכנסה ידועה כפרנית היתה ולא משבעה גרים. גבעונים הרי הן נכזמזמים פיתן ויין מותר וכל מצוות שחייב ממזר גם הן חייבין ואסור לישא מהן ולהשיאן ולהעדר ולדון כשרים ולעניין חליצה פסולין.

ומי שעבר ונשא אשה מחייבי לחין וילד אותו בכור נומל פי שנים דכתיב כי תהינה לאיש שתי נשים וגו' וכי יש אהובה בסני המקום אלא אהובה בגשואיה ומהו כשר לכשר. שנאמר שנאמר בגשואיה בחייבי לחין ומהן אלמנה לכהן גדול נרשעה וחליצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין. ולא מחייבי לחין בלבד שנומל פי שנים אלא אפילו מחייבי כריתות דערייות הן נומל פי שנים דתנינן מי שיש לו בן מכל מקום פוסל את אשת אחיו מן הייבום. ובגו לכל דבר חוץ מזה שיש לו מן השפחה ומן הנכרית מכל מקום להביא מי אמר רב יהודה להביא ממזר ובגו לכל דבר למה לירשו ולממא לו לעולם לא

מיפת יין אין לו מיפת שומן אין לו הא יש לו לוח עליו כמה שלוח דיןר ופורע דיןר שמותר אלא אפילו ישנו בעיר ע בקש ליקח דיןר ופורע מותר (ב"ס עב) דאמר רב הונא ל ופרשו חכמים מהוא לויין על שער שבשוק סאה בסא שאין לו דיןר או שאין מצוי בשוק אסור ללוו במה שלוח ממנו דיןר וסידש לו אבל לוח ממנו סתם מותר שר סתם כללו של דבר כיון שהלכה זהב הוא פרי כל שנעני בדינר והלכה (שם עד) הלוח חבית של יין או סאה של חימין דיןר ובשעת פירעון בדינר אם עשאה דמים ואמר לו מלוה מלוה לך עומדת בעשרה דיןר עכשיו אני נותן ונושא כך ע דיןר ואם לא עשאה דמים אסור שזה הוא סאה בסאה שאנ ללוות בשעת הלואה בדינר ועמדה בעשרה דיןר ואמר לו ל זו ואם עומדת בסאה בדינר לוקח אני לך במאה דיןר אין לו הוא סאה בסאה ואע"פ שקנו מלוה בדיבורי שדרי אמרו חו מועיל ולא עוד שאף עדים עוברים בלא תעשה ואם אמר לו בני או עד שאמצא המפתח ועמדה במאה דיןר נוטל מלוה הלכה כהלל שאומר דתנינן (שם עה) לא יאמר אדם לחביר אתן לך בנזון אלא אומר לו הלויני עד שיבוא בני או עד שאנ ואע"פ שחלוק הלל הלכה כחכמים. או אין לו ללוה ובשעה ליקח לו - נוטל מלוה במאה דיןר כיון שהלכה כרב הונא שבשוק זו היא עד שיבוא בני. עלתה הלכה שסאה בסאה בשוק. (שם ע) מעות של יתומים מותר להלוותן בקרוב ואסור להלוותו בריבית (שם עב) המוציא שטר על חבירו נובה לא את הקרן ולא את הריבית והלכה כחכמים ומי שמ שריבית של משא ומתן בריבית של הלואה דומה. ומי שט ותרבית בית דין מוציאין מן המלוה ונותנין ללוה דאמר ר' א קצוצה יוצא בדיינין אבל ריבית אינו יוצא בדיינין. וכיצד א דקלים ואוכל פירותיהם או בית ויושב בו ואם מנכה לו מ אותו מן בית שיושב בו. (שם סז) ריבית של תורה ומה הי אבק ריבית של חכמים אינו יוצא בדיינין. (שם סב) הגיה

ריבית אע"פ שהן יודעין שהן של ריבית אינן חייבין להחזיר אבל אם הגיה להן אביהם פרה ומלית שלהן לוכל עליהן ממה להסב עליה וכל דבר המסוים חייבין להחזיר מפני כבוד אביהן. מפני שכשרואים אותם אומר אולי שלקח אביהם בריבית ומתבזה אביהם. ומה הפריש בין אילו למעות מעות אינם בעיניהם אילו הן בעיניהן. והלכה כר יצחק שאמר מי שיש לו סאה לוח עליו כמה כורים וכשאמר אסור ללוות סאה בסאה שואל יקדיו חמיו או יחולו ונמצאין באין לידי ריבית במה דברים

אמרים בשאין לו כל עיקר אבל אם יש לו אפילו טאה לווה עליה כמה כורים . והלכה (שם מה) המלוא את חבירו כור חמין אם קצין לו דמים נותן לו דמי חמים לא קצין לו דמים הוילו נומל לו חמין הוקירו נותן לו דמיהן . (שם סב) יש דברים שמתרין ואסורין משום הערמת ריבית . כיצד אמר לו הלויני מנה אמר לו מנה אין לי חמין במנה יש לי שאני נותן לך ואני חוזר ולקחו ממנו בעשרים וארבע סלע מותר . אבל אמרו חכמים אסור לעשות כן מפני הערמת ריבית (שם מז) אמר לו מה שאירש מאבא מכור לך מה שתעלה מצודתי היום מכור לך דבריו קיימין מה שנה תחילתה מסופה אמר ר' יוחנן מה שאירש מאבא היום מכור לך מפני כבוד אביו מה שתעלה מצודתי היום מכור לך מפני כדי חייו . (שם סד) והולך לחלוב את עזיו או לבז את רחליו ולרדות כוזרתו מצאו חבירו ואמר לו מה שעזי חלבות מכור לך מה שרחלות גוזות מכור לך מה שכוזרתי רודה מכור לך מותר . אבל אם אמר לו מה שעזי חלבות כך וכך מכור לך מה שרחלי גוזות כך וכך משכוזרתי רודה כך וכך מכור לך אסור . והלכה עיסקא זה אם המלוא נומל חצי שכר נומל שני שליש בהפסד . אם מלוא נישר שליש בשכר נומל מחצה בהפסד . (ב"מ עה) אמרו נרדעים עיסקא זה מחצה מלוא ומחצה פיקדון מה מעם עשו חכמים דבר שניחה לו למלוא ונוח לו ללוא . נוח לו למלוא שאם תאמר נעשה כולי עיסקא הלואה אסור לו למלוא ליטול ריח שנראה כריבית ואם תאמר נעשה לכולו עסקא פקדון אם נאנס או נגנב אין לו להשתלם מלוא ולא כלום הילכך עשו חכמים חציו מלוא וחציו פקדון . חציו מלוא שאם נאנס נפרע מחצה וחציו פקדון שאם יש בו הגאה נאמר פקדון ברשות רבו עומד וכמי שעסק בו הוא דומה וכשמגיע לו הגאה אינו נראה לו כריבית . נוח לו ללוא שאם תאמר ידא כולו הלואה נעשה כולו ברשותו ואם נאנס חייב לשלם ואם תאמר ידא כולו פיקדון ברשות רבו עומד וכל ריח שיבוא לו ממנו אסור ליהנות ממנו הילכך עשו בו חכמים מחצה הלואה שבשענה שהוא מורח בשל עצמו הוא מורח . ושל מלוא מאליו נשבח ועשו חכמים מחצה פיקדון שאם נאנס ברשות רבו נאנס ולווה אינו משלם אלא מחצה וכשמשלם אם הפסיד עיסקא אינו נומל ליה אלא שליש בהפסד ואם ריח נומל מחצה מן ריח שביניהם הווה לשכר עמלו ולמזונו ואינו נראה כריבית . ואם נתן לו דבר ואמר לו זה יהיה לשכר מורחק וטול מחצה בשכר ובהפסד נומל שהרי לקח שכר עמלו ומזונו . (שם סט) ומי שלוח מעות מן הגוי בריבית אסור לבן ישראל לחיות ערב מפני שבדיניהם של גוים גוי אחד ערב הולך ונמצא שישראל מלוא וכשם שהקשינו ונודתריץ (שם עא) דרב ששת מעמידה לחיצונה אל תקח מאתו נשך ותריבית ממנו אין אתה נומל אבל אתה נעשה לו ערב . ואמרנו ממי אם תאמר מישראל (ב"מ עה) והא תנינן אילו עוברין בלא תעשה המלוא והלוה והעדים והערב אלא מגוי שבדינהן של גוים גוי אחד ערב הולך ונמצא ישראל הוא שמלוא בריבית . (ב"ב קעג) אמר רב ששת שקיבל עליו לדהן כרני ישראל אבל לא קבל עליו אסור ובמקום שאין נותן גוי אלא בערב יקבל ערב

וכיסא (ריש הבית) והלוח יקבל הריבית. אם יתן בו משכן וערב לא יקבל ריבית ובמקד
שמבקשי ישראל ללות מן ישראל ואמר לו לגוי קח וכתוב בשמך והלוים בריבית שהוא
מכוסה מכשר דם הקב"ה שהוא גלוי לסניו גפרע ממנו שאמר רבא (ב"מ עה) למה
נכתבה פרשת יציאת מצרים אצל ריבית ואצל ציצית ואצל משקלות אמר הקב"ה
אני שהבנתי במצרים בין מיסה של בכור לבין מיסה שאינה של בכור אני עתיד
ליפרע ממי שתולה מעותיו לגוי ומלה אותן בריבית לישראל. וממי שמוסר
משקלותיו במלח וממי שתולה קלא אילן בבגדו ואומר זו היא תכלת. (שם עא)
ת"ד מלה ישראל מעותיו של נכרי מדעת הנכרי אבל לא מדעת ישראל כיצד
ישראל שלח מעות מן ישראל בריבית ובקש לחזוין לו מצאו ישראל אחר ואמר
לו תנם לי ואני מעלה לך כדרך שאת מעלה לו אסור ואם העמידו אצל הגוי מותר
ואמרנו כיצד כגון שנמל לגוי ונתן גוי בידו כמה דברים אמורים במעות גוי שכיין
שהעמידו אצלו מותר אבל מעות של ישראל לומר לגוי הלוים לי בריבית ולא
הוצרכו זו שריבית מישראל הוא נוטל לזה אלא אסילו הלוה לגוי ולנוטל ריבית
ממנו במקום שיש ישראל שהוא צריך ללוות ממנו אסור שכתב אם כסף תלוה
את עמי גוי עמי ודאי אמר רב נחמן אמר לי הונא לא נצרכה לגוי בריבית
לישראל שלא בריבית (שם עב) אמר רב נחמן כללז של ריבית כל המתן לו
אסור. ומי שהלוה מעות לחבירו ונמל ממנו בית במשכון ונתן לו שכר הבית
בפחות אסור שהוזה בריבית שכך אמרו חכמים (שם סד) המלה את חבירו לא ידור
בחצרו הגם ולא ישכור ממנו בפחות מסני שהוא ריבית. אמר רב יוסף בר מנימי
אמר רב נחמן אע"פ שאמרו הדור בחצר חבירו שלא מדעתו אינו צריך להעלות לו
שכר הלוהו דור בחצרו שלא מדעתו צריך להעלות לו שכר מהא משמיעני שנינו
אותה המלה את חבירו לא ידור בחצרו הגם ולא ישכור ממנו בפחות מסני שהוא
ריבית או משם הייתי אומר בשכירה העומדת לשכירה ואדם העשוי לשכור אבל
חצר שאינה עומדת לשכירה ואדם שאינו עשוי לשכור אמור לאו כך משמיעני
(שם עה) תני ר' שמעון בן יוחי אומר מניין לנושא בו חבירו מנה ואינו רגיל ליתן
לו שלום שאסור להקדים לו שלום שנאמר כל אשר ישך. אסילו דיבור אסור. ומי
שנתן מעות לגוי ופסק עמו והוקירו או הזילו אינו נוטל אלא מעות שהיתה ריבית
וריבית של גוי אסורה. רב כהנא נתן מעות על פשתן לבסוף הוקיר פשתן מכרהו
לו בעליו בא לפני רב אמר לו מה אקח מעות אמר לו בשעה שסברו אותו אמרו
פשתן זה של כהנא לך וקח ואם לאו אל תקח אמר לו למה לא ידא אלא שגולו
כל הגולנין משלמין כשעת הגזילה אמרו שם אמנה היתה ולא משכו רב כהנא
לפשתן ורב למעמ שאמר עושים אמנה בפירות ואין עושין אמנה בדמים.

יא הלכות ממנות

(ב"מ קה) מי שנמל מעות בעסקא מחבירו ומת או
 בתן בלים וישגי לעסקא בעצו ומת וידוע שעסקא זה ב
 נכסים לפני יתומים חוזר עסקא לרבו ובא ונמלו (שם קד
 אם מת נעשה ממלמלין אצל בניו. רבא אמר לכך קוד
 לא יעשה ממלמלין אצל בניו. והלכתה כרבא ודיי
 מעסקא לעסקא נשבע ונזכה מדעה ממלמלין דאמר ו
 כים ודימא על חיתומים נשבע נזכה מדעה ואפילו ממלמלי
 שמקדקעי הוא אומר עד כן לא שמענו שבעל חוב גובה נ
 הוא (כבוד) וכדין שלא יעשה ממלמלין אצל בניו.
 (שם קעג) המלוה את חבירו על ידי ערב אם יש
 הלוח אם אין נכסים ללוח נפרעין מן הערב. אבל המלו
 קבלן בין יש נכסים ללוח בין אין נכסים ללוח נפרעין
 וכיצד קבלן (שם קעד) אמר רב הונא הלוי והאני ערב הלו
 חייב הלוי והאני נותן ולך כולך לשון ערבית הן. תן לו וא
 תן לו ואני חייב תן לו ואני נותן כולך לשון קבלנית הן. ו
 אפרע כקבלן דומה (שם קעג) המלוה את חבירו על
 תחלה. מעשה בדין אחד שהחזיר מלוה לנכמי לוח נ
 העלתו רב תנן בריה דרב יבא אמר רבא לא בא מעמד
 בריה דרב יבא שאדם גחל הוא כסבור נכסו רב
 ותנינן המלוה את חבירו על ידי ערב לא יפרע מן הערב
 ערב תחלה. (שם קעד) מעשה בערב שליתומים שפרעו לו
 רב סמא אמר פריעת בעל חוב מצוה רב הונא בריה דרב
 של מעות התפיסו. מה יש ביניהם שחייב מודה או ש
 משום הלכה כרב הונא בריה דרב יהושע. מתיבי שמר ד
 דרי זה אינו נזכה בו ואם בתב בו בעל חוב כבר התקב
 הנח לרב הונא בריה דרב יהושע ודיי תיובתיה אלא ל
 תשובתו שונה כך של כך מרח וכתב לו והתקבלתי. ויש אומ
 חיששין לצורחות ביון שידע שמו דינו אחר ערב הולך א
 היה לו ערבית וכן היה רב שמעון בן גמליאל אומר ערב לא
 מפרשה ידינה הנייה שמא יעשה קנוניה על נכסיו שלוח
 קמ) איתמר ערב של כתובה דברי הכל אינו משתעבד קבי
 משתעבד ערב של בעל חוב וקבלן של כתובה פליגין יש
 משתעבד אם אין לו נכסים אינו משתעבד. ויש אומ

ין חוץ מערב של כתובה שאע"פ שיש לו
 עם מצוה בעולם הוא שעשה. (שם) ואם
 שאין לו נכסים לבנו משתעבד מה מעם אב
 בר איצרי ערב של כתובת כלתו היה. רב
 ר אב"י אין אדם שזיעצו לרב הונא ונרש
 י כך יחזירה. אמר רבא וכי מגרש מה הוה
 נ הוא. (שם קעו) אמר רב ערב של ב"ר
 ין נהרדעים אומרים אף ערב של בית דין
 זכיב מרע שאמר מנה לפלוני בידי ואמר
 אזו יתומים פרענוהו אין נאמנים. כיצד תגו
 זמר שפרעו היכן שאמר מנה לפלוני בידי
 לומר שלא פרעו אלא כך יהא אומר
 מר יתומים חזר ואמר לנו אבא פרעתי
 כסבור נזכר היא : תגו מנה לפלוני ואמר
 נאמנים אילולי לא היה זוכר יפה לא היה
 מרע שתבעוהו וחודה צריך לומר אתם
 מיתה או אין אדם משמה בשעת מיתה
 ופירשה אין אדם משמה בשעת מיתה
 יומין בין מתנתו בין הודיתו כמה דברים
 שמר חוב על אחרים ואמר להם ליתומים
 מהלכה כרב ספא שמי שמתצא שמר על
 מלוה הישבע עכשיו שאינו למלוה נשבע
 נת יורשים ונוטלין. (שבויעו מא) יתומים
 וזבן מנה אמילו שבועה על ראובן אין עד
 ומי שיש לו הלואה או פקדון אצל אדם
 לה או לאותו פקדון לבתו ומת הוא ומתה
 י בעל לאותו ממון דתנינן האומר תגו נפ
 לא יתגו לאחר מיתה. (ב"ב קלח) תגו
 לתה הלכה שדברי שכיב מרע ככתובין
 ז נתתי לפלוני בני או לבתי או לאשתי
 ה שהיה לו באותה שעה שכתב לו אבל
 ממלמלין לא קנו שהרי הלכה אין אדם
 ואשה שירשה ממון מבית אביה מאליה בלא
 או פקדון או שמר ומתה אינו יורשה בעל
 אשונה שראשונה אמרו חכמים דברי שכיב
 י היא ואין הבעל נוטל בראוי כבמחזק.

אבל מן היתומים בזיכורית דתנינן (שם ק') אין נפרעין מנכסי יתומים אלא
מן הזיכורית. (שם פח) והלכה הבא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה

ו צריך
שמינה
אחרם
כד רב
תורטין
ל אבל
לחביא
מגילה
קיצנה
גומים.
למכור
רשאיין
גליאל
רשאיין
לחיות
עליהן
ואין.
ביד
ולקח
כן לא
אמורים
ו מפני
ו היקר
ול רב
הקדש
הילאי
פירות
ול רב
נמכרין
ז של
קבורה
לפני
ישמע
הלא

הוא מססיד אמר להן הביא לי עדים מבעי האמר רב הונא חבין בשם רב
אמרמחוסם שטססיד מסלקין אותו וכן הלכה. ועוד בשממנן אליהם אמרמחוסם
ליתומים לזנות להן כששגינו (שם יא) זכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לו ואלא

בפניו כמה דברים

מחייבין אותם. שו
בבן שכתב בשממ
בבת אחת ובא בע
אמר על חביו כל
עידית ואחד מבר כ
להם בעידית ובעל
השאר כיגותי אר
(קדושין מב) אמר
משותות נקנה מקח
סחות משותות נקנו
שליח זה ושליח ז
עומן לא אמרו א
שום דייגין שפה
בממלסלין אבל כ
דאמר רבא כל דב
(ב"ב ק) אתמר יתנו
להביא ראיה מה מ
ראיה וימלו ואם ה
הוא שזה ונסלקים
אותן בדמים ואלו
לפשוט שבמקום מ
ובעל חוב ליתומים
בעל חוב ומורה ש
איש געלו ונתן ל
הזה קנין אבל הי
אתם עידי יכול לו
בו כותבין שמר ע
שמר עליו שסוף י
מעיד מלוח על סה
כותבין עד שנמלכ
לקחות שממבין א
ואם כתב לו מעב

את
ויש
לה.
מחד
רבן
לכה
בת
ורם
כסי
לות
חיים
כל
צאי
ובני
יבא
ותה
מק
זרה
ריה
גים
אחד
שני
סים
כור
לו
זרה
תה
זינו
זים
של
היא
כור
דם
זינו
חז
ס.

כל צטד במנה לאחדים קדו. אמרו לו בני ישראל קדמת ויהינן (שם קלנ)

צד
צד
חד
לא
חד
בין
ידד
כה
חד
סת
חדו
בת
וסת
כה
גלה
חד
כן
רעד
חד
תו.
גת
כה
ולא
כל
סת
לא
חדו
חד
חד
אלח
גלך
ועל
עלי
במי
וס.

(ב"ב קכז) שלח לו ר' אבא לרב יוסף בר חמא הלכה בעל
 יד נחמן אמר אין מדין והלכה אין גובין במה דברים אמורי
 סמנו כשהוא חי נזכה מן העבדים. ואשה אפילו ממנה אין
 (שם) שלח לו ר' אבא לרב יוסף בר חמא הלכה שליט
 אמר אפילו שלישי בראשון מד בר רב אשי ואכשור בא
 במי בר רב אשי (סנהדרין כח) הלכה כל מקום שיש
 גנים לאבות בנות ראובן ואחזר להעיד לכן שמעון או שמעון
 ראובן או בן ראובן ואחזר להעיד לשמעון. או בן שמעון
 ואינו צריך לומר ראובן ושמעון להעיד לשמעון. ואין צורך
 להעיד לאחד מבניהם. כל אילו פסולין לכל עידות שבתורה
 להעיד לשמעון לסמן פסול לקידושין צריכה גם ואין צורך ל
 להעיד לאחד שאצל קידושין צריכה גם. תפוש תלמוד ביד
 ראשון בראשון ושיני בראשון וראשון בשיני ושיני בשיני מן
 בראשון משל חבמי (פסול) שלישי בשיני כשר אפילו משל חבמי
 הן הקדשין אחי ואחי אביו ואחי אמו ובעל אחיהו ובעל אמו
 אביו ובעל אביו חמיו ואביו הם וצניהם וחתניהם וחרגו
 עקבת. משנה הראשונה דהו וכן דהו כל הראוי לו ליהישה
 השמחה. היה קרוב ונתרחק כשר ר' יהודה אומר אפילו מתה בו
 הרי זה קרוב. ואחריהם השונא אי זו אחיב זה שושבינו השות
 שלשות ימים באיבה. ואין הלכה בר' יהודה שאמר לא נחשד
 שפחות בקדשין כשר. דתנינן (בבב"ב) נאמן אדם לומר זה כת
 יד של רבי זה כתב יד של אורי מה טעם כיון שקיום שם
 שם עידות מפילה חוצה וקרוב על צורה הוא מעיד. ותלמיד
 לעם הארץ לפני דין שחזק קמן ממנו וקשה לו לילך אצל
 נפה דברים אמורים במסן אבל באיסור ילך ויעיד. (ב"ב ק
 לרב יוסף בר חמא היה יודע לו בעידות קרקע עד שלא נו
 ושמואל אמר כשר איסור שמכין מיערמה אבל בגר לאו.
 בגר איסור שממין מדת ארכו ופדת רחבו אבל עשית לאו.
 עשית. איסור שמכין משקליותי. שיחבי היה יודע לו בע
 חתנו העשית חתנו מיקח ונתחיש מתיח ונסתמא שפוי ונש
 נעשה חתנו העשית חתנו ומתה בתו מקח ונתחיש חתנו
 חתנו ונתפתח שפוי תשמתה חתנו תשמתה כשר. זה חבלי
 בכשרות כשר. תחלתו וסופו פסול פסול. ויביתא. (ב"ב קנו
 ושנים שהעידו עליהם שחם כשרים אפילו כל ישראל מעין
 עוזתן קיימת. מה טעם היו שנים ושנים העמיד ישראל עי
 משומד לכול גבלום. לתימון וברי הכל פסול לעדות לה

אשה ובתה או אשה ואחותה ואמר הרי אתן
את מהן סתם נעשו קידושין שלא נמסד לביאה
שותיהן ואסור בקרובותיהן. (גימין לד) גדול בר
הלך שליח ומצאו שהוא אורגת אמר לה קדו
ר לו ברוך המוב אמר אביי ברוך המוב אינו במסל
ל הגמ. אביי אמר גלוי הדעת בגמ לא כלום.
הוא. משומד זה שאמרנו והלכה כאביי בכולם.
: יוסף בר חמא האומר על בן בין הבנים נאמן
ומר אמר אביי כך הוא אומר האומר על בן בין
זנן בן ברוקה ור' יוחנן אמר אינו נאמן כחכמים.
רבא אם כן נאמן ואינו נאמן דבריו קיימין אין
רבא כך הוא אומר האומר על בן בין הבנים בכור
אינו נאמן כחכמים. והלכה כששלה לו ר' אבא
רבא ובין כשתדין אביי הלכה עומדת לנו כר'
זה כר' יהודה ושותיהן הלכות הן. (שם) שלח
ומר תימול אשתי כאחד מכניז אמר רבא בנכסים
ז' לו מיכן. דרש מר זוטרא הלכה בכל אלו
יוסף בר חמא. (ב"מ קה) אמר רבא מי שקיבל
יעו והלך והמדיח ושלם אינו יכול לומר מול
לכך מוחתה ושלמתי כדי שלא יקראוך מססיד
תפוט והשביחו ואמר אחד לחבירו וגזלוק אמר לו
כב עליז. ואם אמר לו תן לי מחצה ודאה ומחצה
באחד משועבד ואם אמר לו תן לי מחצה ריח
גיע לך חסרון אמול עמך יכול לומר לו מול
: חד עיסקא ושני שמוחת הפסידו של מלוח
של לוח. כיצד כגון שנתן לו אלף זוז בסחורה
וד ואחד בחמש מאות זוז והלך ולקח חמישין
: מאות חמשים השביחו מאתים זוז שעורים
ה שאילו שומר אחד היה בא שבה ועומד במקום
הלילו ב' שמוחת מול מחצה שבה ומול שני

וְאִם כָּתַב לוֹ בְּשֵׁמֶר בְּלִשָּׁן מִתְנַה עֲשֵׂה
וְאִם וְאִם שְׁלֹא נָתַן לוֹ מִשְׁתָּה אֲבָל כָּתַב לְךָ
בְּשֵׁמֶר עַד שִׁיתֵּן דְּמִים. (ב'כ נב) בְּחֻקָּה כִּי־בָר
שְׂדֵי בְּמִתְנָה וְלֹךְ וְקָנָה אוֹתָהּ בְּחֻקָּה אִם
אִם מִחֻמַּת דְּמִים אוֹ שֶׁאֵחָזוּ סָח מִים דְּרִי יֵד
לוֹ מִסְתָּה כִּיֵּן שְׁמִסֵּר לוֹ מִסְתָּה קָנָה וְאִם
כִּיֵּן שֶׁקָּנָה מִיָּד קָנָה שְׂדָחָה כָּל מְקוֹם שֶׁחִיָּא.
זֶה קִנְיָן. וְאִינוּ צָרִיךְ לֹא שְׁמֵר וְלֹא יִכְסֵּךְ
בֵּין שֵׁשׁ לְחֹן אֲחֵרִית בֵּין שְׁאֵין לָהֶם אֲחֵרִית
חֵץ מִן מִסְבַּע שְׁאִינוּ נִקְנָה אֲלֵא בְּמִשְׁכִּיכָה
נִקְנָן אֲלֵא בְּמִשְׁכִּיכָה שְׂכָתוֹב אוֹ קָנָה דְּבָר
לְמַשְׁכֵּם יָקָם לוֹ עַל גַּב קֹרֶעַ כְּשֶׁשְּׂבִיט
נִכְסִים שְׁאֵין לָהֶם אֲחֵרִית בְּכִסְף וּבְשֵׁמֶר
נְגוּת רְבוּת לְכִסְף וְלִזְהָב וּלְמַדְרִינִים עִם שְׂרִים
בְּמִקּוֹם אֶחָד וּמִבְּקֵשׁ לְשַׁגֵּר לְשִׁלְיָה לְחֻבִּיָּא
אִם שְׁמִיָּאל שְׁאִמֵּר אֵין מְשַׁלְחִין מִעוּת
בֵּן אִמֵּר אִם הִיוּ עֲדִים חֲתוּמִין עַלִּי מְשַׁלְחִין
זֵין אֲלֵא כִּי־בָר יַעֲשֶׂה כֹחַ שֶׁל ר' אֲבָא
סָח בְּר' חֲמַא אִמֵּר לוֹ לִרְבִּי סָפְרָא כְּשֶׁחֲבִיבָא
לִי ר' אֲבָא אִמֵּר לוֹ רְבָא בְּנוֹ לִרְבִּי סָפְרָא
לוֹ לֹא אִמֵּר לוֹ וּיְכַתּוֹב לְךָ נִתְקַבְּלָתִי
יֵלְאוּ שְׁמַא בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ יִשֹּׁת ר' אֲבָא
בִּלְתִּי שֶׁל ר' אֲבָא לֹא כְּלוֹם אֲלֵא מִחֻקָּה
כְּשֶׁשְּׂבִיט נִכְסִים שְׁאֵין לָהֶם אֲחֵרִית נִקְנָם
אֲתָהּ וְכַתּוֹב לָנוּ נִתְקַבְּלָתִי כֹחַ שֶׁל ר' אֲבָא
זוֹ בְּעוֹלָם וְחֻקָּם לִרְבִּי שְׁמִיָּאל בְּר' אֲזַחָא עַל
לְתוֹךְ. (ב'קו) אוֹמְרִים נִרְדְּעִים אֵין כּוֹתְבִין
אִשִּׁי לְאִמִּיָּמֵר מִחֻקָּה אִמֵּר לוֹ מְשִׁיָּמֵר ר'
נִיחָם אֵינָן צָרִיכִין לְהַקְדִּישׁ זֶה לְפִי שְׁאִינוּ
אוֹמְרִים נִרְדְּעִים אֵין כּוֹתְבִין דְּרִשְׁאָה עַל
צִנְרָאָה לְשֶׁקֶר אֲבָל לֹא כִּסֵּר כּוֹתְבִין. כָּל
יֵי וְאִפִּיק לְנִשְׁפֹּךְ אֵין בֵּה מִשְׁשׁ מִחֻקָּה
יֵים עַלִּי אֲתָהּ. אִמֵּר אֲבִי וְאִם כָּתַב בֵּה
לְמִתְנָה יוֹרֵד לְכוּלוֹ. אִמֵּר אִמִּיָּמֵר וְאִם תִּפְשֵׁ
עוֹךְ שְׂכָתָה לוֹ כָּל דְּמִתְעַנֵּת מִן דִּנְאָ עַלִּי
שְׁאֵין לְפִי שְׁאֵם תִּפְשֵׁ מִתְנָה. וְכִךְ אִשְׁרִי

ודי זה חתימות ידי הוא אבל אני קודם רב אחא
לו הנח שלי זייסתה לא של רב אחא בר א
על זרניק ויש אומרים על המצר. מעשה בשו
בר אבא באתה אותה אשה לפניו אמר לא או
להם שאינה היא ואמר לי זקנה ובגד קלה א
ונשוא עונו ואמרו חכמים (שם קסח) כיון שז
דרכו לדקדק. (שם) שוב מעשה שהיה חתום
לפניו אמרה לו לא אני הייתי אמר לה חין
חכמים אין דרכו לדקדק היכן שדקדק דקדק. ו
לקדש אשה יוליד עם הארץ עמו כדי שלא
למלוא והמלוא נותן שכר ודאי לא נצרכה שנו
ואע"פ שאין המוכר עמו. אין כותבין למוכר
שכר וודי לא נצרכה במוכר שדדו מפני רעתו
אלא מדעת שניהם והחתן נותן שכר ודאי לא
כותבין שמר קבלנות אלא מדעת שניהם והו
דאפילו בבירה דניחא ליה דליתעבד מי' של:

קיימת. אמר מר חוץ מן האחריות שבו. כיצ
לנבות בו לא מקרקעי ולא מבני חורי אלא נ
לו כן. אבל לא כתב בו שמר מעלה ואינו כו
זאת אומרת אחריות מעות סופר הוא רב אש
סופר ומר חוץ מן האחריות שבו שאין כותב ל
אות שאמרה לו לאחד לך וקח לי שדה הלן
רב נחמן אמר לו אתה לתקן עשאוך שליה ולא
ואחר כך מכור עליה באחריות. תנינן תמן
מסלין דמאחרין כשרין. (ב"ב קעב) אמר לה
שמרות כשתכתבו הקנאה אם אתם יודעין זמן
להן רב לסופרין וכן אמר להן רב דונא לסופ
ואע"פ שמסרו לכם דברים בהיני כשכתבו ב
דברים בשילך מה מעם מפני שנראה כשקר.
בן מאה ואמר עשאוים לי שנים בני חמשים אין
מעם דבר שנח לו ללוח ונח לו למלוח נוח
כדי שיכף לפורעו. ומי שאחוז שני שמרו
אחד במאה אין משגיחין בו מה מעם עשו חכ
נח לו ללוח כדי שלא יכף לפורעו ונח לו
רב אשי הילכך מי שאחוז שמר במאה ואמר
בו מה מעם שנומר שמא פרעו ואמר תן לי
במאה ומציא זה שבחמשים וגובה ואומר
שנים שהיו בעיר שם אחד יוסף בן שמעון
להוציא שמר חוב זה על זה ולא אחר יכול ל
בין שמדותיו שמרו של יוסף בן שמעון פרוט
ואם היו משולשין יכתוב סימן ואם היו נכסי
יכתוב דוחות. (שם קלח) ת"ר שכיב מרע ש
מאות לפלוני חמש מאות לפלוני אין אומר
עליו שמר חוב גובה מן האחרון אין בהן גובה
שכב מרע שאמר תנו מאתיס'ו לפלונית אי
ואם אמר בכתבתה ידה על העליונה רוצה
ת"ר שכב מרע שאמר תנו בעל חוב בראוי
ע שא
כשה
שלא
דונא ה
אלא כ

ומתווא כותבין ואנ'ם שלא הביא
 ואין מדקדין אדר ראייה ואנ'ם
 וכן מדקדין בית דין אדר עדים
 כשיצא שטר זה לפני בית דין
 ראייה אין מגבין בו. (שם קע"ג)
 סחותה שבהן שיד בעל השטר
 אטר כל זמן שיושבין רב יוסף
 יוסף. והלכה (שם ע"ו) צותיות
 תנה כיון שנתן לו במני עדים
 יסין שאטר עדי מסירה ברתו.
 צין (כו) שמתאן שמואל לתלמידו
 כה אטר לחן הלא אני במשיכה
 ם אומרים זה זה במשיכה ה'
 ב"ס קא) השוכר בית מחבית
 ית צריך להודיעו שלשים יום
 שלשים יום קודם שיצא כמה
 ם יום אבל בימות הצמחים אינו
 ושלשים יום שהודיעו אינו יכול
 ם עד הסתא כמה דברים אמורים
 ושכקש לישב בו הוא מתצטר
 יום שאומר לו אין את ערוך ממני
 ור לו חייתי צריך להודיעני ואם
 ם לחבירו המשכיר חייב להעמיד
 אך לו קורא שוכר חייב לעשות
 אר ששת מזוזה על מי מזוזה על
 קום מזוזה על מי אמר להם רב
 השוכר עושה אף כאן אסור
 שעושין לה מלבגא דקדקסא.
 ביא ראייה מזוזה וכשהו יוצא
 וקבר אשתו ושני בניו. מעשה
 במקום שמשכן ראובן לשמעון
 ומסלק שמעון ללוקח עד שני
 ל רב מרי בר רחל שמשכן לו
 והעלה לו שוכר בית אמר לו
 צי יקח רבי אמר לו אני
 ל עיקר עבשיו אני נעשה לו

לו. כצד אמר לו עשר נפנים מעותות מסרתי לך והלא אומר אינן אלא חמש
ר' מאיר מחייב וחכמים אומרים כל המחבר לקרקע הרי הוא כקרקע. מכלל שר'
מאיר סבור אינו כקרקע. אמר ר' יוסי בר חנינא בענבין העומדות ליבצר חלוקין ר'
מאיר סבור כבצורות דומין וחכמים סבורין אין דומין כבצורות. (שם יג) אין
נשבעין אלא על דבר שבמשקל ושבמניין אמר רבא לעולם אינו חייב עד שימענו
בדבר שבמידה ושבמשקל ושבמניין וידה לו בדבר שבמידה ושבמשקל ושבמניין.
(ב"ט צד) ארבעה שומרים הם שומר חנם. והשואל. נושא שכר. והשוכר.
שומר חנם נשבע על הכל. והשואל משלם את הכל. נושא שכר והשוכר
נשבעין על השכר ועל השכירה ועל המתה ומשלמין את האכרה ואת חגב.
שומר חנם שכתב כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור וגו'. שואל דכתב
וכי ישאל איש מעם רעהו וגו' ותנו רבנן פרשה ראשונה נאמרה בשומר חנם והשנייה
בשומר שכר ושלישית בשואל. הגח שלישית בשואל שכתחלה כתב וכי ישאל

יד עבד כיד רבו חסד. (שם צו) אמר רבא מי שישאל דבר מחבירו ומבקש
שישמו יאמר לו השקיני מים כשתבוא שתהיה שאלה בבעלים אם היה פקח אוצר

וְהָיוּ לְעֵנִיִּים כְּאִשְׁתּוֹ לִידֵי הַתּוֹרָה וְהָיוּ לְעֵנִיִּים כְּאִשְׁתּוֹ לִידֵי הַתּוֹרָה כְּאִשְׁתּוֹ לִידֵי הַתּוֹרָה
 חֶלֶק לְעֵנִיִּים כְּאִשְׁתּוֹ לִידֵי הַתּוֹרָה וְהָיוּ לְעֵנִיִּים כְּאִשְׁתּוֹ לִידֵי הַתּוֹרָה
 . וְכֵן לְשֹׁמֵר דְּשׁוֹמֵר חָגָם אֵינוֹ רוֹאֶה. (ב"מ סג)
 ה שְׂבוּעַת יְהוָה תְּהִיָּה בֵּין שְׁנֵיהֶם הֵא יֵשׁ רוֹאֶה
 קָדְשׁ בְּעֵלָיו וְלֹא יִשְׁלֹם. כִּיֹּן שִׁקְבְּלוּ הַבְּעֵלִים שְׂבוּעָה
 אוֹמְרִים הִזְוֹא לְכָל הַגְּשָׁבִיעִים שְׂבוּעָה הִזְוֹא שְׂבֹא
 נָב יִגְנֹב אִי אִשְׁשֵׁר לֹ בְּשְׂבוּעָה אִלֹּא מִשְׁלֹם. וְהַגִּי
 יִידֵה מִנִּיִן תִּל יִגְנֹב. (ב"מ צד) וְאִם מִעַן זֶה וְאִם
 וְסִמּוֹר וְאִם פֶּדֶף יִפְרֹף (ב"ק יא) יִבְיָאוּ עַד. יִבְיָאוּ
 אִשְׁאוּל אוֹמֵר יִבְיָאוּ רֹאִיָּה לְבֵית דִּין אִל רְעוּהוּ וְלֹא
 חָגָם אֵינוֹ מִתְחַיֵּב שְׂבוּעָה. (ב"מ נו) וְדִמְיָנוּ בְּנֵי
 בְּנוֹ אוֹ שֹׁאכְדוֹ אוֹ נִתְרַמֶּה הַתְּרוּמָה נִשְׁבָּעִין לְגִזְכְּרִין
 וְכִנִּי הַעִיד שׁוֹקֵלִין תַּחְתִּידִים. נִמְצָאוּ אוֹ שִׁהְחִידִים
 יֵן עוֹלֵין לֶהֱן לִשְׁנָה הַבֹּאֶה. אִמֵּר שְׂמֹאֵל אִמֵּר כֵּן
 נִשְׁבָּעִין הִלֵּא נִגְנָבוּ אוֹ שֹׁאכְדוֹ הִזְוֹא שְׂבוּעָה וְנִשְׁבָּעִין
 ס. נְהִי דְשְׁלוּמִי אֵינוֹ מִשְׁלֹם שְׂכָרוֹ מִהוּא שִׁיפְסֵד
 יֵן אִבְדּוֹ שְׂמִבְעָה סְסִינֵנוּ בֵּים שְׁנִשְׁבָּע וְסִמּוֹר וְזֶה
 ת הַמַּעֲנָה יִשְׁבָּע עַל הַשֹּׁאֵר הִיכֵן שִׁהְחִידִים מִקְצַת מִמֶּנּוּ
 לֹ בְּשַׁעֲוִירִין סִמּוֹר. דֹּאמֵר רַב עֵנֵן אִמֵּר שְׂמֹאֵל מִעֵנֵנוּ
 זֹאִים כְּמַעֲרִים חִיִּב. אִם כְּמִתְכַּוֵּן וְמוֹדֵה סִמּוֹר. וְאִמֵּר
 מַחְמִין וְהוֹדֵה לֹ בִּאֲחַת מֵהֶן חִיִּב לְכַשְׁדִּיצָה. וְהִלְכָה
 לִים סִמּוֹר הוֹדֵה בְּמִקְצַת כָּלִים חִיִּב אָף עַל הַקִּרְקָעוֹת
 יִקְרָקָעוֹת סִמּוֹר. מִעֵנֵנוּ בַּחֲמִין וְהוֹדֵה לֹ בְּשַׁעֲוִירִין רַבֵּן
 לִיֵּאֵל. וְהִלְכָה כִּרְב סָפֵא שֹׁאמֵר כָּלִי וּפְרוּמָה הוֹדֵה
 כִּרְב שֹׁאמֵר כְּסִידִת מִעֵנָה שְׁתֵּי כֶסֶף וְכִיֹּן שִׁזָּה
 . הוֹדֵה בְּפְרוּמָה וְכִפֵּר בְּכָלִי חִיִּב שְׁדָרִי כּוֹפֵר שְׁנִי
 חֲמִין וְשַׁעֲוִירִין וְהוֹדֵה לֹ בִּאֲחַד מֵהֶן חִיִּב: (ב"מ יז)
 יֵן מִנֵּא לִי בִידִי וְהִלֵּא אוֹמֵר אֵין לִךְ בִּידִי אִלֹּא כָּלֹם
 חוֹזֵר וְאִמֵּר פֶּרַעֲתִי הַחֹזֵק כְּפָרֵן עַל אוֹתוֹ מִמֶּנּוּ. הוֹזֵר
 בְּרִיָּה דִ' מוֹרִיאֲנָם כְּתָב אִיסְמִלִית שְׁלִמִילִת לְכָלֵתוֹ
 אִמֵּר לֵה לֹא חִיָּה דְּבָרִים מִעוֹלָם כְּאִשְׁתּוֹ לִידֵי הַתּוֹרָה
 כְּתָבִתִּי לֵה וּפֶרַעֲתִי לֵה. בֹּא לִפְנֵי ר' חִיָּיא אִמֵּר
 זֶן. (ב"ב לג) מִנֵּא לִי בִידֵךְ הִלֵּא אוֹמֵר אֵינוֹ יִידַע
 שְׁלֹם. (ב"מ ג) מִנֵּא לִי בִידֵךְ הִלֵּא אוֹמֵר אֵין לִךְ
 יֵן אוֹתוֹ עַל חֲמִשִּׁים מִשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ אָף עַל הַשֹּׁאֵר
 וְדִיִּית עֲדִים מִקַּל חוֹמֵר. (שם) מִנֵּא לִי בִידֵךְ אֵין לִךְ

קיבצם הוא לא נכתב עד שיאמר הו' עלי דיינן. מור בר רב אשי אמר אפילו
אמר להן הו' עלי דיינן אין כותבין עד שיקבעו מקום ויזמנוהו לדין. (סנהדרין
כג) ממלמלין אמרנו קנו מידו כותבין ואם לאו אין כותבין. מקרקעות ולא קנו
מידו מהו אמר אמר אין כותבין מר זוטרא אמר כותבין והלכה כותבין.
(ב"מ א) במקום ששנים אוחדין במלית זה אומר כולה שלי זה אומר כולה
חלוק תיקנו חכמים שבועה שאין חולקין אלא בשבועה
ר' יוחנן שבועה זו תקנת חכמים היא שלא יהא כל
ול חבירו ואומר שלי היא וכיצד נשבעים כל אחד
לי בה ואין לי בה פחות מחצי ולא נאמר שחשוד

יהודה עידיות המכחישות זו את זו בבריקות כשורח
ן נהרדעים אפילו אחד אומר מנה שחור ואחד אומר
בן אלעזר. דתני אמר ר' שמעון בן אלעזר לא
! על שני כיתי עדים שאמרו אחת מאתים ואחת
זים מנה. על מה נחלקו על כת אחת שבית שמי
כן מנה בית הילל אומר יש בכלל מנה מאתים.
גדים ששכח אחד מהן עדותו מזכיר לו חבירו ומעיד
על דבר הכם הוא או אדם כשר מותר. (שבועות
וה) היא בלשונה נאמרה אומרים לו הוי יודע שכל
זאמר הקב"ה לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא. (שם
מד בהן נקה וכן נאמר לא ינקה וכל עבירות שבתורה
זחתו שנאמר אל תתן את סוד לחמיא את בשרך
ור ומבשרך לא תתעלם וכל עבירות שבתורה נפרעין
ולה וכחש וגו'. וכתב אחריו על כן תאכל הארץ. וכל
עד שנים שלשה דורות וכן נפרעין ממנו מיד שנאמר
לאלתר. ובאה אל בית הגנב זה הגונב דעת הבריות
וענו ומשביעו ואל בית הגשבע בשמי לשקר כמשמעו
ת עזיו ואת אבניו דברים שאין אש ומים מכלים
אותן. אם אמר אני נשבע פורעין מיד דרי אני
ומרים סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האל
ומרים לו הוי יודע שלא על דעתך אנו משביעין
דעת בית דין וכן מצינו כשהשביע משה את ישראל
נתכם אני משביע אתכם אלא על דעתי ועל דעת
ישכם פה עמכם היום. אין לי אלא דורות העומדי
ים שעתידין להתגייד מניין תלמוד לוטר ואת אשר
ות שנצטוו על דר סיני מצות שעתידות להתחדש

כגון מקרא מצלח מניין ת"ל קיימו וקבלו היהודים עליהם קיימו מה שקבלו כבר
(שבועות לו) אמר ר' אלעזר לאו שבועה הין שבועה לאו שבועה מניין רבתי
לא אוסיף לקלל את האדמה וכתב כי מי נח זאת לי. הין שבועה מנחו אם
תאמר משכתב אין כאל ישורון הדוא לאו הוא אלא סבר הוא מדלאו שבועה
אף הין שבועה. אמר רבא הוא שאמר לאו לאו הוא שאמר הין הין. דכתב
לא אוסיף לקלל עוד וכתב ולא יהיה עוד מכול על הארץ. (שם לח) אמר
רבא דין שהשביע בתפלין נעשה כמי שמעו בדבר משנה וחזר. והלכה כרבא
ואין הלכה כרב ספא. הלכה כרבא שאין אחזר דבר. ואין הלכה כרב ספא
שהרי אחזר חסך בידו. ובמקום שלא ראו עידותן זה עם זה או שהלוחו בסני
אחד והודה לו בסני אחד או שהלוחו בסני אחד בבת אחת ולא היו עדים שיעידו
זה עם זה חלוקין בדבר זה (סנהדרין ל) ר' יהושע בן קרחה וחכמים דתני אין
עידותן מצטרפת אלא עד שידאו שניהם כאחד ר' יהושע בן קרחה אומר אפילו
זה אחד זה ואין עדותן מתקיימת בבית דין עד שיעידו שניהם כאחד ר' נתן
אומר שומעין דבריו של זה היום וכשיבוא חבירו למחר שומעין דבריו. הלכה
כמי שומעין דבריו בוא ושמע (שם) שאומרים נהרדעים בין הודייה אתר הודיה
בין הלואה אחד הלואה מצטרפין וכל שכן בבית דין שמצטרפין כר נתן כיון
שבעיקר עידות מצטרפין כר' יהושע בן קרחה וכל שכן בסוטה ומצטרפין עידותן
כר נתן. (ב"ק קיג) אמר ר' אסי אמר ר' שבתאי מקבלין עדים שלא בסני בעל
דין תאחי בה ר' יוחנן וכי מקבלין עדים שלא בסני בעל דין קבל ממנו ר' יוסי
בן חגינה כגון שהוא היה חולה או שהיו עדים חולים או שהיו עדים מבקשין
לילך למדינת הים ושלחו לו ולא בא. אמר רב יהודה אמר שמואל מקבלין
עדים שלא בסני בעל דין. אמר מר עוקבה לדידי מפרשא מניה דשמואל כגון
שפתחו בדינו ושלחו לו ולא בא אבל לא פתחו בדינו מה יכול לומר אני
לבית דין הגדול אלך. אלא אמר רבינא כגון שאחזר אגרת מבית דין הגדול.
אמר רב מקיימן את השמר שלא בסני בעל דין ור' יוחנן אמר אין מקיימן אמר
לו רב ששית לרב יוסף בר אבא ויש אומרים לרב יוסף בר אבא אסבדי לך
מועם ר' יוחנן מקרא כתוב והועד בבעלי אמרה תורה יבוא בעל השור ויעמוד
על שורו. אמר רבא הלכה מקיימן את השמר שלא בסני בעל דין. (שם)
(ק"ב) ואפילו עמד תחזו אם אמר תנו לי זמן אביא עדים ואכחיש את השמר
נותנין לו ואם לא הביא בזמנו נמתין לו שיני וחמשי ושיני לא בא נכתוב עליו
אגרת נידוי ומגדן אותו תשעים יום. שלשים ימים ראשונים לא נרד לנכסין
שנאמר שמוא אינו מוציא ללוות הוא מורח ומזכר שלשים אחדונים לא נרד
לנכסיו שמוא לזקק עצמו מורח מכן והילך ודאי נכתוב הדרכה על נכסיו כמה
דברים אמורים במי שמשמיט עצמו ומוחר מרד לא מורח וחד ודחתו
הדרכה על נכסיו כמה דברים אמר
ואוכלן או שמוא יביא עדים ויכחי

וְזָכַן אִם שִׁיאוֹחַת שְׁחָלְכִין וְזָכַן
 וְעָשָׂה בְּרִינָא שִׁיחָא לְמַדָּא רַב
 יִשְׁלִיחַ וְזָכַן לְעִילָם וְלֹא הִיא
 וְשִׁחִיתָה הַדְּרָכָה מַעַת לִיד
 וְשִׁלְךְ שְׁלִיחַ בְּשִׁלְשִׁי בְּשִׁבְתָּ
 וְ. וְאָמַר רַבָּא שְׁלִיחַ שֶׁל בֵּית
 לֵל לֹאנְרָת נִידִי לֹא מִסְנִי שְׁמִמָּן
 זִמָּן עַל פִּי אִשָּׁה וְעַל פִּי שְׂכִינָה
 אָמַר מִצָּאוֹ וְאָמַר לוֹ וְאָמַר וְלֹא
 עַל פֶּתַח בֵּית דִּין אָמַר מִצָּאוֹ
 וְאָמַר מַעַת.

יְנִי וְחִמִּישִׁי וְשִׁנִּי זִמָּן זִמָּן וְאָחַד
 (אָמַר רַב אֵין נִתְגַּן זִמָּן לֹא
 וְבַעֲרִי יוֹמִים מוֹכִים. אֲבָל מִסְנָן
 בֵּת וְלֹא מִסְנִי שְׁמִרִיד לְשִׁבְתָּ. אָמַר
 לֹא לְבָנִי רַגֵּל בְּרַגֵּל כְּשֶׁהָיָה בְּאֵין
 שִׁישׁ רִמָּאין נָחוּשׁ. (שְׁבוּעוֹת מו)
 חֹק דְּקַל שֶׁל פְּלוֹנִי וְנִמְצָא קִמְעָה
 יִלְגֹּזֻם וְלֹא לַעֲשׂוֹת. (ב"ק קיג)
 לְעִילָא וְדִנְתָּחִין לְתַחְתָּא יִשְׂרָאֵל
 וְמַעֲיָד עַלִּי בְּבֵית דִּין שֶׁל גּוֹיִם
 וְזוֹתוּ בְּמָה דְּבָרִים אָמַרִים בְּמִסְתָּא
 מְמִילִין. מַעֲשֶׂה בְּאַחַד שְׁהַסְקִיד
 בֹּא לְפָנֵי רַב נַחֲמָן אָמַר לוֹ כֹּל לֹא
 אֵיזִיד רִצָּה לְשַׁלֵּם הִיגְבָה רַב נַחֲמָן
 אָמַר רַב נַחֲמָן חֲזָרִין גִּזְמִין לְכַעֲלִיָּהּ
 חֲזָר וְהִלְכָה הַשּׁוּם חֲזָר לְעוֹלָם.
 עַד וְנִגְבַּב אֵינוֹ חַיִּיב לְשַׁלֵּם עַד
 שִׁיקְבֵּל עַלִּי בַּעַל הַבֵּית לְשַׁמֵּר
 וְכֵד הָרָאשֹׁן חַיִּיב וְאִם יֵשׁ עֲדִים
 חַיִּיב. (ש"ס פ) וְיִי שְׁנֵתָן כָּלִי
 נַעֲשֶׂה כְּשׁוֹמֵר שֹׁכֵר אִם נִגְבַּב
 וְאָחַד כִּךְ תֵּן לִי שֹׁכֵרִי אֵינוֹ חַיִּיב
 לְחַבְדוֹ מַעֲוֹת הַגִּיחִם בְּצִדִּיק שֶׁל
 פֶּסַח שְׁלֵעִינִין נִגְבַּב שְׁמִידָה הִיא כִּין
 עָפֹ בְּאִתָּם וְכֹל שְׁחָלְכִין בְּפִשְׁשִׁיָּהּ

וסופו באונס חייב. (שבועות מה) ומי שמסקדין אצלו דבר שלא בשמור מתוך שיכול לומר לא היה דברים מעולם מתוך שהחזרתיו לך יכול לומר נאנס (ב"מ ה) והלכה הכופר בפקדון גזלן הוא ומתחייב באונסיו. (ב"ק סה שבועות לו) ומי שהפקיד דבר אצל חבירו וכפרו או שגזלו ונשבע לו ולבסוף הודה לו חייב לשלם קרן חומש לבעלים ואשם למזבח ועכשיו שאין לא חומש ולא אשם אינו משלם אלא קרן. (ב"ק צד) ומי שגזל ועשה תשובה צריך להחל אצל גזלן מסני תקנת חכמים. ומי שלא החל אע"פ שמשגר לו מה שגזל אין מתכפר לו עד שיגיע בידו של גזלן. ואם עשה גזלן שליח שלוחו של אדם כמותו. אבל מלוה שעשה שליח להביא מעות מלוה ונאנסו מעות ביד שליח אין נפטר לווה אלא כענין יעשה כוז של ר' אבא (שם קו) שהיה לו מעות בית רב יוסף בר חמא אמר לו לרב ספרא כולה שמועה. והלכה (ב"מ צד) מתנה שומר חנם להיות סמור מן השבועה ומתנה השואל מהיות סמור מלשלם. ונושא שכר והשוכר מלהיות סמור מן מלהשבע ומשלם. נתבקשה לחכמים לענין חיוב מהו מא' ושם' דתני מתנה שומר חנם להיות חייב בשואל מהו לא בדברים אמר שמאול לאו בשקנו מידו. ור' יוחנן אמר אפילו תאמר בשלא קנו מידו באותה הגייה שמאמינו על נכסיו גומר ומשעבד עצמו. והלכה כר' יוחנן. (שם מג) השולח יד בפקדון הלכה כבית הלל שאמר' כשעת הוצאה ואמר רבא הלכה כבית הלל. (שם וב"ק סה) ואמר רבא מי שגזל חבית יין מחבירו מתחלה בשעה שגזלה היתה שווה זה לאחר מכאן שווה ארבעה שתאה או שברה משלם ארבעה מה מעם כיון שאם היתה חוזרת כשהיא לבעליה ואותה שעה שהוא שותה או כשהוא שוכרה כאותה שעה שגזל. ותנינן כל הגזלנין משלמין כשעת הגזילה. ואם נשברה מאיליה משלם זה מה מעם עכשיו לא עשה בה דבר ועל מי אתה מחייבו על אותה שעה שגזל אותה שעה לא היתה שווה אלא זה ואצל שולח יד בפקדון מחלוקת בית שמי ובית הלל בית שמי אומרים שולח יד בפקדון גזלן הוא וילקה בחסרו ויותר כזה שאמרנו ובית הלל סוכרין כשעת הוצאה הוא שמשלם ואע"פ שהיקר לבסוף והלכה כבית הלל. רב הונא אקלע לבי איכיוני בא לפני רב יהודה אמר לו הרי שלך לפניך ואם מחמת כלום מעשה בא לידך אמר לו ישראל שאנסוהו גוים והראה ממון חבירו בא לידי וחיבתיו אמר לו לך והחזר (ב"ק קי) דתני ישראל שאנסוהו גוים והראה ממון חבירו סמור ואם נשא ונתן ביד חייב. אמר רבא ואם הראה מעצמו כמי שנמל ונתן דומה. מעשה באחד שאנסוהו על יין שלרב מארי ורב פינחס בנו רב חסא בא לפני רב אשי וסמרו אמרו לו חכמים זה כמי שנשא ונתן ביד דומה. אמר להם שם שהראה להם מעצמו אבל הכא כיון שאנסוהו מתחלה הוא גרם לו. מעשה במצודה שהיו מנציין עליה שנים הלך אחד מהם ומסרה לסרדיים של מלך אמר אביי יכול לומר דיי מסרתי ושלי מסרתי אמר רבא וכל כלמנו נגדיהו עד שיביא אותה ויעמדו בדין. (שם) מעשה באחד שהראה על תבן של חבירו אמר לו רב לא תראה אמר לו אראה ואראה עמד רב כהנה ושמו קעו קרא עליו רב בגין עלפו שכבו בראש כל

פל במכמר אין מרחמין עליו כך ממזגם של ישראל
עליו. (שם) מעשה באחד שהפקידו אצלו כוס של כסף
ופמרו אמרו לו חכמים לרב אישי זה מציל עצמו בממון
: אם אדם שהוא רגיל לשתות בכוס של כסף עליו באו
(שם קיז) שוב מעשה באחד שהפקידו אצלו ארנקי של
זום כלילה בא לפני רבא ופמרו אמר לו אביי זה מציל
!ו אין לך סדיון שבויים גדול מזה. (שם) מעשה באחד
בני אדם דחפו אחד והשליכו בנהר בא לפני רבא
! עצמו בממון חבירו הוא רבא למעמו שאמר רבא
את הכלים בין של רודף בין של כל אדם פמור.
! ונרדף שישבר את הכלים של רודף פמור של
ור לא יהא ממזנו חביב מפו של כל אדם חייב
חבירו. ורודף שהיה רודף אחר רודף אחד להציל
רדף בין של נרדף ובין של כל אדם פמור ולא מן
! כן אין לך אדם שמציל את חבירו מיד הרודף.
כליו או ספריו ביד אחר אם יצא לו שם גניבה
! וימול ואם לאו לא הכל הימנו שואני אמר מכרן
! וסבור רב לא עשו בה תקנת השוק והלא רב הונא
וא גנב מלית אתא לפני רב הונא ואמר לו התיר
שכיון שאין להשתלם ממנו כמי שלא הזכר הגנב
גב מפורסם לא עשו בו תקנת השוק והלא חנן
רב הונא לאותו האיש לך והתר לו עביטך. אמר
ניכה לא היה מפורסם. (ב"ק קמו) גנב ופרע בחובו
! תקנת השוק מה טעם שנאמר לו לא על דעת
.. אבימי בר נאז חמיו של רבינא היה בא אחד
! ונתן לו חזר והלחו ארבעה מעות בא לפני רבאבינא
: ופרע בחובו היה אין את צריך ליתן לו אחרונים
שליטך ממנו. מקשה רב כהן שמא ראשונים אבדו
: ים האמינו כדרך שהאמינו מתחילה נתגלגל הדבר
כרב כהן.

אלעזר כל השומרים שהחזירו שלא מדעת הבעלים
יבתה בו התורה השכות הרבה שנאמר השב תשיבם
! למקום שהיא משתמרת הרי זה פמור שאם אתה
נא אבידה אינו מחזיר אבידה לבעליה. ותנינן נמי
! אבע מפני תקון השלם. מה תקנת השוק שמי שלקח
! ונמצאו נוטלי ממנו ואין נותן לו דמים שאומרים לו

אמר לו בריד אכילתך. אמר לו רבא כך הוא הדין ו
 (שם ל) שמי
 ו שדח אחת שו
 ו פני רב נחמן ו
 ו קשיא דרב
 ו תתמה שם מו
 ו תתמה שם
 ו שאינה של בי
 ו לנכסים. שוב
 ו אמר לו ממך
 ו והלא יש לי
 ו יום בשוקי ו
 ו שוב מעשה
 ו לקחתה שלק
 ו לקחתה לא בו
 ו שאמר לחבי
 ו אני הזקה אמר
 ו לו וקה דיני ו
 ו ד שאמר לחבי
 ו ה אמר לו והי
 ו שלש אני או
 ו חזקה והוא ו
 ו מחאה גדולה
 ו עדים שהוא ו
 ו לשקר במקוב
 ו וזה שאמרתי
 ו אינו חוזר מוען
 ו מוען ומודה עוי
 ו ען. או שהיד
 ו ואינו מוען ו
 ו לו של אבותי
 ו ולא מען וחזר
 ו מענותי אלא
 ו והלכה מוען
 ו נדים שהיא ש
 ו רב נחמן הע

מן המחליף פרה בחמור וילדה וכן חמור שפחתו וילדה שזה אומר עד שלא מכרתי וזה אומר משלקחתי יחלוקו שם לזה יש לו שום ממון ולזה יש לו שום ממון אבל כאן אם של זה אינו של זה אם של זה אינו של זה.

(שם) אומרים נהרדעים אם בא אחד מן השוק והחזיק בה אין מציאין אותה מיד דתני ר' חייא גולן של רבים אין שמו גולן רב אשי אמר לעולם שמו גולן ומהו אין שמו גולן שלא ניתן לחישובו. (כ"ב לו) מעשה בעזים שאכלו שעורים בנהרדעא בא בעל השעורים ומען הרבה אמר שמואל יכול למען עד כדי דמיהן והאמר ר' שמעון בן לקיש לגדרות אין להם חזקה שונים עזים שמשורין לרועה והרי יש ערב ובקר בנהרדעא ישמעאלים מצוים ומן יד ליד משלימין. (שם לח) אמר רבא הלכה אין מחזיקין בנכסי בורה ומחאה שלא בפניו הרי זה מחאה שתים אל תתמה כן בכורה מפני כרנא וכן בכורה מפני הריגה.

(שם לה) אמר רב יהודה אמר רב ישראל הבא מחמת הגוי הרי הוא כגוי מה גוי אין לו חזקה אלא בשמך אף ישראל הבא מחמת גוי אין לו חזקה אלא בשמך. אמר רבא ואם מען ואמר לו גוי שלקחתיה ממנו נאמן עכשיו ואמר גוי אינו נאמן אומר ישראל נאמן אלא אם אמר לפני מכירה ממך נאמן שאם בקש אמר לו אני לקחתיה ממך. (שם למ) גידול בר מניומי היתה לו אותה מחאה מצאן לרב הונא ולחייא בר רב ולרב חלקיה בר מוכי ומחה לפניהם לשנה הבאה חזר ומחה בפניהם אמרו לו אין אתה צריך כך. אמר רב נחמן כיון שמיחה שנה ראשונה שוב אינו צריך. אמר רבא הלכה צריך למחות בסוף כל שלש ושלוש תני בר קפרא עירער וחזר ועירער חזר ועירער אם מחמת מענה ראשונה עירער הוי מחאה ואם לאו אינה מחאה אמר רבא אמר רב נחמן מחאה בפני שנים ואינו צריך לומר כתובו (שם מ) מעשה של פירס מעשה באחד שמשכן פירס אצל חבירו לעשר שנים כשאכלה שני חזקה אמר לו אם תמכרנה לי מוטב ואם לאו אכבוש שמרי ואומר לקחה בידי (כ"ט עב) חזר וחקנה לבנו וחזר ומכרה לו כמלח בשמך דומה ומורף או כמלח על פה דומה ואינו מורף. (כ"ב ט) אמר רב יהודה סמונה אמר רב יוסף שאמר להם הימננו גשבו בשווקים וברחובות ותכתבו לו מה יש ותם מהו רבינא אמר לא נחוש רב אשי אמר זריסין והאיסמרוסין אין להם חזקה אין לאיש לה לאב בנכסי הבן ולא לבן בנכסי האב (שם נ) מתנה והאחין שחלקו והמחזיק בנכסי הגר איזו חזקה שאין עמה חזקה כגון מוכר אומר ה שיש עמה חזקה כגון נתן מתנה והאחין דר כל שהוא הרי זו חזקה. תני רב שרביא זהא בפניו הרי זו חזקה בפניו אין שלא בפניו לך חזק וקנה שלא בפניו צריך לומר לו

לך חזק וקנה. (שם מב) אבהו דשמואל ולוי תאני שותף אין לו חזקה וכל שכן אומן
שאין לו. שמואל תאני אומן אין לו חזקה אבל שותף יש לו חזקה. ומייע שמואל
למעמו ראמר שמואל השותפין מחזיקין זה על זה ומעידין זה על זה ונעשין שומרי שכר
זה לזה. אמר רב יהודה מי שהחזיק ביני אחים וביני שותפין חצוה הוא ואין מסלקין אותו
רב נחמן אמר מסלקין אותו ואם בשביל דין של בר מוציא אין מסלקין אותו ונהרדע
אומרים אסילו בשביל דין של בר מיצרה מסלקין אותו משם שנאמר עשה הישר

זים (ידיו) עלין הולכין ומזיקין את
 ותקן ר' אלעא אמר ר' חייא בר יוסף
 של שנים שנפלו אומר בעל העליה
 זעליה בונה הבית ויושב בתוכו עד
 דר בתוך של חבירו צריך להעלות
 ג והעליה ומקרה ויושב בתוכה עד
 א משמי דעולא תחתון שבא לשנות
 יסין שומעין לו בלבנים אין שומעין
 זין שומעין לו לרבות בחלונות אין
 ביה ולמעט אין שומעין לו עליון
 ין שומעין לו בלבנים שומעין לו
 שומעין לו בארזים אין שומעין לו
 שומעין לו להגביה אין שומעין לו
 מהוא תני אין לו לא לזה ולא לזה
 קיה) תנו רבנן החצב שמסר לסתת
 חמר שמסר לכתף הכתף חייב הכתף
 ריכל ארדיכל חייב. העלום על גבי
 חייב וכולן פטורין אל תתמה כאן
 מרי ברה דבת שמואל בשם אביי מי
 י במסכר שלפני כלום. (שם סג) אמר
 לכתוב לו קני לך מארעות תחומא עד
 זמא היהגא עומקא וזמא לקנות עומקא
 לקנות בור וחדות ומחילות. (שם סד)
 : לו עומקא וזמא יושב רבינא והיה
 תוספאה לרבינא תני אחד הבור ואחד
 בבניין. וצריך ליקח לו דרך דברי ר'
 דרך ומדה ר' עקיבה בזמן שאמר לו
 דין לאחד ר' עקיבה אומר אינו צריך
 דרך. (שם סה) איתמר רב הונא אמר
 בר' עקיבה אמר לו רב ירמיה בר אבא
 . הלכה בר' עקיבה ולא אמר לי כלום.
 ר לו בשביל כך לא אמר לך כלום.
 דאמר רב נחמן אמר שמואל האחים
 על זה ולא חלונות זה על זה ולא
 זה והזהירו בהם שהלכות קבועות הן
 : נחמן לרב הונא הלכה כמותינו או

לו ללוקח: (שם קז) אתמר שלשה אחים שחלקו ובא בעל חוב ושל אביהם
ונמל חלקו של אחד מהן רב אמר מחלוקת במלה ושמואל אמר ויתר רב אסי אמר
נומל רביעי בקרקע ורביעי במעות רב אמר במלה מחלוקת כסבור האוחז שחלקו
לקחות הויין ויילוקח שלא באחריות ודמו רב אשי מסופקת לו או יורשין הויין
או לקחות הויין הילכך נומל רביעי בקרקע ורביעי במעות. אמר רב ספא הלכה
בכל אילו שמועות מקמצין אמימר אמר במלה מחלוקת והלכה במלה מחלוקת.
(שם) תנו רבנן שלשה שירדו לשום אחד אומר במנה ושנים אומרים במאותים
ושנים אומרים במנה במל יחיד במיעוט
וחד אומר בשלשים תידון במנה ר' אליעזר
ומרים עושין שום ביניהן ומשלשין אמר
מעמן של אחרים אין אנו יודעין הלכה
ו רב עוקבא בר חמא לקח שפחה אחד
וישית ואחד נשתמש בה שינית רביעית
י רבא אמר להם מה אעשה לכם שלא
תבו שמר יש לו קול. המורין גרד בפני
וי אף בדיני אדם היא חייב אלא בכותל
ודליקה כיצד אם נאמר שמעעת לו ברוח
ברוח שאינה מצויה רב אשי אמר בסמך

לעצמו ממון צריך לשלם אלא לחבירו.
זה אנו עוסקין אם נאמר בשנים וחד של
א באחד. (שם עג) (המולט) והמוכר את
גין ואת כל המגרנין אותה אבל לא מכר את
ויקי ובזמן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה
את הספינה מכר את האסקלה ואת באר
ומר המוכר את הספינה מכר את הבוצית
ו בוצית ודוגית חד היא מהוא ר' נתן בבלי
גי אדם ביצתא דמישון. סמכוס שבארץ
יתכן בסירות דוגה.

נסה לא מכר את הדגלים מכר את הדגלים
מכר את הכבד מכר את הכבד לא מכר
הראש מכר את הדגלים מכר את הדגלים
הכבד מכר את הכבד לא מכר את הקנה.
ג ונמצאו רעות לוקח יכול לחזור בו רעות
נות ונמצאו רעות יפות ונמצאו יפות אין
נמצאות לבנה לבנה ונמצאות שחמתי

י שלד

חד ק

ו נולא

וי לי

יאמזו הרמאים אין תלמידי חכם בקיאין
שמואל בר יצחק אמר וממקרא זה
'(שם) ת"ד לא תעשו עול במשפט
יקע שלא ימדוד לאחד בימות החמה
ין משקלותיו במלח. משורה שלא
גי הין ושליטת ההין ורביעית ההין
קלא.

ה ויתירה בתוך ביתו ואפילו עבים
זרקב וקב וחצי קב וחובע וחצי רובע
א אחד מחמשה ברובע ובמדת הלח
זין ולוג וחצי לוג ורביעית ושמינית
'(שם) אמר רב יהודה אמר רב אסור
ואפילו ייחדה לעבים של מימי רגלים
עמים שמקרינ ומודדין בה ואסור. תני
צדק וחלא הין בכלל איסה הוא אלא

נשים

סריה ורביה אע"פ שיש לו בנים. אסור
מותר למכור ספר תורה ולשא אשה
הה עמו עשר שנים ולא ילדה חייב
וחרת (כתובות עז) ואין כוסין לאיש
וגה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן
רף נחושת והבורסי ומי שנשא ושהה
י שיגרשני שמא זכיתי ליבנות ממנה
ו אפיל ואצטרך כוסין אותו להוציא
גם כוסין אותו להוציא אותה ונותן
לגרש את אשתו אין כוסין אותו.
לה או שהוא לא יכול ושהה עמו

כמה שנים ולא יכול לבעול והרשות בידה שאב
תצא. ואם בשעה שתצא תובעת כתובתה ואע"פ
לו ממני לא נותר דבר שהרי מסרתי לך עצמי.
(יבמות סד) והוא אומר ממנה שאין חזיון בנים
כחץ אמר רב אמי דברים שבינו לבניה היא נו
המתיני לי עד שאבדוק עצמי מה נוסר אומרת היא
כתובתי ופומריני או שמא נאמר לה איש זה ע
הצהה הוי אצלו ואם לאו צאי בלי כתובה. בזה
להם אלך אשה ואבדוק עצמי. אמר ר' אמי א
אומר כל הנושא אשה על אשתו יוציא ויתן כ
אדם כמה נשים על אשתו והוא שיכול לעשות
הלכה כרבא. ומדוע סיפוקא שלשה שארה כסח
פעמים משלשה דברים יוציא ויתן כתובה. ומי שקי
דחגי (כתובות פט) ר' חייא בר אמי משמיה דעולה
לה וכן היא לא אוננת ולא מממא לו. מתה אינו
מה מעם ירושת הבעל מהיכן גלמדה משכתוב
שאריו זו אשתו ואצל ארוסה עד אין שאר בשו
אינו מממא לה. דכתיב בכהנים כי אם לשאוי
אשתו. וכשואמרתה שאינו יורשה כתובתה נוציא מ
שואבקש לכשתנשאי מלי משכתוב לך. ואין ודא
גובה מנה לאלמנה מאתים לכתולה אבל תוספת ל
אליעזר בן נעוריה שאמר מן הגשואין גובה את
מאתים ואלמנה מנה. ובמקום שקידש וכתב לה
וכלים וקדם שנכנסה לחופה חזר בו מחזרת לו כל
אליעזר בן נעוריה שאמר לא כתב לה אלא עי
כנסה. ובמקום שכתב לה בכתובתה או שפרו
הבעל אינה נוטלת כלום ואם קנו מן הבעל כי
דחגי' (כ"ט קד) מקום שנהגו לכתוב כתובה מלזה נו
שהבניסה היא משלה מאה כססים וכתבה שהכו
והכתב שהכנים מאתים זה שבח וזה לכפול ואמו
מנבה שבח. אמר ליה רבינא למרימר והתניא לכו
ממנו וזו שלא קנו ממנו קנו ממנו נוטלת חבל לו
שהכנים הוא או שהכניסה היא. רבינא משכיח
רבי אמר להן לקנות אין לכפול אם לקנות אין לקנ
ממנו אין משתעבד ואם מגרשה כל דבר שנמל מ
אפילו מלית שעל ונתיסוף דבר שלא נמל ואם יש לו

(יבמות קו) מעשה באשה אחת שהבטיחה לבעלה אמטלית של מילת

אמר רבא קנאו חמת. אמר

רבא אמר רב נחמן הלכה

נותו עומד. (שם מו) אמר

שני אלפים אחד נוסף לה

ות אביה (חבר). אמר רבי

זיש לימול בבתוכה אבל

ר' אליעזר אלמנה שותפסה

יתומים להוציא ממנה והיא

עשה כלום. זה שאמרנו

הוציא ממנה היא שותפסה

כלום מה מעם מסני שלא

דאמר מור התפיסה בעלה

שאנינה מבקשת תשלומת

פיסה אלא נזר כין שנזר

דאמר מר (שם נח) והיא

תובתה באת לתבוע מזונות

מזונות שאין אדם שחש

ולא חכמים שאומרים כין

מזונות פירשו חכמים מר

תובעת כתובתה בבית דין

ה דמין (שם מט) והאמר

תם עד שיהיו בני שש שנים

יונו בגותי לא הכל ממנו

ן יתכן בביתי ומתנן נכסי

נכסי עשור נכסים שומעין

זה תאמר לבעלה איני נזונת

מעשה ידיה ואם אמרה איני

ב במזונות אשתי ובפרקנה

וינו גובה אלא מן היבדיות

נכסי הבנות מן קרקע לא

לא מן מטלטלי בן לכתובת

ה מי שיש לו כתובת אשה

מלקו במעות לאשה נסלקה

יד. ואם אין מעות אלא

ח יותר משהאשה רוצה לישא

אשה רוצה ליעשה. ואם הגיה קרקע ולא הגיה מעות גובה בעל ו
 בין מלוה בשכר בין מלוה על סה. ואם לא הגיה אלא ממלמלין
 מעם המלוה מעות על דעת קרקע מלוה על דעת ממלמלין אינו
 אשה תקנת חכמים היא מן קרקע תיקנו לה חכמים. ובעל חוב כשל
 ממנו אפילו ממלת שעל כתיפו מן היתומין מן הקרקעות גובה מן
 טובה. כתובת אשה אפילו ממנו כשמצרשה אינו גובה אלא מקר
 (קדושין סה) שנים שבאו ממדינת הים ואשה עמהם וחבילה עמהם
 אמר זה עברי חה אשתי וזה חבילתי והאשה אומרת אילו שני
 וחבילתי ואמר גובה כתובתה מן החבילה והקשינו עליה חבילה
 ופרשנו ז' מאיר היא שאמר ממלמלין משועבדין לכתובה ואם תג
 שכתובת אשה כבעל חוב נעשותו כל שצמנו גובה אפילו ממלת
 למה הקשינו חבילה ממלמלין הוא ולמדנו כשמגבין כתובה אפילו מ
 גובה מן ממלמלין לא גובה. ואם יש תכשימין שכתב לה בכתובתו
 נאמן ומכועות וכל שכמותן וישנן בעניהן בין ישנן עמה בין ישנן עמו נו
 לה. (ב"ב מט) לקח מן האיש חזר ולקח מן האשה נמקחו במל לקח מן האי
 מן האיש מקחו קיים. אמר רבא בר רב הונא באותן שלש שורות א
 בכתובתה ואחת שייחד לה בכתובתה ואחת שהכניס לה שום משלו
 בגנסי מלוג אע"פ שלקח מן האשה חזר ולקח מן האיש מקחו במל ו
 לבעלה וחלף בעלה ומכר או שמכרו שניהם בבת אחת ממכרו נ
 שומרת בגנסי מלוג בחי בעלה ואמרה דלאחר מיתת הבעל נ
 מסכרה ממכר. ובמקום שמכר הבעל בגנסי אשתו ומת אשה מוציאה
 (יבמות סו) מכרו שניהם בפרנסה נוח מעשה היה לפני רבן שמע
 ואמר אם מתה אשה הבעל מוציא מיד הלקחות במה דברים אמ
 הבעל תחלה שיכולה אשה שתאמר נות רוח עשיתי לבעלי אם
 תחלה ואחר כך קנו מן הבעל ממכרו ממכר. מי שיצא למדי
 את אשתו והיו לו קרקעות וממלמלין ועבדים ומת ולא הגיה זרע
 ומכרה מן העבדים או שחררה או מכרה מאותן קרקעות או נתנה
 עבדים ומן הקרקעות ומן הממלמלין לא עשה כלום שכך אמרו חכמי
 יורשת בעלה ובין שהיא אינה יורשת באין יורשין ומחזירין כל מה
 אין יורשין צריכין לברוק שהרי אמרו חכמים נחלה משמשות והיו
 ואמר עד יעקב אמר אביי למדין שאין השבט כלה. ואם אכלו
 יפה עשותה ואין מן הדין להחזיר להם ליורשין מזונות שאכלה
 לאשתו שפחה במתנה ואינה כתובה בכתובה ואין שומה עליה
 מה שתלד אותה שפחה של אשה הוא דאמר רב המוכר שדה
 הבעל אוכל פירות ובמתנה קנת ואין הבעל אוכל פירות ואם יודעת
 אם מזונותיה של בעל מעשה ידיה לבעל ואם לאו לאשה.)

שפחה ותשמישי הבית ולא הגיה קרקעת
 אחר מכן נשאת לאיש והגיהה בנותיה אין
 אין לבעלה קרקע ומן נכסים אילו שהגיהה אין לה
 וחזרת. (ב"מ למ) ומי שמת והגיה בנים גדולים
 ת הנכסים אע"פ שהוציאו יציאה משלהם כל
 ברי' אמורים שהשביחו נכסים מחמת נכסי' אבל
 בבית דין והעמידו עדים שממן זה שהגיה
 שבה שמשביחין באותן נכסים שלהם הוא
 א הרי אנו עושין ואוכלין השביחו לעצמן
 נ ב" כל דבר שמשביחין הרי הוא לאמצע
 וביהן אלא אודיני מהוא אודיני מדלא השכר
 ומור עשוי שאסילו קמנים לשמר בה ולמדנו
 דבר אע"פ שאומרים גדולים ראו שמשביחין
 קמנים. תלמיד חכם שהגיה אביו טעות לו
 אמצע אע"פ שלא אמר ראו מה שהגיה
 ואין לאחיו בו דבר מה מעם שאמרנו רב
 וא ומתן והשביחו תבעוהו אחיו בדין לפני
 חכם הוא ואין מניח תלמודו ומורה לאחרים
 יח אלא ראש כים. האשה שהשביחה את
 לאכתה אמר ר' ירמיה באשה יורשת שמת
 ות השביחה בנכסיו כל שהשביחה לאמצע
 זה לימדה שכתב כל כבודה בת מלך פנימה
 מיענו שלא. ואם אמרה ראו מה שהגיה
 חה לעצמה ודאי מהוא שתאמר אשה כיון
 ת לפני יתומים נאמר שמחלה כך משמיענו
 ילא ציוה ויש לו בנים ובנות ניונות הבנות
 שור נכסים והן שקחו בזמן שנשאו או בזמן
 גרות אע"פ שלא מידו נוסלות עשור נכסים
 יחו ואם נשאו ולא מידו אין להם עשור
 הלכה חבת ניונות מן האחים ומעשה ידיה
 (שם סח) בגרה אינה צריכה למחות נשאת
 למחות ואם לא מחתה צריכה הספיד שבמק'
 סים עד שתבגור ואם מיחתה קדם שתבגור
 בשננות מן הקרקעות אבל לא מן ממלמלן
 שלי בין למנות ובין לפרנסה. מנות מנות
 ה היא עשור נכסים.

ו' רכנן האומר לאשה התקדשי לי בכבר תנהו לכלב אינה מקודשת ואם היה לב שלה הרי זו מקודשת. (שם ט) מעשה באחד שהיה מוכר ענקים באת אשה ת אמרה לו תן לי אחת אמר לה התקדשי לי אמרה לו נתן נתן אמר רב זן כל נתן נתן אין הווייתן קדושין. שוב מעשה באחד שהיה שותה יין באת זה אחת אמרה לו השקיני כוס אמר לה התקדשי לי אמרה לו השקיני משקה ר רב חמא כל השקיני משקה אינן קדושין. שוב מעשה באחד שהיה מקושש רין באת אשה אחת אמרה לו השלך לי מעט אמר לה תתקדשי לי אמרה לו ולך השלכה אמר רב זביד כל השלך אינן קדושין. (שם יג) מעשה באחת ויתה מוכרת קוצות בא אחד וחטף אחד ממנה אמרה לו תנהו לי אמר לה קדי י את מקודשת לי בו. אמר רב נחמן יכולה היא לומר לקחתי ושל עצמי חתי. אותביה רבא לרב נחמן קידשה בגזל בחסם ובגניבה או שחטף סלע מידה ישה בו הרי זו מקודשת. שם בששידך. שבמקום ששידך וחטף סלע מניודה רשה בו הרי זו מקודש אבל לא שידך לאו. והוא שחטף סלע שלה אבל פ מעולם והביא לה אינן קדושין.

(שם ב) שמעשה באחת שהיתה רוחצת רגליה בעבים בא אחד וחטף וזו בידו והשליכו לך אמר לה הרי לך ומקודשת את לי בו. בא לפני רבא אמר אין אדם שחש לזו של ר' שמעון שאמר סתם גזל יאוש בעלים הוא ורב זר זן עמדו בשמטה שהמקדש בגזל אינה מקודשת. (שם נא) ותנינן מעשה בחמש ים ובהן שתי אחיות ליקט אחד כלכלה של תאנים ושלחן שית ושביעית הית זר להם הרי כולכן מקודשת לי בכלכלה הזו וקבלה אחת מהן על ידי כולן רז חכמים אין האחיות מקודשות. (שם נב) ואמר רב שמענו ממשנה זו ארבע חזר רב לידו שלש שמענו ממנה קידשה בגזל אינה מקודשת ואפילו גזל שלה ה שהוא שונה ושלחן הית ושביעית הית והן של שביעית שהן של הבקר ול שאר שני שבוע לאו. ושמענו ממנה המקדש בסירות שביעית מקודשת ושמענו נה שהאשה נעשת שליח לחברתה לקבל קידושיה ואפילו במקום שנעשת לה ה אותה אחרת קדושין שאין מסורין לביאה מסופקת לו או כאביי או כרבא. (יבמות ו ובמקום שנתקדשה ובעידות) פסולי מדרש חכמים ואין בין פסולי עידות של יה לפסולי עידות דרבנן אלא לגמ אשה בלבד אלא לכל עידות שבתורה ים באחד ופסולין.

(קדושין סח) אמר רב יהודה אמר שמואל המקדש בעד אחד אין חוששין דושיו. ואפילו שניהן מודים לו (שם מג) אמר רב נחמן אמר שמואל האומר וגים צאו וקדשו לי את האשה הן הן שלוחיו והן הן עדיי וכן בריני ממונת ר לשנים מלו מנה זה ותנו לפלוני הן הן שלוחיו והן הן עדיי. וכן האומר בו גמ ותנו לאשתי הן הן שלוחיו והן הן עדיי. (שם נ) האומר לשלוחו צא וקדש אשה פלוני והלך אותו שליח ולא החזיר שליחותו נאמר בקרבותיה של זה אשה שודאי חזקת שליח עשה שליחותו ואם אמר לו אשה סתם והלך

ולא החזיר לו שליחותו נאמר בכל הגשים שבעולם עד שיחזיר שליחותו אצל וסתר בגזירת. (שם נח) האומר לחבירו צא וקדש לי את האשה והלך וקדש לעצמו מקדשת לשיני המקדש במלוא אינה מקדשת. בפיסדון הרי זו מקדשת ואין קידושין תושבין בחייבי כריתות ובחייבי מיתות בית דין. (שם י) כוח שקדש חוששין לקדושי. מעשה היה והצריכוהו גם מור רב שמואל ומור ר' יהודאי. וכן ישראל משומד שקדש חוששין לקידושי אבל בר משומד שגולו מגיה שקדש אין קידושין מה מעם משומד שחזר בו אם קדש קידושי קידושי בין משומד שגולד מגיה שכתב בנים זרים ילדו אם מקדש אין קידושי קידושי משאנו אומרים לא זו משם עד שעשאונו גוים גמורין כמה דברים אמורים בניהו אבל הם לאו. (שם סג) האומר קדשתי את בתי ואיני יודע למי קדשתיה בן אחד ואמר אני קדשתיה נאמן אף לכנוס כנסה ובא אחד ואמר אני קדשתיה לא הכל סבנו לאסרה עליו. אומרת נקדשתי ואיני יודע למי נתקדשתי בא אחד ואמר אני קדשתיה אינו נאמן לכנוס מפני שהיא מחסה עליו. (שם סד) אמר ר' הנה מניין לאב שנאמן לאסר את בתו מן התורה שנאמר ואמר אבי הנערה אי חקבים את בתי נתתי לאיש הזה את בתי אסרה אביה. ועד שלא תבגור אביו זכאי לקדשה ולימול כסף כרתנין (כתובות מו) האב זכאי בביתו בקדושה בכסן בשומר ובביאה זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובחפירת גדריה ומקבל את גיטה והיא שלא נשאת שעדיין ברשותו עומדת אבל נשאת כיון שנשאת אין לאביה בו רשות. ואע"פ שמקנותה ועד שתבגור ברשות אביה עומדת אינה מקדשת אלא עד שתגדיל ואמר ר' יהודה אמר רב אסור לאדם שיקדש את בתו כשהיא קטנה עו שתגדיל ותאמר בסלני אני רוצה. וכשהוא משיאה צריך ליתן לה דבר ממנו כדי שיקפצו וישיאוהו. דאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי מפני מה תיקב כתובת בגין דכרין כדי שיקפוץ אדם ויתן לבתו כבנו והוא שיעשה מדעתו אבל לעשותו לאו. (שם עט) ובמקום שקדשה אביה לאחד וקדשה היא עצמה לאחור ובזמן שקדשה לא היינו יודעים או נערה היא או בוגרת היא ועכשיו באה לפנינו והיא בוגרת פליגין בה רב ושמואל דאיתמר קדשה אביה בדרך וקדשה היא עצמה בעיר והרי היא בוגרת רב אמר בוגרת לפנינו ושמואל אמר חוששין אנו לקידושי שניהם והלכה כרב ואין חוששין לקדושי אביה. ובוגרת בין ישנו לאבד בין אינו קדושה היויין קידושין. ובמקום שקדשה היא עצמה בלא דעת אביה ועדיין היא נערה אינן קידושין וכל שכן קטנה. מעשה באחד שקדש בהרם אחד בשוק שלח ר' אחא בר הונא חמיו של ר' יוסף לר' יוסף שלח לו הלכיה משל רב והצריכו גם משל שמואל שרב מלקה על מי שמקדש בביאה ולמי שמקדש בשוק ולמי שמקדש בלא שידוכין ולמי שמבטל גם ולמי שמוסר גם מודעא על הגם ועל מי שמצער שליח בן דין ולמי שמשא נידו של חכמים עליו יותר משלשים יום וחתן הדר בבית חמיו. נהרדעים אומרים ככולן אינו מלקה רב חזן ממי שמקדש בביאה ואע"פ ששידך משום פריצות והא (קידושין יב) מעשה באחד

ולקחו רב ששת רב אדם חשוב היה מחמתו . והגרשאו
ה ולברך ברכת אידוסין מה מברך (כתובות ז) אשר
ועריות ואמר לנו את הארוסות והתיר לנו את הגשואות
מקדש יש' . ומקדש ואחר כך מברך על העריות מה
יד יברך ואמר לנו את הארוסות אלא יקדש בתחלה
כל מצוות כולן שמברך עליהן עובר לעשייתן אמר
זה מה מובל ואחר כך מברך שעדיין לא מבל אף כן
בלה קודם קידוש ובין לאחר קידוש ולאחר שמברך
ובתה ועד שמקדיש ומוסר לחוסה אינו מברך ברכת
זה (כתובות ז) דאמר רב נחמן אמר לי הנא תנא
בעשרה שנאמר ויקח בעו עשרה אנשים מזקני העיר
ר' יצחק אמר ר' יוחנן מברכין ברכת חתנים בעשרה
ברכת אכלים בעשרה ואין אכלים מן המניין ובין
ישא מברך שהשמחה במעונו . תניא אידך מברכין
כל שבעה אמר ר' יהודה והוא שבאו פנים חדשות .
רך בתחלה בורא פרי חסן ובורא עצי בשמים (שם)
לך העולם שהכל ברא לכבודו . ויוצר האדם . ברוך
אשר יצר את האדם בצלמו בצלם דמות תבניתו
עד ברוך אתה ה' יוצר האדם . שוש תשיש עקרה
ה ברוך אתה ה' משמח ציון בבניה שמח תשמח רעים
ן עדן מקדם ברוך אתה ה' משמח חתן וכלה . ברוך
אשר ברא ששון ושמחה חתן וכלה גילה ורגן אהבה
הינו ישמע מערי יהודה ומחוצות ירושלים קול ששון וקול
חתנים ממשחה ונערים מנגינתם ברוד אתה ה' משמח
ז שמחתו של ר' שמעון ביד' ובירך כולן . רב אשי נזדמן
ך כולן למחר אמר ליה אם יש פנים חדשות נברך את
אשר ברא . משבעה ועד שלשים יום אם יש פנים חדשות
ך שהשמח במעונו מכן והלך אם אמר להם מחמת שמחה
להם מחמת שמחה אינו מברך וכשאומו להם מחמת שמחה
ז רבא עד י"ב חודש ומתחלה מאמתי אמר רב פסא
ושאמרנו בעולם אמור לאדם שישחא את אשתו שעה
הוא ומכאן ששנינו ר' מאיר אומר כל הסודות לכתולה
זו בעילת זנות והלכה כמותו דאמר מר אחתו של ר'
אורא לסוף כתובתה בא לפני רב יוסף אמר לו כך
! זו דברי ר' מאיר אבל חכמים אומרים משחא אדם

את אשתו שנים או שלוש שנים
אמר שמאל הלכה כר' מאיר בגו
גוי כישר לעדות אשה במסיה למ
עדות הא אין מתכוין עדותו עין
אשה אשה מפי אשה עבד מפי
כשר לעדות אשה גולן של תור
שהציאה בגמ אסר לה להנשא
וכשנשא לשיני וילדת אינו י
האירוסין בין מן הנשואין בין להו
לא ינשאו ולא יתארסו עד ש
אלמנות אחד בעולות אחד גרושה
בגו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר כן
להמתין שלשה חדשים וכן היכמו
חדשים משעת מיתת הבעל ולא
עד שלשה חדשים. הלכה חלם
להמתין שלשה חדשים. חוץ מן
'גיוות שנתגייחו ועבד ושפחה שני
שקידש בתוך שלשה חדשים וב
אותה ממנו. ואם מעוברת או מיני
וקידש או שנשא אין מוציאין מ
מעוברת הבירו ומניקת הבירו ואם
ובשרי גבול עולם. הגושא מעובר
דברי ר' מאיר וחכמים אומרים יוציא
רבא וכדברי חכמים יוציא בגמ. ו
שנולדה בו חוץ מיום שנתארסה ו
בנה למניקה אסור. (כתובות ס) ת'ו
לה כעם עם בעלה או שהיה בעל
בעלה למדינת הים או שהיה חבוש
שהיתה עקרה וזקינה אילנית וקט
שלשה חדשים דברי ר' מאיר ואמר
הגושא את האשה חייב בשארה
(שם מז) ות'ר שארה אילו מזונותיו
כמשמעו. עונתה זו עונה האמורה
עונתה וכן הוא אומר איש איש אי
אילו מזונותיה וכן הוא אומר ויענך
שארה בסותה לפי שארה תן לה

לה כתובה או שמא יכולה שתאמר לו אני ראויה ואותו האיש שנשכח שדדו ואמרנו לו משנתינו היא האומרת ממאה אני ולכן יש לה כתובה כמה אנו עסוקין אם נאמר באשת ישראל ושנאתה במאי אי באונס משה שריא לה וברצון כלום יש להן כתובה אלא לאו באשת כהן ובאונס והוא שונה שיש להן כתובה. ואילו יוצאות שלא בכתובה העוברת על דת משה ויהודית ואי זו היא דת משה מאכלתו שאינו מעושר ומשמשותו נידה ואינה קוצה לה חלה וגודרת ואינה מקיימת ואי זו היא דת יהודית יצאה וראשה סרוע ומוזה בשוק ומדברת עם כל אדם אבא שאול אומר אף המקללת יולדי

שהיא מדברת בת
בבית דין. נשאת
מעם כיון שהוא כ
להבנות ממנה. ג'
עשר שנים ואם ל
למי שיש לו בנים
אומר לה ראשון ו
הן אינה מחזרת לו
נשאת לשלישי ו
ואמרה לו שלם ל
כלום יכול הוא ש
בתוך עשר שנים
(ונתעברה והפילה)
שנים וכשהחזקה
סה) ובמקום שיש
ואבקש שאצא וא
אינה מצווה על פה
חזרא לדי וטרא
שנים או שהפילה
או לא שזה עמו
בתוך עשר שנים ו
אע"פ שיש לומר ו
שחששין לה אחו
שלשה הפלתי אם
לומר עיניה נתנה
שחששין לה אחר
ואין לה בנים היא
דברים שבנינו לכי

ינו לביניך יעשו דבר בקשה. אינה נאמנת
שואמרו חכמים צריך לעשות כן. במה דברים
וענה אלא באה מחמת מענה תצא ותישאל
ש לו בנים ממנה ויוצא לישא עליה אשה
וא אדם כמה נשים על אשתו והוא שיכול
הכל ממנה ואם אמרה גרשני ותן לי כתובתי
דת על בעלה פוחתין לה מכתובתה ששה דינר
ג'א מרסעיקין. (שם סד) ואם תפשה מכתובת
אין נותנין לה ומשהין לה שנים עשר חדש
דש אילו אין לה מזונות מבעל. וזה תלמוד
כך הן פוסקין במורדות שאע"פ שהיא תפשה
לבעל ונותנין לה גם סיד במה דברים אמורי
מבית אביה בין שתפשה בין אינה תפשה
גין לה.

חזרין לה ואם יש להן פירות לקרקעות כל
נותן לה גם כגון חמין וקצורין תמרים וחזרין
לקרקע שעדיין לא נתלש שאע"פ שלאחד
ועה שהוא נותן לה גם אינן תלושין שלה
וקום שייפה כוחו בכניסתה חרע כוח בציאותה
' בציאותה. פירות המחזרין לקרקע בכניסתה
וקרקע בכניסתה שלה וביציאתה שלו והלכה
בהמה או עבדים וילדה בהמה ואותן עבדים
דים עצמן חזרין לה ואע"פ שחלקן חגגיא
בגן ולד בהמת מלוג לבעל ולד שפחת מלוג
ת מלוג כולד בהמת מלוג והלכה כחגגיא
הזה דאמר רב הונא בר חייא אמר שמואל
שפחה ועבדיה שהבניסה לו ויש להן חלדות
אמו ונותן לה משווא שאנו אומרים בשלמה
ראשון אם חושש למיתה אפילו בהמת מלוג
זה אפילו חלד בהמת מלוג יהיה של בעל.
למיתה ושונה ולד בהמת מלוג זה מעסה
עורה ואין הקרן כלה ובחשש חלוקין דבר
שישין למיתה אבל במקום שבחדי מתה בהמה
מן אותן ולדות שלהן אחד אחד במקום אמו
נסלו עבדים ושפחות זקנים ימכרו וילקח
מעין בן גמליאל אומר לא תמכור מפני שהן

כבוד בית אביה בקנינים הן שחלוקין שאינן בני לידה שאם מזה כלתה הקין אבל ילדים שהן בני לידה דבר הכל לא יסבחו שכן שמולדין אם מתים ונרפ לה דבר לצאת מבעל נעמיד מן אותן חלדות שלהן אחד אחד במקום אמו הישאר דרי הן לבעל.

ובמקום שהבניסה לו חב וכסף ובגדים תולים לתשמיש כל דבר שישנו בעינו נוסלתו ואם בלו אותן בגדים או שנמכרו ואכלום אין לה להוציא מן הבעל. תמקום שהבניסה לו מעות וישנן בעיניהן או שעושין בהם משה ומתן ידוע שאותן מעות של משה ומתן מן אותן מעות שהבניסה לו נוסלת לאותו משה ומתן וזוהי שיש בו דרי לבעל הוא ואם אכלום כולו ולא נותר ממנו כלום באותו שעה שיוציא אין לה ליטול מן הבעל כלום והוא שלא כתבן עליו אבל כתבן עליו בכתובתה עשאתו עליו צאן ברזל ומשלם לה מקרקע כמה דברים אמורים בזמן שהיא יצאה אבל בזמן שהיא מציאה כשיש לו בין יש לו קרקע בין אין לו קרקע נותן לה כל שכתוב בכתובתה בין שכתב לה הוא בין שהביאה מכית אביה וקבל עליו. ואם אמר הבעל תשבע שלא נולה מן ממוני כלום אין לו רשות לבעל להשביעה כלל. (שם פו) דת"ר אבא שמואל בן אבא מרים אמר בין בלא נדר בין בלא שבעתה בין נקי נדר בין נקי שבעתה בין מכסאיי בין מכסאיי אלץ בין הוא ובין יורשין אין משביעין אותה אבל מה אעשה שאמר חכמים הבא לפרע מנכסי יתומין לא יפרע אלא בשבעה. ואמר רב נחמן אמר שמואל הלכה כאבא שמואל בן אבא מרים. (שם פו) ותנינן המשיב את אשתו הגזנית או שמינה איסוראופס דרי זה משביעה כל זמן שירצה שאין לך אשה שלא נעשה איסוראופס אפילו שעה אחת בחיי בעלה על פלכה ועל עיסתה ותני אמרו לו לר' אליעזר אין אדם דר עם נחש בכפיסה ור' אליעזר חכמים אמרים דרי הלכ' כרבנן ושניה בסוטה ר' שמעון אמר בזמן שתובעת כתובתה יורשין משביעין אותה ואם אינה תובעת כתובתה אין יורשין משביעין אותה. ואמרנו זו של ר' שמעון עלאי זה הוא שנה ונדחה כולן. (שם פח) אמר רב ספא זו של ר' שמעון להוציא משל ר' אליעזר חכמים שר' שמעון סבור אע"פ שהשיבה הגזנית ומינה איסוראופס בעל כל עיקר אינו משביעה משאמר ר' שמעון יורשין משביעין אותה ואין יורשין משביעין אותה במקום שנפלה אצל יורשין הוא שמשביעין אותה אבל בעל אע"פ שהשיבה הגזנית ומינה איסוראופס אינו יכול להשביעה כל עיקר ואע"פ שחכמים ור' שמעון דרי הן יחד דברים ויש לומר שהלכה מרבים אלא משהיא עומדת לנו דרי שמעון כאבא שמואל בן אבא מרים. אמר שמואל הלכה כאבא שמואל בן אבא מרים ובא אף רב ספא שאחרון הוא ותיקן לזו של ר' שמעון תלמה שמועה כולה בשל ספא ולמדנו שהלכה כר' שמעון שבעל אינו יכול להשביע את אשתו אלא יורשים שלו אחד מיתתו וסתם לזו תנא במתניתין. (שבעות פח) ואילו נשבעין שלא בסוטה השותפין והאריסין והאיסוראופס והאשה הנושא בתוך הבית וכן הבית. בעל אינו יכול לומר את אשתו השביעי לי שלא גזלתי דבר ממני ולא כצאנו

1 —

א קולר

זני איז

מועה

שמי ת'

זם נותנ

אלא ע

חק נפס

כך הוא

דבר

יְקַר תַּחַז

שנים מ

ציאן,

כגון ש

ז לז מו

לוי וכן

ז של

יְהוּדָה

מה שלו

בדי שני

יקר תרד

דין כדאי

חד לבו

או הלב

ד להק ד

ודם שי

יז לדין

תשס"א

זיין וואק

זנחבל

פינקסו. השכיר כיצד אמר לו תן לי שכרי שיי
אומר לו נמלתי הרי זה נשבע ונומל ר' (יהודה
יאמר לו תן לי שכרי חמשים דינר שיש לי
דינר זהב. (שם) הנגזל כיצד היו מעידים אותו
ברשות אומר לו תן לי כללי שנמלתי והלא אוב
ר' יהודה אומר עד שיהיה שם מקצת הדייה ואם
לא נמלתי אלא אחד. הנחבל כיצד היו מעיז
השבועה כיצד אחד שבועת (העידות) ואחד שבועת
ואפילו אינו צריך לומר אותן שיש בהן כפירת
דברים בעולם הן אינו נאמן היה אחד מהם מט
יונים סוחר שביעית שכנגדו נשבעו ונומל היו ש
דברי ר' יוסי ר' מאיר אומר יחלוקו. (שם מז) 4
אמר לו איני יודע והל' מה וא"ל אינו יודע (שם)
ונתן לו אמר לו תן לי את הדינר אמר לו נתת
הבית אמר לו תן לי את הפירות אמר לו נתתי
החנותי ר' יהודה אומר כל שהפירות בידו ידו עי
על פינקסו כיצד לא שיאמר לו כתוב בפינקסו
אמר לו תן לבני סאתים חמין ולפועלים סלע
לא נתן לנו הוא נשבע ונומל והן נשבעין ונומל
באים לידי שבועת שוא אלא הוא נומל שלא
ומי שלוח מעות לחבירו והגיה ויצא למדינת
פרעו בנו בשבועה מקרקעות דתנינן הגפרעת ש
מעשה בא בפני ר' יצחק נפחא כאנמוכיי ואמר לא
אבל בעל חוב לאו ורבא אמר רב נחמן אפילו נ
נומל מעותיו של חבירו והולך ויושב במדינת ה
וכן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה שלא
שלא מצאנו שמר בין שמרותיו ששמר זה פרוע
נולד בן לאחר מיתת האב הרי זה נשבע ונומל
יש עדים שאמר האב בשעת מיתתו שמר זה
(שם מה) אילו נשבעים שלא במענה השותפ
הנושא ונותנת בתוך הבית ובן הבית אמר לו מ
חייב חלקו השותפין והאריסין אינו יכול להש
אחד מגלגלין עליו את הכל והשביעית משמם
שלא נכנס ויצא כרגליו אלא שמכנים לו פועל
ומצייא לו פירות. (שם מט) אמר רב הונה לכל כ
ורב חסדא אמר לכל מקילין חוץ משכיר שאין מו

לכן אהריות וישבע עליהן. אמר שלא
 אמרה האשה אמן אמן. אמן לאלה
 ואה ושומרת יבם וכנסה ומצו לאיסור
 ומה שומה שלא ניתן לתבוע בעד אחד
 דין שמבלגלגין ומצינו דאי ספק מצינן
 בפנים ונאמר שבועה בחוץ מה שבועה
 צה האמור בחוץ עשה בה ספק כדאי.
 ס ממי אם נאמר מלוה עכשיו אם היה
 זה. אמר וכן היתומין לא יפרעו אלא
 לא שאנו אלא שמת מלוה בדוי לזה
 י (לזה) ומלזה שבועה ואין אדם מוריש
 ר אמר מה סיבה של שבועה זו אלא
 חזר ושליח בימי ר' אמי אמר כל כך
 אמר ר' אמי הואיל ובאת לדינו נאמר
 לבני לזה שבועה ואין אדם מוריש
 שבועת שבועת יורשין ונוטלין.

א ערב באו בני מלוה תובעין לערב כסבור
 : הוא. אמר לו רב דונה בריה דר'
 ד. (שם מה) שוב מעשה באחד שמת
 זו מן היתומין כסבור. ראמי בר חסא
 בא מה לי שלא פקדני אחי אמר ר'
 ושמואל לא בר אלעזר דין שעשה
 אעזר עשה. מעשה בדיון שעשה בר'
 גלך לישיבה ואביא איצרת שאין הלכה
 ין שעשה בר' אלעזר עשה. אמר רב
 עדים אינו צריך לפרעו בעדים אם אמר
 - לפני פלוני ופלוני והלכו להם למדעת
 אמר לחבירו לא תפרע לי אלא בפני
 רים בעדים אמר לו בעדים פרעו אפר
 א ידחה.

זכירו אל תפרע לי אלא בפני שנים
 אמר לא היו דברים מעולם בא לפני
 שאומר יהיה מקורן אצל עד שיהדמו
 לו כיון שאתה מודה שמתן לך פרעון
 וט שישונון הלכות וספרא וספרי והספיק

(שבועות מא) שוב מעשה באחד שאמר לחבירו תן לי מאה זו שהליתך
אמר לא היה דברים מעולם באו עדים והעידו בו שהלוהו ופרעו. אמר אביי מה
נעשה לחם הם אומרים הלוהו והן אומרים פרעו. רבא אמר כל ה
כאומר לא פרעתי דומה.

(שם) שוב מעשה באחד שאמר לחבירו פרע לי מאה זו שיי
ל לא פרעתיך מאה קבין אפצין שהיו בששה ששה באו עדים והעיד
ארבעה היו כסבור רב ששת לומר כל דבר שאינו מוטל וגו' אמר לו
שער זכורים בני אדם. (שם מב) שוב מעשה באחד שאמר לחביו
זו שהליתך וזה הוא שמר אמר לו פרעתיך אמר לו אותן אחו
אמר ניתרע השמר וגו' ולרב ספא מה שנה מאותה שאמר לחבירו
שיש לי אצלך וזה הוא שמר אמר לו על שמר נתתה לי ובאת וישב
וקיבלתה ממני ואמר לי אותן אחרים היו ואמר רב נתרע השמר.
כיון שאומר לו על שוד נתתה לי ומשור נמלתה יש לומר שאחרי
השמר מה היתה עליה רב ספא אמר לא נתרע השמר ר' ששא
אמר נתרע השמר. והלכה נתרע השמר. (שם) שוב מעשה באחד
נאמן אתה עלי כשנים האמינו כשלשה לא האמינו מקשה רב
יהושע אומר שנאמר כך לעניין אומדנא שכל זמן שמרובין יודעין
אבל לעניין עדות שנים כמאה ומאה כשנים וודי אמר לו בשלש
בארבעה כיון שירד לעדות ירד וזה שאמר שמואל מי שהלוה ו
ונתן לו עליהן יד של מגל אבר יד של מגל אבר אלף זה ואין
אבל הלכה כמתניתין דתנינן (שם מג) המלוה את חבירו על המשכ
אומר לו סלע הליתך עליו ושקל היה שוה והלא אומר לא כי אלו
וסלע היה שווה פסור. סלע הליתך עליו ושקל היה [שוה] והלא אומר
הליתני עליו ושלשה דינרים היה שוה חייב. סלע הליתני עליו וי
הלא אומר לא כי אלא סלע הליתך עליו וסלע היה שווה פסור. סל
ושתיים היה שוה והלא אומר לא כי אלא סלע הליתך עליו וחמישה ד
חייב. מי הוא הגשבע מי שהפקדון אצלו שמא ישבע זה ויציא הג
ואמרנו על אי זו אם נאמר על סופה מאי אירא שמא ישבע בט
ששבועה אצל מלוה היא שהיה מודה במקצת מענה. אמר שמואל
אמר ר' חייא בר רב ארישא וכן אמר ר' יוחנן על רישא. מהו רי
סלע הליתך עליו שקל היה שוה והלא אומר לא כי אלא סלע
ושלשה דינר היה שוה שמן התורה שבוטע אצל לוח הוא ונמלוה
ונתנה על מלוה שמא ישבע זה ויציא הלא את הסיקדון. (שם)
ספא מי שיש לו שמר על חבירו ואמר לו פרוע הוא לא הכל מ
הישבע לי נשבע לו ואם תלמיד חכם הוא או ירא שמים הוא אין
אמר רב יהודה אמר שמואל המלוה את חבירו סתם אינו רשאי

לו במלוה בשטר שאין עשר
אבל במלוה על פה לאו אמר
ז. תניא גמי הכי המלוה את
אחד מלוה בשטר ואחד מלוה

לחבירו ואמר לו פרעתך בתוך
מרים שניהם אדם עשוי שיסרע
ואסרעו שכיניע ומנו לא יבוא
מסרף עמהם הרי אילו שלשה
חותמין עליו שנים ומת אחד
ו של מת כסבור רבינא לומר
זן אמרו לו רב אשי מי דומה
ז רביע חסר ממון על פי אחרים .

1

ו והלך וכתב וקדם שניע גם
קש לגרשה ובטלו בפני עדים
שה לאחר אותו גם אינו גם
ח גם לאשתו והגיע בשליח
בטל הרי הוא בטל וקדושה
מת אשת איש חלכה שאין
קידושין בעולם קידשה ולא
זן. ואם כנסה אסורה לבעלה
לו .

וזה לבעלה ראשון כך אסורה
ידה לבעל כך אסורה לבעל .
לם ומן בעלה אחרון אינה צריכה
אם הגיע גם לידה אינה יכול
לשליח ואין אנו יודעין אם
ו לה והיא אומרת לא נתנו לי
שידיה גם בידה או שיש עידי
יח ונזימנה לו דרך אחת או
להם בפני נכתב וכפני נחתם

אבל אם שליח ראשון עד שלא הגיע הגט לידה במל הגט ושליח הגט צריך שיתגנו לאשה או לשלוחה בפני עדים אחרים ויאמר להם בפני נכתב ובפני נחתם שהלכה כג' אליעזר שאמר עירי מסירה כרתי. והעדים נעשים שלוחים אמרו חכמים מי ששלח גט לאשתי ואותו הגט נמצא שאינו כתוב יפה אם ישנו לסופר ולעדים ראשונים כותבין גט אחר חותמין ונותנים

הבעל ואומר לסופר כתוב ולעדים חתמין. ואדם שאמר ל לאשתו ואחד מן אותן עדים סופר הוא אין כותבין ואין נוו להם תנו חוץ מן המפרש והיוצא לקולר והיוצא בשייאר לעדים כתבו. גט לאשתו אע"פ שלא אמר תנו כותבין ונ אילו שהן מרודין לא אמרו. תנו אבל כל העולם כולו לעדים תנו גט שנאמר שמא רצה לצחק בה. דתנינן) כתבו גט ותנו לאשתי נומר שמא רצה לצחק בה.

(שם) ומעשה כבריא שאמר כתבו גט ותנו לאשתי אמר ר' יהושע בן לוי אמרו חכמים אם מעצמו נפל הרי אינו גט. ואמרנו מעשה לסתור חסורי מיחוסא וכך הוא על תחלתו הרי זה גט ומעשה גמי כבריא שאמר כו וגו'. (שם עב) ולעולם אינו גט עד שיאמר הוא בעצמו חתמו.

(שם עה) כהן מסכן ומתירא שמא יתן גט לאשתו וו יתנה ויאמר לה או לשליח שמוליד גט אם לא מתי לא גט והשליח יעשה שליח. ומי שאינו ידע לקרות שטר סופר של בית דין הוא קורא לפניו כיון שמומחה סופר ואם אינו ידע לחתום או אדם שיודע לקרות ואינו מסמיך לו אות אות על מגלה וחתם. כדי שלא תשב ואילו על השטר אם אינו ידע לחתום אע"פ שיודע ל בסכין.

ומי שכותב גט יסמיק מגלה שיעור גט ואחר כך יכת שנכתב גפסל (שם כא) דכת' וכתב לה מי שאינו מחזי יצא זה שמוסר נכתיבה קציצה ונתניה. (שם פב) והלכה דכתיב ואשה גרושה מאישה לא יקחו אפילו לא נתגרשה אלא כיצד כגון שאמר לה (סומה כז) הרי את מגורשת ממני ואי חץ מפלוני כמעשה זה אינו גט ונפסל בכהונה אצל יש גט לידה גט פסול הוא ודבריו במלך ומותרת לחזור אצל אסורה לחזור לו וזה הוא ריח הגט שפוסל בכהונה ולעול גט לידה מעולם. אבל כהן שכתב גט לאשתו כל זמן של לבטלו ומותר לו להחזירה ואינה נפסלת ואין בה משום ריח ו

לג) גם שכתבו בין בבית דין בין שלא בבית דין אם ביטלו במל (שם יז) גם
אשה וגם שחרור כותבין ביום וחותמין ביום כותבין בלילה וחותמין בלילה כשד .
כותבין בלילה וחותמין ביום כשד . אבל כותבין ביום וחותמין בלילה פסול . (שם
י) ועידי הגמ צריכין לחתום זה בפני זה . וגם חליצה בין נכתב ביום ונחתם בלילה
כשד . שלראיה בעולם הוא . (שם לב) וגם שביטלו חוזר ומגרש בו .

נבעלה לכהמה כשרה לכהונה.
 חבירו ואם נשא ר' אליעזר בן
 כשר והלכה כחכמים. ת"ר אחיו
 יוסי ור' שמעון אומרים אין ממנ
 עץ אין מממא לה דברי ר' ש
 מיממא לה. ושאינה ראויה לכ
 כל אדם. וכל מקום שאמ
 במזונותיה ובפרקנה ואם מתו
 לו אח או חולץ או מיבם. ה
 פלוני בשתא פלוני אנה פלו
 חגיכה דאית לי ולאבהתי ולא
 ופמריה ותרלכית יתיכי אנת
 אחין וחגיכה דאית לכי ולאבהת
 מן קדמת דגן וכדן תרלכית
 להתנסבא לכל גבר דיתצביין
 מן יומא דגן עד עולם ודין ד
 שיבנקין כדת משה וישראל.
 ואיגרת רלא למקרי איגרת בט
 אות באות חדה בחברתה ולא
 דוכדך וז מציעא דורלכות וז ד
 עשר עשר אתין דיתהוויין די
 ולא נכתיב להתנסבא.

טו הילן

אשה כי תזריע וילדה
 עשר ימי מומאה של נקבה
 שילדה אחד ולאחר כמה ימים
 ואשה שהפילה שיליה בעולם
 וולד וזה נימח ויושבת ימי מ
 המפלת סנדל או שיליה תשב ל
 פילה שיליה
 ח. ותשב י
 שתהא אחרי

ותולים בן קימה שותה וז שנתו קן ע שיליה ופלת חנה נשמה חן

תלין אם ישנה ששיליה זו של אותו נפל היתה עמה הייתה באה אלא שיליה של אותו נפל נימח ושיליה זו נפל אחד היה בה ונמח וצריכה לישב ימי מומאה (שם לו) ואשה ששפעה דם מתוך שבעה של זכר לאחד שבעה מתוך של נקבה לאחר ארבעה עשר שלא הפסיק בין דם ממא למהור או מתוך שלשים ושלושה של זכר או מתוך שלשים וששה של נקבה לאחר שלשים וששה שלא הפסיק בין דם מהור לממא אסורה עד שתפסק ותשב שבעה נקיים ומובלת ואחר כך תהא מותרת מה מעם שכל נשים של זמן זה ספק זכות הן וגדה של תורה אין לנו וילדת יולדת בזוב היא. וכיון שיולדת בזוב הן הלכה כל יולדת בזוב עד שתפסק שבעה נקיים אסורה שהרי זבה היא אבל ודאי פסקה שבעה נקיים מובלת ומותרת. ואם ראתה דם בימי מהרה כולו דם מהור הוא עד ארבעים לזכר ושמונים לנקבה. ואשה שלא ראתה בתוך ימי לידתה עולים לה לספירת זיבתה. והמפלת ליום ארבעים אינה חוששת לוולד ליום ארבעים ואחת חוששת לוולד ותשב לזכר ולנקבה. (שם כט) ואשה שהפילה ואין ידוע אותו נפל אם זכר הוא או אם נקבה היא יושבת ארבעה עשר להחמיר. (שם סג) וחייב אדם לפרוש מאשתו סמוך לווסתה וכמה אמר רבא עונא וכמה היא עונה או יום או לילה רגילה שראתה בסוף לילה עבר היום ולא ראתה מותרת וכן בסוף יום ותחלת הלילה.

(ימא ו) וכל חייבי מבילות מבילתן ביזם נידה ויולדת מבילתן בלילה. (נידה סז) ואפילו כשמובלת בשמיני לא תמבול אלא בלילה משום סדך בתה. ר' יודה בפום בתיתא משם צינא. רבא במחזא מפני אכולאיי וכשהיא מובלת צריכה לעיין בעצמה שמא ממונספת בדבר והוזה חציצה בין גופה למים. וצריכה להשליך מסרוק בראשה סמוך למבילתה קודם מבילה. (שם סח) דשלח ראובן באינתיה אשה לא תחוף בערב שבת ותמבול במוצאי שבת ותמה על עצמך האך אשה חוספת כיום ומובלת בלילה. והא כבר אנו צריכין סמוך לחפיסה מבילה. ואם ודאי נזדמנה מבילה בערב שבת בשביל השיר שער חוספת מכיום של ערב שבת ומובלת בלילה ואפילו נזדמן חמישי וערב שבת שני ימים טובים שאין אפשר לחוף בהן זמן מבילה ליל שבת חוספת מרביעי בשבת ומובלת בלילי שבת מפני שמבילה בזמנה מצוה וכשהיא מגדלת שעה לא תקשרים לראשי ציציות שפעמים שני קשרין על נימה אחת והוזה חציצה. (שם סז) דאמר רבא בר רב הונא נימא אחת קשורה חוצצת. וכשהיא מובלת לא תכרך על שעה דבר כדתנינן (שבת נז) לא תצא אשה לא בחומי צמר ולא בחומי פשתן לא ברצועות שכראשה לא תמביל בהם עד שתתפסם. וחומי שער אין חוצצין. (נידה ס) אמר מרימר בשם רבא אשה לא תחוף אלא בחמים ואפילו בחמי חמה לאו

לחץ שאובין פסולה ואם המשיכו לחץ ונפלו למקוה אין פוסל. (תמזה יב)
 ששכבא רב דימי אמר שאובה שהמשיכה מהורה ומצטרפת לארבעים סאה דתני
 ר' אליעזר בן יעקב אומר (אין) גג שיש בו עשרים ואחת סאה מי גשמים ממלא
 בכתף תשעה עשר סאה ופותקן למקוה והן מהורין שהשאובה מסהרת ברייא
 וברמשיכא ואם המשיכן על ידי צינור פסולין דתני (ב"ק מז) צינור שחקקו ולבסוף
 קבעו פוסל את המקוה קבעו ולבסוף חקקו אינו פוסל את המקוה. (גידה סו)
 וכשמובלת צריכה לבדוק עצמה בקמטין דאמר רבא אשה מדיחה קממיה בשעת
 מבילה וצריכה להרחיק עצמה מן הגמור דאמר ר' שמואל בר רב יצחק אשה לא
 תטבול בנמור (פסחים ז) וכשתטבול ותעלה צריכה לברך אשר קידשנו במצותיו
 וציונו על המבילה. וכל ימי מומתה אסור לה לאכול על שולחן בעלה דתנינן
 (שבת יא) כיצא בו לא יאכל הזב עם הזבה מפני הרגל עבידה. (כתובות סא) ואמר ר'
 יצחק בר חנינה אמר ר' הונא כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה נידה עושה
 לבעלה חוץ ממזינות כוס והצעת המטה והרחצת לו פניו ידיו ורגליו. אמר רבא
 הצעת המטה בפניו אסור שלא בפניו מותר. אמר שמואל כשמשקה אותו אשתו
 בימי נדתה משנה לו נותנת הכוס על פי חבית רבא נותנת על הכר. רב פסא על
 שרפרוף. ואם קבוע לה זמן שרואה בו ואמרה לא ראיתי או שאמרה כזה ראיתי
 ואיבדתי [ומהמנא] (כתובות עב) ואמר רב כהנא בר חיננא אמר שמואל מניין לנידה
 שסופרת לעצמה שנאמר וספרה לה לדעתה. ובמקום שהוחזקה נידה בשכינותיה
 כגון שהיתה לכושה אותן בגדים שהיתה לכושה בנידתה ואמרה מהורה אני אינה
 נאמנת ואסורה. אמרה ממאה אני וחזרה ואמרה מהורה אני (שם כב) אם נותנת אמת
 לדבריה נאמנת. ושפחה חייבת שתאחזו ימי נידה לבעלה דתני (כריתות ז) בלידה
 בני ישראל אין לי אלא בני ישראל הגיורת והשפחה והמשחררת מניין ת"ל אשה
 (כריתות מז) איתמר אשה שיש לה ווסת והגיע שעת ווסתה ולא ברקה ולבסוף
 וברקה אמר רב ברקה מצאתה ודם ממא וממא דם מהור מהור שמואל אמר אפילו
 ברקה ומצאה מהור ממא שאורה בזמנו בא. והלכה כרב שעומדת לנו כל מקום
 שחלוקין רב ושמואל באיסורין ולא נפסקה הלכה כרב וכל שחלוקין רב ושמואל
 בדינין הלכה כשמואל. (חולין י) נידה שחפסה ומבילה ונמצא עליה דבר חוצץ
 אפילו עוסקת באותו המין כל היום כולו לא עלתה לה מבילה עד שתאמר בחד
 לי שלא היה עלי קודם לכן. (נידה סז) ואפילו טבעת בידה חוצץ בצריכה
 למבול מתחלתה שכל דבר שחוצץ במבילה חוצץ בנר ובעבר משוחרר ובנידה. (שם
 יב) ואשה שאין לה ווסת אסורה לשמש דתני אשה שאין לה ווסת אסורה לשמש
 ואין לה כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא יחזיר עולמית דברי ר' מאיר ר' חנינא
 בן אנטיגנוס אומר משמשת בשני עדים והם עיוותיה ותיקניה משום אבא חנן
 אמרו אוי לו אסורה לשמש שמקלקלתו אין לה כתובה דמיכין שאינו ראוי לביאה
 אין לה כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בליית. תני כתובה ככתובה וזמן
 וציצא ולא יחזיר עולמית ודיי לא נצרכה שהתקנה מזה שתאמר יחזירה כך

משמיעניו פעמים שמתציאה והולכת ונשאת ומתקנה ה
 אם היו נותנים לי מאה מנה לא הייתי מגרשה ונמו
 משם אבא חנן אמר אוי לו לבעלה יש אומרים לר' נ
 לה ויש אומרים לר' חנינה בן אנמיגנוס הוא אומר לו
 לבעלה שלכו נוקפו שמבקש כל שעה לפרש ממנה
 (פסחים ק"ג) ובמקום שהפילה דמות נחש שנלנל
 ונתבין לה ימי ממאה וימי מהרה. (גידה כ"ד) דתני
 נהודת חגיגה (אומר) נאמנו מהורה לידה הלך ר' יוסי ח
 נמליאל שלח לו לר' יהושע הגהג בן אחיך ובוא
 לקראתו. אמרה לו המפלת דמות נחש מהו אמר לה
 משמך אמרה לי ממאה. מאיוזו מעם הואיל ונלנל ע
 דברים נזכר הלכה שלח לו לרבן נמליאל מפי הורה
 ממאים באשה. האדום והשחור וכקין כרכום וכמימי א
 הקרח קרחה בראשו והמקיף פאת ראשו והמשחיה
 ראשו סוף ראשו ואיזה הוא סוף ראשו זה המשוה :
 שנילח צדעיו בתער והשוה אותו לאחורי אזניו ולס
 סוף זקנו ואי זה הוא סוף זקנו זה שיכולת של זקן
 מכאן ואחת מכאן. היכן מראה רב ששת בפרקי דר
 ושתיים מכאן ואחת באמצע זה השחתת שיכולת
 בפרקי הזקן. יש לחיים יש בראש ושתי השחתות ב
 ואחת מלמטה ואחת באמצע זה השחתת שכולת
 עולה בלום.

האשה שהקיפה או שנקפה סמורה דכתיב לא תמי
 את פאת זקניך. כל שישנו בהשחתה ישנו בהקפה כל
 נשים הואיל ואינן בהשחתה שהרי אין להן זקן אף בו
 אע"פ שקמן אינן בן חיוב אפילו שכן מי שמקיפו חיי
 רב הונא אמר חייב. רב אדא בר אבהו סמור. אמר
 הונא אתה אומר המקיף את הקמן חייב אלא מעתה
 מי מלחץ אמר לו אמן מקפת להן. אמר רב מיקל
 מתיכי המעביד בית השחי ובית הערוה חרי זה לוקה
 אבל בית השחי ובית הערוה לא. ושאר אברים מו
 אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים כשאמר רב כנ
 והלא רב בתער אמר. אימור כעין תער אמר ר' ד
 המעביד בית השחי ובית הערוה חרי זה לוקה ומהו ל

י' הילכות עריות

בשרו לא תקרבו וגו' (יבמות) אילו הן עריות של
בין מן האב ובין מן האם. בתו ובתו ובתו ובתו
מותו ואם חמותו ואם חמיו ואחות אביו ואחות אמו בין
אחי האב מן האב וכלתו ואשת אחיו בין מן האב
בת אשתו בת בתה בת בנה ובת בתו ובת בתו
וצרך הכתוב במקום שאנס אשה שאילו בתה מעולם
יתר לישא בתה אנס אשה אסור לישא בתה. למטרא
ואנוסתו מניין שאסור לו בת בתך או בת בנך אמר
סנהדרין (עו) באה הגה הגה באה זימה זימה. חמותו ואם
ואיש אשר יקח את אשה ואת אמה זימה היא
ור למטה זימה נאמר למעלה זימה מה להלן שלשה
שת אחיו בין מן האב בין מן (האב) והאם אף כאן חזר
ואחות אשתו בין מן האב בין מן האם שלמדים
מדבר שעל ידי קידושין וקרובי עצמו מקרובי עצמו
על ידי קידושין הא מן האידושין בין מן הנשואין
איסור באסור עומדין חוץ מן אחות אשה שלאחד
אח מן האב שאין לה בנים ממנה שלאחר מיתת
זין קידושין תופשין באחיות ובעריות. (קידושין
זר ר' יוחנן ומטין בה בשם ר' ינאי ורב אחא
יוסי הגלילי הלכה והיתה לאיש אחד לאחד תרע
הווייה. ונעלה אמר ר' יונה ואם תאמר רב הונא
נשה מכל התועבת האלה הוקשו כל העריות כולן
בה ויש לומר נלמדנה מעריות גלא המקום שתופשין
וב ותהי נדתח עליו אפילו בשעת נידתה תרע
וקשתה הקשים לנדה קל וחומר להחמיר נקשה.
ועריות הווייה ממזר דכתב לא יקח איש את אשת
ל' ה' והוקשו כל העריות לאשת אב כר' יונה לא
למה ביד רב ענן אמר שמאל דאמר בשומרת יבם
ד עליה בלא יתר ונדה אע"פ שעם עריות
ית ויהיה הולד ממזר כיון שתופשין בה קידושין
יקח ולא יבוא ממזר כל מקום שאין ליקחין הולד
זין אין הולד ממזר ודאי שניות של אילו עריות

כבדן אם אמו ואם אביו אע"פ שאסורין לו תוספין בהם קידושין וצריכה גמ'. ואם הוליד הולד כשר. ואפילו פגרה שזינתה וילדה ואינו יודע אם מאותן קרובין ששלח שאסורין לה זינתה נעשה הולד ממזר. אם מאותן קרובים שלח שמותרין לה נעשה הולד כשר. זה נעשה שתוקי ואסור לבוא בקהל ואם שואלין את אמו ואמר לכשר נבעלתי מותר לבוא בקהל. ואשת איש שזינתה לרצונה אסירה על בעלה שכתוב ועד אין בה והיא לא נתפשה ובין שזינתה מישראל ובין זינ מגוי ובין שזינתה מעבד אסורה לבעלה. ולענין עבד אם מישראל זינתה באונס בין ברצון הוי ממזר אם מגוי ועבד אינו ממזר והולד כשר. ואם בא זינתה אם מישראל הולד ממזר אם מגוי ועבד הולד כשר ולבעלה מותרת מה מעם והיא לא נתפשה אסורה הא אם נתפשה מותרת. ואם אשת כהן ו אפילו באונס אסורה לבעלה מה מעם נעשת זונה חונה אסורה לכהן ולעי ממזרות אשת ישראל מישראל אחר בין באונס. בין ברצון הולד ממזר ואם חייבי כריתות הולד ממזר דתנינן כל מקום שיש קידושין ואין עברה הו הולך אחר הזכר ואי זו זו כוונת וליה וישראלית שנשאו לכהן וללוי ולישראל וכל מקום שיש קידושין ויש עבירה הולד הולך אחר הפגום שבשניהם. ואי זו אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. ממזר ונתניה לישראל. ישראל לממזר ולנתין. (קידושין מז) כל מי שאין לה עליו קידושין אבל קידושין על אחרים הולד ממזר. ואיזה זה זה הבא על העריות האמורות בת כל מי שאין לה לא עליו ולא על אחרים קידושין הולד כמוהו ואי זה זה זה וזו שפחה ונכרית. וחייבי כריתות שאין תוספין בהם קידושין מניין אמר ר' זינה ו תאמר רב הונא בריה דרב יהושע כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה הוק כל העריו' כולן לאחות אשה מה אחות נאשה אין תוספין בה קידושין אף כל הער אין תוספין בה קידושין ומן אחות חלוצה אין הוה ממזר דתנינן חולץ את יבם ונשא אחיו את אחותה חלצת ולא מתיבמת אבל המגרש את אשתו ונשא א את אחותה ומת חלצת ולא מתיבמת. (יבמות מא) אבל המגרש את אשתו ונש אחיו את אחותה ומת הרי זו פסורה. ואמר ר' שמעון בן לקיש כך שנה רבי אח גרושה אסורה מדברי תורה ואחות חלוצה מדברי סופרים וכל וולד שהוה לכת ישרו מן פסולין אחר פסולין הולכין חוץ מולד ישראל מן גוי ועבד שהוולד כשר מה מ אחריה הולך כיצד פסולי אילו וולדות שיהיו מן בת ישראל. (שם סח) כך ו בן תשע שנים ויום אחד. גר עמוני ומאבי מצרי אדומי חלל ממזר נתן כותי ו שכאו על בת כהן על בת לוי על בת ישראל פסולה מן הכהונה וזרעה אפ מקהל ה' דכתיב לא יבוא עמוני ומאבי. אע"פ שמתגירין שכתוב בהן עד עי ובנותיהן כשמתגירין מותרות להינשא מישראל מיד ובאין בקהל ה' וכשנושו לישראל דוויין להן בנים ובנות מותרין בינותיהן להנשא לכהנים ולהשיא בני בכנות כהנים מה מעם עמוני ומאבי אמר המקום עמונית ומאבית לאו. אבל מ אדומי כשמתגירין שני דורות אסורין לבוא בקהל בין בנים בין בנות מכאן הוי

מתרות דכתיב בנים אשר יולדו להם דוד שלישי יבא להם בקהל ה' ולעניין
הנשא לכהונה עד ארבעה עשר דורות. כותי ונתן כשמתגידין אין עושין יין בסך
כששנינו ברשות ישראל תגע בו אבל כששנינו ברשותו אסור ואע"פ שמתגידין
אין באין בקהל עד עולם. וחלל פסול מן הכהונה לעולם הוא וזרעו וכשישא בתו בן
ישראל ילדו להם עד עולם. בין בנות מתרות לכהונה דכתיב למשפחותם לבית
והגת על הלוי ועל ישראלית אע"פ שזרעם כשר
שפנויות הן אותה ביאה פסולה היא ומוסלתן מן
עבר בפנויה כהנת ולויה וישראלית מתרת לכהונה
עזר אומר פנוי הבא על הפנויה שלא לשום אישות
ולתרומה. ואמר רב עמרם אין חלכה כר אליעזר
ה אלא כשחיא יושבת תחת בעלה ושומרת יבם
עלה כהן הוא לא תאמר כאשת איש דומה ואסורה
גיב ואמרה האשה אמן אמן (סוטה יח) ותנינן למה
לא אמן לשבועה אמן עם איש זה אמן עם איש
ממתי יבואו בי אמן שלא שמיתי ארוסה ונשואה
המנוגא שומרת יבם שזינתה אסורה ליבמה ואומרין
אלא מתרת ליבמה. (יבמות פא) דתנינן הסרים
ליה פסלה ודא שבא עליה שפסלה שהרי משתמשת
לא פסלה. והלא קשה מתניתין אמן שלא שמיתי
ה ר' עקיבה הוא שאמר אין קדושין תופשין בחייבי
שומרת יבם שזינתה מתרת ליבמה למדנו שפנויה
ם זינתה מגוי או מחלל או ממזר או מנתין פסלה
וא) ואשה שגירשה בעלה ונשאת לאחר ומת או
ידיה והוליד ממנה בת אותה הבת מתרת לכהן.
ה הראשון אשר שלחה מביתו לשוב לקחתה ובר
תועבה ואין בניה תועבין. וצרת חלוצה מתרת
מאחים נשואים ארבע נשים ומתו אם רצה הגדול
בדוד וכן מי שהיה נשואי שתי נשים ומת ביאתה
צרתה. (שם מד) היתה אחת כשרה ואחת פסולה
אם היה מיבם מיבם לכשרה. (יבמות מד) ואמר רב
אדם מי בורז ואחרים צריכין ל(כ)הן. למדנו שצרת
ץ ליבמתו ואחר כך כנסה או שכנסה אחיו והוליד
א. ראיתמר (יבמות י) החולץ ליבמתו ואחר כך
ש הוא אין חייב על החלוצה כרת והאחים חייבין
אחים חייבין על הצרה כרת ר' יוחנן אמר בין הוא
החלוצה כרת ולא על הצרה כרת והלכה כר' יוחנן.

דעתמד נמי (שם יא) הבא על יבמתו וחד ובא הוא או אחד מן האחים על צרתה כפליקין בה רב אחא ורבינא חד אמר בעשה חד אמר בכרת מי שאמר בעשה כר' יוחנן מי שאמר בכרת כר' שמעון בן לקיש ועומדת לנו שכל מקום שחלוקין רב אחא ורבינא בכל התורה כולה הלכה כמי שמיקל והילכך הולד כשר. וחלכה החולע

למעוברת והפילה צריכה חליצה מן האחים. (שם לה) דאיתנ דהפילה ר' יוחנן אמר אינה צריכה חליצה מן האחים ר' שמעון ב' חליצה מן האחים והלכה כר' שמעון בן לקיש. שעומדת לנו כל מ דר' שמעון בן לקיש הלכה כר' יוחנן חוץ משלוש אילו שהלכה שאמרנו אחת דתנינן (שם לו) המחלק נכסיו על פני ריבה ל את הבכור דבריו קיימין אם אמר משם יורשה לא עשה כלום נ באמצע בין בסוף משום מתנה דבריו קיימין (שם) ואמר ר' שמו לא קנה עד שיאמר פלוני ופלוני ירשו שדה פלונית ופלונית ש ויירשו. אחת דתנינן (שם) הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו הא מפני שהן כתובין לבן. בן אינו יכול למכור מפני שהן ברשו מכורין עד שימות. מכר הבן אין ללוקח עליו כלום עד שי מכר הבן בחיי האב ומת הבן בחיי האב ר' יוחנן אמר לא קנה לקיש ואמר קנה לוקח. ר' יוחנן סבר קניין פירות כקניין הגוף לקיש סבר קניין פירות לאו כקניין הגוף דומה.

(שם ט) הבונס את יבמתו זכה בנכסי אחיו ר' יהודה אומר בי שם אב הנכסים של אב. ואין חלכה כר' יהודה אלא אע"פ ש יבם הוא ישיבם אבל חולץ לאו. (שם צב) שומרת יבם שנשאת נגמל מאותה שנשאת לו ומותרת ליבם שזוכר אדונינו לברכה. ישיבה היה אומר שומרת יבם שנשאת בלא חליצה אם אין ומה מבעל בגמ' ומיבם בחליצה ואסורה להן עולמית מפני שמתו בעלה למדינת הים ונתקדשה ולא נשאת אם היה ניכמה יס גם ומותרת ליבם שהלכה כשמואל שאמר כעניותינו צריכו אסורה לו כרי שלא יהא החומא נסכר נשאת והיו לה בנים נ ישראל חולץ לה יבם ויושבת תחת ואין מוציאין ממנו שכיון ש הים הולד ממזר מזה אם תאמר מזה ומה נמצאתה מוציא לעז בעלה כהן ויש לה בנים ואחר כך נודע שיש לה יבם אסור שיחלוץ לה יבם ואם חלץ לה יבם אסורה לבוא לה שיחלוץ וצה לישב בלא בעל מפרישין אותה מבעלה וכל זמן שי לו ואם לא חלץ ויושבת בלא חליצה ומת יבם מותרת לבעלה אין לה תקנה עד שיחלוץ לה יבם ונוטלת גם מבעל ואחר עליה שבני חיבי לזין הן וכשרים. וכשאמרנו אם היה בעל אפילו חליצה אינה צריכה שכשחלץ לה יבם אסורה לו ולא

שלא נוציא לעז על בניה. ואסורה לו שיקרב אליה כל זמן שיבם חי שכל ביאה וביאה שיבוא אצלה עובר בעשה וצריך להפרישו ממנו וכשימות יבם מותר לו לבוא אצלה (שם לח) שומרת יבם שנפל לו נכסים מורים בית שמי ובית הלל שהיא זוכרת ונותנת מטה מה יעשה בכתובתה ובנכסים הנכנסים והיוצאין עמה בית שמי אומרים יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב ובית הלל אומרים נכסים בחזקתן כתובה בחזקת יורשי הבעל נכסים הנכנסים והיוצאין עמה בחזקת יורשי האב. כנסה דרי זא כאשתו לכל דבר וכלכד שתהא כתובה על נכסי בעלה הראשון. (כתובות ו) נתבקש להם שומרת יבם מי קוברת יורשי הבעל קוברין אותה שהרי יורשין כתובתה זו שמא יורשי האב קוברין אותה שהרי יורשין נכסים הנכנסים (והנכסים) והיוצאין נמה. אמר רב עמרם תני שומרת יבם שמתה יורשיה יורשי כתובתה חייבין בקבורתה. (שם פא) אמר אביי אף אנו שנינו אותה אלמנה ניונות מנכסי יתומים ומעשה ידיה שלהם ואינן חייבין בקבורתה ואי זו היא אלמנה שיש לה שני יורשין והי אומר זו שומרת יבם נכסים הנכנסים והיוצאין עמה בחזקת יורשי האב כתובתה בחזקת יורשי הבעל ויורשי כתובתה חייבין בקבורתה וכתובת שומרת יבם שמתה (יבמות לח) כאביי שתחלתה מן הארוסין וסופה מן הגשואין הכתובה בחזקת יורשי הבעל ובית הלל. ומתנה אם כתב לה בעל וכתבה בכתובתה יורש יבם בפני עצמה פירות בחייה אינו אוכל עד שמיכם שביון שהלכה כבית הלל שאומדין נכסין בחזקתן כתובה בחזקת יורשי הבעל פירות של כתובה אוכל ופירות הנכסי והיוצאין עמה אוכלת ויא והלכה כאביי שהרי (שם למ) אמר רב פסא כמותו של אביי נסבר (שם מא) ו' היבמה שחלצו לה אחים בתוך שלשה חדשים צריכה להמתין שלשה חדשים אחר שלשה חדשים אינה צריכה להמתין שלשה חדשים והי אומר שלשה דשים שאמרו משעת מיתת הבעל ולא משעת חליצת היבם (שם מב) ומה שנא גמ שרב אומר משעת נתינה ושמואל אומר משעת כתיבה. אמר רבא כן שביל שיש לומר קל וחומר לאיסור כרת היתרתה לאיסור ולאן לא כל שכן: הן שאר כל הגשים לא ינשאו ולא יתאסרו עד שיהיו להם שלשה חדשים. נח ליבמה שכשאמרנו אלא שאר כל הגשים למה אמר רב יהודה אמר שמואל קרא כתוב להיות לך לאלהים ולזרעך אחריו להבחין בין זרעו של ראשון לזרעו ולשני. (שם) מתיב רבא לפיכך גר וגזירת צריכה להמתין שלשה חדשים כן אבא להבחין יש אף כן להבחין בין זרע שנזרע בקדושה לזרע שלא נזרע בקדושה בא אמר גזירה שמא ישא את אחותו מאביו ושמא ייבם את אשת אחיו מאמו שמא יסמור את יבמתו לשוק ושמא יוציא את אמו לשוק. פירוש' שמא ישא ת אחותו מאביו כגון שיש לו לאחרון אשה ויש לו ממנה בת ונשא זו לדה ספק זה ואומדין זה בן ראשון הוא וזו בת אחי אביו ומותרת לו ושמא הן לאחרון הוא ונמצא נושא אחותו מאביו. ושמא ייבם את אשת אחיו מאמו שמא יהיה אחים לספק זה מאיש זה אחרון ומתים בלא בנים ואומדין שזה בן אחרון הוא ואילו אחיו מאביו והולך ומיבם ושמא בן ראשון הוא ונמצא מיבם

אשת אחיו מאמו. ועוד שמא בן ראשון ולא בן ייבום הוא ושמא בן אחרון הוא
תמצא פומד את יבמתו לשוק. ושמא יוציא את אמו לשוק שמא ימות איש זה
אחרון שנשא אמו של ספק ואינו מניח זרע ויש לו אחים שראוין לייבם ואומר
ספק זה בנו הוא ופטורה אמו מן הייבום ושמא בן ראשון הוא וראויה אמו מן הייבום
בלא חליצה ובלא ייבום. סימן שלהם שמא בן אחר וקדם הוא ואומרין שזה בן
קדם ואחד קדם והוא אסור. (שם קכא) ובמקום שבאו שני עדים או אפילו עד
אחד ואמר ראיתי לאיש פלוני שטבע במים שיש להן סוף והמתנתי שיעזר כשתצא
נפשו ולא עלה לאלתר נתיר אשתו להגשא אבל וודי מים שאין להן סוף אע"פ
שאמר שהייתי ריבה ולא עלה לא נתיר אשתו מה מעם שמא גרדוהו גלגלים
ועלה במקום אחר. כמה דברים אמורים לכתחלה אבל עברה ונשאת אין מוציאין
ממנה. ובין בעלה ראשון אדם חשוב ובין אדם שאינו חשוב היכן שעברה ונשאת
אין מוציאין אותה. ולכתחלה אין מתירין אותה להגשא. החרש שנחלק והחרשת
שחלצה וחלצת מן הקמן חליצתה פסולה. קמנה שחלצה תחלוץ משתגריל.
ואם לא חלצה חליצתה כשרה. חלצה בשנים או בשלשה ונמצא אחד מהם קרוב
או פסול חליצתה פסולה. ר' שמעון ור' יוחנן הסנדלר מכשירין. מעשה שחלצה
בינו לבינה בבית האיסורין ובא מעשה לפני ר' עקיבה והכשיר. ומי שנפלה לו
יבמה וקידש אחותה שתיהן אסורות לו דתנינן (שם מא) שומרת יבם שקדש אחיו
את אחותה משם ר' יהודה בן בתירה אמרו אומריכו (לה) ולו המתן עד שיעשה
מעשה ואמר שמואל הלכה כר' יהודה בן בתירה ולמדנו שיש זיקה וכין שיש זיקה
שתיהן אסורות. ומוציא לזו שקדש בגמ ואשת אחיו בחליצה ששונה בסוטה מת היבם
מציא אשתו בגמ ואת אשת אחיו בחליצה. ואם מתה יבמתו קדם שיתן הגמ ויחלוץ
מותר לו לישא לזו שקדש. דתנינן מתה יבמתו יכנס את אשתו ואם מתה זו שקדש
מותר לו ליבם יבמתו. (שנתקדשה) ושנתבקשה לחכמים מתה ואשתו מהו
ביבמתו רב ור' חנינה אומרים מתה אשתו מותר ביבמתו שמואל ורב אסי אומרים
שניהם אסור ביבמתו והלכה כרב. ואמרנו אמר רבא מה מעמו של רב היתה יבמה
שהותרה ונאסרה וחזרה להתירה הראשון. ועומדת לנו שכל מקום שחלוקים רב
ושמואל באיסורן הלכה כרב. ואם תאמר ששונה בן שחלוקין אחרים עמהם ושמענו
לר' יוחנן שעומד כמותו של רב. דאמר רב הונא אמר רב שתי אחיות יבמות
שנפלו לפני יבם אחד חלץ לראשונה הותרה חלץ לשניה תותרה. מתה ראשונה
מותר בשניה. ואינו צריך שיאמר שאם מתה שנייה מותר בראשונה שזו יבמה
שהותרה ונאסרה וחזרה הותרה תחזור להתירה הראשון ואמר וכן אמר ר' יוחנן
מתה שניה מותר בראשונה ושמענו מכל אילו שמענות שבמקום שנפלה לו יבמה
הגיחה וקידש אחותה שתיהן אסורות לו ואם מתה יבמתו מותר לו זו שקדש ואם
מתה זו שקדש מותר ביבמתו. (יבמות ב) חמש עשרה נשים פטורות צרותיהן
וצרות צרותיהן מן חליצה ומן הייבום. עד סוף העולם בתו ובת בתו ובת בנו
בת אשתו ובת בנה חמותו ואם חמיו אחותו ואחות אשתו אחיו

ת אחיו שלא היה בעולמו וכלתו וכולן מתו או מיאנו או נתגרשו וזו
וילנות צרותיהן מותרות אין אתה יכול לומר בחמורו ואם חשבו ואם חפץ
ילווית או שמיאנו. ומניין שאילו חמש עשרה נשים מאשר צרותיהן דתני רב
אחותה לא תקח לצרר לנלות ערותה עליה בחייה שאין ת"ל עליה מה
לפי שנאמר יבמה יבוא עליה שומע אני אף באחת מכל העריות
תורה הכתוב מדבר נאמר כאן עליה ונאמר להלן יבוא עליה מה עליה
זן במקום מצוה אף עליה האמור כן במקום מצוה. ואמר הכתוב לא תקח
א היא צרתה מניין ת"ל לצרור לא היא ולא צרתה אין לי אלא אחות
ר עריות מניין מה אחות אשה מיוחדת שחיא ערוה וחייבין על זדונה
שנגתה חמאת ואסורה ליבם אף כל שהיא ערוה וחייבין על זדונה כרת
זה חמאת ואסורה ליבם וצרתה אסורה מכאן אמרו חמש עשרה נשים
ותיהן וצרות צרותיהן מן החליצה ומן הייבום עד סוף העולם שאני מרבה
ריות האמורות מאילו שיהיו צרותיהן אסורות. כאחותה מה אחות מיוחדת
ה וחייבין על זדונה כרת ועל שנגתה חמאת ואפשר לינשא לאחים
ורא אף [. . . .] היא אסורה ערוה וחייבין על זדונה כרת ועל
אח נוכח לינשא לאחים וצרתה אסורה יצאו שש עריות החמורות ומאילו
הואיל ואי אפשר לינשא לאחים שצרותיהן מותרות שאין צרה אלא
ז שמענו עונש מניין ת"ל כי כל איש אשר יעשה מכל התועבות האלה
קשו כל העריות זו לזו. כיצד אם מתו הם צרותיהן מותרות היתה בתו
כל העריות האילו נשואה לאחיו ולו אשה אחרת מתה בתו או נתגרשה
ות אחיו צרתה מותרת וכל היכולה למאן ולא מואנה צרתה חלצה ולא
בתו כצד שני אחים ראובן ושמעון ונשא ראובן בתו של שמעון ומת
היא סמורה ופוסרת כל צדוניה וכן בת בתו וכת בנו בת אשתו רחל
חד בעולם וילדה בת ומת בעלה והלך ראובן ונשא את רחל ושמעון
שהיא חורגתו של ראובן ומת ונשאת היא לראובן ובתה לשמעון ומת
א' בנים ונפלה בת אשתו לראובן לסניו היא סמורה ופוסרת כל
בת בתה וכת בנה.

רחל נשאת לאיש וילדה ממנו בת ומת בעלה ונשאת היא לראובן
ועון ומת ראובן בלא בנים ונפלה אשתו של ראובן לסני שמעון שהיא
צרת צדוניה וכן אם חמותו ואם חמיו. אחותו רחל נשאת לאיש וילדה
ומת בעלה ונשאת היא לעקב ובתה לבנו של יעקב שיש לו
דת והוליד יעקב מרחל בן אחד ומת בנו הגדול שנשא בתה של
בנים ונפלה לסני אחיו והיא אשתו מאמו היא סמורה ופוסרת כל צדוניה
יעקב שנשא אשה את רחל והוליד ממנה בן ומתה אשתו והלך
לאה ובגו את רחל אחותה והוליד יעקב מלאה בן ומת בנו הגדול
נ רחל בלא בנים ונפלה רחל בן יעקב שהוליד מלאה והיא אשתו

אמר היא מומרת ומומרת כל צדותיה. אחת אשתו שני אחים נשואים שתי אחיות ומת אחד מהן בלא בנים היא פטורה ומומרת כל צדותיה. אשת אחיו מאמר שכתב כי ישבו אחים יחדיו ואמר רב יהודה יחדיו המיוחדין בנחלה פרט לאחים מן האם. (יבמות ז') אשת אחיו שלא היה בעולמו שני אחים ומת אחד מהם בלא בנים ונולד להם אח ואמר כך יבם אשתו השיב את אשת אחיו ומת ולו אישה אחת הראשונה יוצא משם אשת אחיו שלא היה בעולמו והשנייה משום צדקה משום שכתב כי ישבו אחים יחדיו אחים שהיתה להם ישיבה בעולם פרט לאשת אחיו שלא היה בעולמו וכלתו בשישונה ואי זו היא קמנה שעריכה למאן כל שהשיאתה אמה או אחיה לדעתה השיאוה שלא לדעתה אינה צריכה למאן. אמר רב יהודה ואמרין לה במתניתין כראשונה היו כותבים גם מיאונים לא רעינא ביה לא צבינא ביה ולית אנא בעיא להתנסבא ליה כיון שראו שהורבה הדיבור וכא להתחלף בנם. התקינו כך ביום פלוני מאנה פלנית בת פל' לפנינו ועכשיו ביום פלני דהוא כך וכך לידה פלני במתא פלני אף דפלנית בת פלנית אחת לקדמנא לבית דינא וכן אמרת אנא לא ניהא לי דאיהוי ליה להדין פלן בר פלן ולא רעיננא ביה ולא צביננא ביה ולית לבי. צבי לאיתנסבא ליה ובדקנא בתר פלני דא ועדיין קמנה היא. וכיון דחזינא בן כתבנא גם מיאון דגן ויהבנא ליה דתהוי רשאי ושלמינא בגפשה למחך לאיתנסבא לכל גבר. (שם נח) ואי זה היא מיאון כל שאמרה אי איסורי בפלני בעלי אי אפשרי בקידושין שקדשוני אמא ואחיי הרי זה מיאון. ר' יהודה אומר אפילו היתה יושבת באפרין והיתה סודלת מבית אביה לבית בעלה ואמרה אי אפשרי בפלני בעלי הרי זה בעלי דרי זה מיאון. יתר על כן אמר ר' יוסי אפילו אורחין מסובין בבית בעלה ועומדת ומשקה עליהם ואמרה אי אפשרי בפלני בעלי הרי זה מיאון. יותר על כן אמר ר' יוסי ב"ר יהודה אפילו שגרה בעלה אצל חנווני להביא לו חפץ משלה ואמרה אי אפשרי בפלני בעלי אין לך מיאון גדול מזה. ר' חגיגא בן אבמינא אומר כל תנוקת שאינה יכולה לשמור את קדושיה אינה יכולה למאן. (שם) אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' חגיגא בן אבמינא. תני קמנה שלא מיאנה והגדילה ועמדה גשאת משם ר' יהודה בן בתירה אמרו נשואיה הן הן מיאניה. נתבקשה לחכמים נתקדשה מהא בוא ושמע דתני שלא מיאנה והגדילה ועמדה ונתקדשה משם ר' יהודה (ובן בתירה) אמר נשואיה הן הן מיאניה והלכה כר' יהודה בן בתירה ואפילו מן הנשואין שיכולה למאן כו'. ועד מתי נקראת קמנה עד בת שתים עשרה שנה ויום אחד ויוצא במיאון והוא שבדקנו אותה אם הביאה שתי שערות הוי נערה לא הביאה שתי שערות עדיין קמנה ויוצא במיאון לא מיאנה והגדילה ועמדה ונשאת משם ר' יהודה בן בתירה אמרו נשואיה הן הן מיאניה. ואמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יהודה בן בתירה.

(יבמות יב) אי זה היא קמנה מבית אחת עשרה שנה ויום אחד ועד בת שתים עשרה ויום אחד ואע"פ שהביאה שתי שערות לא חולצת ולא מתיבמת קודם הזמן

גוף הזמן הזה אם מתעברת היא מתה ועוברת מת.
 ונשים משמשות במדך קמנה. ומעוברת. ומניקה.
 מעוברת שלא יעשה הוולד סנדל. מניקה שמא
 זמן הזה היא חייה ועוברת חי. וכת אחת שתיים
 לנדרים דתנינן (גידה מז) בת אחת עשרה שנה
 שתיים עשרה ויום אחד נדרה קיימין וכן קמן בן
 נדריו נבדקין בן שלש עשרה שנה ויום אחד
 אע"פ שאמרו יודעים אנו לשם מי הקדישנו ולשם
 הקדישין הקדש. לאחר הזמן הזה אע"פ ושאמרו
 ולשם מי הקדשנו נדרהין נדרים והקדישין הקדיש
 שנה וכל שלש עשרה שנה קמנה מכת אחת
 שתיים עשרה שנה ויום אחד קמן מכן שתיים עשרה
 נדרים ולמי מקדישין נדרהין נדרים והקדישין הקדש
 כתוב בנדרים. (כתובות מז) אבל בקדושין מקבל
 ממעני אמה ועד שתבגור ומקבל לה גישה שכתוב
 נדרים לאביה. ואומר ונתן האיש השוכב עמה לאבי
 ציאתה ומעשה ידיו לאביה שנאמר וכי ימכור איש
 ידיו לרבה אף בת מעשה ידיו לאביה ועד מתי
 שנה ויום אחד ועד בת שתיים עשרה שנה ויום
 יאחז שתי שערות מכאן והלך הרי היא כוננת.
 קנענות לבגרות אלא ששה חדשים בלבד. ואם
 חולצת ולא מתיבמת דתנינן (גידה מז) בת עשרים
 יבואו ראה שהיא בת עשרים והיא אילונית לא
 שנה שלא הביא שתי שערות יבוא ראה שהיא
 ולא מיבם. (ב"ב קנו) אמר רב נחמן אמר שמואל
 לציצה ולמיאונן ולמכור בנכסי אביו עד שיחא בן
 קין בן תשע שנים ויום אחד הבא על יבמתו דרחמנא
 אנים ויום אחד הבא על יבמתו קנאה לענין גימא
 דהוי בן י"ג שנה ויום אחד ובדקינן ליה אי אייתי
 עד דאייתי שתי שערות. לקדושין היכן שקיבלה
 נשרה שנה ויום אחד והביאה שתי שערות והיין
 תים עשרה שנה ויום אחד ולא הביאה שתי שערות
 זי ספק הן חזישינו שמא נשרו וצריכין גמ. ולחליצה
 גשע שנים ויום אחד לעינין חליצה לא יחלוץ עד
 ום אחד ובדקין אותו. ולמיאון ממאנת עד שתראה
 ובדקין אותה אם הביאה שתי שערות אי אפשר

לה במיאון וצריכה גם. ולמכור בנכסי אביו עד שיהא בן עשרים במה דברים אמורי בקרקעות אבל בממלמלין כשם שאמרו חכמים איסיומות מקחן מקח וממכרן ממכר בממלמלין ואם יודעין במכר מקח וממכר תינוק בן שלוש עשרה שנה ויום אחד ותינוקת בת שתיים עשרה שנה ויום אחד לעינין מתנתן אין נברקין אם יודעין ובמכר בממלמלין ממכר אפילו לעינין מכירה נברקין אם יודעין במכר מקח וממכר והביאו שתי שערות מקחן מקח וממכרן ממכר אפילו בקרקעות ואם לאו עד שיהיו בן עשרים כדרך נחמן אמר שמואל שעומדת לנו הלכה כאמיר והלכה כרב נחמן אמר שמואל ושעומדת לנו בכולהו לעינין מתנתו מתנה להוציא עבדים ולחירות] אם יודע במכר מקח וממכר והביא שתי שערות מוציא שוזה הוא כקרקע דומה הרי אנו אומרים דכי יודע במכר מקח וממכר וואי מקחו מקח וממכרו ממכר אפילו בקרקעות קודם לכן אע"פ שיודי אינו מוציא עבדים לחירות ואע"פ דפעומויות מקחן מקח וממכרן שמואל ועבד כקרקע דומה ואע"פ שיש עבד שדומה למתנה זו מ כקרקע דומה ועוד קודם לכן עדיין הוא אינו בן חיוב עד שיחייב ענ קנה) ולממלמלין אין הוה עדותו עדות בזמן שיהא ממכרו ממכר כמו ממלמלין פעומויות כבן שש כבן שבע כבן שבע כבן שמונה כבן אחד ואחד לפי חכמתו ולעינין עדות אפילו בממלמלין עד שיהא ב ויום אחד משום שנאמר ועמדו שני האנשים. המקדש שתי נז או אשה אחת בפחות משוה פרוטה אע"פ ששלח סבלונות לאחר שמחמת קידוש הראשון שלח וכן קמן שקדש. (יבמות ק"ב) ה אין קידושי קידושין ואם נשא אשה והוליד בנים ועדיין לא ה שנה ויום אחד אין קידושי קידושין ואין כתובתו כתובה אבל בניו על שמו ואם בא להוציא אינו צריך ליתן גם וכשיגיע לשלוש אחד אע"פ שלא קידש ולא כתב כתובה אחרת ומבקש לנרשו שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות. (תוספתא פ"א) ת"ר מומנ קידושין תצא ממנה לאוסרה על קרוביו נחקדש קידושין קי לאוסרה בקרוביו. (תוספתא ביכורים פ"ב) אנדרוניגס יש בו דרכ יש בו דרכים שווה לנשים. יש בו דרכים שווה לאנשים ולני שווה לא לאנשים ולא לנשים. דרכים השוה בהם לאנשים מימ ונושא אשה אבל לא נושא כאנשים ואינו מתייחד עם הנשים עם הבנות כאנשים ואינו מטמא למתים כאנשים נעמף ואינו מס בבל תשחת ובבל תקף כאנשים. דרכים השוה בהן לנשים מינ ואינו זוקק ליבום כנשים ואינו חולק עם האנשים כנשים ואינו כנשים ואינו חולק בקדשי מקדש כנשים ופסול לכל עידיות דרכים השוה בהם לאנשים ולנשים חייבין על נזקיו בין נזק וכנשים וההורגו במזיד נהרג בשונג גולה לערי מקלט. ואמו

מומאה וימי מהרה כננשים וננשים עליו קרבן כננשים וננשים ונחל בכל הנחלות שבתורה כננשים וננשים וחלק בקדשי הגבול כננשים וננשים. דרכים א כננשים ולא כנשים אין חייבין על מומאתו על ביאת מקדש ומאתו את התרומה ואין נעדר לו כאיש ולא כאשה ואינו נמכר איש ולא כאשה. ואם אמר הרי אני נזיר שאין זה לא איש נזיר. ר' יוסי אומר אנדרוניגם בריה בפני עצמו הוא ולא הוכרעו אם נקבה היא. אבל מומתם אינו כן אלא ספק איש או ספק א בלובן דלאו לזכר מיממא עצמו בזכר תלה הכתוב ונושא אבל איש לו זכרות זכר אני קורא בו. ונעמף באבילות ועובר בכל חייב בכל המצות שכל חומרין שיש בזכר נמיל עליו. ואינו ש שכל זכר בבני אהרן כתיב. ואמו יושבת עליו ימי מומאה ד לנקבה. ימי מומאה ארבעה עשר וימי מהרה תשלומת שלשים יל הנחלות שבתורה. שבמקום שאין לו לא אה ולא אחות. בול בתרומה וחייבין על מומאתו שכתב מזכר עד נקבה ואינו ראיש דעבר עברי שבן לידה שכתב אהבתי את אחוזי את אשתי עבריה שכתב בה ואם לבנו ייעדנה.

וינו נושא. ת"ד יש או חולצת או מתיבמות חולצות מתיבמות צות לא חולצות ולא מתיבמות. עריות שאמרנו לא חולצות עליהם אשת סרים חמה ואשת אנדרוניג' ואשת אח מן האם ועבר ואילונית לא חולצות ולא מתיבמות. החרשת והאילמת והשומה נות. חרשת ואילמת מה מעם אומר של בית ר' ייני לפי שאינן שומה נמי לפי שאין בה דעת הילכך מתיבמות ולא חולצות. רוצה מוציאה בגמ דתנינן מתפקח בעל החרשת מה יעשה מקח א אב רוצה להוציא איסור מצוה ואיסור קדושה חולצות ולא איסור מצוה שניות מדברי סופרין ומסני נמה קורא לה איסור ע דברי סופרין. איסור קדושה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה ונתנה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין ומסני מה קורא לה יב קדושים תהיו. הרי אילו חולצות ולא מתיבמות. העקרה הנשים או חולצות או מתיבמות. (יבמות כ) ובמקום שיש שני חדר חדש נשואין שתי נכריות סיקחות ומת הפקח בעל הפקחת אינו יכול לחלוץ כונם ואינו יכול להוציאה לעולם. (שם ק"ב) ול הפקחת מה יעשה חדש בעל הפקחת כונם ואינו מוציאה פ"ב) ות"ד יש או חולצין או מייבמין חולצין ולא מייבמין מייבמין חולצין ולא מייבמין. עריות שאמרנו לא חולצין ולא מייבמין. חמה ואנדרוניגם ואח מן האם וגר ועבר משוחרר שבמקום שיש דין זה עם זה או שני אחים משוחררים ונשאו נשים ומת אחד

מִן בְּלֹא בָּנִים אֲשֶׁתוֹ סְמוּרָה מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיִּבּוּם . חֲתָה הֹדֶתָן שְׂלֹא בִקְדוּשָׁה וּלְיִדְתָּן בִּקְדוּשָׁה הָרִי הֵן כִּישְׂרָאֵל לְכָל דְּבָרָיו . וְאִשְׁתֵּי סָרִיס חֲמָה וְאִשְׁתֵּי סָרִיס אֲנִדְרוּגִינָם סְמוּרָתָן מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיִּבּוּם מֵהַ מַּעַם לִפִּי שְׂאִינָן בְּנֵי לִידָה וְאִשְׁתֵּי אֶחָ מִן הָאָם שׁוֹתֵב כִּי יֵשׁוּ אֲחִים יָחִידִים וְאָמַר רַב יְהוּדָה יָחִידִים הַמִּיּוּחָדִין בְּנִחְלָה פָּרַט לְאֲחִים מִן דָּאָם . (יבמות ז) הַדִּישׁ הָאֵלֶם הַשּׁוֹמֵם מִיִּבְמִין וְלֹא חֲלִיצִין כְּשֶׁאֲמַרְנוּ מִסִּיקוֹת חֲלִיצִין וְלֹא מִיִּבְמִין שֶׁבִּמְקוֹם שְׂקִידָשׁ וְאַחַת מִזֵּשֶׁתִּי אֲחִיּוֹת וְאִין יָדַע אִי זֶה מִן קִידָשׁ וְזֶה לֹא אֶחָ אֶחָד שְׁחָלֵץ לְצִדְתָּהּ מִסֶּסֶק (שם צו) וְהָאִשָּׁה שְׁנֵתֶּרֶב וּלְיִדְתָּהּ (בַּעֲלָה) בְּוֹלֵד כְּלָתָה הַגְדִּילוּ הַתַּעֲרֻבוֹת וְנִשְׁאוּ נָשִׁים וּמֵתוּ בְּנֵי הַכֹּהֵן חֲלִיצִין וְלֹא מִיִּבְמִין שֶׁסֶּסֶק אִשְׁתֵּי אֲחִיו וְאִשְׁתֵּי (אֲחִיו) נֹאדִי אֲבִיו בְּנֵי הַזִּקְנָה אִם חֲלִיצִין אִם מִיִּבְמִין שֶׁסֶּסֶק אִשְׁתֵּי אֲחִיו וְאִשְׁתֵּי בֵן אֲחִיו . פָּנְעוּ דְּכָא וְכֹרֶת שֶׁסֶכָּה וְסָרִיס אָדָם הִזְקָן אִם חֲלִיצִין אִם מִיִּבְמִין . (שם ט) וְזִי שְׁנִפְלָה לֹא יִבְמָה חֲלָץ לָהּ אִסּוּר בִּקְרֻבוֹתֶיהָ וְהִיא אִסּוּרָה בִּקְרֻבֶיהָ דִּתְנִינָן הַחֲלָץ לִיִּבְמָתָהּ הוּא אִסּוּר בִּקְרֻבוֹתֶיהָ וְהִיא אִסּוּרָה בִּקְרֻבֶיהָ אִסּוּר בְּאִמָּהּ וּבָאָם אִמָּהּ וּבָאָם אֲבִיהָ וּבְחֻמָּתָהּ כֹּזֵם שֶׁהִיא קִיָּמָה וּבִבְתָּהּ וּבִבְתָּהּ בְּתָהּ וּבִבְתָּהּ בְּנָהּ וְהָאֲחִים מוֹתְרִין וְהִיא אִסּוּרָה בְּאֲבִי וּבְאִמִּי כִּבְנוֹ וּבְכֵן בְּנִי וּבְאֲחִיו וּבְכֵן אֲחִיו וְאַחֲזָתָהּ מוֹתֶרֶת בִּקְרֻבֶיהָ וּבִמְקוֹם שֶׁמֵּתָה קֹדֶם שֶׁיִּחְלָץ לָהּ אִם לְאַחֵר שֶׁיִּחְלָץ לָהּ מוֹתֶר לִישָׁא אֲחִתָּהּ . דִּתְנִינָן יִבְמָתָהּ שֶׁמֵּתָה מוֹתֶר בְּאֲחֻזָּתָה חֲלָץ לָהּ וּמֵתָה מוֹתֶר בְּאֲחֻזָּתָה וְאִסּוּר בְּאִמָּהּ שֶׁהִיא חֲלָכָה כְּשֶׁמֻּאֵל (שם יח) שְׂאֲמַר שׁוֹמֶרֶת יִבְמָה שֶׁמֵּתָה אִסּוּר בְּאִמָּהּ וּבָאָם אִמָּהּ וּבָאָם אֲבִיהָ וּבְתָתָהּ וּבְתָתָהּ בְּתָהּ וּבְתָתָהּ בְּנָהּ וּמוֹתֶר אָדָם בִּקְרֻבוֹת צֶרֶת חֲלֻצָתוֹ וְאִסּוּר בְּצֶרֶת קְרֻבוֹת חֲלֻצָתוֹ . וּבִמְקוֹם שִׁישׁ שְׁנֵי אֲחִים נִשְׁאוּאִים שְׁתֵּי אֲחִיּוֹת וְלֹא יֵשׁ לָהּ בֵּת מִחוּץ וְלֹא יֵשׁ לָהּ בֵּת מִבְּחוּץ וּבָאוּ שְׁנֵי אֲחֵיהֶם וְנִשְׁאוּם וּמֵתוּ אֲחִים בְּעֵלֵי אֲחִיּוֹת בְּלֹא בָּנִים זֶה שְׁנוּשָׂא זֶה מִיִּבְמָה אִמָּהּ שֶׁל זֶה וְזֶה שְׁנוּשָׂא בִּיִּבְמָה אִמָּהּ שֶׁל זֶה . דִּתְנִינָן (שם כו) הִיתָה אֲחִתָּה מִן אִסּוּרָה עַל זֶה אִסּוּר עֲרֻה וְהַשְׁנִיָּה אִסּוּר עַל זֶה אִסּוּר עֲרֻה הָאִסּוּר לֹא מוֹתֶר לָזֶה וְהָאִסּוּר לֹא מוֹתֶר לָזֶה זֶה חֲלֻצָתָהּ שֶׁהִיא יִבְמָתָה אִם חֲלֻצָתָהּ אִם מִיִּבְמָתָה . (שם מא) שׁוֹמֶרֶת יִבְמָה שְׂקִידָשׁ אֲחִיו אֶת אֲחֻזָּתָה מִשּׁוּם ר' יְהוּדָה אֲמַרְוּ אוֹמְרִים לֹא הִמְתֵּן עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂה חֲלָצָה אֲחִים אִם כִּנְסוּ יִכְנוּם אֶת אֲשֶׁתוֹ מֵתָה הַיִּבְמָה יִכְנוּם מֵת הַיִּבְמָה מַצִּיא אֲשֶׁתוֹ בְּנֵם וְאִשְׁתֵּי אֲחִיו בְּחֲלִיצָה דָּאֲמַר שְׁמֻאֵל (וְהִלְכָתָה כִּי יְהוּדָה בֵּן בְּתִירָה . לֹמֵר שֶׁיִּחְלָקֶנָּה עֲלֵיו בָּאָה אֶחָד אִין הִבֵּל חֲלוּק שְׂצִידָה לְגִרְשָׁה לֹא שְׂקִידָשׁ מִמָּה נִשְׁפָּד אִם מִיִּבְמָה נִעֲשֶׂת אֲוֶתָהּ אֲוֶתָהּ אֲשֶׁתוֹ וְאִם חֲלֻצָה נִעֲשֶׂת אֲוֶתָהּ אֲחֻזָּתָה חֲלֻצָתוֹ וְאָמַר ר' שְׁמַעוֹן בֵּן לִקְיָשׁ כִּךְ שָׁנָה רַבִּי אֲחֻזָּתָה גְּרוּשָׁה מְדַבְּרֵי תוֹרָה וְאֲחֻזָּתָה חֲלֻצָה מְדַבְּרֵי סוֹפְרִים אֲלֵא כְּשֶׁאֲמַר שְׁמֻאֵל הִלְכָה הִיכֵן שִׁישׁ שְׁנִים אִם שְׁלֹשָׁה אֲחִים ר' יְהוּדָה בֵּן בְּתִירָה סָבוֹר אוֹמְרִים לֹא הִמְתֵּן עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂה . וְהַכְּמִים מוֹכְרִין שְׂמָא יִשָּׂאָה קֹדֶם שֶׁיַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂה וְנִמְצָא פָּנַע בְּאֲחֻזָּתָה זִקְקָתוֹ . אָף אִשְׁתֵּי אֲחִיו תֹּאמַר לֹא אֲנִי מוֹתֶרֶת לָךְ וּבְתִי אִסּוּרָה לָךְ הִיא עֲמִידָה לֹא דָאֲמַר רַב אֲרַבְעָה יֵשׁ לָהּ הַסֶּסֶק וְאֲחֻזָּתוֹ רַב לִידוֹ שְׁלֹשׁ אִשְׁתֵּי אֲחִי הָאָם מִן הָאָם וְאִשְׁתֵּי אֲחִי הָאָם מִן הָאָם וְכָלֵת בְּנֵי הַעֲרִי מוֹסֵף אָף אִשְׁתֵּי אֲבִי אֲמַר וְאִם רַב נִחְמָן בְּרִי יִצְחָק

וסימנך דעילי דרב ומהו אשת אבי אביו. ורב מה מעם אינו חושב זו של ועידה ואין מתחלפת אשת אבי אמו אינו מצוי שילך אצלה. וכלת בנו יש לה הפסק והא כלתו ערוה כלת בנו שנייה. וכן אתה אומר בבנו ובכנ בנו עד סוף כל הדורות אימר כלת בתו. תני ר' חייא שלישיית שכבנו ושכבתו ושכבן אשתו ושכבת אשתו שנייה רביעית שכבמיו ושכבמותו שנייה. אחות אבי אביו מותרת וכנגדה מותרת אשת אחי אבי אביו ואשת אחי האם מן האם אסורה. מותר אדם באשת ובאשת בן אחותו. (שם יב) והלכה צרת איילונית מותרת ואפילו הכי צרת בתו איילונית ואפילו הכי בה ואי לא הרי הוא שנמצאו איילונית. כשבא ראבון אמר ר' יוחנן אחת צרת איילונית ואחת צרת ממאנת ת מחזיר גרושתו משנשאת כולן מותרות.

איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה כלל וערות אביך אך פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט שהיה בין הואיל ת אחי אביו. ואחי אביו מותר בבתי אם למדתה מן הדין שהוא אסור חי אביו ואחי אביו מותר יהא אסור באשתו והואיל ומותר באשת חורגו מר באשתו. אם למדתה מן הדין שהוא אסור בביתו. אם אמרתה כן דיות מן הדין לכך נאמר איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות כלל. ערות אביך וערות אמך פרט. כלל ופרט אין אתה דן אלא י"פ. (יבמות ט) אמר ר' יהודה אמר רב וכן תני ר' חייא בכולן קורא אני אסור לזה מותר לזה ואחותה שהיא יבמתה או חולצת או מתיבמת. בתו ראובן ושמעון אנסו אשה אחת וזה הוליד ממנה בת ונישאו הבנות ללוי ותו לוי ויהודה בלא בנים ונפלו לפני ראובן ושמעון זו בתו של ראובן אסורה לו ומותרת לשמעון וזו בתו של שמעון מאנוסתו אסורה לו ומותרת כן אחיות מן האם ואין אתה מוצא אלא באונסין אבל בנשואין כיון לראובן אינה יכולה להגשא לשמעון שהיא אשת אחיו ובתה מאסר ראובן שהיא בת אשתו אבל בת אנוסתו מותרת לו. (שם צז) בת בנו זו של ראובן נשא אשה והוליד ממנה בת ומת או נתגרשה ונשאת לבנו וזה הוליד ממנה בת ונישאו הבנות ללוי ויהודה ומת לוי ויהודה ונפלו בני ראובן ושמעון זו בת בנו של ראובן וזה בת בנו של שמעון והם האם האסור לזה מותר לזה ואחותה שהיא יבמתה. בת אשתו ראובן שגירשו נשותיהן ונשאו שתיהן לאיש אחד והוליד מזו בת ומזו בת או ששה נשואות לאיש ולזו ממנה בת ולזו ממנה בת או נתגרשו ונשאת שמעון ואחת לראובן ונשאו הבנות ללוי ויהודה ומת לוי ויהודה ונפלו בן ושמעון זו בת אשתו של ראובן וזו בת אשתו של שמעון והם אחיות האסור לזה מותר לזה והאסור לזה מותר לזה ואחותה שהיא יבמתה. בתה וכיצד? בת אשתו של ראובן ובת אשתו של שמעון שנשאו לאיש זו בת ומזו בת ונשאו הבנות ללוי ויהודה ומת לוי ויהודה ונפלו לפני

ראובן ושמעון זו בת בנה של אשת ראובן וזו בת בנה של אשת שמעון והן אחיות מן האב האסור לזה מותר לזה ואחותו שהיא יבמתה. בת בנה וכיצדו אשתו של ראובן נשא אשה והוליד ממנה בת או נתגרשה ונשאת לבן אשתו של שמעון והוליד ממנה בת ונשאו שתי בנותיה ללוי ויהודה ומת לוי ויהודה ונפלו לפני ראובן ושמעון זו בת בנה של אשת ראובן וזו בת בנה של אשת שמעון והן אחיות מן האב האסור לזה מותר לזה ואחותה שהיא יבמתה. (שם) אם חמותו וכיצדו שתי אחיות ולכן שתי בנות ונשאו הן לראובן ושמעון ובנות בנותיהן ללוי ויהודה ומת ראובן ושמעון ונפלו לפני לוי ויהודה זו אם חמותו של לוי וזו אם חמותו של יהודה והן אחיות האסור לזה מותר לזה ואחותה שהיא יבמתה. אם אחותה. שתי אחיות ולכן שתי (בנים) בנות ונשאו הן לראובן ושמעון ובנות בניהם ללוי ויהודה ומת ראובן ושמעון ונפלו לפני לוי ויהודה זו אם חמיו של לוי וזו אם חמיו של יהודה והן אחיות האסור לזה מותר לזה ואחותה שהיא יבמתה. אחותו ומאמו כיצדו שתי נשים שהיו נשואות לאיש אחד והוליד מזו בת ומזו בת ומת או נתגרשו ונשאו שתייהן ליעקב ונשאו בנותיהן לראובן ושמעון והוליד יעקב מן האמהות לוי ויהודה ומת ראובן ושמעון ונפלו לפני לוי ויהודה זו אחותו של לוי מאמו וזו אחותו של יהודה מאמו האסור לזה מותר לזה ואחותה שהיא יבמתה. (שם) אחות אמו וכיצדו שתי נשים שהיו נשואים לאיש אחד והוליד מזו בת ומזו בת ומת או נתגרשו ונשאת זו לאיש אחר והולידה בת וזו לאיש אחר והולידה בת ונשאו יעקב שתי בנותיהן שמשני אנשים והוליד מהן לוי ויהודה והשיא שתי בנותיהן שמשני אחד לראובן ושמעון ומת ראובן ושמעון ונפלו לפני לוי ויהודה זו אחות אמו של לוי מן האב וזו אחות אמו של יהודה מן האב והן אחיות מן האב האסור לזה מותר לזה ואחותה שהיא יבמתה. אחות אשתו וכיצדו שתי נשים שהיו נשואות לאיש אחד והוליד מזו בת ומזו בת ומת או נתגרשו ונשאו לשני אנשים וילדו זו בת וזו בת ונשאו ראובן ושמעון לשתי בנותיהן שמשני אחד לוי ויהודה שתי בנותיהן שמשני אחדים ומת ראובן ושמעון ונפלו לפני לוי ויהודה זו אחות אשתו של לוי מן האב וזו אחות אשתו של יהודה מן האב והן אחיות האסור לזה מותר לזה ואחותה שהיא יבמתה. (שם) אשת אחיו מאמו כיצדו שתי נשים ולזו בן ולזו בן ונשאו שתייהן ליעקב והוליד מהן לוי ויהודה ובניהן הראשונים נשאו שתי אחיות ומתו או נתגרשו ונשאו לראובן ושמעון ומת ראובן ושמעון ונפלו ולפני לוי ויהודה זו אשת אחיו של לוי מאמו וזו אשת אחיו של יהודה מאמו האסור לזה מותר לזה ואחותה וזו. (שם) אשת אחיו שלא היה בעולמו ומשכחת לה בששה אחים ועל דעת ר' שמעון שאמר מיכם לאיו שירצה וחלץ לאיו שירצה. כיצד ראובן ושמעון נשואים שתי אחיות ולוי ויהודה נשואים שתי נכריות ומת ראובן נולד יששכר ייבם לוי מת שמעון נולד זבולון ייבם יהודה מת לוי ויהודה ונפלו לפני יששכר וזבולון. אשת ראובן שייבם לוי אסורה ליששכר ולכסף יבם ומותרת לזבולון שייבם ואחר כך נולד ומנאה בהתיר אשת שמעון שייבם יהודה מותרת

לִישְׁשֹׁכְרֵי שְׁנוּלָד קָדָם מִיתָת שְׁמַעוֹן אִסּוּרָה לְזִבּוּלָן שְׁנוּלָד לְאֹחֵי מִיתָת
שְׁמַעוֹן וְנוֹלָד וּלְבִסְסָף וְהָן אֲחִיּוֹת הָאִסּוּר לֹזָה מוֹתֵר לֹזָה וְאֻחֻתָּהּ שֶׁהִיא
יִבְמָתָה. כָּלְתָהּ וּבִיַּעֲדוֹ בְּנוֹ שֶׁל רֵאוּבֵן וּבְנוֹ שֶׁל שְׁמַעוֹן נִשְׁאָו שְׁתֵּי אֲחִיּוֹת
וּמִתּוֹ אִזְּ נִתְּנָרְשׁוּ וְנִשְׁאָו לְלֹי וְיִהוּדָה וּמִתּוֹ לֹי וְיִהוּדָה וְנִסְפְּלוּ לִפְנֵי רֵאוּבֵן וְשְׁמַעוֹן
זוֹ כָּלְתָהּ שֶׁל רֵאוּבֵן וְזוֹ כָּלְתָהּ שֶׁל שְׁמַעוֹן הָאִסּוּר לֹזָה מוֹתֵר לֹזָה וְאֻחֻתָּהּ שֶׁהִיא
יִבְמָתָה. רַב יִהוּדָה מְסַרֵּשׁ מַחְמוֹתָיו וְהַלֵּךְ אֲבָל שֵׁשָׁה פְּתָחִים שֶׁל רֹאשׁ לֹאֹ כִּיּוֹן
דְּבָתוֹ בְּאוֹתִסָּן אֵתָה מוֹצֵא בְּנִשְׁוֹאֵן אֵין אֵתָה מוֹצֵא אִם רֹצֵה בְּאוֹתִסָּן תְּהִיָּה אִם
רֹצֵה בְּנִשְׁוֹאֵן תְּהִיָּה אֲבָל אִשֶּׁת אֲחִיו שְׁלֹא הִיָּה בְּעוֹלָמָה לֹאֹ כִּיּוֹן שְׁעַל דַּעַת ר' ^י
שְׁמַעוֹן אֵתָה מוֹצֵא עַל דַּעַת חֲכָמִים אֵין אֵתָה מוֹצֵא בְּמַחְלֻקַּת אֵינוֹ. וְרַב סְפָרָא
מִתְרַגֵּם אָף אִשֶּׁת אֲחִיו שְׁלֹא הִיָּה בְּעוֹלָמָה בְּשִׁשָּׁה אֲחִים וְעַל דַּעַת ר' שְׁמַעוֹן. (שֵׁם
י) וְסִימָן שֶׁלֶךְ מִתּוֹ נוֹלָד וְיִיבָם. (שֵׁם כָּח) רֵאוּבֵן וְשְׁמַעוֹן נִשְׁוֹאֵן שְׁתֵּי אֲחֻתָּתָיו לֹי
וְיִהוּדָה נִשְׁוֹאֵן שְׁתֵּי נִכְרִיּוֹת מִתּוֹ רֵאוּבֵן נוֹלָד יִשְׁשֹׁכְרֵי יִיבָם לֹי מִתּוֹ שְׁמַעוֹן נוֹלָד זִבּוּלָן
יִיבָם יִהוּדָה מִתּוֹ לֹי וְיִהוּדָה וְנִסְפְּלוּ לִפְנֵי יִשְׁשֹׁכְרֵי חִזְבוּלָן הָאִסּוּר לֹזָה מוֹתֵר לֹזָה וְאֻחֻתָּהּ
שֶׁהִיא יִבְמָתָה. לָמָּה לֹי יִיבָם יִהוּדָה אָף בְּלֹא יִיבָם יִהוּדָה אֵתָה מוֹצֵא מִשּׁוּם צָרָה
צָרָה צָרָה. צָרָה שֶׁל צָרָה מָה יֵשׁ לֶךְ לֹמֵר כְּגוֹן שֶׁחֲזוּר וְיִיבָמוּם נָר וְאִשּׁוּר.

(תוֹסֵפֶתא פ"ב) ת"ר יֵשׁ חוֹלֵץ לֹאֹמֵר מִסְּפָק יֵשׁ חוֹלֵץ לְכַתּוֹ מִסְּפָק יֵשׁ חוֹלֵץ
לְאֻחֻתּוֹ מִסְּפָק. אִמּוֹ מִסְּפָק כִּיַּעֲד אִמּוֹ וְאִשָּׁה אֻחֻתָּתָּ יִלְדוּ שְׁנֵי זָכָרִים (בְּמַהוּא)
וּבְמַחְבָּא] וְכֹא כְּנָה שֶׁל זֶה וְנִשְׁאָו אִמּוֹ שֶׁל זֶה וְכֹא כְּנָה שֶׁל זֶה וְנִשְׁאָו אִמּוֹ שֶׁל זֶה
וּמִתּוֹ וּבְלֹא בְּנִיּוֹן זֶה חוֹלֵץ לֹאֹמֵר מִסְּפָק וְזֶה חוֹלֵץ לֹאֹמֵר מִסְּפָק. בְּתוֹ מִסְּפָק כִּיַּעֲד
אִשְׁתּוֹ וְאִשָּׁה אֻחֻתָּתָּ יִלְדוּ שְׁתֵּי־קָבוֹת (בְּמַהוּא) וּבְמַחְבָּא] וְכֹא אֻחִידִים וְנִשְׁוֹאֵן
וּמִתּוֹ וּבְלֹא בְּנִיּוֹן זֶה חוֹלֵץ לְאֻחֻתּוֹ מִסְּפָק וְזֶה חוֹלֵץ לְאֻחֻתּוֹ מִסְּפָק.

הִיָּה ר' מֵאִיר אֹמֵר פְּעָמִים שְׂאִישׁ וְאִשָּׁה מוֹלִידִין חֲמִשָּׁה אֻמּוֹת. כִּיַּעֲד יִשְׂרָאֵל
שֶׁלֶקָה אִישׁ וְאִשָּׁה עֶבֶד וְשִׁפְחָה מִן הַשּׁוּק וְלֹהֵן שְׁנֵי בְּנִים נִתְּנִיד אֶחָד מֵהֶן הִיָּה כֵּן
נָר וְגוֹי הַמְּבִילֵן לְשׁוּם עֶבְדוֹת וְנִזְדוּגוֹ זֶה לֹזָה הִיָּה כֵּן נָר וְגוֹי וְעֶבֶד שֶׁחָדָר אֵת
הַשִּׁפְחָה וְכֹא עָלִיָּה הִיָּה כֵּן נָר וְגוֹי וְעֶבֶד וּמִמּוֹד וְהַמְּבִילֵן לְשׁוּם כֵּן חָדָר הַשִּׁיָּאֵן נָר
וְגוֹי וְעֶבֶד וּמִמּוֹד יִשְׂרָאֵל מִדּוֹ מִשְׁמִיעֵנוּ נָר וְעֶבֶד הַבָּא עַל בֵּת יִשְׂרָאֵל וְהַלֵּךְ מִמּוֹד
וְאֵין הַלְכָה כְּמוֹתוֹ.

(יְבָמוֹת קכ"א) נִסָּל בְּמִים שְׂאֵין לֹהֵן מִקָּף בְּשָׁנֵי עָדִים וְדָאֵי מִת אֲצִל מִמּוֹן יִרְדֵּין יִרְשִׁין
לְנִכְסֵי אֲצִל אִשָּׁה וְחֲמִירָה בִּי חֲכָמִים עַד שִׁיאֲמָרוּ עָדִים סִימְנֵי פִּרְחָתוֹ וְחֻשְׁמוֹ וְשִׁאֲרֵי
סִימְנֵין שְׁלֹו אִם כֵּן נִשְׁאָת בְּעַד אֶחָד תֵּצֵא וְהָקֵלוּ בָּהּ חֲכָמִים כָּל מְקוֹם שִׁישׁ עַד
אֶחָד. וְדָאֵי יֵשׁ אֶחָד עִמּוֹ אֲלֹא שְׁלֹא נִזְדָּמֵן עִמּוֹ. (קְדוּשִׁין יד) הִיבָמָה נִקְנָת בְּבִיאָה
וְקוֹנָה אֵת עֲצָמָה בְּחִלְצָהּ וּבְמִיתָת הָיִבָם. נִקְנָת בְּבִיאָה מִנִּין דְּכִתִּיב יִבְמָה יִכּוֹא
עָלֶיהָ וְלִקְחָהּ לֹי לְאִשָּׁה וְיִבְמָה וְאִשּׁוּר לְכָל דְּבָרִיָּה בְּאִשָּׁה לֹא תַעֲלֶה עַל דַּעַת
דְּתַגִּי יִכּוֹל יִדּוֹ כִּסְף וְשִׁמְרָה גּוֹמְרִין בָּהּ. וְקוֹנָה אֵת עֲצָמָה בְּחִלְצָהּ מִנִּין שֶׁכְּתוּב
וְנִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית חֲלוּץ הַנֶּעֱל. כִּיּוֹן שֶׁחֲלָצָה לֹי נֶעֱל הִתְרָה לְכָל יִשְׂרָאֵל
וְסוֹדֵר חֲלִיצָה בְּתַחֲלָה צָרִיכָן לִישֵׁב בְּאוֹתוֹ בֵּית דִּין חֲמִשָּׁה וּמַעֲשִׂיָו שְׁלֹחַ בֵּית דִּין

ליכם שלוח מנעל ברגלו של ימין ומקרא לה ליבמה מאן יבמי להקים שם בישראל לא אבה יבמי ומקרא לו ליכם לא חסצתי לקחתה ובאה יבמה ומתרת לו מנעל וחלצת לו מן רגליו ומשלכת חק הרבה על הארץ לפני ייכם וצריכה דיינן לראות חק כשיוצא מסי היבמה ומקריין ליבמה ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הגעל וכל היושבים שם עונים אחיה חלוץ הגעל חלוץ הגעל חלוץ הגעל. ומצוה לישב בחמשה וכשכותב גם חליצה יכתוב במותב תלתא שאמר לו מור רב יהודאי לסופר לא תכתוב אלא במותב תלתא חזתמין שלשה וצריכה שירמז ואם משרמט בדיו לא כלום עד שישרמט שהלכה כר' אלעזר שאמר שנים כותבין בלא שירמז שלש אין כותבין. גם חליצה כך כותבין מה דהוה קרמנא ביום פלוני דהוא כן וכן דירח פלוני דשנת כמה למינינא דירגילנא ביה במתא פלנית במותב חמשה כחדא הוינא אנחנא דייני מקצנתנא דחתימין לתחתא איך דאיתתא הדא דשמא פלונית בת פלונית דמן מתא פלוני ובען איתקלעת למתא פלוני וסליקת לקרמנא לבית דינא והקריבת יתיה לקרמנא לנברא חד דשמיא פלוני דמן מתא פלוני והכן אמרת פלוני דא דאנא הוית נסיכנא לגשי לפלוני אחוהי דהדין פלוני בן פלוני וההוא פלוני בעלי חיי לכל ישראל שבך ובר וברת מקים שמה בישראל לא שבך והדין פלוני אחוהי דמן אבוהי דההוא פלוני בן פלוני בעלי הוא ועלוהי אמור מן אורייתא ליבמה יתי כען אתון דייני אומדן ליה אין צאבי ייכם ייתי ואין לו לימלע לי רגליה דימינא ואשתמודענהי דהדין פלוני אחוהי מן אבוהי דההוא פלוני מיתנא הוא ואמרנו ליה אין צבית ייכם יתה ואילא אימלע ליה רגליה דימינא ואמר לא צבינא ייכם יתה ואמלע לה רגליה דימינא ואקרינא יתה מאן יבמי להקים לאחיו שם בישראל לא אבה יבמי ואקרינא יתיה לא חסצתי לקחתה ושרת סיניה מן רגלוהי ורקת באנפוהי וקא דאתחיו לן על ארעא ואקרינא יתה ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הגעל בכין אנחנא דייני וכל דהו יתבין צמנא ענינא: אמרנא חלוץ הגעל חלוץ הגעל חלוץ הגעל. ומה דהוה קרמנא בעת מיננא פלוני דא חליצה דנן כתבנא חזתמנא ויהבינא ליה דלהוי בידה לזכו חזתמין עליו. (יבמות נו) והחולץ בבית דין הדיומות שלא היו יודעין סדר חליצה כיון שעברה וחלצה חליצתה כשרה. (שם קא) דתנינן מצות חליצה בשלשה דיינן אפילו שלשתן הדיומות מה מעם שכתב בישראל כל שהוא. (שם קו) ת"ר חליצה מומעת כשרה חליצה מעושת פסולה. גם מעושה כשר גם מומעה פסול. גם מעושה כשר כיצד או שאמר רוצה אני כמותה אצל חליצה מעושת כשיאמר רוצה אני למה פסולה ואלא חליצה מעושת דפסולה כיצד שלא יאמר רוצה אני כמותה אצל גם מעושה כשלא יאמר רוצה אני למה כשר אלא כך הוא אומר חליצה מומעת לעולם כשר גם מומעה לעולם פסול גם מעושה וחליצה מעושת אמר רוצה אני כשרין לא אמר רוצה אני פסולין. (שם למ) ואם אמר ביבמה אי אפשי ביכם אינו מיבמה על כורחה (שם ד) דאמר רב ששת משם ר' אלעזר בן עזריה מגיין ליבמה שנפלה לפני

מכה שחץ שאין חוסמין אותה שנאמר לא תחסום שור בדישו וסמך לו כי ישבו אחים יחדיו וחולצת וגתורת. (קדושין יד) וקונה את עצמה במיתת היבם מניין קל וחומר ומה אשת איש שהיא כחנק מיתת הבעל מתרתה זו שהיא בלאו לא כל שכן. (יבמות ג) ומה מעם אמרו חכמים גם ביבמה מועיל מפני שמועיל בעולם שאם תאמר אינו מועיל אומ' גם להוציא וחליצה להוציא ומדגם ביבמה אינו מועיל אף חליצה אינו מועיל ובא לבעול אחר חליצה ומה מעם אמרו חכמים מאמר ביבמה מועיל מפני שמועיל בעולם שאם אמרת אינו מועיל אומר מאמר לקנות וביאה לקנות ומדמאמר אינו קונה אף ביאה אינה קונה. ובאין לבעול אחר ביאה.

(שם טב) מאמר קידושין דיבמה כיצד. מאמר נתן כסף או שוה כסף ונאמר לה הרי את מקודשת לי ושמר שמר כיצד. כשאמר חכמים כתב לה על הגייד או על החרס אע"פ שאין בו שווה פרוטה ומאי קאמרו אמר אביי כך הוא אומר שמר כתובת כיצד אני פלוני בן פלוני קבלתי לפלונית בת פלונית יבמתי ועלי לזונה ולפרנסה כראוי ובלבד שתהא כתובתה על גכסי בעלה הראשון ובמקום שאין לה מראשון תיקנו לה חכמים משני כדי שלא תהא קלה בעיניו להציאה. (שם כב) מי שיש לו בן מכל מקום פוטר את אשת אביו מן הייבום וחייב על מכתו ועל קללתו ובנו לכל דבר חוץ משיש לו מן השפחה ומן הגכרית מכל מקום להביא מי אמר רב יהודה להביא ממזר. ובנו לכל דבר למה ליורשו ולממא לו חוץ מי שיש לו מן השפחה ומן הגכרית מה מעם שכתב האשה וילדיה תהיה לאדוניה. מי שיש לו (בן) ואחז מכל מקום להביא מי אמר רב יהודה להביא ממזר מה מעם בן אין לו איין עלי. (שם ט) המגרש את אשתו והחולץ ליבמתו אסורה להנשא לאחים.

יז הילכות אבל

(כתובות יז) מבטלין תלמיד תורה להוצאת המת ולהכנס כלה במה דברים אמורים בשאין לו כל צורכו אבל אם יש לו כל צורכו אין מבטלין ובמה דברים אמורים למי שקורא ושונה אבל לא קרא ושנה בשיש מי שעסקין בו אין מבטלין ואם אין לו מבטלין. ובמקום שיש מת מצוה שאין לו קוברין כל העולם חייבין לעסוק בו. (מ"ק כז) אמר רב יהודה אמר רב המת בעיך כל בני העיר אסורין בעשיית מלאכה במה דברים אמורים שאין עיר מחולקת בציבורין ובחבורות אבל מחולקת אותן שמוטל עליהן להתעסק בו חייבין אבל אותן שבאו לכבוד אין אסורין. (שם) מי שנא לו שמועה בשבת עולה לו שבת מן המניין וקורע באחד בשבת ומברכין לו ברכת אבילים בשבת (רב' אמרי') ומידי דהוה ארברין של צנעה דאמר מר דברים של צנעה נוהג בשבת. מי שאין מברכין מברך הוא לעצמו רב יוסף בנו של מר יהודאי אמר שאין מברכין ברכת אבילים בשבת שניין שמברכין בשלשה או בעשרה אינן דבר של צנעה. (שם יט) והלכה שבת עולה

ואינה מספיקת מה מעם עונג כתב בה. הרגלים (עולים) מספיקין ואינם עולים מה מעם שמחה כתוב בהן וכיצד אין עולין כגון שקברו ברנל אבל אם קברו לפני הרגל יום אחד ואפילו שעה אחת במלה ממנו גזירת שבעה ורגל עצמו ש ארבעה עשר וזה שאמרת קברו ברנל אינו עולה במה דברים אמורי לענו אבל למניין שלשים עולה. ואם קברו שמונה ימים קודם הרגל במלה נ שלשים. דתנינן (שם כד) ר' גמליאל אומר ראש השנה ויום הביסורי מה מעם הוקשו כל המועדות כולן זה לזה ולא הוצרכה עצרת. (שם) נידל מר מנשי אמר שמואל הלכה כרבן גמליאל. ושאמרו קברו ל אפילו יום אחד אפילו שעה אחת במלה ממנו גזירת שבעה ורגל ען שהיו ארבעה עשר במה דברים אמורים בפסח ובעצרת ובראש ה' הביסורים אבל בחג הסוכות במלה ממנו גזירת שלשים ויום אחד שהיו לפני החג שבעה ורגל עצמו שבעה ושמיני של חג שבעה דאמר מר נ בפני עצמו הוא לעינין אבילות שיהיו עשרים ואחד יום וכשיצא יום תשעה ומותר לו לספר ולכנס ביום שלשים.

(שם כ) ת"ר שמועה קרובה נהגת שבעה ושלשים (שמועה רחוקה ו שבעה ושלשים) שמועה רחוקה אינה נהגת אלא יום אחד דברי ר' עקי היא קרובה ואי זו היא רחוקה קרובה בתוך שלשים רחוקה אחר שלשים אומרים אחד שמועה קרובה ואחד שמועה רחוקה נהגת שבעה ושלש רבא בר בר חנה אמר ר' יוחנן כל מקום שאת מתצא יחיד מקיל ורבי הלכה כדברי המרובין חוץ מדבר זה שר' עקיבה מקיל וחכמים מחמין כדברי המקל דאמר שמואל הלכה כדברי המקל באבל ואפילו שו ואמו וזו חז' חייב קריעה (שם כא) וכל קריעה מעומד.

היכן שמת קודם הרגל אם יצא הגולל או נסתם שעה אחת נ חל אבילות ובמלה ממנו גזירת שבעה אבל ודאי לא נסתם הגולל אל הרגל נהג שבעה לאחר הרגל. ואף היכן שמת ברנל נהג שבעה לו ובמקום שמת בערב יום טוב ומתיראין שמא אין מספיקין לקברו קח ונמלחו גוים והולכיחו לקברו כשיצא מן העיר ונעלם מעיני קרובים קדם לרגל חל אבילות עליהן ובמלה מהן גזירות שבעה. (סנהדרין כ שקבר מת ביום טוב מלקין אותו ומותר ללוות את המת ביום נ בתוך התחום. ועבדים של ישראל אסור שיקברו מת ביום טוב רא ו) דאמר רבא מת ביום ראשון מתעסקין בו עממין בויום טוב) שני נ ישראל ואפילו בשני ימים טובים של ראש השנה מה שאין כן. עממין גוים אבל עבדים לענין מלאכת שבת ויום טוב הוקש לר לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך כל מלאכה ש לעשות אסור לו לעשות ואם קוברין מלקין אותם. (מ"ק כב) נתבקשה גדול הבית לבית הקברות מהו. אמר ר' חייב ר' חייב ר' חייב

ר' יוחנן אפילו הלך גדול הבית לבית הקברות סומך עליהן ומונה עמהן והוא תני מונה הוא לעצמו אל תתמה כאן שבא לאחר שלשה ימים כאן שבא בתוך שלשה ז' שאמר אפילו בא ביום השביעי ממקום קרוב מונה עמהן בא נה לעצמו. והלכה במקום שיצא המת קודם שתחשך או מן עיר ה' הגולל אלא כלילה אותן שישנן בבית מונין משעה שנתעלם המת מונים משעה שישתם הגולל ואם ישנו לגדול הבית בבית המת סומכין על גדול הבית ומונים עמהם אבל ישנו לגדול הבית אותן שבבית לעצמן ומונה גדול הבית ומי שיש עמו לעצמן. אדא דמן קסרין לפני ר' יוחנן באת לו שמועה קרובה בשב' ולמציא רחוקה נעשה כמי שלא שמע אלא כמציא שבת ואינה נודבת אפילו שמועת אביו ואמו. (שם כג) ת"ר ואכלו שבת ראשונה אינו זו שנייה יצא ואינו יושב שלישית יושב במקומו ואינו מדבר א ככל אדם. (שם) ת"ר כל שלשים לנשואין מתה אשתו שה אחרת עד שיעברו עליה שלשה רגלים ר' יהודה אומר רגל צור שלישי מותר אין לו בנים נושא לאלתר מפני כלה פריה ורביה קמנים נושא לאלתר מפני כמול פרנסן. (שם יז) ת"ר תקפדו אבילים יד שיערו מקל בתער מכבס כסותו במים. אמר רב חסדא בתער רים במים אבל לא בנתר ולא כחול. (כתובות ד) תנו רבנן אבל זעודת נשואין וסעודת איורסין כל שלשים אבל אם היה מיבחו ופתו אפויה ומת אביו של חתן או אמו של כלה מכניסין את המת וזן והכלה לחופה ובוועל בעילת מצוה ופודש ואחר כך קובר את נת ימי המשתה ואחר כך שבעת ימי אבילות ובאותן שבעת הימים גשים ואשתו ישינה בין הגשים ואין מונעין תכשימין מן הכלה כל זה דברים אמורים באביו של חתן ואמה של כלה. (מ"ק כב) כולן רצה חולץ רצה אינו חולץ על אביו ועל אמו חולץ. על כל פר לאחר שלשים יום על אביו ועל אמו מגדל פרע עד שיגדעו כל המתים כולן נכנס לבית המשתה לאחר שלשים יום על אביו שנים עשר חדש. אמר רבא בר רב הונא ולשמחת מיריעות הוא תני לשמחה שלשים ולמיריעות שלשים. אל תתמה זה בפירעון. על כל המתים כולן קורע מפסח על אביו ועל אמו עד זו. אמר ר' אבהו מה מקראה ויחזק דויד בבגד ויקרעם ואין מפסח. (שם) על כל המתים כולן רצה מבדיל קמי שפה רצה אינו יז ועל אמו מבדיל. ר' יהודה אומר כל קריעה שאינו מבדיל אינו אלא קריעה של תפלה. על כל המתים כולן שולל גאחה לאחר שבעה כל שלשים על אביו ועל אמו שולל לאחר ומחא לעולם והאשה שוללשו לאלתר מפני כבודה. כשבא ראבי

אמר ר' יוחנן על כל המתים כולן קורע וכן ביד בין בבלי על אביו ועל אמו
 נביד אמר ר' חיה בר אבא אמר ר' יוחנן על כל המתים קורע מבפנים על אביו
 ועל אמו מבחוץ. אמר רב חסדא וכן לנשיא. מתיבי לא השוה לאביו ולאביו אלא
 לאיחיו ובלבד שהוא או אפילו לנשיא לאו חוץ מנשיא. ת"ר על חכם חולץ מימין
 על אב ב"ד משמאל ועל נשיא מיכן ומכן. ת"ר חכם שמת בית מדרשו במל
 אב בית דין שמת בית מדרשו שבניו במלין ובני הכנסת נכנסין לבית הכנסת
 ומשנין את מקומן היו יושבין בצפון יושבין בדרום בדרום יושבין בצפון. (שם כג)
 ת"ר כל שלשים יום לגיהוץ. אחד כלים חדשים אחד כלים ישנים יוצאין מתחת
 הכבש ר' אומר לא אמרו אלא כלים חדשים בלבד (שמות פ"ז) ור' אלעזר ב"ר
 שמעון אומר לא אמרו אלא כלים חדשים לבנים בלבד ומותר במגדא ובפסקיא
 ובאנפליא ובכובע של ראש ומותר להוליך כלים לגיהוץ בתוך שלשים. אבי
 יצא בגידא דסרבלא כ"ר. רבא יצא בחימצא דמייתא כ"ר אלעזר ב"ר שמעון
 (מ"ק כד) אמר רב תחליפא בר אבמי אמר שמואל אבל שלא פרע ושלא פורס
 חייב מיתה. (שם) אמר רב אפרים בר פפא תני באכל גדולה אבל אמור לשמש
 מסתו בימי אביו ומעשה באחד ששמש מסתו בימי אביו ומעשה ושטמו חזירים את
 גיתו. אמר רב מנשיא בר תחליפא אמר רב בהגא אחי אמר שמואל פחו חובה
 נתר רשות סימן. פחו פריעת הראש והחזרת הקרע לאחוריו וקפת המיטה. חובה
 נתר נעילת הסנדל תשמיש המטה ורחיצת ידים ורגלים בחמץ רשות ורב אמר אף
 פריעת הראש רשות. ושמואל מה שנה נעילת הסנדל רשות שאין הכל נועלין
 מנעליהן אף פריעת הראש אין הכל עשויין לגלות ראשיהן. שמואל למעמו
 דאמר שמואל כל קריעה שאינה בשעת חמוס אינה קריעה וכל עטיפה שאינה
 כעטיפת ישמעאלים אינה עטיפה. (שם כו) ואילו קרעין שאין מתאחזין על אביו
 ועל אמו ועל רבו שלמדו חכמה ועל הנשיא ועל אב בית דין ועל שמועות הרעות ועל
 ברכת השם ועל ספר תורה שנשרף ועל ערי יהודה ועל המקדש ועל ירושלים
 וקורע על המקדש ומוסיף על ירושלים וכולן רשאים לשוללן למוללן ללוקמן
 לעשותן כמן סולמות אבל לא לאחותן. אמר רב חסדא ובאיחיו אלקסנדר. (שם)
 ת"ר תחלת קריעה מסה ותוספת שלש אצבעות דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר
 תחלת קריעה שלוש אצבעות ותוספת כל שהוא. תנייא נמי הכי ר' יוסי אומר
 תחלת קריעה מסה ותוספת כל שהוא. (שם) ועד היכן הוא קורע עד מבוור ויש
 אומרים עד לכו ואע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר. וקרעו לבבכם ואל בגדיכם
 הביע למיבורו מרחיק שלש אצבעות נתמלא מלפניו מחזירו לאחוריו נתמלא
 מלמעלה הופכו מלמטה. והקורע מן למטה מן הצדדין לא יצא אלא שכה גדול
 היה פורס מלמטה. (שם) ת"ר היוצא בבגד קרוע לפני המת הרי זה גזול את
 המתים וגזול את החיים. רבן שמעון בן גמליאל אומר האומר לחבירו חשאיילני
 חלוקך ואלך ואבקר את אבא שהוא חולה וחלך ומצאו מת קורע ומאוח
 וכשיבוא לביתו מחזיר לו חלוקו ונותן לו דמי חלוקו ואם לא הודיעו הרי זה לא

צע בו. וקורע על חמיו ועל חמתו מפני כבוד אשתו. אמר רב ססא תני באבלי גדולה. אבל אל יצח תינוק בתוך חיקו מפני שמביאו לידי שחוק ונמצא מתגנה על הבריות. (שם) ת"ר אבל כל שבעת ימים חייב בכסוי הראש וכנפיית המטה ואין מברין אותו אלא על ממות כפויות. (שם) ת"ר ההולך לבית האבל אם לבו נס בו יברוהו על ממות כפויות ואם לאו יברוהו על ממות זקופות. רבא מת לו מת נכנס לו אבא בר מארת דהוא אבא בר מגימי רבא זוקף אבא בר מארת כופה אמר כמה אין בו דעה בתלמידי חכמי זה. ת"ר ההולך מסקם למקום אם יכול למעט בעסקו ימעט ואם לאו יתגלגל עמם. ת"ר מאמתי וזקפין את הממות משיצא מפתח ביתו דברי ר' אליעזר ד' יהושע אומר אומר משתתם הגולל. מעשה כשמת רבן נמליאל הזקן וכיון שיצא מפתח ביתו אמר להם ר' אליעזר כמו ממותיכם וכיון שנשתם הגולל אמר להם ר' יהושע כמו ממותיכם אמרו לו כבר כפינום על פי זקן. (שם) ת"ר מאימתי זקפין את הממות בערב שבת מן המנחה ולמעלה. אמר רבא בר רב הונא אעפ"י אינו יושב עליה עד שתחשך. ולמצינו שבת אעפ"י שאין לו אלא יום אחד חוזר וכופה דרגש אינו צריך לכפותו אלא זקפו רבן שמעון בן נמליאל אומר דרגש מתיך את קרבימי והוא נוסף מאליו. מהו דרגש אמר עולא ערשא דגתא. (שם) ת"ר מכבדין ומרביצין בבית האבל ומדיחין קערות כוסות וצלוחיות בבית האבל ואין מביאין לא את המגמר ולא את הבשמים לבית האבל. והא תני בר קפרא אין מברכין על המגמר ועל הבשמים של בית האבל ברכה אין מברכין אבל להביא מביאין אל תתם כן בבית האבל כן בבית המנחמים. אמר עולא הספד על לב שכתוב על שדים מופדים מיסוח ביד קילום ברנל. ת"ר המקלים לא יקלים לא במגעל ולא בסנדל מפני הסכנה. אמר ר' יוחנן אבל כיון שניענע בראשו שוב אין המנחמים רשאים לישוב אצלו. ואמר ר' יוחנן אבל חייבין לעמוד מפני נשיא חוץ מן אבל וחולה. ואמר ר' יוחנן לכל אדם לחץ שבו חוץ מאבל וחולה.

(שם) אמר רב יהודה אמר רב אבל יום ראשון אסור לוכל משלו שאמר לו המקום ליחזקאל ולחם אנשים לא תאכל. רבא ורב יוסף מחליטין זה לזה. (שם) אמר אסור בנעילת הסנדל שאמר לו המקום ליחזקאל ונעלך תשים בתוך חייב בעמידת הראש דכת' ולא תעשה על שסם. (שם) כא) ואילו דברים שאכל אסור בהן. אסור במלאכה. ברחיצה. ובסיכה בנעילת הסנדל. ובתשמיש המטה. ולקרות בתורה ובנביאים ובכתובים ולשנות במדרש ובהלכות וברבדות. ואם היו רבים צריכין לו אינו נמנע. ומעשה ומת בנו של ר' יוסי בציפורין ונכנס לבית המדרש וישב ודרש כל היום (ובתו של רבי בבית שערים ונכנס לבית המדרש וישב ודרש כל היום). (שם) ת"ר אבל שלשה ימים הראשונים אסור בעשיית מלאכה מוכן וחילך עושה בצנעה בתוך ביתו ואשה מזה סלך בתוך ביתה וזה וזה לכדי חיון. ת"ר אבל שלשה ימים הראשונים אינו הולך לבית האבל מאן וחילך הולך ואינו יושב במקום המתנחמים. (שם) ת"ר אבל שלשה ימים הראשונים

אמר בשאלת שלום גשלושה ועד (עשרה) ושבעה משיב אבל לא שואל מכן
והילך שואל ומשיב כדרכו. (שבת קנב) אמר ר' יהודה מת שצאן לו מנחמים באים
עשרה בני אדם ויושבין במקומו. ומעשה באחד שהיה בשכנותו של ר' יהודה
שמת ולא היו לו מנחמים וכל יום היה מכנים ר' יהודה עשרה ויושב במקומו נראה
לו בחלומו תנח דעתך שהינחתה דעתי. (מ"ק יז) ת"ד כשם שאמרו אמור לגלח
במעד כך אמר ליטול צפרנים דברי ר' יהודה ור' יוסי מתיר. וכל שלשים יום אמר
בתספורת אחד ראשו ואחד זקנו ואחד כל שיער שיש בו והאיש מותרת בגמילת
שיער לאחר שבעה וכשם שאמרו אמר לגלח בימי אבלו כך אמר ליטול צפרנים
דברי ר' יהודה ר' יוסי מתיר והאשה מותרת בגמילת שער לאחר שבעה. אמר רב
יהודה אמר רב זוג בא מחמתן לפני רבי ובקשו ממנו צפרנים והתיר להם ואם בקשו
ממנו שפם היה מתיר להם ושמואל אמר אף בקשו ממנו שפם והתיר להם (שם)
(ג) כל האמור בתורת כהנים ושהכהן מטמא להם מתאבל עליהם אבל. ואילו הם
אביו ואמו בנו ובתו ואחיו ואחותו בתולה מאביו. ואשתו. הוסיפו עליהן חכמים
אחיו ואחותו מאמו ואחותו נשואה בין מאביו בין מאמו אחד כהן ואחד ישראל
מתאבל עליהן וכשם עליהם כך מתאבל על שניים. דברי ר' עקיבה ר' שמעון בן
אליעזר אומר אינו מתאבל אלא על אבי אביו ועל בן בנו. וחכמים אומרים כל
המתאבל עליו מתאבל עמו חכמין היינו תנא קמא והוא שישנן עמו בבית והלכה
כר' שמעון בן אליעזר שאמר אינו מתאבל אלא על אבי אביו ועל בן בנו והלכה
כחכמים שאמרו הוא שישנו עמו בבית אבל ישנן בחוץ אינו נודג דאמר ליה רב
לחיה בריה בפני נהוג אבילות שלא בפניו על תנודג. והלכה אפילו מת ביום
שב (הראשון) ושני של ראש השנה מותר להתעסק בו בכל צרכיו בין צרכיו שלו
בין צרכי קבר. (ביצה ו) דאמר רבא מת ביום טוב הראשון מתעסקין בו עממין
בשני מתעסקין בו ישראל ואפילו בשני ימים טובים של ראש השנה. (שם) מת
אחיו ואמרו לו אחיו מת וכסבור ראובן הוא וקרע ונמצא שמעון הרי זה יצא ידי
קריעה. (מ"ק כה) כשמת רב ספרא לא קרעו עליו חכמים אמרו לא למדנו ממנו
אמר להם אביו מי תנייא הרב שמת חכם (שמת) תנייא ועוד שמועותיו בפניו בבית
המדרש כסבורין מה שהיה כבר היה אמר להם אביו תנייא חכם כל זמן שעוסקין
בהסדר כסבורין לקרוע לאלתר אמר להם אביו תנייא חכם כבודו בהספידו וחכם
כבודו במה ראשונה וכבודו דרך סתחים. כסבורין כשמת רב חסדא להניח ספר
על ממתו אמר להם רב יצחק ברי' דבר של רבו לא רצה נעשה בו כסבורין שלא
לשלול קרעם אמר להם ר' יצחק בר (אמי) ואבדימין תניא חכם כיון שהחזיר
פניו מאחורי המטה שולל. (שם כ) אמר מת בן בנו וקרע עליו בא בנו וקרע
בפניו נזכר שמושב קרע ועמד וקרע.

(שם כז) אמר רב יהודה כל המתקשר יותר מדוי על מת אחד הוא בוכה.
ת"ר אל תבכו למת ואל תגודו לו אל תבכו למת יותר מדוי ואל תגודו לו יותר
משעור. הא כיצד שלשה לכבי ושבעה להספד מכן והילך אמר הקב"ה אין אתם

רחמנים עליו יותר ממני. מתו הן משמרו לאו והא תני המשמר את דמת פסור מקרית שמע ומן התפילה ומן התפילין ומכל מצות האמונות בתורה. ואם היו שנים זה משמר זה קורא זה משמר זה קורא. בן עזאי אומר היה מוליכו בקרן או בספינה מניח בזוית זו וקורא קרית שמע ומתפלל בזוית אחרת ואמר רבינא דיישינא לעכברין. יש ביניהן מתו אע"פ שאינו משמרו משמרו אע"פ שאינו מתו ומשמרו הן מהלך לבית הקברות לאו. והא תני לא יהלך אדם לבית הקברות ותפילין בראשו וספר תורה בצדו ואם עשה כן עובר משום לועג לרש חרף עשה אומר שם חזק לארבע אמות מותר כן אפילו חזק לארבע אמות אסור. אמר רב יהודה אמר רב הוואה מת ואינו מלודו עובר משום לועג לרש ואם הלודו מה שכרו אמר רב אפי' אמר ר' יוחנן עליו הכתוב אומר מלוח ה' וזנן דל. (שם כ"ט) אמר ר' לוי הגספד מן המת אל יאמר לו לך לשלום אלא לך בשלום שנאמר ואתה תבוא אל אבותיך בשלום והגספד מחבירו אל יאמר לו לך בשלום אלא לך לשלום. שנאמר ויאמר יתח למשה לך לשלום. (שמות ס"א) ת"ר הגוסס הרי הוא כחי לכל דבר אין קושרין את לחיו ואין פוקקין את נקביו ואין מניחין כלי מתכות ודבר המיקר על מיבוח עד שימות שנאמר עד אשר לא יתק חבל הכסף. אין סבין ואין מדיחין אותו ואין ממילין אותו על החול ולא נבי המלח עד שעה שימות ואין מאמצין את עניו והגוגע בו הרי זה שופך דמים למה הוא דומה לנו מתפתף שכין שנבע בו אדם כיבדו. (שם) אין שואלין שלום זה את זה בתוך העיר במה דברי' אמורי בכפר קמץ אבל בעיר גדולה מותר. המחיתך והמסורס והגפלים וכן שמונה די וכן שמונה מת וכן תשעה מת אין מתעסקין בו עמהן לכל דבר. (שם פ"ב) המאבד את עצמו בדעת אין מתעסקין עמו לכל דבר אין קורעין ולא חולצין ולא מספרין עליו אבל עומדים עליו בשוה ואומרים עליו ברכת אבלים מפני שהוא כבוד לחיים כללו של דבר כל שהוא כבוד החיים הרבים מתעסקין בו. וכל שאינו כבוד לחיים אין הרבים מתעסקין בו ואי זה הוא הרבים מתעסקין. המאבד את עצמו בדעת לא שעלה לראש הגג ונפל ומת אלא שאמר ראו שאני עולה לראש הגג ונפל ומת וראו אותו שעלה לראש הגג ונפל ומת. זה הוא בחזקת שהאבד את עצמו בדעת אבל אם ראו אותו חזק ותלוי באילן הרוג ומושלך על גבי סימו זה הוא שהאבד את עצמו שלא בדעת וכל המאבד את עצמו שלא בדעת אין מונעין ממנו כל דבר. (שם) פל המדרשין מדרכי ציבור אין מתעסקין עמהן לכל דבר אחיהם וקרוביהם לובשים לבנים ומתעמסי לבנים ואוכלין ושותין ושמים מפני שאבדו שונאין של הקב"ה ועליהן הבתוב אומר הלא משנאך ה' אשנא וגו' תכלית שנאה שנאתים. (שם וסנהדרין) הרחי מלכות אין מונעין מהם כל דבר ומאמתי מתחילין למנות להן משנתיאשו מלשואול אבל לא מלגנוב ביוצא בו מי שנפל לים מי שמבע בגדר מי שאכלתו חייה אין מונעין ממנו כל דבר.

מאמתי מתחילין למנות משנתיאשו מלכש מצאדו איברים איברים אין מנן עד שימצא ראשו ורובו ר' יהודה אומר השורה והגולגולת הן רובו. (אהלות ס"א)

פאנאים וארבעים אנרים שכאדם שלשים כפרית הרגל ששה בכל אצבע עשרה בקורטול שנים בשוק חמשה בארכובה אחד ביד שלשה בקמלית ואחד עשרה צלעת שלשים כפרית היד ששה בכל אצבע שנים בקנה שנים במסרק ואחד בזרוע וארבעה בכתף מאה ואחד מזה ומאה ואחד מזה שמונה עשרה חוליות בשורה תשעה בראש שמונה בצואר ששה כפפתחי הלב וחמשה בקובץ כל אחד ואחד מממא במגע במשא ובאהל אימתי בזמן שיש עליהן כשר כראוי אין עליהן כשר כראוי מממאן במגע ובמשא ואין מממאן באהל.

יח הילכות מועד

(מ"ק כ) משקין בית השלחין במועד ובשביעית בין ממעין שיצא כתחלה ובין ממעין שאינו יוצא כתחלה מאי משמע שזה בית השלחין לשון צימא שכתוב ואתה עוף ויגע ומתרגמן משלחי ולא. (שם ד) ת"ר המסיקין וברכות שנתמלאו מערב יום טוב אסור להשקות מהן בחולו שלמועד ואם היתה אמת המים עוברת בניהן מותר אמר רב ספא והוא שרובה של אותה שדה שותה מאותה המים רב אשי אמר אע"פ שאין רובה של אותה שדה שותה מאותה אמת המים כיון שהיא מושכת בא לומר אם אינה שותה ליום אחד תשתה לשנים שלשה ימים. (שם ה) ת"ר יוצאין לקוץ את הדרכים ולתקן האיסרמיות ולתקן את הרחובות ולמור שואם לא יצאו ועשו כל אילו הדמים שנשפכו שם מעלה עליהם הכתוב כאילו הם שפכו ת"ל והיה עליך דמים זו לכתחלה הוא שונה מתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת צרכי המים אלא כל צרכי הרבים להביא מי לא להביא חסירה כך משמיענו ר"א. (שם ח) אין נושאין נשים במועד לא בתולו ולא אלמנו ולא מיכמן מפני ששמחה היא לו אבל מחזיר הוא את גרושתו ועושה תבשימיה במועד (שם יח) תני רבי שמואל אין נושאין נשים במועד ומאמרין אבל לא כונסין ואין עושין סעודה אירוסין ואין מיכמן מפני ששמחה לו אבל מחזיר הוא גרושתו מותר מפני שאין שמחה לו ואין תחלה היא לו. (שם י) ההדיוט תוסר כדרכו כיצד הדיוט אמר חבי ר' ינאי כל שאינו יכול להוציא מלא מהם בבת אחת ר' יוסי בן חנינא אומר כל שאינו יכול לכוין איטרא בחפת חלוקי. והאומן מכלב מהוא מכלב ר' יוחנן אומר מפסיע רבא בר שמואל אמר כלבתא. (שם) דרש רב חמא נוקרין את הדחים בחולו שלמועד ומשם רבינו אומר סוס שרוכב עליו וחמור שרוכב עליו מותר ליפול ציפורין בחולו של מועד אבל חמור של דחים לאו. רב יוחנן התיי למול ציפורי של חמור של דחים ולבנות דחים ולבנות אמת דחים ולבנות איבוס. רבא התיי לכבס מלית מה טעם מעשה הדיוט הוא. (שם) ואמר רבא מי שפתח מים בשדהו על דעת דגים מותר על דעת שדה אסור. כיצד פתח שני פתחים אחד מלמעלה ואחד מלמטה על דעת דגים פתח אחד על דעת שדה

ואמר רבא מי שנמל מן דקל על דעת בהמה מותר על דעת דקל אסור כיצד נמל כולו מצד אחד על דעת בהמה מכאן ומכאן על דעת דקל. ואמר רבא מי שזיכה זכיוא על דעת עצים מותר על דעת שדה אסור כיצד נמל גדולים והגיה קטנים על דעת עצים נמל גדול וקטן על דעת שדה. (שם) ואמר רבא תוהלני לבוצרין מותר לכבשן אסור רב פסא אמר כיון שמתליעין כפרגמטיא האובד דומה ומותר ואמר רבא כל שהוא אסור. אמר ר' יוסי ביד' אבון וכדבר האבד מותר. רבינא אמר היה נושא מעות בבני אקרא דשנואתא בא לפני רב אשי אמר לו מהו שאלך היום עליהם אמר לו כיון שהיום תמצאם ובשאר ימים לא תמצאם כפרגמטיא האבד ומותר. תניא כזו אצל עבודה זרה הולכין לאיד של גוים ולוקחין מהם בהמה עבדים ושפחות בתים ושדות וכתרים וכותב ומעלה בארכיים מפני שהוא כמציל מידם. רב התיר לו לרב חייה בראשי לעשות מצודות בחולו של מועד מה מעם מעשה הדיוט הוא אבל אין לו אסור מה מעם מעשה אומן הוא. ועושים מעקה לגג ולמרססת מעשה הדיוט אבל לא מעשה אומן ושפין את הסדקין ומעגילין אותן במעגלה ביד וברגל אבל לא במלחצים עכשיו במעגילה אמיתה מותר ביד וברגל צריך לומר כך הוא אומר שפין את הסדקין ומעגילין אותן בעין המעגילה ביד וברגל אבל לא במלחצים. הצידי והצנור והקורה והמנעול והמפתח שנשברו מתקנן במועד ובלבד שלא יכין את מלאכתו במועד אמר רבינא כמי נתקין קיבואות דלתות בחולו שלמועד כמי כר' יוסי. וכבשין שהוא יכול לאכול מהן במועד כובשין אמר לו כיון שמתחלה על דעת אכילה הביאום כפרגמטיא האבד דומה ומותר. ויש אומרים התיר להם רבא לצד ולהביא ולמלוח. אמר לו אביי והלא שנינו כבשין שהוא יכול לאכול מהן במועד כובשין אמר לו אף אילו נאכלין על גב אצטא כזו של שמואל שעושין לו ששים מני כבשין ואוכל. (שם יב) ת"ר מקביל קיבולת במועד לעשותה אחר המועד ובלבר שלא ישקול ולא ימדוד ולא ימנה בדרך שהוא עושה בחול.

(שם) ת"ר אין מרביעין בהמה בחולו שלמועד ר' יהודה אומר חמורה שתבעה מרביעין עליה בשביל שלא תצמנן ושאר כל הבהמות מכניסין אותן לבקרות. בקשו מרב נחמן בר יצחק מהו לזכות חביות של שיכר בחולו שלמועד אמר להם סיני אמר הלכה כר' יוסי אמר שאמר ר' יוסי בין בשכר כלום אמר יין מעט מהו מפני שרב הפסידו אף שיכר יש בו הפסד. (שם) אמר ר' חמא בר גוריא אמר רב הילכות מועד בהלכות כותים למה אמר רב דניאל בר רב קמינא לומר שעקרוהו אין למידות זו מזו דאמר שמואל זופתין קיתון ואין זופתין חבית. ת"ר מחצית ריחים קמח במועד לצורך המועד ושלא לצורך המועד אסור ואם מהן והותיד מותר. קמצין עצים במועד לצורך המועד ושלא לצורך המועד אסור ואם קצץ והותיד מותר. רב יהודה התיר לתלוש פשתן ולתלוש בשות ולעקור שומשמן. אמר לו אביי לרב יוסף הגח פשתן ראוי להפיסה כשות ראוי לשכר אלא שומשמן למה הן ראויין אמר לו ראוי שמנן לסוך במועד ועצים שלהן לתגור. (שם) ר' ינאי היה לו

פרדס שהגיע בחולו שלמועד בצרו לשנה תבאה שיזו הכל מרדמותיהן לחולו שלמועד הבקיר ר' ינאי פרדס אותה שנה. מכנים אדם פיוחזיו מסני הגנבין ושולח פשתנו מן המשרה בשביל שלא תאבד תני ובשביל שיכניסם בצנעה לתוך ביתו. (שם) רב יוסף היה לו מרישים והכניסם בזם אמר לו אביי והא תני ובלבד שיכניסם בצנעה לתוך ביתו אמר לו צנעה של אילו יום הוא כיון שבלילה מבקשים בני אדם הרבה ומבקשין אכוקות של אור נעשה בפרהסיא יותר מביים. ושולח פשתנו מן המשרה בשביל שלא יאבד ובלבד שלא יכוין את מלאכתו למועד וכולם אם כיזנו מלאכתם למועד יאבדו. (שם יג) ואין לוקחין בתים ואבנים ועבדים ובהמה אלא לצורך המועד או לצורך המוכר שאין לו מה יאכל ואין מפנים מבית לבית אבל מפנה הוא להצילו והא כבר אמרתה בתחלה שאין מפנים אמר אביי מפנה באנו לבית שבתצור. ואין מביאין כלים מבית האומן ואם חושש להן מפנין להצד אחד. מוכרי פירות כסות וכלים מוכרין בצנעה לצורך המועד. הציידין והרשושות והגרסות עושין בצנעה לצורך המועד ר' יוסי אומר הן החמירו על עצמן. נתבקשה להם הן החמירו על עצמן שלא (היו) [עשו] כל עיקר או שמא שהיו עושין בצינעה בוא ושט' מוכרי פירות כסות וכלים מוכרין בצנעה ר' יוסי אומר תגרי מבריה הן החמירו על עצמן שלא מוכרין כל עיקר. צדי היה עופות ודגים צדין בצנעה לצורך המועד ר' יוסי אומר צדי עכו הן החמירו על עצמן שלא היו צדין כל עיקר. רשושי חליקא מרגום ומיסני רשושין בצנעה לצורך המועד. ר' יוסי אומר רשושי צפרין הן החמירו על עצמן שלא היו רשושין כל עיקר. (שם) רב יהודה התיר להן לאותן רובלות לילך ולמכור בשוק כדרכן. איתבה רב כהנא לרב יהודה חנות הפתוחה לאסמיו פותח ונועל כדרכו והפתוחה לרשות הרבים פותח- אחת ונועל אחת. וערב יום טוב האחרון מציא ומע(ש)אמר את השוק בפירות בשביל כבוד יום טוב האחרון. ומפני כבוד יום טוב האחרון אין שלא מפני ירט לא! אל תתמה כן בפירות כן בתבלין. (שם יב) מר זוטרא בריה דרב בנו לו חצר בחולו שלמועד מקבלי קיכולת נזדמנו לו רבא ורב ספרא ורב הונא בר חיננא ולא נכנסו לתוכה ויש אומרים אף הוא עצמו לא נכנס לתוכה והלא אמר שמואל מקבלי קבולת בתוך התחום אסור חוץ לתחום מותר. אדם חשוב שונה. ויש אומרים סייע בתבן עמהם. רב חמא התיר להם לאכונגרי של בית ראש גולה לעשות להם מלאכה בחולו של מועד אמר כיון שאין נומלין שכר חשב הוא שמחשבין מותר. (שם יג) ואילו מכבסין במועד הבא ממדינת הים ומבית השבויה היתא מבית האסורים והמגודה שהתירו לו חכמים ומי שנשאל לחכם והתיר. (שם ד) ממסות ידים ממסות ספרים ממסות מרחץ הזבין והזבות והגדות והיולדות וכל העלים מטומאה למדה הרי אילו מותרין ושאר כל אדם אסורין. אמר ר' יוחנן מי שאין לו אלא חלוק אחד מותר לכבסו בחולו של מועד. ת"ר ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת מה שביעי עצור אף ששת ימים עצורין או מה שביעי עצור בכל מלאכה אף ששת ימים עצור בכל מלאכה ת"ל

השביעי שביעי עצור בכל מלאכה אבל ששת ימים לא. הא כיצד לא מסך הכתוב אלא להכמים לידע אי זה יום אסור ואי זה יום מותר אי זה מלאכה אסור ואי זה מלאכה מותרת. מלאכה שמצריכה ליום טוב מותרת מלאכה שאינה מצריכה ליום טוב אסורה ואם יש בה הפסד כגון (שם יב) קצירת שעורים שאם לא יקציר מססידות מותר לקצור אבל חיטין לאו ואם אין לא מה יאכל אפי' חיטין לא. אמר רב חננאל ואם הייתה שדה ממוננת מותר. (שם ו) שנינו כוז בשאמר אסור להשקות במועד לא אמר אלא בורעים שלא שתו מלפני המועד אבל זרעים ששתו מלפני המועד מותר להשקות במועד ואם הייתה שדה ממוננת מותר. ואין משקין שדה גור במועד. והבמים מתידין בזה ובה. אמר רבינא שמענו מר שמואל דאמר מדר לרבצו בחולו של מועד ומקדין את הפירצה במועד. (שם ז) כיצד מקדין רב יוסף אמר בהוצא ודפנא.

ביום טוב ראשון של פסח קורין בפרשת השבוע בבקר מן וזיה חיס הגה לכם ליכרון עד מאדן מצרים על צבאותם. ומסמיר בפרש' סינחם מן ובחדש הראשון עד עולת התמיד יעשה ונסכו. ומסמיר ביהושע ויאמר יהושע לחכם התקדשו עד שמעו בכל הא'. יום שני שחר או כשב עד וידבר משה את מועדי ה' ומסמירין בתורה כאתמול ומסמירין במלכים מן בן שמנה שנים יאשיהו עד ואחרי לא קם כמורו. יום ג' קדש לי עד ויהי בש'. יום ד' אם כסף תלוה. עד לא תבשל גרי. יום ה' פסול לך עד לא תבשל גרי. יום ו' וידבר ה' אל משה במדבר סיני עד ולגר. ובאילו ד' ימים שלחלו שלמועד מציאין בכל יום שני ספרים אחד קורין בו בענייני שלום ג' בני אדם ואחד מסמירין בו מן והקרבנות אשר דססח עד סוף עניין. יום ז' שהוא יום טוב אחרון קדין ויהי בשלח עד כי אני ה' הסמוך. ומסמירין ובחדש הראשון עד סוף עניין ומסמירין בשמואל מן ותהי עוד המלחמה עד על שמו' מאות. יום ב' שהוא יום ח' קורין מן כל הכבוד אשר ילד. עד איש כמתנת ידו ומסמירין בתורה כאתמול. ומסמירין בישעיה. מן עוד היום עד כי גדול בקר' קדוש. וסימן שלהן משוך תורא. קדש בכספא. פסול מדברא שלח בוכרא ובשידיה שבת בחולו שלמועד בין בניסן בין בתשרי קרא מן ראה אתה ואמר אלי עד לא תאכל גרי. ומסמירין בתורה מן והקרבנות ומסמירין בגביא ביחזקאל. מן חיתה עלי עד סוף ענין. ובתשרי מסמירין ביחזקאל ביום בוא נג.

ביום טוב ראשון של עצרת קורין בחדש השלישי עד סוף ענין ומסמירין מן ביום הבכורים עד סוף פרשה ומסמירין ביחזקאל ויהי בשלשים עד חוד כבוד ה'. יום ב' מן כל הכבוד עד סוף ענין ומסמירין בתורה כאתמול ומסמירין בגביא בחבקוק וה' בהיכל קדשו עד למנח בגנינתי. בשבעה עשר בתמוז ובשער תעניות בבקר ובמנחה קורין ויחל משה עד וינחם כהן לוי וישראל מן ויאמר ה' אל משה פסול לך עד אשר אני עושה עמך. ובשבת שקודם תשעה באב קורין בבקר כי תוליד בניסן ובמנחה ויחל משה ויש שמסמירין בגביא בתשעה באב עצמו אסף אסיסם. בראש השנה יום ראשון ה' פקד את שרה עד ויהי אחי. מסמירין

בשמיני ימים אחד. יום שני מן ימי אחר עד סוף פרשה. ומסמיר בידמה
כה אמר מנחם חן. ביום הכיפורים קורין בבקר וידבר ה' אחרי מות ומסמיר ובעשור
לחדש השני ומסמיר בישעיה ואמר סולו עד כי פי ה'. במנחה כמעשה ארץ מצרים
ונפעתם עד קדשים ומסמיר בנביא ועלו מושעים. בסוכה קורין יום ראשון שור
או כשב עד וידבר משה ומסמיר בתורה ובחמשה עשר. ומסמיר בנביא הגה יום
בא עד סוף גבוהו. יום ב' נקורין בתורה ומסמיר בתורה כאתמל ומסמיר
במלכים ותשלם כל המלאכה. יום ג' חלו שלמועד קורא כהן וביום השני. לוי
וביום השלישי. ישראל וביום השלישי כלוי. רביעי חור וקורא וביום השני ככהן. יום
ד' קורא כהן וביום השלישי לוי וביום הרביעי. ישראל וביום הרביעי כלוי. רביעי חור
וקורא וביום השלישי. יום ה' קורא כהן וביום הרביעי לוי וביום החמישי ישראל וביום
החמישי וששי ושביעי כסדר היום. יום שוב שמיני קורא כל הבכור ומסמיר
בתורה ביום השמיני עד ונסכה ומסמיר במלכים ויהי ככלות שלמה. יום תשיעי
וזאת הברכה ומסמיר בתורה וביום השמיני ומסמיר במלכים ועמד שלמה ויש
שמשמיר ביהושע ויהי אחרי מות. וכך אמר מר רבי יהודאי ראש ישיבה יום
ששי שהוא יום שוב שנבקש לקרות וביום השביעי אנו מדחין אותו וקורין וביום
השמיני. אביי אמר שיני נדחה. רבא אמר שביעי נדחה. והלכה כרבא שהרי
נדחה שביעי שכל יום אנו קורין שיני בשלישי. שלישי ברביעי. רביעי בחמישה
חמישי בששי. ששי בשביעי. שביעי בשמיני אין קורין שהרי נדחה לכתחילה
התקין אמר בנדרעא שמדלגין דילוג שביום שביעי שהוא יום ערבה מעלין
בו וביום הששי.

בחנוכה בנשיאים יום ראשון קורא כהן תברכו עד ואמר ה' של פרש'
וקורא לוי ואמר ה' עד יהי המקריב וקורא ישראל ויהי המקריב. יום שני קורא
כהן ביום השני. ביום השלישי. יום ג' וביום השלישי וביום הרביעי. יום ד' וביום
הרביעי וביום החמישי. יום ה' וביום החמישי וביום הששי. יום ו' וביום הששי
וביום השביעי. יום ז' וביום השביעי וביום השמיני. יום ח' ביום השמיני עד וידבר
אליו דמנחה ובחנוכה אין מדלגין ואין מדלגין אלא בפרי התב. וכשיהיה ראש חודש
שבת שחל להיות בתל מביאין שתי תורות וקורין של שבת בראש חודש ואחרון
קורא בחנוכה. וכשיהיה ראש חודש בשבת מוציאין שלוש תורות אחד קורין בעניינו
של יום ומסמירין בזכריה רני ושומחי. וכשיהיו שתי שבתות בחנוכה מוציאין בכל
שבת ב' תורות אחד בעניינו שליום ואחד שלחנוכה. ושבת ראשונה מסמירין רני
ושמחי. שניה ויעש חידם את הכיזת. וכשיהיה ראש חודש בשבת מוציאין ב'
תורות אחד בעניינו שליום קורין בו שבעה ואחד שלראש חודש קורין מן וביום
השביעי עד סוף ענין שלראש חודש ומסמירין בישעיה כה אמר ה' השמים כסאי
עד יהיה מדי חודש. ובזמן שראש חודש אדר סימך הזה לגיסן בערב שבת מקדים
וקורא פרשת שקלים משבת שעברה מעשרים וחמשה בשבט. ובשבת שהוא
שנים באדר מסמירין ובתשעה באדר קורין זכר. ובשבת חמישי שהוא עשרים

ושלשה קורין פרה אדומה. ובשבת ששית שהיא ראש חודש ניסן מביאין שליש תורות וקורין אחד בעניינו שלום ואחד שלראש חודש ואחד החודש הזה לכם. ומפסידין כל עם הארץ. וכשיהיה ראש חודש אדר בשבת קורין בפרשת שקלים ובשבת שנייה שהיא שמונה קורין זכור. ובשבת שלישית שהיא חמשה עשר מססין ובשבת רביעי שהיא עשרים ושנים קורין פרה ובשבת חמישי שהיא עשרים ותשעה באדר קורין החודש הזה. וכשיהא ראש חודש אדר סמך לניסן בשבת מציאין שלש תורות אחד שלפרשה ואחד שלראש חודש ואחד מן וידבר דכי תשא עד סוף ענין ומפסידין במלכים בן שבע שנים יואש ושבת שניה שהיא באדר שתי תורות אחד שלפרשה ואחד קורין זכור עד סוף ענין ומפסידין בנביא כה אמר פקדתי שבת ד' מציאין שתי תורות אחד שלפרשה ואחד וידבר דפרה. ומפסידין בנביא בן אדם יושבים על אדמתם. שבת חמישי מציאין ב' תורות ואחד של פרשה ואחד של החודש ומפסידין בנביא כל עם הארץ. וכשיהא חודש אדר בשיני בשבת מקדימין וקורין בשבת שהיא עשרים ושמונה בשבט פרשת שקלים ובשבת שניה שהיא ששה באדר מפסידין. ובשבת שלישית שהיא שלשה עשר קורין זכור. שבת רביעית שהיא עשרים קורין פרה. שבת חמישי שהוא עשרים ושבע קורין החודש וכשיהיה ברביעי בשבת מקדימין וקורין בשבת שהיא עשרים ושבעה בשבט פרש' (ת) שקלים ושבת שנייה שהיא ארבעה באדר מפסידין ושבת שלישית שהיא אחד עשר קורין זכור. ושבת רביעית שהיא שמונה עשרה קורין פרה אדומה. ושבת חמישי שהיא עשרים וחמשה קורין החודש. ואילו ימים שיהיה בהם ראש חודש הסמך לניסן שבת ושני בשבת ורביעי בשבת וששי בשבת זכור סימן. ואילו ימים שמפסידין בהן כשיהא בשבת מפסידין במו זמן סימן. כשיהיה בשיני מפסידין בששה באדר בו סימן. כשיהיה ברביעי מפסידין בארבעה באדר ד' סימן. כשיהיה בערב שבת מפסידין בב' באדר ובששה עשר באדר ובי' סימן. וכשיהא פרשת שקלים בפרשת ואתה תצוה קורין ששה מן ואתה תצוה עד ועשית כיד נחשת ואחד מפסיד חזר וקורא מן וידבר דכי תשא עד סוף ענין.

בפורים יום ראשון לבדו קורא מן ויבוא עמלק עד וישמע. ואע"פ שתשעה פסוקין הן לא יקרא יתר שכך אמר מור רב יהודאי ראש ישיבה שאם קורא קודם ויבא עמלק יקרא ואם לא קראו קודם ויבוא עמלק יקראו הללו שבעה פסוקין ולא ידלגו. בראש חודש קורא כהן וידבר וצו ואמרת אליהם. לוי חזר וקורא מן ואמרת ואת הכבש האחד ועשירית האיפה וקורא ישראל מן עולת תמיד עד ובראשי חרשיכם. רביעי קורא מן ובראשי עד סוף ענין.

ביום הכיפורים קורין ששה ביום טוב חמשה בראש חודש ובחולו שלמעד ארבעה במנחה שלשבת ובשיני ובחמישי ובחנוכה ובפורים ובתענית קורין שלשה. לעולם פרשת צו קודם הפסח ופרשת וידבר ראש הספר קודם עצרת ותשעה באב קודם פרשת ואתחנן. ופרשת אתם נצבים קודם ראש השנה. וסימן פקידו ופסחו מזו ועצרו צומו וצלו קומו ותקעו. לעולם ראש חודש אדר סמך לניסן הוא

ערב המסמך והמסמך הוא ערב העצרת והעצרת הוא ערב ראש השנה. לא ברו מסמך
לא גהו עצרת לא אדו ראש השנה וסוכה. לא אנו יום הכיפורים לא זכר פורים.

יט הילכות שחיטה

(חולין ט) אמר רב יהודה אמר שמואל כל מבח שאינו יודע הילכות שחיטה
אסור לזכר משחיטתו. ואי זו היא הילכות שחיטה שהייה. דרסה. חלדה. הגרסה.
ועיקור. (שם לב) שהיה כיצד כגון שהתחיל בשחיטה ובא אונס ואנסו והעלה ידו נצואר
בהמה או שהבעיתו ונפלה הסכין מידו או שנפל סודר על פניו או שכאת צירעה וישבה
על פניו או שנפלה סכין מידו ונמלה או שעמדה סכין או שיגע ובא חבירו ושחט אם
שהא ושחט כשיעור שחיטת בהמה אחת דקה לדקה וגסה לגסה ואחר כך גמר שחיטתו
אסור לזכר מאותה בהמה. ואם לא שהה כשיעור זה כשרה וכמה תהא שיעור שחיטת
בהמה אחרת כך אמר רב יוסי בריה דרב ספרא ששמע מחכמין כדי שתהא בהמה עומדת
כנגדו ומרביעה דקה לדקה וגסה לגסה. כשיעור זה אסורה פחות מכאן כשרה. ואמרי
במערבא משם ר' יוסי בן חנינה שיעור הזה כדי שיגביהנה וירביצנה לבהמה ושחט
לאלתר דקה לדקה וגסה לגסה ועוף לעוף. ואם שהה שתים שלשה פעמים
כבהמה אחת מצמרסין שהיות זה לזה. ומי ששהה במיעוט סימנין בין בתחלה בין
בסוף אסור שכל ספק איסור להחמיר ואם שור ושחט אם שוהא כשיעור לשחט
שור ואם שחט בהמה כשיעור בהמה שאמרנו. (שם ל) וסכין ששוחט בה כששוחט
בה שור צריכה סכין להיות כשיעור שני צוורי בהמה אם דקה אם גסה. שכששוחט
בה אע"פ שהביא ולא הולך או הולך ולא הביא כשרה. דאמר ר' זירא מלאו צואר
חוץ לצואר. אחר שנעשו שתי צוארות וכן מלאו צואר חוץ לשני צוארין שנעשו
שלוש צוארות כמה דברים אמורים בזמן שהולך ולא הביא אבל אם הולך והביא
אפילו בכל שהוא אפילו באיזמל שחיטתו כשירה. אמר רב מנשה ובאיזמל שאין
לו קרנים.

דרסה כיצד כגון שהיה מבח עומד ושחט בהמה וסכין של שחיטה היתה דקה
הרבה ומבח היה גיבור ודחה ידו על הסכין וקדם שיולך ויביא את הצואר נפסק צואר
בהמה בפעם אחת כמי שחותך את הקישות או שהיתה בהמה רכה הרבה ונפסק צוארה
קדם שילך ויביא לסכין או שהרביע בהמה לשוחטה (שם לא) ונפלה סכין על צואר
בהמה ונשחט בכל אילו הוזה דרסה ואסור לזכר מאותה בהמה.

(שם) חלדה כיצד כגון שהיה שחט מבח ונכנס ראש סכין בין עור בהמה למימין
או בין סימן לסימן או שיעור או צמר על צואר בהמה ונכנס סכין מתחתם ושחט או
מטלת שיש בה רכב או לבונה או סינדרוס ודבקה אותה מטלת על צואר בהמה ונכנס
סכין תחת אותה מטלת ושחט בכל אילו הוזה חלדה. מאי תקנתה ישלך סכין על
רוחבה ויוציאה מעט מעט ולא יגביה ידו מצואר הבהמה ויבדוק סימנין שמא נפסקו ויחזור
וישחט מלמעלה למטה ומותר. ואם נמצאת גרעינית או צינירה כושם ידחם בפי

סבין למטה או למעל' וישח' ויבדוק סבין שמא נסגמ' ואם נסגמ' נעשה ספק בעור וספק בעצם ואסורה. (שם ל) ובמקום שנתחלדה סבין תחת סימן אינו צריך לוטר שנפסקה מלמטה למעלה ששחיתתו פסולה אלא אפילו מלמעלה למטה שכדרך שחיתתו הוא עושה שחיתתו פסולה. וכמאחר שכרך שחית' הוא עושה למה שחיתתו פסול' שבשע' שלימדו הקב"ה למשה הילכות שחיטה ואמר לו כאשר צויתך מלמד שנצטוו משה על הוושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה אמר לו כך שחוט לימדו כך שחוט ונבקש כאשר צויתך ואין.

(שם) הגרמה כיצד כגון שהיה שחוט במבעת תחת חומי הראש או שהתחיל שחיטה בחומרתא אחת והשלים בחיליא אחרת ועשאנו כשיני המסר אם שיד כחוט אצל הראש בשירה. ואם לא שיד כל עיקר בכל אילו היו הגרמה ואסור לוכל מאותה בהמה ומכא ששחוט בהמה ימדוד ארבע אצבעות תחת מבעת הגדולה וישחוט. ומי ששחט למעלה ממבעת הגדולה יבדוק ממבעת גדולה אם נשתד בחוט ממבעת גדולה כשר ואם לאו מריפה. והלכ' משיסוי כובע ולמטה כשירה משסוי כובע ולמעל מריפה. מעם אחד הגרמה כיצד כגון ששח' במבע' גדולה דתנגנן (שם יז) השח' מתוך המבעת ושייד בה מלוא החוט על פני כולה שחיתתו כשירה ר' יוסי ביד' יודה אומר מלא החוט על פני רובה. אמר רבא בר רב חנה אמר ר' יוחנן הלכה כר' יוסי ביד' יהודה. ואף ר' יוסי ביד' יודה לא אמר אלא במבעת הגדולה הואיל ומקפת את כל הקנה כולה. אבל שאר מבעות לאו וכך הוא אם שיד בה כחוט אצל הראש כשר ואם לא שיד בה כל עיקר מריפה. אמר רב פסי בשם רבא פגע בחומי הראש מריפה שיד בחומי הראש כשירה. והלכה פגע בחומי מריפה שיד בחומי כשירה כדרכ נחפון הכשיר משסוי כובע ולמטה. אמר לו רב האנא בר רב קמינא לרב נחמן כמי אמר רבי לשמועתו לא כחכמים לא כר' יוסי ביד' יהודה. אמר לו אני שמועה ידע דאמר ר' חיה בר י' ' ' ' אמר ר' יוחנן שיד משסוי כובע ולמטה כשירה וזה הוא ששייד בחומין. (שם) עיקור כיצד כגון שהיה עומד מבח ושחוט בהמה ומכא היה גיבור ועם שהיה אחוז סימנין של בהמה נתעקרו סימניה ואפילו אחד מהן קודם שישחוט ומכא היה גבור וכבשה לבהמה בין מקום גבוה למקום נמוך והיקתה רגליה כארץ או במקום גבוה והכתה ראשה ועם שאחוז סימני בהמה נתעקרו סימניה קודם שישחוט ואפילו אחד מהן או קנה או ושמ בכל אילו היו עיקור ואסור לוכל מאותה בהמה. ומכא מדיכן ידע כשמתעקין סימני בהמה יעיין בסימני בהמה אם רואה אותן שעשוין תחת הסבין כחומי צמר ידע שעקורין סימני בהמה ומריפה. (שם ח) אמר רב יהודה אמר שמואל מבח צריך שיבדוק בסימנין אחר שחיטה. ואמרו חכמים מבח שידע הלכות שחיטה לאחר שישפך כל הדם של שחיטה צריך לבדוק קנה וושט קודם שישחוט צאר בהמה מה מעם שמא יש בהן פסול בקנה ובושט. ואם שכח ולא ברק לאחר ששחט קנה וושט אסור לוכל מאותה בהמה. (שם טו) שחט את הושט מאד כך נשחטה הגרגר' כשירה. נשחטה הגרגר' ואחר כך נשחט הושט פסולה. (שם י) שחט את הושט ואחר כך נמצאת גררת (פסולה) נשחטה ואינו ידע אם קדם שחטה

נשמטה זה היה מעשה ואמר כל ספק לאיסור. ובמקום ששחט ומצא סימנין עקורין ושחיטה ואינו ידוע אם קדם שחיטה נראה אם כששחט מבה תפס סימנין בידו ושחט מריפה שאין ידוע אם קדם שחיטה אם לאחד שחיטה נשמטו וכל ספק בשחיטה מריפה. ואם לא תפס בסימנין לא היו נשחטין וזהו שאמרנו אי אפשר לשחיטה שתיעשה שחיטה. ואמר רב נחמן עליה לא שנו אלא שלא תפס בסימנין ושחט אכל תפס בסימנין ושחט מריפה איפשר לשחיטה ולר' יוחנן שאמר יבוא ויקף כיון שתפס בסימנין זה ושחט עיקור ואינו צריך להקף וצריך מבה לילמד הילכות שחיטה ואחר כך יתא מותר לישראל לכול מן הבשר ששחט.

(שם ג) ומי ששחט ואינו ידוע אם למד הילכות שחיטה אם לאו בודקין אותו אם ידוע הילכות שחיטה מותר לכול משחיטתו ואם אינו ידוע אסור לכול משחיטתו. ודרש שומה וקמן אע"פ שיודעין הילכות שחיטה ומחזקין ששחטין יפה אין סומכין עליהן. כדתנן הבל שוחטין ושחיטתן כשירה חוץ מדרש שומה וקמן וכו'. ואם יודעין הילכות שחיטה ושוחטין ואחרים האים אותו שחיטתן כשירה דתנינן וכולן ששחטו ואחרים האים אותן שחיטתן כשירה ומי שאינו ידוע הילכות שחיטה ושחט לפני מי שיודע או דרש שומה וקמן שוחטין לפני מי שיודע ורואה שחיטה מתחלה ועד סוף מותר לכול משחיטתו ואם לאו אסור כזו שאמר רב נחמן אמר רב ראה אחד ששחט אם ראווה מתחלה ועד סוף מותר לכול ואם לאו אסור. והעמנוה בשאינו למד הילכות שחיטה מה מעם שנאמר שמא מקצת שחיטה יפה שחט השאר שהוא דרס. ומי שאוכל בשר נבלה ומריפה בר מלקות הוא שכתב נבלה ומריפה לא יאכל למאמא בה. ואם אוכל בצינעה וכסבור שאין אדם רואה אותו הקב"ה נפרע ממנו שכתב אני ה' אני הוא שעתיד ליפרע ואני הוא שעתיד לשלם שכר. ומי ששחט צריך לבדוק סכין בתחלה שמא יש בה פגימה ושחט בה ונמרסה. ואמר רב חסדא מניין לבדיקת סכין מן התורה שנאמר ושחטתם בזה ואכלתם. לבדיקה למה לה מקרא כיון שיש בה פגימה מריפה וצריכה בדיקה לחכם. אלא כך הוא אומר מניין להראות סכין לחכם מן התורה שנאמר ושחטתם בזה. והלא אמר ר' יוחנן לא אמרו להראות סכין לחכם אלא מפני כבודו של חכם. מקרא הסמכה בעולם. (שם יח) ואמר רב הונא מבה שלא הראה סכין לחכם מעבדין אותו. במערבא בודקין אותו בשמש. אמר רב בר רב קטינא אמר ר' שמעון בן לקיש שלוש פגימות הן פגימת עצם בפסח פגימת אוזן בבכור פגימת מום בקדשים. ורב חסדא אמר אף פגימת סכין. וכולן כדי פגימת מזבח. ופגימת מזבח כדי שתחזיר את הצפורן. ומניין שכל מה שתקנו חכמים בעין של תורה רב אריא אמר מן לא תסור. רב נחמן בר יצחק אמר שמואל שאל אביך ויבדך. ומבה שאמר איני מראה אלא לחכם שאבקש אין לו רשות לפי שאין מרבין מחלוק שכך מצונו בשעה שאמר לו משה ליהוש' כי אתה תבוא את העם הזה אמר לו משה ליהושע וקני שבדור נהוג עמהם ולא תפליג עצמך מהם אמר לו הקב"ה ליהושע מול מקל והכם על קדקדן דבר אחד לדור ולא שני דברים לדור. (תלפין יח) ומבה ששחט ולא הראה סכין מעבדין אותו ראמר רב הונא מבה שלא הראה סכין מעבדין

אותו : רבא אמר מגדן אותו ומכריזן על בשרו שמריפה היא . ולא פליגין זו שנמצאת סכין יפה וזו שלא נמצאת סכינו יפה . רבינא אמר במקום שלא נמצאת סכינו יפה ממסמסו בשעורה שאפילו גוים אין לוקחין ממנו .

(שם) מעשה במבח אחד שלא הראה סכין לפני רבא בר רב הונא נידהו וסילקו והכריזו על בשרו שהוא מריפה . נודמנו מר זוטרא ורב אשי אמר להן יעיניו הכמים בדינו שאומר יש עליז טף . בדק רב אשי לסכינו ונמצאת יפה והכשירו . אמר לו מר זוטרא אין אתה חישש לזקן אמר לו אני שליחותו עשיתי . (שם ז') במערבא בודקין בשמש בנהרדעא בודקין לה במים . רב אחא בר יעקב בודק בחזם השערה . רב ששת בודק על ראש לשונו . בסורא אמרין בשר אוכלת בשר . רב ספא בודק על בשר ועל צפרנים ועל שתי רוחות אמר לו רבינא לרב אשי אמר לנו רב סמא בריה דרב משרשיא בשם רבא לא כך אומרים רבינא ורב אחא בריה דרבא היו יושבין לפני רב אשי באת סכין לפניו אמר לו לרב אחא בריה דרבא מול ובודק ובודק על ציפורן ועל שני רוחות ואמר לו יישר . וכן אמר רב כהנא . (שם י') איתמר השוחט בסכין ונמצאת פגומה אמר רב הונא אפילו שבר בה עצמות כל היום כולו פסולה חיישינו שמא בעוד נפגמה ורב חסדא אמר כשרה חיישינו שמא בעצם נפגמה ואמר הלכה כרב הונא והלכה כרב חסדא כרב הונא בשלא שבר בה עצמות כרב חסדא ששבר בה . (שם) הילכך צריך מבח לבדוק בינו לבין עצמו בין כל אחת ואחת דאמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי רב כהנא מצריך בדיקה בין כל אחת ואחת שאם לבסוף נמצאת פגומה לא יפסל אלא אחרונה . שאם לא יבדוק נפסלין כולן שמעשה היה ומרף רב יוסף עד שלש עשרה מריסו למדנו שצריכה סכין בדיקה לאחד ששוחט בה שמא בעוד נפגמה ומריפה היא . ומי ששחט והלך לעולם ואין אנו יודעין אם היה למד הילכות שחיטה אם לא יבדקנו בהמה ומצינו יפה שחיטתו כשרה מה מעם רוב מציין אצל שחיטה מומחין הן (שם ח') השוחט בסכין של גוים רב ורבא בר רבא חד אמר קולף למקום בית שחיטה וחד אמר מדיח במקום שחיטה . והלכה כרב קולף . אמר רב יהודה אמר רב מבח צריך שיהיו לו שלש סכינים אחת ששחט בה אחת שמחתך בה את הבשר ואחת שמחתך בה את החלב . (שם) אמר רב יהודה אמר רב מבח צריך שיהיו לו שני כלים שלמים אחד שמדיח בה את הבשר ואחד שמדיח בו את החלבים . ובשר בהמה וחיה ועוף אין ניתורין אלא בשחיטה . שנאמר הצאן והבקר ישחט וגו' חיה מניין (שם כח) דתני ר' אליעזר הקפרי ביד' אמר מה ת"ל אך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל . וכי מה למדנו לצבי ולאיל מעתה . דרי זה בא ללמד ונמצא למד מקיש צבי ואיל לפסולי המוקדשין לומר לך מה פסולי המוקדשין בשחיטה אף צבי ואיל בשחיטה . עוף מניין דכתיב (שם כז) ואת תורת בהמה והעוף . וכי באי זה תורה שוותה בהמה לעוף אלא בשחיטה . אי מה בהמה בשני סימנין אף עוף בשני סימנין ת"ל ואת תורת הבהמה והעוף . תני בר קפרא ואת תורת נפש החיה המילו הכתוב בין בהמה לרגלים לחיבו בשני סימנין אי אפשר שכבר הוקש לרגלים לפומרו כל עיקר אי אפשר שכבר הוקש לבהמה והא כיצד

הבשירו בסימן אחד. ודגים שאין צריכין שחיטה מניין שכתב הצאן ובקר ישחט להם וגו' כתוב המקום אסיפה בדרגים במקום שחיטת בהמה לומר שדגין אין צריכין שחיטה שהרי חגבים אחד דגים כתובים. (שם לא) ובמקום שנפלה סכין ושחטה כדרכה פסול: דכתב וזכחת' ואכלתה מה שאתה זוכה אתה אוכל. ובמקום שחתך ראשה והגרמה אסור לוכל ממנה דאיתמר לא ברק מזו ר' אליעזר בן אנמיגנס בשם ר' ייני מרפה ואסורה באכילה. במתניתא תני נבלה ומטמא במשא. (שם טב) ואילו מריפות בבהמה נקובת הוישט ופסוקת הגררת ניקב קרום של מוח ניקב הלב לבית חללו נשברה השוזה ונפסק החוט שלה נמלה הכבד ולא נשתייר ממנה כלום הריאה שנקבה או שחטה ר' שמעון אומר עד שתניקב לבית הסימפנות. ניקבה הקיבה ניקבה המרה ניקבו הדקין כרס הפנימית שניקבה או שחטה רוב החיצונה ר' יהודה אומר בגדולה טסח ובקטנה רובה. המסס ובית הכוסות שניקבו לחוץ נפלה מן הגב ונשתברו רוב צלעותיה ודרוסת הזאב ר' יהודה אומר דרוסת הזאב בדקה דרוסת הארי בגסה דרוסת הגץ בעוף הדק דרוסת הגז בעוף הגס זה הכלל כל שאין כמות חיה מריפה. כשיהיה פסול באחד מאילו שנים עשר שאמר אסור לוכל מאותה בהמה. (ת"כ שמיני) ת"ר אך את זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפרים הפרסה יש לך שמעלה בירה ומפרים פרסה ואין אתה אוכל ואי זה זה אילו המריפות. (תולין טב) דבי ר' ישמעאל תנו בין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל אילו שמונה עשר מריפות שנאמרו לו למשה מסיני ואילו הן נקובת הוישט ופסו הגררת אפילו ברובה. ניקב קרום של מוח ניקב הלב לבית חללו נפסק חוט השוזה ואפילו חבה נישלה הכבד ולא נשתייר ממנה כזית הריאה שנקבה או שחטה ר' שמעון עד שתניקב לבית הסימפנות. ניקב הקיבה ניקבה המרה ניקבו הדקין ר' יוסי בר יהודה אומר אף ניקבה המרה. כרס הפנימית שניקבה או שנקרע רוב החיצוני ר' יהודה אומר בגדול' טסח ובקטנה רובה. המסס ובית הכוסות שניקבו לחוץ נפלה מן גב ונשתברו רוב צלעותיה ודרוסת הזאב ר' יהודה אומר דרוסת הזאב בדקה דרוסת הגץ בעוף הדק דרוסת הגז בעוף הגס יכול אפילו נפחתה הגלגולת ולא ניקב קרום של מוח ניקב הלב ולא לבית חללו נשברה ולא נפסק החוט שלה נמלה הכבד ולא נשתייר ממנה כזית המסס ובית הכוסות שניקבו זה לתוך זה נישלו הכליות נישלה המחול נישל לחי התחתון נישל האוס שלה ודרוסת בידי שמים ת"ל נבלה ומרפה לא תאכל מקיש נבלה למרפה ומרפה לנבלה מה נבלה שאינה חייה יצאת זו שכמותה חיות יכול אפילו אכלה הדרוסני ואכלה צואת התרגגלין ושזות מים הרעים תהא מרס' ת"ל נבלה ומרפה מה נבלה שאינה בת חיים אף מרפה שאינה בת חיים יצאת זו שהיא בת חיים. הגלודה ר' מאיר מכשיר חכמים פוסלין והלכה כחכמים. נקוב' הוישט במה שהו ובכל שהו בין בציפורן בין בקרן מרפה. (שם מג) וזו שאמרו (שלא) ישב לו קרן בוושט כשור אין חוששין שמא יבירא. אין הלכה אלא כאמימר דאמר חוששין לפסק דרוסה. (שם מא) ומי שמהלך בספינה ומבקש לשחוט בהמה אסור לו לקבל דם שחיטה בכלי ואם יש לו מקום בספינה לשחוט מותר ואם לאו ירביע בהמה על גב ספינה

וכשישחזק לא ילך דם שחימה בפעם אחת לספינה למים מפני שנראה כמי ששוחט
לשד של ים ואם עושה כן אסור לוכל מאותה בהמה אלא אם שוחט והולך הדם
על גב ספינה והולך לים מותר. (שם נו) כוליא שלקתה אין צילא אין נהיא מותר
ואם לאו מריפה. אודנא של ריאה שאחזה בדופן מריפה (שם נד) באקא דעמטא
דנישף מן דוכתיה בדקינן ליה אין איתגרו לשוריאתי דבין אסיתא לבוכנא כשידה
ואי לא איפסק גיביה מריפה. והלכה אפילו נפסקו כשידה עד דמתעכלין אתעבולי
מריפה מזיקי היד אסורין (שם ג) בית הכוסות שניקב ונקב יוצא לחוץ מריפה.
(שם מט) גרעינית של תמרה שנמצאת במרה כשרה של זית אסורה ואע"פ שלא
נקבה. כשנמצאין שני מחלין מותר ואם לא נמצאין כל עיקר מותר. (שם נד)
כוליא כשלא תמצא כל עיקר מותר (שם נה) ואם נמצאין שלש כוליות כשרה.
דחגי (בכורות למ) ואת שתי הכליות לא בעל כוליא נאחת ולא בעל שלש משאמר
המקום אצל גבוה מכלל דלהדיום מותר. (חלין מה) ואם יש כוליא שקמנה מחבת'
וישנה כשיעור הימצא כשרה פחות מכן מריפה. (שם מז) ריאה שניקב ודח יוצא
ממנו מריפה. כשנמצאין שתי סגיי דיבה ואין שופכין זה לזה מריפה. חמש אוזנים
יש לריאה בשעה שנופה אותה פניה כלפי האיש שנופה שלש מימין ושתיים
משמאל החליף שתיים מימין ושלש משמאל מריפה. אם חסר מחמש אוזנים מריפה
ואם נמצאין שש כשרה והוא שעומדין בצף של אוזנים ואם נמצא ביני ביני מלפניה
כשרה שכל עזים של בריתא כך ישנן וקורין להם טבחים עיגוניתא דודא במה
דברים אמורים מלפניה של ריאה אבל על גבה אם נמצא בעלה של ריאה מריפה.
כוליא מלאה מוגלא מריפה. ניטל המחול כשרה אמר רב עזירא לא שנו אלא ניטל
אבל ניקב מריפה. ואמר במערבא אין הלכה כרב עזירא אלא אף ניקב כשרה והוא
שאמר שניקב בדקו אבל בעובי מריפה. ואם נשתיר בו כעובי דער של זהב
שלא ניקב כשרה. המוכר בהמה לחבירו ונמצאת מריפה בבני מעים כגון מבח
שנמצאת בעובי בית הכוסות משני צדדין או הגליד פי המכה אע"פ שנתן מבח
ללוקח מעות נוסד למוכר החזיר מעות לבעלי שמקחן מקח מעות הוא אבל ניקב
שאינו מוגלה ואינו ידוע אם קודם שיקח או אחר שלקח אינו צריך לומר שאם לא
נתן מבח מעות שאם שנוטר למוכר הבא ראייה שנקב לא ברשותך היה ומול דמי
אלא אוחו מוכר דמים. הלכה כלשון ראשון של שמואל שאמר מקחו מקח מעות
ואמרנו למוכר הבא ראייה שמעות אילו במה הוצאת מחזקת בעליז ואם נתגלה הדבר
שבבית מבח היה בה דיעות אע"פ שלא נתן מבח מעות נותן. (שם מה) אגם
הסימנין ושחמה מריפה. ניקב קנה למטה מן החזה תידון כריאה בין שניקב הקרקבן
וכים שלו מעמידו בין שניקב הכים וקרקבן מעמידו כשרה. בני מעים שניקבו ולחה
סותמתן מריפה. מהו ליחה אמר רב כהנא שידקו דמיעא שיצא על גב דחק.
נפלה סבין והלכה ושחמה בדרכה כשידה. והוא שיש בסבין כמלוא צואר חץ לצואר
אבל אין בה נעשת דרוסה ומריפה. (שם קא) סבין ששחט בה אסור לחתך בה
כשר דותח. אמר רבא הלכה כמשנה זו. (שם לו) בהמה שפשטה ידה ולא החזירה

(מסלול) ופרשת אבל והחירה כשירה. במה דברי אמורי ביד אבל ברנל בין כפסת ולא ששמה בין ששמה ולא כפסת כשירה. ובמה דברי אמורי ברקא אבל בגסה בין ביד בין ברנל כשירה. מה מעם משום זקרא. ועוף אמילו לא ריפוף אלא בגפו ולא כשכש :לא כוננו הרי זה פירכוס. גיטלה (חסירה) והפרט לגמרי. מעשה היה וקרעו כבד ונמצאת בלועה בתוכה והבשיר אבל ודאי גיטלה המרה וישנה לתלי שלה נומר חסרה ומריפה. אינה לתלי שלה היא גיטלה כשורה. (שם טז) יש מכה בדופן ונקובה ריאה מריפה לא ניקבה ריאה תולין בדופן וכשורה. אין מכה בדופן אע"פ שלא ניקבה ריאה כיון שיש סידכא מריפה. במקום רבייתה ומהו מקום חיתוך אחנים אע"פ שנקובה ריאה ואין מכה בדופן ונראה שמשוכך בבשר כשורה. שתי מרות שנמצאו כשירה אין מקיפין בבוטא שבמקום שיש שתי מכות אחת נקובה ואינה נקובה אין פדמן ואמורי' ניקוב שמא נקב זו בנקב זו אלא כיון שנמצאת אחת נקובה מריפה.

(שם ג) מזה שנמצאת בעובי בית הכסות מצד אחד ויש קורט דם מריפה אין קורט דם כשורה. משני צדדין ויש קורט דם מריפה. משני צדדין ואין קורט דם אמר לאחר שחימה ניקב וכשורה. והוא שרחק ואין מכה למעלה שאין ראוי לשחימה ועד כמה אמר רב נחמן עד כדי תפישה כרי שיתפרש אדם בשני אצבעותיו למטה הראוי לשחימה עד כמה אמר רב נחמן בר אבון עד כדי שישעיד וחשם. מה ישעיד שאמר שיצא בו פדצי פדצי שדומין לזרם. ולמטה כשיעור זה לשוחם. והלא אמר גניבה בשם רב משה בחושם סמך לזרם זהו זרם חסני. וזה הוא ששוחם בזרם הוא שוחם איסוך מזה בזרם סמך לחושם. ואם תבקש אמר לעולם עד שיסער זהו שאמר כן בשור שמשעיד יתר. תריבן החושם זה הוא מבלעתא. ומי שהוא שכור לא ישוחם שרוב דרוסה מן שכרות הוא. ואצל חלדה אם בתחלה כשהכנים סכין כדרך שחימה הכנים אם שולפה נשחם אחד מן סימנין וזרפה. מה הוא לשון חלדה בחלדה שדרה בעיקרי בתים שמשכסה. הגרמה מי ששוחם בהמה ומגרים לה לקנה בקולמוס אם מגרים לה עם החושם מריפה וכשמי לה בקולמוס מן מטה למעלה מריפה. עיקור מי ששוחם בהמה ועוקר קנה מן הקוע ואין מגיה שיעור שתי שערות מן הקוע אמילו עוקה אחת מריפה. ואם נתעקרו סימנין לאחר ששחם כשירה. והשוחם ימעיך וישוחם. ומי שמגביה ושוחם בא לידי איסור.

השוחם תרגול או כל ציפור כל כנה שקשין רגליהן כשמתור רגליהן יאחזו רגליהן בין ואצבעותיהן ולא רץ לא יגיע מפני שרוב עיקור בציפור כנה הוזה ובתייש ואישנא ועז שאין לה קרנים. ועכשיו שאין לעמוד על חוט השזרה שנפסק. אם נקוב יביא שופטא ונעילה בתר בונכא ויעיין אם נפסק מריפה אם ניקב כשירה. (תולין לג) השוחם בהמה חיה ועוף ולא יצא מזה דם כשרין ומי ששוחם בלילה צריך לשוחם לאור אבוקה ומי ששחם שלא באור אבוקה שחימתו כשורה ואמרנו השוחם דאם עשה הין לכתחלה לאו. (שם יג) ורמינהי לעולם שוחמין בין ביום ובין בלילה בין בראש הגג בין בראש הסני'. אמר רב פסא חיצונה שישונה שחימתו כשורה. בשאין אבוקה כנגזו לכתחלה לאו ואם עבר ושחם שחימתו כשירה. (שבת קכח) אמר אביי

השוחט תרנגולת יגביה תלוי מן הקרקע שמא מסיך ועקר סימניו. ואע"פ ששוחט (חולין ב) רמי בר יחזקאל אומר אין עיקור סימנים לעוף כמה דברים אמורים במליקה אבל בשחיטה יש עיקור. (שם ה) ומשומד אסור לזבל משחיטתו ומשומד לע"ז ולחלל שבתות בפרהסיא עשה יין נסך. דרוסה כיצד שתי דרוסות הן אחת שהתז אותה כדרך שהוא מתז בסיף ופסול. ואחת שיחתוך את הראש כדרך שהוא מחתך את הנבינה ואת הקשואין בלא הילוכה והבאה. ומניין שהשחיטה בהילוכה ובהבאה שנאמר חץ שחוט ואין שניטח כחוט בהילוכה ובהבאה. ומניין שאם הולך או הביא קריה שחיטה וכשרה שנאמר חץ שחוט ואין חץ אלא בהליכי' אחת. ואם שחט ונפסק חוט השדרה פסולה דתני שחט בה שנים או רוב שנים ועדיין היא מפורסת דרי היא כחיה לכל דבריה ופסולה. ועוד תנינן התזו ראשיהם אע"פ שמשכסין ממאה כגון זנב הלמאח המפורסת. (שם ל) ותנינן התז את הראש בבת אחת פסולה וגעשת דרוסה היה שחט והתז את הראש בבת אחת אם יש בסכין כמלא צואר כשר. אמר ר' זידא נבקש מלא צואר חץ לצואר של סכין שכין שהולך את הסכין בהליכה אחת ושחט כיון שיש בסכין מלא צואר כשרה שנאמר חץ שחוט אבל אם נפסק חוט השדרה בשחיטה מריפה שלא הבשרה בהמה בשחיטה אלא בקנה וכושם. ואם נפסק חוט השדרה בחיה פסולה שהוא מתז מכה חוט השדרה ולא מכה שחיטה כל כך. וחוט השדרה אם נפסק בחיה קודם שתשחט היא מתה ממנו וזו שחיטה היא תמות ממנה אלא מצנינו שאפילו נשחטה בהמה והיא מתה מתה ממנו וזו שחיטה היא תמות שנאמר זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אבל אם נפסלה מתוך שחיטה נבלה שלא יצאת נשמתה בשחיטה אלא בהריגה ואסורה דכתב נבלה ומרפה לא יאכל נשבע הקב"ה לישראל שלא תממאו נבל' ומריפות כאומות העולם אלא תהיו קדושים שנאמר והייתם לי קדושים כי קדוש אני ה' כשם שאני קדוש כך תהיו אתם קדושים. נבלה שנפסלה משחיטה מריפה בבני מעיה חמורה נבלה ממריפה. ואיל וצבי ויחמור חייבין בשחיטה בשני סימנין כבהמה יתירין על הבהמה כסוי הדם וחלבן מותר וכתב' כי כל אוכל חלב מן הבהמה וגו' יצאו אילו שאין מקריבין. חיה ונד הנשה שלהן אסור כבהמה. ושור או שה וגו' שור לא היה שה לא עופות. צבי הבא ועל העז וילדה צבי אסור לשחטו הוא ואמו ביום אחד. אבל תייש הבא על הצביה וילדה גדי מותר לשחטו הוא ואמו ביום אחד. השוחט במגל קציר דרך הליכתה אסורה באכילה ומותרת מידי נבלה. וחזותא בידי שמים ת"ר אי זה היא חזותא כל שצמקה ריאה שלה בידי שמים כשרה בידי אדם פסולה ר' שמעון בן אליעזר אומר אף ביד כל הבריות בידי שמים ממה הוה מברקים ורעמים. בידי אדם ממה הוה ששחט חבתה בפניה. מעשה היה ושחט מכה בפני בהמות ונמצאו שצמקו ריאתן ביד כל הבריות שראתה ארי או זאב או שמעה קולם והובעתה. נשברו רוב צלעותיה ואילו הן רוב צלעות שיש מיכן ושש מיכן אחת עשרה מכן אחת עשרה מכן. אמר רבא בר בר חנא אמר ר' יוחנן ובפצלעות שיש להן מוח. אמר זעדין ומחצין כלפי שורה. אבל כלפי מטה כשרה. ניקבה בכל שחוט מריפה. נמלה הכבד כשר.

ניסלו הדקין מריפה. כרם הפנימי שנקבה או שנקרע רוב החיצונה מריפה. ואי זו היא כרם הפנימית במקום שפורעין מבחים. ריאה שאין משמש בה הרוח מביאין סבין וקדעים אותה אם מלאה מוגלא מחמת מוגלא הוא וכשר. ואם לאו מניחין דוק אן נף או תבן ונוסחין עליה אם מבצבצת מריפה ואם לאו (מריפה) נכשרה. ריאה שדומה לאופתא מריפה יש אומרי' בנושתא ויש אומרים בחיותא. יש אומרים רשינא כאופתא והוא שאין לה חיתוך אחנים. שתי אוזני ריאה הסמוכות זו לזו דרך גדילתן ואין מצאנא הרוח כשר. ואפילו אין נפרקין ואפילו סומכות למכה. ובין שישנן למכה בעקביהן ובין שישנה באמצע ובין בתחלה שלא במקום רביתיהו אם מתפרקין ואין מציאין הרוח כשר ואם אין נפרקין מריפה. ושם שנקב מריפה. כשמצמלקת ריאה מריפה. קרום של מח שניקב מריפה. לב שניקב בסנים מריפה. קרקבן שניקב מריפה. אחד מן בני מעים כשמתנקבין מריפה. קיבה שנקב מריפה. מרה שנקב וכבר סתמא ואינה נשפכת כשרה. ואם לאו מריפה. כשתנקב כרם במקום שפורעין מבחין מריפה. כשתניק' והבלילא לבית הכוסס כשרה. לחין מריפה. ריאה שדאדימ' כאדינא כשירה. ריאה שיבשה ונפרכת מריפה. ריאה שעומדת גילדי גילדי עכמי עכמי ומדו שדור שדומה לכוהל. חיותא חיותא גוני גוני כשרה. ודבר שהריאה ניתורת בו כגון יחקה כבדתה ואדומה. ריאה שיש בה שתי סכות הסמוכות זו לזו אין לה בדיקה להבשר אחת שנראת כשנים מה תקנתה מביאה קין ומפרכין להן אם שופכין זו לזו אחת הוא ואם לאו שתיים הן ואחת מהן נקובה ומכה היא והסריחה חביתה היא שסתמה אותה מריפה. שתי אוזני ריאה שאחזות זו בזו אין לה בדיקות להבשר במה דברים אמורים שעומדת שלא כסדרן אבל כסדרן וזו היא רביתיהו וכשר. ריאה שדומה לכבד כשר. לבשר מריפה. וסימן שלך וכשר בשדה מריפה. ריאה שדומה לכוהל כשר לרי מריפ'. דאמר ר' חנינא שדור אדום הוא אלא שלקה ריאה שדומה לכשות או למח של ביצים או להריעא כל אילו מריפ'. ריאה שנוסחין אותה יש בה מקום שטמממם ואין הרוח נכנס בה ואינו משמש בה הרוח חישניו שטא יבש' ומריפה מה תקנתה מביאין סבין וקדעין אותה כאותו מקום מעט ומניח דוק או גילא ונוסחין בריאה אם מבצבצת כשרה ואי לא ודאי יבש' ומריפ'. ריאה שנוסחין אותה צועקת חישניו שטא נקוב קרום שלריאה והרוח למטה יוצא ומקומו אינו ידוע מה תקנת' מביאין בקין עביש שלמים צונן ובחורף שלמים פורשין ונוסח בה ודאין אם מברבקיין מים ודאי נקב הוא ומריפ' ואם לאו אישא בעולם הוא שיש בין סיפנות שמסביבין וכשר. ריאה שנשפכת כקיתון שלמים כיצד עושים מביאין כוס של קוניא ושופכין אותה בו אם יש בה גידים לבנים מריפה שודאי נפסקו גידים ונתחממו ומריפה ואם אין בה גידים לבנים כשירה.

(שם מה) ריאה הסמוכה ברוסן מביאין סבין שראשה דק ומפרקין אותה. אם נמדמ קרום שלפני ריאה מריפה ואם לאו כשירה. ריאה שיש בה כנדי כנדי מיני מיני כשירה. מחם שנמצא בריאה אם עבה היא ונקב שלה לטעלה דאשה למטה ודיי נקבה נקב ונכנס ומריפה. ואם נוקבה למטה ודאי סיפונא אחד ונכנס וכשירה. במה

דברי' אמר' בעבוהא אבל בדרקת אפילו נוקבה למטה נקב ונכנס ומרים'. וכן שנמצ'
 מחם בכבד ויש חכמים שאומרים כל מקום שנמצא מחם בריאה מרים' בין בעבות
 ובין בדרקת. (שם) ריאה שנקב' ואע"פ שאינו בחד נקבה במים מחוץ בכל שחא
 מרים'. ואע"פ שחלוק ר' שמ' ואמר עד שתניקב לכית היסמפונות אין הלכ' כמותו.
 (שם מה) מחם שנמצאת בלכ אע"פ שלא ניקב מרים' והוא שניקב בסמפון הלב
 למים שאין לו מקום לצאת. וכי ראשה למט' כל זמן שהיא מנקבת ונכנסת מרים'
 אבל נקבה למטה לא נכנס בסימפונא גדול נתלה שמא עם ששעולא פולסתה ואין
 מחזיקין באיסור שתצא משם ונכנסת ומנקבת במקום אחר. כשתניקב חלחלת או
 כנתא חוץ מן הדורא ומן בני מעיא שכשמינקבין מרים'. אבל חלולת וכתנא והדורא
 דכנתא כשמתנקבין וסותמן החלב שלהן כשר. ואם לאו מרים'. כשתנקב פרוסתא
 שחלחל של ריאה ואע"פ שלא נמצא לא מחם ולא כלום מרים'. מה מעם דכנתא
 וכרכשא כשמתנקבין וחוץ וסותמן שהן חלב מהור ופירוסתא כשתניקב בחלב ממא
 דא ואינה סותמת ומרים'. ואע"פ שחלוק רב ששת שאמר חלב ממא סותם הלכ'
 כרב שאמר חלב מהור סותם חלב ממא אינו סותם ומעשה שהיה לפני רבא ופרק
 (שם ק"ג) אמר שמ' אין הבשר יוצא מדי דמו עד שימליחנו יפה יפה וידחנו יפה
 יפה. אתמר ר' חננא אמר מולח ומדיח. במתניתא תני מולח ומדיח ומולח ולא מליחין
 כאן שחזיחו בבית טבח. רב דימי מנהרדעא מולח במלח עבה ומפצו. אמר רב
 משרשיא אין מחזיקין דם בבני מעים תרנוסה כרכשתא ומעיא והדא דכנתא אבל
 כנתא אסור להשליך בקדיר ואע"פ שמולח ומדיח יפה. (שם צ') ידך שנתבשל בה
 גיד אשה אם יש בה בנותן מעם הרי זו אסור. אמר שמואל לא שנו אלא שנתבשל
 בה אבל ניצלה בה קולף ואוכל עד שמוגותו. (שם ק"א) כבד שצלאה בשלומה
 ולא הפסיקה פוסקה ומציא דם שיש בסימפונא ואוכלה. (שם ק"ב) וכן הלכ' קודעו
 ומציא את דמו לא קדעו קודעו אחד בישולו ומור.

המשנה דברים אמרו חכמים סכין וקערה וכשר כבד ומצוי שהגיה תחת הבשר
 והגין ועופות. סכין ששהם בה אסור לזכל בה רותח מפני שהיא פולסת דם. קערה
 שמולה בה אסור לזכל בה רותח מפני שהוא פולסת דם. כבד שחתך עליה בשר
 אסור באכיל' כמה דברים אמורים בזמן שגראת כדם אבל נראת כמים אדומים
 מותרת באכילה. מצוי שהגיה תחת הבשר אסור באכילה. וכמה דברים אמורים
 בזמן שלא חמתינו לה עד שיפסק מים אדומים כדם אבל המתינו לה
 מותרת באכיל'. דגים ועופות שנמלחו זה עם זה אסור באכיל'. כמה דברי אמורים
 בזמן שעופות מלמעל' ודגים מלמטה. הבד אוסרת ואינה נאסרת שבמקום שנשלקה
 עם הבשר או עם כל דבר אוסרת היא נאסרת נשלקה בפני עצמה מותר לבשלה
 עם כל דבר וכלבד שלא ישלוק אותה בכלי חרס. כבד תחת הבשר מותר לצלות
 על גבי בשר אסור. ואם יש בה בידונו אפילו תחת הבשר אסור ומה שנח מדם
 הבשר שוכן דם הבד קוסה. כבד צריך לקודעה שתי וערב. ואסור לזכל גבינה
 עם בשר טוף וכשר בת' ויהא אחרון שכך אמרו חכמים כל הבשר אסור לבשל

בחלב חוץ מבשר דגים וחלבין לברך מותר. בהמה שנפל מן הגג כשאנינה יודעת או רח דחממה או נשתרקא או נגדרה אם נבוה הגג או עמוק עשרה מושכין אסור משום ריסקי איברים ואם שהת מעת לעת ושחמה כשר. אבל אם עומדת בהמה על הגג וראתה שעורים או אספסתא ונפלה מן הגג לארץ אמרה עצמה שיכולה למלות ואין נרכסין עצמה ושוחט אותה בשעתה וכשירה. (שם מה) בהמה שנפסק דומה השורה ונשברה השורה מריפה. הלכה כרבא בר רב שילא שאמר בשם רב מתנה שאמר בשם שמואל כשתיעקר צלע אחת מעיקרה אפילו בלא חוליא מריפ' כשיחסרו מן חליות שבשורה אפילו אחת בעולם מריפ'. והיכן את מוצא חוליא שאין בה צלע כשילחי כפלי אחת מן חמש שיש עינוגיתא תחתיה ואע"פ שחלוקין בית שמאי שאומרים עד שיחסרו שתי חליות הלכה כבית הלל שאומרים אפילו לא חסר אלא אחת מריפ'. ורב יהודה בשם שמואל אומר וכן לעינין מריפ'. (שם גג) בהמה שדרסה ארי או דוב וכל שהוא נבוה מן הדוב ודאי דורסין ומריפ'. אבל דחוסת הכלב אין חוששין משום דחוסה וכשר. וצפור שדרסה הגן או כל דבר שדורס כגון חתול או שועל או חילד' מריפ' בהמה או ציפור שממסמסין בהם או שיש בהן מקום מחובל ואינו ידוע מי השחיתן אע"פ שיצא ובא חתול מן לול של תרנגולין ויש בהן תרנגולין אע"פ שאינן מושחתין חישנין שמא נדרסו אע"פ שחלוק רב שאמר אין חוששין הלכה כשמואל שאמר חישנין לספק דרוסה אבל לא ראינו חתול וצא ציפור ממסמס בהם נומר זה קנה הוא שהכהו או כלב וכשר. וספק דרוסה עד שיהיו לו שנים עשר חודש אסור. (שם) בהמה (אסור) שנדרשה צריך בדיקה מכוסה דמוחא ועד יריכה ובכל מקום שבשניקך גמרף ממנו אם יש אדם לבדו מריפ'. וכל בהמה שצריכ' בדיקה כגון דרוסה ונפילה שלא שהת מעת לעת או שנשבר' ואינו ידוע אם נפסק חוט השורה ואם לאו כיון שצריכות בדיקה אם שחמץ אסורות. שאין ידוע עכשיו לעמוד על בוריא יפה. (שם נו) ודרוס' ונשבר' השורה צריך לשדותו שנים עשר חודש ואם שהתה כשר. ואם נקבה היא ותתעבר' וילדה מותרת לשחמץ קדם י"ב חודש. ואמרו חכמים הלכ' כוכר כל י"ב חדש ובנקבה כל שאינו יולדת. בהמה שעמד בה דם או שנכנסה בה קיפור או שנפל' במים קרים או ששת' מים קרים או שאכל' חירדוף או סם המות שמתים ממנו בהמות ואין מתים בו בני אדם או פילפלין או עיקר אגדנא או עלה שחלתית ומתירא שמא תמות אם שחמה כשירה אם האכילה קודם חילתות חישניו שמא נקבו בני מעיה ומריפ'. ואם מסס המות שמתים בני אדם ממנו או נשכה כלב שומה או נחש משום מריפ' מותר ואסור משום סכנת נפשות. בהמה שנשברו רגליה מן ארכובה ולמעל' מריפ' מן ארכוב' ולמטה כשירה. (שם נו) אמר רב שמומת יד בבהמ' כשיר'. שמומת ירך בעוף מריפ' שמומת גף בעוף מריפ'. חישניו שמא תינקב הריא'. בהמה שינקה חלב ממא כששחמה מסת הנמצאת בקיבה אסור. בהמה מריפה אסור חלבה. וספק דרוסה עד שיהיו לה שנים עשר חודש אסור על חלבה. תרנגולת מריפ' ביצתה אסור ודנביל' מקולי בית שמי ומקולי בית הלל אסור. ותרנגולת שנפל עליה חתול

ונמלמה ממנו אותן ביצים שמוענת בתחלה אסור עד שתספוק ואחר כך תמעיין .
דאמר אמימר ביצים דספק דרוסה מעם ראשונה נשהא אותן אם חזרין ומוענין
מותרות ואם לאו אסורין . ובר נביסתא ניתור בשחיטת אמו מה מעם שכתב כל
בהמה כל שבבהמה תאכלו ואין צריכין ניקור מה מעם ירך אמו הוא דמו ודאי אסור
וצריך לקרוע כריסו ולהוציא דם שיש בו ואב מבקש ליתנו בקדירה צריך למלחו
צפור שצדין בדבוק' כנף אחת כ"ש בשני גפין מריס' . ואם שוהא ועומד ומהלך
כשר . בהמה שילדה אסור לשחוט ולדה עד שמונה ימים והוא שכלו לו חדשי .
(שם) עוף שנשבר' רגלו תחת צומת הגידין כשר . למעל' מצומות הגידין מריס' .
והיכן צומת הגידין בארכובה במקום שהגידין צומתין . ובעוף כשמצפץ אתה לצומת
הגידין ששה עשר חומין אם נספק אחד מהן מריסה .

(חולין עו) בהמה שנשבר בה עצם ויצא לחוץ אם עור וכשר חופה את רובו כשר
ואם לאו (כשר) (מריסה) ורובו שאמר לרוב אורכו ורוב הקיפו . בהמה ששחטה ומצא בה
שילי' למי שדעתו יפה מותר לוכל שלייה ודאי יצאת מקצת שילח אם קודם שחיט' אסור
לוכל השילי' . בהמה שנמצא' שנשברו רגלי' אע"פ שישנו לצומת הגיד' חשינו שמא
נשכה נחש ואסור לוכל ממנה בשר כשהוא חי ולבשל בקדירה אלא תולין אותה
בשפוד או בתנור אם עומדת בשפוד לא נשכה נחש ואם נוסלת ודי נחש הקיש'
ואסור . (שם נח) בהמ' שייש לה חמש רגלים או שלש אם חסר ויתר ברגליה
אחזנות מריס' ואם בראשונות כשר . ומכח ששחט אותו ואת בנו כאחד מלקים
אותו ובשרם לוכל מותר . ומי ששחט ראשון ולא נשחט' יפה כגון השוחט ונתגבלה
בשחיט' והגוחר והמעקר מותר לשחט' אחריו מה מעם לא תשחטו אמר הקב"ה וזו אינה
שחיטה . (שם עח) ואותו ואת בנו נוהג בנקיבות ואינו נוהג בזכרים שאסר המקום
בהמה אבל חיה ועוף מותר לשחוט . ואם שוחט שנים אותו ואת בנו אחרון חייב
מה מעם שכתב לא תשחטו . (שם פג) ובמקום ששחט גוי אם מותר לשחוט בת
אחריה . ואין חוששין משום אותו ואת בנו . והשוחט חיה או עוף אוזים ותרנגולין
חייב לחסות דמיהן . וצריך ליתן עפר למטה קודם שחיט' ועפר למעל' אחר שחיט'
ומי ששחט ולא נשחט יפה פטור מלכסות . (שם פו) ובמקום ששוחטין חרש שומ'
וקטן אע"פ ששחטו שחיטה כשרה פטורין מלכסות אבל אחרים שראו אותן חייבין
לכסות . וחייבין לכסותו במה ששחט שלא יכסנו ברגל שלא יהו המצות בזוית
עליו . ואחר לברך אחר שמכסה אשר קידשנו במצותיו וציוונו על כסוי הדם . ומי
שמבקש לשחוט עשרה תרנגולין ושחט אחד וספר יכסה ואחר כך יברך וישחוט
האחרים . ומותר לשחוט לחולה (בשבת) ואסור לכסות את דמו בשבת . מה מעם
שאיפשר לכסותו בערב . והשוחט בשבת בשונג צריך לשחות עד מוצאי שבת
כשיעור לשחוט בהמה אחרת ומותר שיאכל ממנה ואם במזיד שחטה הוא אסור לוכל
ממנה לעולם אבל אחרים שזהין כשיעור שחיט' ואוכלין . חמשה חומין יש בעוקץ
שלשה מימן ושנים משמאל שלש' מופצלין לשנים ושנים מופצלין לשלש' שלש'
תצא ממנה שאם שולמן עד שהן חמין משתלפין ואם לאו צריך לחטט אחריהן

ת"ר חמשה חמי' היוין דכסלא תלתא משום תרבא ותרין משום דמא דמחלא ודכולייתא אסירין משום דנקנן מתרבא רידיח דלועא אסירין משום דמא נפקא מינה הגך דתרבא אע"ג דמחך להו ומלח להו אסירין דנקנן מתרבא. הגך דמא אי מחתך להו ומלח להו שרו אי נמי ממוי להו דבלי' דמיהו ושרו. ת"ר חמשה קרמי היוין דכסלא דמחלא ודכולייתא אסירין משום חלבא דסוקרא ורביעי משום דמא וקרמי נמי הם כחמי. ראש מעיא באמתא בעי גרדא וזה הוא חלב על הדקין. קיבתא דובלילא וכיכסי כל תרבה דאיכא עליהן אסור ובעיגרא. (חולין צב) גיד הגשה בעי לחמומי בתריה. כל היכא דאיתיה מזיקי דידא אסירין.

ב הילכות יין נסך

(ע"ז עג) יין נסך אסור ואסור כל שהוא יין ביין ומים במים שחן יין במים ומים ביין בנותן מעם. (שם סה) נפל על גבי ענבים ידיחום ואם היו מבוקעות אסורות על גבי תאנים או על גבי תמרים אם יש בנותן מעם אסור. וכן יין [נסך] שנפל לתוך החומץ או חומץ שנפל לתוך יין אם יש בהן בנותן מעם אסור. (שם סו) זה הכלל מין במינו במה שהוא ושלא במינו בנותן מעם. (שם עד) אמר רב נחמן הלכה למעשה יין נסך יין ביין אסור חבית בחבית מותרת סתם יינו חבית בחבית נמי מותר. מעשה באחד שנתערב לו ביינו בא לפני רב חסדא אמר לו קח חבית יין שלך והשליכו בנהר וקח ושתה ואינו צריך יין נסך שאסור בקנייה אלא אפילו שכרו נמי אסור דתנינן (שם סב) השוכר את המועל לעשות ביין נסך שכרו אסור ואינו צריך לומר שכרו אסור דיין נסך אלא סתם יינו שכרו אסור בהגיה. כמעשה באחד שהשכיר ספינתו לסתם יינו נתנו חמין בשכרו בא לפני רב חסדא אמר לו לך ושורפם וקוברים בבית הקברות במה דברים אמורים בדמי יין [נסך] ביד ישראל אבל דמי יין נסך דמי ע"ז מותר בידי גוי. (שם סד) דתני גוי ישראל שהיה נושה בגוי מנה ומכר ע"ז והביא לו יין נסך מותר אבל אם אמר לו המתן לי עד שאמכור ע"ז ואביא לך יין נסך אסור. (שם סא) ת"ר אחד הלוקח ואחד השוכר בית בחצרו של גוי ומלאוהו יין והיה מסתח וחותם בידי ישראל ר' אליעזר מתיר בשתייה וחכמים אוסרין. אמר ר' יוחנן בריה דאבא בר נחמן אמר רב חסדא אמר רב ואמרין לה אמר רב חסדא אמר זעירי הלכה כר' אליעזר ומותר לשגר נוד יין עם הגוי כשהוא חותם בתוך חותם. אמר ר' אליעזר הכל שולחין ומסקדין ביד הגוי ומשתמר חותם בתוך חותם ור' יוחנן אמר אפי' יין משתמר חותם בתוך חותם והלכה כר' יוחנן. (שם לא) וכיצד חותם בתוך חותם אמר רבא ספל על פי קנקן מסודת וחתומה הוי חותם בתוך חותם דיקולא על פי קנקן מחודק הוי קנקן. נוד בדיסקיא וחתומה ופיה למטה חותם בתוך חותם פיה למעלה לא. מכפיה בפיה של נוד ומיסרה ומחתמה הוי חותם בתוך חותם. (שם לב) אמר רב חבית אסורה מפני מותר סימן. אריבעה דברים הללו כחותם אחד עם הגוי אסור בשני חותמות מותר

ואילו הן חלב ובשר ויין ותכלת. וארבעה דברים בחותם אחד עם הגוי מותר ואילו
הן חלתית ומוריים פת וגבינה: ואילו דברים של גוי' אסור ואיסורן איסור הגייה.
(ע"ז כט) היין והחומץ שלהן שהיה מתחלתו יין וחומץ ודיי מפני שהחמץ סקע
איסורו אמר רב אשי כך הוא או חומץ שלנו ביד גוי אינו צריך חותם בתוך חותם אם
בשבי' ניסוך אינו מנסך. אם בשבי' זיוף כיון שיש חותם אחר אינו מורה ומזיף. (שם
נמ) אמר רב ספא ישראל אחוז קנקן וגוי אסור קובא וממילין אסור שהוא בא
מכה גוי ואסור. (שם ח) גוי אחוז קנקן וישראל אחוז קובא מותר ואם צריך לצדיד
יין אסור. אמר להן רבא למובלי יין כשתשאון חבית יין לא תקראו לגוי
לסיע עמכם שמא על גב שממריחין תשליכו עליו ונעשה שבא מכוחו ואסור.
וכובא מלא אסור משום מנע גוי חסר מותר אמר רב אשי כל שאילו במנע הזב
ממא בגוי עושה יין נסך וכל שאינו במנע הזב מהור בגוי אינו עושה יין נסך מזו
(נדה מג) שאמר ר' שמעון בן לקיש קנה בקוממו של זב והסימ בו את המהור
מהור כגון שזב אחוז קנה תחת חיקו ועומד ובא עומד והסימ לקנה שתחת חיקו
של זב מהור מה מעמה מהור מזעזע זב זב אינו מזעזע מהור אבל וודי קנה
בקוממו של מהור והסימ בו את הזב ממא שמזעזע מהור כממא. מניין שכתב
וכל אשר יגע בו הזב וידיו לא שטף במים. מדי ידיו אם נומר ידיו ממש הא
שאר גוסס מהור והלא כתב והגוגע בבשר הרי זה יממא אלא זה הסימו של זב
שלא מצינו לכל הממאים שכתורה בהסימ חוץ מן הזב והוצאת המקיל להסימו
במקום ידיו לומר לך מה ידיו מממאות מבחוץ בכלי חרס שאין מוקף צמיד פתיל
אבל זרק זב כלי צדור מקל וקנה ונגע במהור אינו מממא וכן (גרי) וגוי' ביי'...

ל זכרון יהיה לדור דור
י עזרני ה' הרפסתו לנמור
ב שנת משיש כל הארץ

א ברכ הגותן ליעף כח
ר צה נא מעשי כרח נוחח
יה קבל קרבן על מזבח

המציא לאור

לוח המעות

צ"ל	צד	שורה	צ"ל	צד	שורה
של זחים	53	22	קורא בתורה	47	15
היסת	64	3	שאין	25	14
מותרת	67	28	וכשכאתי	"	25
המתקשה	127	33	ידי	34	ידי

This book should be returned to
the Library on or before the last date
stamped below.

A fine is incurred by retaining
the specified time.
Return promptly.

